

Het journaal van Thomas van Seeratt

Toegang 1: Staten van Stad en Lande, 1594 - 1798, inventarisnummer 818.

Inhoud

Inleiding.....	5
Notitie op schutblad:	7
De aanbieding van het journaal aan Gedeputeerde Staten	7
De toestand van de dijken in 1716	8
Studiereis naar Friesland	13
De Commissie tot de Dijken, Post- en Paalwerken	15
De aanleg van de slaperdijk van Heveskes naar Oterdumerzijl	17
De Kerstvloed	22
Noodhulp	23
Inspectie van de beschadigde dijken in Fivelingo	29
Het herstel van bruggen, en post- en paalwerken.....	30
Inspectie van de beschadigde dijken in Hunsingo	33
Plan voor het herstel van de provinciedijken	36
De toestand van de dijken in Hunsingo na de Kerstvloed	40
De toestand van de dijken in Fivelingo na de Kerstvloed	43
Discussie tussen Stad en Ommelanden over bijdrage aan het dijkherstel.....	45
Het herstel van de post- en paalwerken van het Oterdumer zijl.....	47
De opdracht aan de karspelen tot het leveren van mankracht	49
De opdracht aan Van Seeratt om dijkprofielen te maken	55
Problemen met het dijkherstel door de hulpkarspelen	57
Problemen met het dijkherstel door de militie	67
Problemen met de toegang tot de dijken en diefstal van materiaal	69
De stormen van 13 oktober en 13 december 1718	70

De storm van 1 januari 1719	75
Financiële problemen	78
De toestand van de dijken na de storm van 1 januari 1719	80
Het herstel van de dijken na de storm van 1 januari 1719	87
De toestand van de dijken na de storm van 12 december 1719.....	102
De toestand van de dijken in mei 1720	109
Het herstel van de dijken in mei 1720.....	112
Het herstel van de dijken in juni en juli 1720	121
Over de dijkrollen.....	140
Het herstel van de dijken in augustus tot en met november 1720.....	144
De storm van 29 december 1720	162
De toestand van de dijken na de storm van 29 december 1720.....	162
Einde van de opdracht van Van Seeratt.....	172
Aanwijzingen voor het beheer van de dijken, opgesteld in 1721	172
Toelichting op de lengte van de dijken en de onderhoudskosten in Hunsingo .	177
Toelichting op de lengte van de dijken en de onderhoudskosten in Fivelingo ...	187
Toelichting op de lengte van de dijken en de onderhoudskosten in het Oldambt	191
Toelichting op de lengte van de dijken en de onderhoudskosten in het Westerkwartier	194
Toelichting op de lengte van de dijken en de onderhoudskosten in de hele provincie	197
Toelichting op Posten en Paalwerken.....	198
Figuur 1: De westzijde van de Reitdiepdijk	202
Figuur 2: Reitdiepdijk van het Wierumer dijkgat tot voorbij Houwerzijl.....	203
Figuur 3: De dijken van Vliedorp, Niekerk en Vierhuizen tot Panser	204

Figuur 4: De dijken van Vierhuizen, Ulrum, De Houw en Hornhuizen en in het Klei-Oldambt	205
Figuur 5: De dijk van Leens en de oude dijk van Wehe	206
Figuur 6: De nieuwe dijk van Leens	207
Figuur 7: De nieuwe dijk van Kloosterburen, Oldeklooster en Wierhuizen	208
Figuur 8: De nieuwe dijken van Wierhuizen, Pieterburen, Westernieland, Warffum, Usquert, Uithuizen en Uithuizermeeden.....	209
Figuur 9: De dijken van Holwierde, Oosterwijtwerd, Uitwierde en Watum tot de provinciedijk van Delfzijl	210
Figuur 10: De provinciedijk ten noorden van Delfzijl	211
Figuur 11: De dijken van Delfzijl naar Oterdum, Farmsum, Weiwerd, Heveskes en van de kerk van Termunten tot Fiemel.....	212
Figuur 12: De dijken van Oterdum en Termunten tot voorbij de kerk van Termunten	213
Figuur 13: De Dollarddijk van Fiemel	214
Figuur 14: De nieuwe dijk van Midwolda	215
Figuur 15: De dijk van Oostwold en Finsterwolde	216
Figuur 15: De dijk van Finsterwolde van Bellingwolderzijl tot de stadsdijk	217
Figuur 17: De dijk van de Stad tot aan Huijsmans huis aan de zuidzijde van het diep.....	218
Figuur 18: De Reitdiepdijk van Huijsmans huis tot de dijk van Ezinge ten westen van Aduarderzijl.....	219
Figuur 19: De Reitdiepdijk van Ezinge.....	220
Figuur 20: De dijken van Humsterland en Ruigewaard	221
Figuur 21: De oude kistwerken en zeehoofden	222
Figuur 22: Nieuwe spantwerken en zeehoofden, tevens profiel van de oostelijke dijken	223

Inleiding

Thomas Van Seeratt en het zijn journaal

Thomas van Seeratt, een voormalig kapitein van de West-Indische Compagnie, was in 1716 aangesteld tot commies-provinciaal, belast met het toezicht op provinciale gebouwen en waterwerken. In december van dat jaar werd hij naar een dijkoverstroming in Delfzijl gestuurd. Nadat hij de dijk had gerepareerd, bracht hij verslag uit aan de Gedeputeerde Staten. Daarin verklaarde hij dat alle Groninger dijken er slecht bij lagen en nodig verbreed moesten worden. Helaas werd zijn advies in de wind geslagen. Op 25 december 1717 werd de provincie getroffen door een grote overstroming. Minstens 2091 mensen vonden de dood.

Na de Kerstvloed van 1717 kreeg Van Seeratt opdracht om profielen te maken voor de reparatie van de zwaarst beschadigde dijken. In 1730 schreef Van Seeratt een journaal waarin hij verslag deed van zijn werk vanaf zijn aanstelling in 1716 tot 1721. Ook nam hij hierin zijn instructies en dijkprofielen op. Vervolgens liet hij vijf afschriften maken en boodt die aan aan De Stadhouder en Gedeputeerde Staten, de Ommelander Heren, het Stadsbestuur, Egbert Rengers van Farmsum en Evert Joost Lewe van Aduard.

De transcriptie

Deze transcriptie betreft het exemplaar werd aangeboden aan Stadhouder en gedeputeerde staten:

RHC Groninger Archieven, toegang 1: Staten van Stad en Lande, 1594 - 1798, inventarisnummer 818: Journaal van de commies-provinciaal Thomas van Seeratt betreffende de dijken over de jaren 1716 - 1721. Aangeboden aan Stadhouder en gedeputeerde staten, 1730.

De transcriptie is gemaakt door vrijwilligers van het project Maak geschiedenis: Kerstvloed 1717, onder redactie van de Groninger Archieven.

In de transcriptie is zo min mogelijk veranderd aan de originele tekst. De originele hoofdletters en interpunctie zijn gehandhaafd. Om de leesbaarheid te verbeteren zijn afbreekstreepjes genormaliseerd en kopregels en custoden weggelaten. Afkortingen zijn opgelost en cursief weergegeven. Op enkele plekken heeft de redactie ontbrekende woorden of woorddelen toegevoegd tussen vierkante haken.

Om de tekst goed doorzoekbaar te maken voor een modern publiek, heeft de redactie twee ingrepen gedaan in de tekst. Om een inhoudsopgave te kunnen maken, zijn er hoofdstuktitels toegevoegd. Daarnaast wilde de redactie het mogelijk maken om de tekst te doorzoeken op moderne geografische namen, zoals plaatsnamen en namen van streken en rivieren. Hiervoor is achter de originele tekst tussen vierkante haken de naam in moderne spelling opgenomen.

Zoekinstructie

Wilt u alle vermeldingen van een bepaalde plaatsnaam in het journaal opsporen, typ dan in de zoekfunctie van de pdf-lezer (Ctrl+F) de plaatsnaam in moderne spelling gevolgd door een asterisk (*). U krijgt dan niet alleen de plaatsnaam zelf, maar ook alle afgeleiden ervan. Als u bijvoorbeeld zoekt op *Hornhuizen**, vindt u niet alleen alle vermeldingen van *Hoornhuisen*, maar ook die van *Hoornhuyjster Dijck*.

Notitie op schutblad:

[Ongenummerde pagina, scan 0001_0818_0003.jpg]

Den Rentmeester Thomas van Seeratt, gehuwd met Anna Schotthowaij heeft bij raadsverzegeling van 6 November 1722, het huis in de oude-boteringestraat, op den hoek van de Broerstraat gekocht. Mevrouw de weduwe Seeratt-Schotthowaij verkocht dit huis bij raadsverzegeling van 16 april 1742 aan den generaal-majoor O.G. Veldtman voor f 10.000.
Gron. 15 April 1886
H.O. Feith

De aanbieding van het journaal aan Gedeputeerde Staten

[Pagina 1, scan 0001_0818_0005.jpg]

Doorluchtige Vorst
De Heere Stadthouder
En De Eedele Moogende Heeren
Gedeputeerde Staeten van Stadt
Groningen en Ommelanden.

Dewijle den Ondergeschrevene, Na dat hij Eenige ende Twintig Jaeren de See hadde bevaaren, ende altijd door des Heeren goetheid Soo gelukkig is geweest, dat Zijne Heeren ende Meesters in sijne bedieninge genoeg hebben gevonden.

Soo is hij in de Maandt September 1716, van De Eedele Moogende Heeren Staeten van Stadt ende Lande aengesteld als Commijs Provinciaal, ende daarin gecontinueert tot Laatste Junij 1721.

In welcken Tijdt veele en groote voorvallen sijn geweest, Angaande Dijcken Post ende Paalwercken, welcke wel behoorden in gedagtenisse te zijn voor de Naekomelingen. Soo heeft den ondergeschrevene de Vrijheid

[Pagina 2, scan 0001_0818_0006.jpg]

genomen, om de meeste voorvallen bij een te brengen, Niet als een oppronkende Redeneerder, off ervaeren Schrijver, maar als een opregt Dienaar, ende op zijn Seemants Trant.

Verhoopende Zijne Vorstelijke Hoogheid ende Eedele Moogende Heeren, het in gunste

zal aennemen als een blijk van alle
onderdanige gehoorzaamheid.
Van

Doorluchtigste
Prins Eedele
Moogende Heeren

Groningen Onderdaanigste Dinar
den 14 December 1730 T.Seeratt

De toestand van de dijken in 1716

[Pagina 3, scan 0001_0818_0007.jpg]

In Den Jaere 1716 was mijn
Eerste ende Nootsaakelijkste voornemen om al-
les wel te observeren, van Stroomen en de Stor-
men, ende wat wercken, Daartegen mooste wer-
den gemaakt.

Soo Dat van haare Eedele Moogende De Heeren
GeDeputeerde Staten, Actens van Last ont-
vong om visentatie te doen van alle Provintiale
wercken, ende Daarvan te Rapporteren.
Onder andere bevond de Provintiale Academie
Kercke in een Sooberen Staat, als volgende
Memorie aenwijst

Eedele Moogende Heeren Gedepu-
teerden Staaten, van Stadt groningen ende
Ommelanden.
Den Commijs Provinciaal verthoont met veele
Respect deese Memorie van de gesteltenisse
der academie Kercke.

1. An het westeynde van de Kercke is de
Noord-Zijde van het Dack in 't geheel meest ver-
gaan, alle de Posten verrott, als meede verscheide-
ne balcken en Spanten, het gewelfde ende muir
verwatert, gescheurt en geborsten.

2 Het Klocketooren Leck, Een Balck ver-
rott, De Lijen en het loot af, ende also geheel
beschadiget.

3. Over het Koer Balcken en Spanten
verrott, alle de Posten onder de vergaande Lijen ver-
rott, en meest van Lijen ontbloot, het gewelfde
over al geborsten en ingewaterd.

4 Over de gewelfdens die alle Natt en ingewaterd zijn, Leidt veel vuilnis van Spanders als anders, 't welke veel Rotting veroorzaakt.

5 De geheele Suid sijde, het Dack, soo wel Posten als Lijen vergaan, verrott, ende in Stucken

[Pagina 4, scan 0001_0818_0008.jpg]

6 Als meede in de Kercke de Pilaren geborsten, van de gewelfdens, zijnde van binnen groen en Swartt, van de Doorwaetering, en met de mindste Regen kan Niemand in de Kercke sitten voor Leckasie.
Aldus overgegeven den 18 November 1716
Th.v. Seeratt.

Den 5 en 6de Deeser hadden Een kragtige Storm, waar door veele Schade aen de Oosterse Dijcken geschiede, ende Dewijlen den Commijs G. Rootland, buiten de Provintie was, Ontvong ick volgende acte.

Luna den 7de December 1716
De Commijs Provinciaal T. van Seeratt word gelasted, hem sonder Eenige Tijdt versuim te begeven, nae de Oosterse Dijcken, om hem te informeren over de Schade aldaer geschiet
Doende daarvan Rapport
Collat: accord:

Vertrock aenstonds ende kwam naemiddaeg 3 uir tot Delfzijl, en Reed ten Eersten nae Waatum [Watum], ende bevond, aldaer als volgende missive Eedele Moogende Heeren Gedepu- teerde Staeten van Stadt ende Lande

Geve hiermede aen U Eedele Moogende Kennis van de Schade, soo geschiet is bij Noordwesten van Delfzijl, aen de Dijcken Tusschen de Hunsingo van Eenie Eenes ende Waatum [Watum], In de Heeren Erfgename Dijck van Beerum [Bierum] is Een gatt door de Dijck Lang vier Rooden en op Leegste waeter Diep 10 voet, Hout Ebbe ende Vloet, Noch Twee Doorbreuken in deselve Dijck, met Laagste waeter egaal yder gatt 2 Rooden groot, het vierde gat is Tusschen waatum en Claas bertels, waar door het waeter Loopt met een halve Tije van Vlout, verders is

[Pagina 5, scan 0001_0818_0009.jpg]

Op verscheidene plaatsen, de Dijck veel door gebroeken, als meede bij de Ketel in de Provincie Dijck van de Zuidwenning. Wil verhoopen dat het weer sal bedaaren, Zal morgen wederom nae, Waatum Rieden, Inmidelst verwagte U Eede/e moogendes ordre. Den Commijs Rootlandt is noch niet gearriveert Delfzijl den 7de December 1716
Th. Seeratt

Martis den 8ten December 1716
Geleesen Een missive van den Commijs Provinciaal van Zeeratt geschreven tot Delfzijl den 7de December 1716.

Gelasten De Heeren GeDeputeerden den Comijs om ingevalle eenige Schade aen De Provincieale Dijcken, omtrent Delfzijl waatum off elders is geschiet, Deselve ten Spoodigsten met de meeste menage te doen Repareren, en aengaande de Schade, soo aen Particuliere Dijcken moogen sijn veroorzaakt, Zal de voornoemde Commijs Provinciaal, hierover met de Respective Dijckrigteren spreken, ten eijnde deselve meede ten aller Eersten willen Sorge dragen voor de Reparatie derselven, was geteikent,
Uit ordre der Heeren GeDeputeerden
L. Beckering Secretarius.

Noch Een andere
Mijn Heer T. van Seeratt, Commijs Provinciaal
Uit U Eede/e Brieff aen De Heeren GeDeputeerden geschreven, bevinde Jck, Dat de Erffgenae-me Dijck, ten meesten Reparatie van Nooden is, Soo versoeke ick, Dat U Eede/e sich bij De Heer van Beerum gelieve te adresseren en maeken sodanige ordre dat de Schade ten Eersten gerepareert, en het Landt, van verdere Innundatie, mooge werden gedeckt. Ick voor mijn Part sal daar gaerne toe Contribueren volgens mijn pligt, gelijk ick niet Twijfele off alle de andere Heeren sullen het selve

[Pagina 6, scan bestand: 0818\0001_0818_0010.jpg]

Doen. Ick ben
Mijn Heer Uwe Eede/e
Seer Dienstwillige
Dienaar
Lewe, Heer van Aduwert

Nae Ontvangst deses den 9 December. ordonneerde ten Eersten alle Materialien, bij de Inbreuken te brengen, als meede den 10de Dito de gaeten ende Colcken gevangen, waarop volgende brief wederom hebbe geechreven, aen de Heeren GeDeputeerden

Eedele Moogende Heeren GeDeputeerden Staeten van Stadt ende Lande.
Geve U Eedele Moogende kennisse hiermede aengaande de Dijcken, voor Eerst Noord West van Delfzijl in de Provincie Dijck zijn verscheidene gaeten, het welke aen de minste aennemers hebbe besteed wederom te verveerdigen en te sticken, ende verders Laaten aenseggen, aen de Eedele Dijckrigters ende Landt-Lieden, om ten Eersten haare Dijcken te herstellen, Het groote Gatt in de Erffgenaeme Dijck sal : soo daar geene Quade toevallen komen Morgen Digt sijn. Den Commijs Rootlandt is noch niet van Oostvriesland wederom gekomen actum Waatum den 10de December 1716
Th: Zeeratt.

Verders over al Volck in 't werck gestelt soo dat den 10de en de 11de December alle de gaeten waaren gerepareert, en gemaakt.
Stelle Hijr eene Kleine observatie ,Goe ick de Colck en groote gatt ven de Erffgename Dijck hebbe Dickt gemaakt, met weijnig Tijt en geringe kosten, Zijnde het gatt breet 69 voeten, en Diep beneden het Maeijveldt 14 voeten Voor Eerst Liet ick een gording leggen van oude balken, buiten de Colck, Hoog boven het Maeijvelt 5 a 6 voet, van beide enden, posten en paelen van oudt hout in de gront geslagen, en tegens de gording aengeheckt, Zoo dickt aen

[Pagina 7, scan 0001_0818_0011.jpg]

malkander als moogelijck was, over de helffte in de grondt, om goede vastigheid te hebben ende met Laatste Tije en Laagste waater het middelste gatt spoedig toegeslagen, ende daartegen aen, met aarde ende stroe, wel onder malkander gemengd, aengevult binnen en buiten, ende soo het waater woss, soo avanceerde met de aenvulling om Hoog, ende aen de buiten zijde de Rouwe aarde ten Eersten gestickt, om soo behouden te worden, waar door verders de geheele Colck op een Dagh vulde, ende de Dijck in Twee Dagen tot Perfectie hadde.

Hier Staat te Letten ,dat Niemand Een sulck werck beginnen moet, voor en al Eer alle de Materialien bij het werck klaar leggen, anders is het vergeefs kosten en arbeit.

Den 12de December 1716 Arriveerde in Groningen ,en Deede volgende Rapport aen De Eedele Moogende Heeren GeDeputeerde Staaten van Stadt ende Lande.

Eedele Moogende Heeren
Met veel Respect geeft den Commijs Provinciaal Uwe Eedele Moogende Kennisse van de gesteltnis der Oosterse Dijcken,als meede meest over al in de geheele Provincie Zijn in't algemeen seer slegte en Eelendige Dijcken en meesten deel van Fatzoen als aarde wallen, aen beijde Zijden steijl, en boven spits, als een Houten Peert, het meeste Paalwerck te Laag en onbequaam, om de slegte aarde Dijkie te kunnen dekken, off beschermen, tegens de bruijsende See baren, en hoe het konde Zijn, dat men in deese Provincie, heel andere werken Liedt maeken, als onse Nabuiren de Vriesen Die met Een, Twee a Drie Reegels Post en Paalwercken, en dat die 6 8 a 10 voet hoog stonden, boven de Dijk voet, ende veele met de Dijks Cappe egaal waardoor sij haare aarde Dijcken, Die meer

[Pagina 8, scan 0001_0818_0012.jpg]

als eens so swaar zijn als onse beste ;) Dekken en bewaren on de kostelijke aarde te Conserveren, maar hijr heeft men geene Schutting tegens de Zee, en word de aarde ende het binnen Landt onreedelijck vergraeven en verspilt, waardoor soo wel see van binnen is, als van buiten.

Actum Groningen den 12de December 1716 Th: v: Seeratt.

Op Dit Rapport wierde mijn wel voorgelegt, Dat de Dijcken deeser Provincie nu beter waren als bevoorens, ende mede, dat ick aengemerckt wierde, noch niet veele kennisse te hebben, omme voorseide voorstel staande te houden, Terwijl en ick meest mijn Levens Tijd ter Zee hadde gevaeren, waarop Repliceerde, als wanneer Een Persoon, door Godts goedheyd, Een Reedelijcke verstant, en in wis-konst eenige Ervarentheid hadde, en over al ter Zee gereist als officier en Opper-

hoofd van Een Schip, veele observatien voorkomt, Soo wel uit de Natuur, als door menschen handen gemaakte wercken, als meede hoe de stroomende en Stormende waateren niet moet geforceert worden, maar Zackties te Leijden, Dat Een sulck man de bekwaamste was, om tegens de zee te arbeiden en de Stroomen te Diverteren, Ende dat sulcks kragtig bleek, aen die geslagene Hoofden, Langs de Oosterse Dijcken, Dat zij sonder verstant ende kennisse der stroomen, en stormen geslagen waren, want zij alle staan van Reijda [Reide] tot Waatum [Watum] om de NoordWester en Noorder stormen ende Vloeden te vangen, en niet te Leiden.

Studiereis naar Friesland

Waarop haare Eedele Moogende De Heeren

[Pagina 9, scan 0001_0818_0013.jpg]

Gedeputeerde Staeten Nauwkeurig Reflectie naemen, Zoo dat deese mijn voorstel haare Eedele Moogende behaagde, en volgende acte van Last gaven,

Extract uit het Resolutie-Boek des Eedele Moogende Heeren GeDeputeerden Staaten.

Martis den 15de December 1716

De Heeren GeDeputeerden Staaten hebben om Moverende Reeden, goedt gevonden, den Commijs Provinciaal van Zeeratt te authoriseren, om hem ten Eersten te begeven naede Provincie van Frieslandt, om de Noodige informatien aldaar te neemen, omtrent de besondere manniere van 't slaan van Post ende Paalwercken, als meede Hoofden voor de Dijcken, met den aenkleve van dien aldaar gebruikelijk, Doende daarvan Rapport

Ontvong meede Een brieff van den Hoog Welgeboornen Heer Leewe, Heer van aduwert etcetera meede GeDeputeerde, van Recommendatie aen Den Hoog welgeboornen Heer Goszelinga als zijnde een Heer seer ervaren in de Dijkkassie, Grietman en Hoog Dijkckgraeff van Frieslandt, Jae een Vader des vaderlandts etcetera etcetera.

Waarop mijne Reijse te paerde derwaards aen-
nam, en Presenteerde mij aan Den Hoog-
Welgeboornen heer Geszelinga, Die ordre gaff
aen den Heer Wiedenbrock Secretarie van
de Dijckasie, welke Heer mij verselde langs
de Friese Dijcken, alwaar nae Tijts gelegent-
heidt alles op Nam, ende verders de Eere hadde
tot Leeuwarden [Leeuwarden] met den Hoog welgeboornen
Heer Goszelinga aengaande de Dijckasie te
spreken, ende van Zijne Hoog-Edelheijt min-
nelijk begegnet.
Tot Groningen gekomen deed volgende

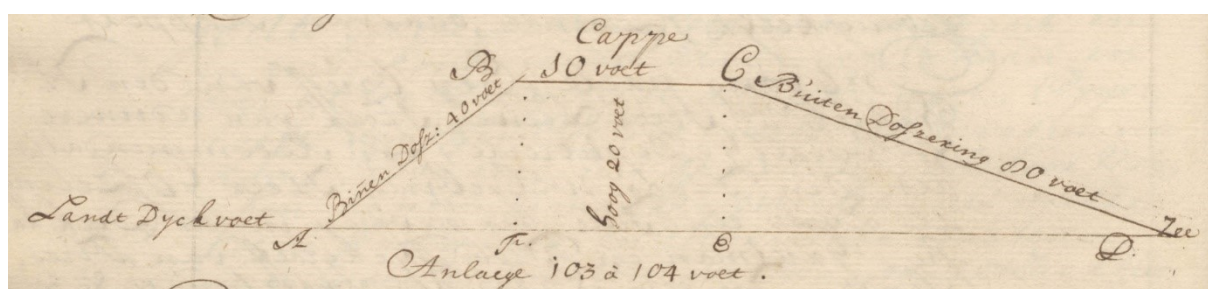
[Pagina 10, scan 0001_0818_0014.jpg]

Rapport in't Collegie van De Eedele Moo-
gende Heeren Ge-Deputeerde Staten

Eedele Moogende Heeren

Volgens acte van Last van Uwe Eedele Moogende
Dato 15 December 1716 hebbe ick mij begeven
nae de Vriese Dijcken ende deselve besien ende
bevonden als

Dat de Dijcken van Vrieslandt, op de Noord en
Zuijd Zijde van Harlingen, ende nae Mackum [Makkum]
hoog Zijn nae haare gesteltheit van haare bin-
nen mej-veldt. 16. 18. à 20 voet, De bui-
ten Doszeringe Drie en meest Viermaal de
Hoogte als bij Exempel, De Dijck is hoog 20
voet, heeft een Cappe breed 10 à 12 voet en van de
Caps buiten Cant nae de Zee viermaal de Hoogte
is 80 voet Doszeringe, als onderstaande Figure
aantoont, Zijnde de Swaareste Dijck in Fries-
Landt soo bevonden hebbe

[Links van A:] Landt Dyckvoet
[Tussen A en B:] Binnen Doszering 40 voet
[Tussen B en C:] Cappe 10 voet
[Tussen C en D:] Buiten Doszering 80 voet
[Rechts van D:] Zee D
[verticaal:] hoog 20 voet
[Onder F en E:] Anlaege 103 à 104 voet.

Deese Dijck wort aen de Zeekant beschermt Eerst aen zeedijks voet, Daar het waater op sijn Laagste Zijnde, tegens aenloopt, met een Kistwerkie alles van Noordse Balken van 24 voet Lang tot de buitenste Regel en de binnenste Reegel van 12 voeten balke 2 1/2 a 3 voet, van malkander half in de gront, als de 24 voets paalen 12 voet in de grond en 12 voet boven de gront, en soo de 12 voet paelen ad idem, half in, en half boven, Formeerende een Kist van binnen, welke gevult is, met oude steen, De buitenste Regel paalen, heeft aen de binnen Zijde Divers gordings van Eijken hout, Zijnde sonder Schooren.

Noch staat in voorgeseijde Dijck een stuck

[Pagina 11, scan 0001_0818_0015.jpg]

Inwaarts wederom Een sulck Kistwerck, Doch van korter hout, het welcke de Zee stuit Soo over het Eerste Kistwerck slaat, en de Dijck Deckt voor de swaere aenval van de Zeebaren Over al aen de Zeekant op 200 à 300 Rooden van malkander staan hoofden niet hoog, maar met ordinarie Tije onder waater, Zijn om de stroomen te stuiten, ende met storm, belet de wegspoeling van de grondt.

In de Stormen van verleden December en nu den 4 Januarij 1717 hebben de Vriese Dijcken niets geleden, maar in goede staat bevonden, De Cappe van alle de Vriese Dijcken Zijn met Zee schellen bedeckt, en altijd eene goede waegen wegs.
Aldus den 25de Januarij 1717
was geteikent
Th: van Zeeratt.

De Commissie tot de Dijken, Post- en Paalwerken

De Storm van den 4 Januarij hadde wederom veele Schade aen onse Eelendige Dijken gedaan, maar door veele besigheden hadde ende verders in de maanden van april en Maij veele besteedingen gedaan, als hebbende desen Jaere tot GeCommitteerden uit de Eedele Moogende Heeren GeDeputeerde Staaten.
Over het Hunsingo Quarteer
De Heer Rudolf Emmen, en De Heer Starckenborg
Heer van Wetzinge.
In't Fyvelingo Quarteer, De Heer Paulus Lahman , en De Heer van Beerum.
In't Wester Quarteer , De Heer Hen-

rick van Sijsen, en De Heer Hartoge Heer van Feringa.

In Den Jaere 1716, soo haest Commijs Provinciaal was geworden, hadde somtijts, De Eedele Moogende Heeren Regenten voorgedragen De Eelendige gesteldtheid der Dijcken, Mondeling en ook Schrifftlijck als op Folio 7 kan gesien worden.

[Pagina 12, scan 0001_0818_0016.jpg]

Als meede in de Maand Februarij 1717 verscheidene maalen aengetoont aen De Eedele Moogende Heeren Gedeputeerde Staeten, hoe Nootsaekelijk het was om een binnen Dijck, off slaeper Dijck te leggen van Heveskes nae Ooterdom [Oterdum], ende verders van Ooterdom nae TermunterZiel [Termunterzijl], ende Dat haare Eedele Moogende De Resolutie off Concept van 8de October 1716 wilden hand haven, Op deese voorstel is een Commissie gehouden als Rapport der Heeren GeCommitteerden tot de Dijcken Post en de Paalwerken aen De Eedele Moogende Heeren Staeten van Stadt ende Lande

Eedele Moogende Heeren
Door de Heeren Uwe Eedele Moogendhedes GeCommitteerden ten gevolge Resolutie Commissoriaal van 8de Martij 1717. Zijnde gebesoigneert ende overwogen, op wat plaatsen in deese Provincie het Nootsaekelijk was, Dat tot Conservatie van 't Landt eenige Slaeper Dijcken wierden gemaakt. Hebben wel gemelde Heeren GeCommitteerden hierover gehoord en ingenomen de Consideratie van De Commijs Provinciaal T: van Zeeratt, Dewelke heeft voorgedragen ter vergaderinge, Hoe aen de Zuydwennings Dijck ten Noordwesten van Delf-Zijl [Delfzijl], als meede van Heveskes af, nae Fimel [Fiemel] wegens de Diepe uijtgegravene Sollen, Den dijck sonder noodige procautie van het aenwinnen van aarde en sonder slaeper Dijcken niet en is te behouden, En de geheele Provincie, bij Tijde van een sivaere Storm in het uijterste gevaar soude konnen werden gebragt ende geen heerstelling C: Door het missen, van dat geen genoegsaeme terrain voor handen souden wesen, Het derhalven de hoogste Nootsaekelijkheid vereijst, Dat hierin nae behooren wierde voorsien, En dat boven alles presseerde, Dat sonder Eenige Tijtsversuim Een slaeper Dijck werde gelegd, van de Scheijde-paal van Heveskes Dijck tot aen Ooterdom [Oterdum], ter Lengte van

[Pagina 13, scan 0001_0818_0017.jpg]

ongeveer 300 Roeden à 21 voet de Roode
 Waaromme Souden De Heeren GeCommitteerden
 onder Uwe Eedele Moogendhedes welbehagen van Advijs
 Zijn, Dat Conform voorige Rapport van 8 October
 1716, omme Reedenen daarinne vermeldt ende
 hierneffens meede gededucert, het leggen van
 Slaaper Dijcken, tot behoudenis van de Provincie,
 Zeer Noodtwendig sijn, Dienvolgens Een aen-
 vang op de gevaerlijkste plaatsen Tusschen Heves-
 kes en Ooterdom [Oterdum] Dienende te werden gemaakt
 ende aldaar een slaaper Dijck ter Lengte van
 ongeveer 300 Rooden voor Eerst Diende aengelegt
 Ende De Heeren GeDeputeerden werden geauthori-
 seert, Daarvan ten Eersten tot meeste Menage
 van De Provintie, De besteedinge te Doen, ac-
 tum Groningen in't Provincie huijs den
 11 Martij 1717 was geteikent

C: Schaij	C: R: Greving
P: Berghuis	L: T: van Starckenborg
R: Emmen	J: Pickart
S: L: Gokkinge	W: Cransen
P: Laman.	

Hierop hebben De Heeren Staaten van
 Stadt ende Lande met het gedaene Rapport
 geConformeert A: Rappardus
 Secretarius

De aanleg van de slaperdijk van Heveskes naar Oterdumerzijl

Doen is besteedinge gedaan van de slaaper-
 Dijck beginnende bij de Scheijdepaal van Heves-
 kes, streckende nae de Ooterdomer [Oterdum] Zijl, maar
 niet geslooten in Ooterdom, als mijn Concept
 en voorstelling waere, en soo dese Dijck waere
 geslooten geweest in Ooterdom, Dat zoude de
 Provincie wel 20000 gld bespaart hebben, want
 dan Zoude de Ooterdomer Zijl niet wegh
 gespoelt Zijn

[Pagina 14, scan 0001_0818_0018.jpg]

Angaande de seer vervallen Academij
 Kercke, hebbende De Eedele Moogende Heeren
 Staeten Dese volgende Resolutie gegeven

Sabbatij des 29des Maij 1717.
 De Heeren Staeten van Stadt ende Lande
 hebben nae gehoudene Deliberatie het gelae-
 ten aen de voorsorge der Heeren GeDeputeer-

den Staeten om de Defecten aen de Academie Kercke en Thooren, het zij bij Daghuiren of anders, tot meeste menage van de Provincie ten Eersten te laten herstellen en Repareren.

L: Beckeringh
Secretarius

Hier op ben Door ordre van De Eedele Moogende Heeren GeDeputeerden ten Eersten voortgevaeren bij Daghuiren, om het geheelde Dach te laeten vernieuwen, De gewelfden te heermaeken, De Twee uijtgesette Pilaren ondervangen, Alle inwae-teringe, binnen en buiten, uijt te laeten Cappen, en Nieuw in-Metzelen De Thooren gevestiget ende bekleet, het Schoone orgel soo mede door Lekagie bedorven was laeten Repareren, en schoon maeken, en also de Kercke met Schoolen en annexe in alles herstelt, het welcke de Provincie over 20000 gld heeft gekost

In't Visenteren der Dijcken bevond dat de Particuliere Eijgenaars, Die haaren ontramponeerde Dijcken wederom herstelden nae haere maniere, De binnen Landen onverantwoordelijck affspitteden, en vergroeven waarvan aen haare Eedele Moogende Heeren GeDeputeerden Staeten kennisse gaff, Zoo dat haare Eedele Moogende volgende Placaat lieten affigeren en Publiceren.

De GeDeputeerde Staeten van Stadt groningen ende ommelanden Doen te weten Naedemaal wij ten gevolge onse Resolutie van

[Pagina 15, scan 0001_0818_0019.jpg]

den 3 Martij 1715, op de Klagten van eenige Ingesetenen bij Langs de Dijcken, besonderlijck in het Fijvelingo [Fivelingo] Quarteer, op 't Rapport der Heeren onse geCommitteerden genomen, hebben geordonneert gehad, Dat de Landen der Nabuirige Meijeren, Dewelcke bij het heer maeken, der weggespoelde, ende bescha-digde Seedijcken, op eene gants ongeregelde wijze wierden affgesteeken, en buiten eenige Nootsaekelijckheit bedorven, De Dijcken haar soude hebben te onthouden, om tot het heermaeken van Eenige Dijcken, De aarde hier ende daar over het Landt af te steeken, Maar daartoe Putten, ter Diepte ten mindsten Vier voet, als nae ouder gewoonte Zoude moeten

graeven, en Door dien ons, op't Rapport der Heeren onse geCommitteerden, Nogmaals klagten Zijn voorgekomen, Dat Eenige Lieden aen de Dijcken arbeidende, haar wederom onderstaan, om de aarde uit de Naestgelegene Landen, hier en Daar aff te steeken, ende deselve also bederven.

Soo is't Dat wij tot voorkominge van sulke ongeregeltheden willen voorsien, hebben goet gevonden ende geresolveert, allen den genen Soo aen de Dijcken arbeiden, hiermede nochmaals wel Ernstelijk te verbieden, en mits desen te ordonneren, Dat deselve haar niet sal hebben te onderstaan, om de aarde uit de Nabuirige Landen tot het heermaeken en Repareeren der beschadigde Dijcken, hier en daar aff te steeken, maar ten dien zijnde Putten ter Diepte ten mindsten Vier voet moeten graeven, bij de Paena van Vijf en Twintig gld Sonder Eenige Conniventie te verbeuren, bij die gene, Zoo Contrarie gedaan sal hebben sullen bevonden worden Ter Instantie van den aanklager, door het gerigte ter plaatse bij parate Executie te innen, Ende op dat Niemand hiervan Eenige onwetendheid mooge Voorwenden

[Pagina 16, scan 0001_0818_0020.jpg]

hebben wij deesen, door den Druck gemeen Laaten maeken, en bij Langs den Dijck, en daar 't behoort te Doen Publiceren ende affigeren. ten Eijnde Een ijder hem daarnae mooge Reguleren, Actum Groningen in Collegio Jovis dem 27 Maij 1717.

J: van Beerum

Ter ordonnantie Der Heeren voorschreven

J: A: Rappardus

Secretarius

Noch Rapporteerde aen De Heeren Gedeputeerden als Dat Langs de Dijcken veel hout was Liggende, als onduchtig om in Provincie wercken te gebruiken, en door Naelaetigheid der aennemers, niet wierde weggehaalt waarop volgende Placaat volgde

De GeDeputeerde Staeten van Stadt ende Lande, Doen te weten. Naedemaal wij bij onse Resolutie van 25de Junij, Jongstleden hebben goet gevonden ende verstaan, Dat het ondugtige hout, het welke door de aennemers, bij de wercken

van dese Provincie word gebragt, gelijk meede al dat Hout het gene onduchtig is affgekeurt, ende Langer als agt Daegen bij de Dijcken werd bevonden, boven de verdere Penaliteiten, aen de Provincie sal sijn vervallen Hebben wij Noodig geoordeelt deesen in de Carspelen bij Langs de Dijcken deeser Provincie te Doen affigeren en Publiceren, Ten Eijnde Een ijder tot verminderinge van Schade, hem daarnae moge Reguleeren Dat voorts meede Een Exemplaat aen een ijder Heibaas Zal worden behandiget, ten Eijnde daarnae aen De aennemers kennisse te geven, gelijk ook eenige Exemplaaen gesonden sal werden aen Den Commijs Rootland, om te Dienen tot Zijner Naerigtinge etc. Groningen in Collegio Jovis den 15de Julij 1717.

Ter ordonnantie der voorschreven

Heeren

L: Beckering

Secretarius

[Pagina 17, scan 0001_0818_0021.jpg]

Hebben alle Daege mij beneerstiget om de Provintie wercken in goede ordre te brengen enge met approbatie der *Eedele* Moogende Heeren GeDeputeerden andere wercken begonnen te maeken als Spantwercken in plaatse van Leege Kistwercken, soo voor mijn tijdt geslaegen waeren, tot overgroote kosten van de Provintie.

Ick Hadde meede het geluck van Heeren GeCommitteerden uit het midden der *Eedele* Moogende Heeren Gedeputeerden In't Fijvelingo [Fivelingo] Quarteer te hebben, Als De *Hoog Eedele* Heer P: Laman, ende den *Hoog Wel Geboornen* Heer Rengers, Heer van Farmsum, welke beijde Heeren, goede Kennisse hadden van De Oosterse Dijcken, ende Ten Eersten wel bevonden wat Nutt sulcke wercken Deeden, en door haare hoogte de aarde Dijck beschermden, Als meede de veranderinge van Hoofden, ende de Qualijck gestelde hoofden, met aengeslaegene Vleugels afleidende waardoor alle Daegen konde gesien worden, Dat wij gront aenwonden, Als verder gedemonstreert word, onder de Profijlen van de Dijcken Figure No 250. tot 263.

In De Maandt September bevond dat Langs de Dijcken, sulcke boo-

se en quaadaardige menschen woonden, Die het ijser uit het Post ende Paalwerck af-capten, off Zaegden ende het Paalwerck verbranden, Doende daarvan Rapport waarop volgende Placaat uitkwam.

De GeDeputeerde Staaten
van Stadt groningen ende ommelanden
Doen te weten.

Alsoo mij worden geïnformeerd, dat eenige menschen, haar quaadaardelijck onderstaan, om het oude ijser, gelijk meede

[Pagina 18, scan 0001_0818_0022.jpg]

Het Hout van Post en Paalwercken Deeser Provincie, Steels wijze weg te neemen, ende het selve tot haar gebruik te Employeren, offte ook aen andere baatsuchtige menschen te verkoopen, Door welcke Dieffstallen de Provincie en andere Ingesetenen veel Nadeel komen te Lijden.

Soo is't Dat wij tegens het steelen van Hout en ijser van Post en Paalwercken met allen Ernst willende in voorsien, Onse voorige Placaaten, onder dit Subject ge-Eemaneert, Renoveerende, en in haar voorige kragt Laetende, hebbende geordonneert Dat alle die gene, Dewelke soodanig Hout en ijser van Post en Paalwerck onder haar berustende hebben, het selve inwendig 8 Dae-gen Nae de Publicatie deeses te weten, het ijser nae 28 stuiver het 100 tt¹ en alsoo advenant te Reekenen, aen den Commijs Provinciaal van Zeeratt in de Stadt, en aen den Commijs Root-Lant op Delfzijl, sullen hebben over te Leveren Offte dat die gene waarbij soodanig ijser off Hout nae verloop van dien tijt mogte bevonden worden, Deselve andere ten Exempel sonder Conniventie bij arbitraire Correctie offte nae gelegentheidt van saaken aen den Lijve sullen worden gestrafft. Sal meede geen Heijbaas offte arbeider hem mogen onderstaan om Eenig Out Iser off Hout, Dan alleen Spanderen, en kleine stuckies, dewelke in geenerleij manniere tot Dienste van de Provintie wederom kunnen worden gebruikt nae huijs meede te neemen, en voor haar te behouden, maar alle het

¹ Het is niet bekend waar deze afkorting voor staat.

IJser tot voorgemelte Prijs, als meede al het Hout tot Intangen voor Gordingen bequaam ten mindsten 6 à 8 voet Lang Zijnde, sonder daar van ijts te hebben affgekort aen den Commijs Provinciaal van Zeeratt, in de Stadt, Hunsingo ende Wester quartiere [Westerkwartier], ende aen Den Comijs

[Pagina 19, scan 0001_0818_0023.jpg]

RootLandt tot Delfzijl, als voorens mooten overleveren, ofte dat die gene, Daar aan schuldig bevonden wordende, met gelijcke Poena sulden werden gestrafft, sullende Een Premie van 100 *gulden* worden geadjudiceert aan die gene door welkers bekent maeking ijmandt van het verheelen, Verbergen off aenkoop van Eenig Hout off ijser van Post en Paalwerck, sal overtuigt en schuldig bevonden worden.

Ende op Dat Niemand, hiervan eenige onwetentheid mooge voorwenden, Sal deese in de Fortresse Delfzijl, en de Carspelen langs de Dijcken in de Respective quartiereen, ende Old-ambten geaffigeert, en van de Predickstoelen affgelesen worden, als meede Een ijder Heijbaas Een Exemplaar worden behandiget Ten Eijnde een ijgelijck tot vermijdinge van Schade ende ongemack, hem daarnae mooge Reguleren. Actum Groningen in Collegio Martis den 5 October 1717

R. Emmen

Ter ordonnantie der Heeren
voorschreven

I.A.Rappardus
Secretarius

De Kerstvloed

De Maand December bragte geheel Nederland, te weeten de aangrenzende See Provincien in een groote Eelende.

Den 24de December Des Morgens 9 uir was ick met een Schip aen Reijda [Reide], al waar het waater soo laag was, Dat een out Heijbaas van 80 jaeren, altijd daar gewoont hebende verklaarde, sulks daar noiet gesien te hebben, De wint was *Zuid-West* en *Zuid-Zuid-West* Twee à Drie Daegen geweest, De Lugt begon soo wonderlijck te staan Hoog, en over al met Draijingen, Ick haestede mij nae Dell-Zijl [Delfzijl], ende des middaegs Een Uir vertrock nae Groningen, De lugt wierde hoe langer hoe swaarder, gelijk in de West- Indies als daar Orkanen komen, ende de wint

[Pagina 20, scan 0001_0818_0024.jpg]

Draeyde nae 't Westen, en soo te waeijen,
Dat tot Windeweer [Winneweer] Twee Paerden voor de Treck-
Schuijt moesten Zetten, ende kwamen Eerst des
avonds half Tien uir binnen Groningen, Des
Nagts waijde het een Storm uit den *Noord-Westen*
en *West-Noord-Westen*.

Den 25de Sijnde Christdag des voormiddags
Een vliegende Storm, ende wierde seer hoeg
waeter, het welcke Continueerde, Ick Sond ex-
pressers uit te Paerde omme te sien off hooren
nae ongemakken, ende Tot een Uir des middaegs
Zag men noch over al het Landt Droog, maar
Tot Twee uire kwam Een van die Expres-
swers te paerde aenrijden met groote haast, ende
Riep het waeter kwam aen, ende Kort daarnae
kam het Soute Zee waeter aenloopen wel 2
a 3 voet hoog, ende te Vier uiren Sagh men
van de Stadts wallen niets als waeter, De
Huisen ende Kercken daarin staande, Zijnde
Een Droevige gesichte.

Noodhulp

Des avonds ten 5 uire Vergaderden haare Eede/e
Moogende De Heeren GeDeputeerde Staeten in
De Roemer, Zijnde een Wijnhius aen de Merkt
alwaar Ick meede geroepen wierde.
Haare Eedele Moogende Besoigneerden over
middelen, om voor Eerst menschen en Beesten
te bergen, waaromme ick van haare Eede/e
Moogende versoekte om ordre Ten Eersten alle de
Schepen en Vaertuijgen te laeten klaar maeken,
omme des Morgens uit te Seijlen, menschen en
Beesten te bergen.
De Eede/e Moogende Heeren Borgemeesteren
ende Raadt waeren meede vergadert ende gaven
Permissie aen De Heeren Gedeputeerden Staeten
omme De Borgers ende Ingesetenen van de Stadt
te Employieren tot alle behulpsaamheijd.

[Pagina 21, scan 0001_0818_0025.jpg]

Als doen Ontvong Ick ordre van De Eede/e
Moogende Heeren GeDeputeerden, als meede wier-
de den Majoor Provinciaal met de Officiers
gelast, neffens alle Provincie Boodens om
mij te assisteren, ende te Doen wat Ick haar
Soude ordonneren
Waarop alle Scheepen en Vaartuigen preste
en Liet klaar maeken de geheelde Nagt door

soo dat des morgens den 26 December De wint westelijck Redelijck weer, Een groot gedeelte Vaertuigen veerdig waren te vertrekken, maar konden niet onder de Boog door, omme dat se te hoog Laegen, Ick siende Dat Eenige Honderden van menschen stonden, als aenkijkers, Liet de Doorgangen besetten, met Eenige Soldaten, en Doen versogte ick de aenkijkers te willen in de Scheepen gaan, Het welcke veele vrijewillig deden, ende De andere moesten doen volgen. waardoor de Scheepen wierden geladen, en raakten onder de wal door, ende op de Brugge gingen de Menschen weer uit, ende hielpen also veele Scheepen uijt, Soo dat des voormiddags ten Elff uire al over Veertig Vaertuigen Zeilden, ende des Naemiddaegs waren in de Tagtentig geseijld, Ick liet de brugge buiten Steentie poorte affbreeken ende de weg buiten de kleine Poorte Doorsteeken, Soo dat de Scheepen doen in de Stadts grafften verders konden Zeijlen.

Des Naemiddags ten 4 uire hadde over Dartig Vaertuigen wederomme met Menschen, Beesten ende Mobile goederen.

Als doen Saegen Haere Eedele Moogende De Heeren GeDeputeerden Staeten, als meede De Eedele Moogende Heeren Borgemeesters ende Raadt, Dat haare ordres door mij in allen Deelen wel waren geexcecuteert Soo wierden haare Eedele Moogende Daardoor beweegt, mij te autoriseren met volle magt alles te doen wat konde dienen tot beste van 't gemeen, en al-tijt aen Haare Eedele Moogende Daarvan Rapport te doen.

[Pagina 22, scan 0001_0818_0026.jpg]

De Eerste Dag Sijnde den 26 December ging het niet wel met menschen en beesten te bergen, Door dien dat veel gemeen Canalie van Menschen in de vaertuigen gingen Die de bedroofde Huijs Liederen, Soo op de Solders en Dachen half verkleumt waren, meer Plunderden als hulpe beweesen, Versoekte Ick aen haere Eedele Moogende Dat aen alle Schippers mogten Pasporten gelangt werden, met ordre Hoe sij haar Souden hebben te gedraegen Waarop haare Eedele Moogende volgende Resolutie gaven.

Luna Den 27de December 1717
De Heeren GeDeputeerden hebben tot weeringe van alle Confusie, ende tot observe-

ringe van goede ordre, in deese bedroofde waeters Nood, goet gevonden, ende geresolveert dat geene Vaertuigen tot het bergen van menschen en beesten, sullen moogen afvaeren, bevaerens aen de Schippers sal sijn gegeven Eene Schrifteelijke ordre Der Heeren GeDeputeerden, en bij den Commijs Provinciaal van Seeratt geteikent, nae wat plaatse, Ten welcken Eijnde moeten vaeren, Ende indien geene Eijgenaars bij het geborge Vee off andere goederen present mogte sijn, Dat alsdan met behoorlijke attestatie sullen moeten doen blijken, van wat plaatse het Vee off goederen hebben geborgen, ende Dat een Extract van deese Resolutie aen Den Borger officier bije elke poorte wagt hebbende gesonden sal worden, ende atijt aen den volgenden officier sal overgegeven worden, om also dese ordre door Twee Borgers De welke op ijder Schip sullen gelegd worden te doen Executereren, Zullende meede sorge draegen, Dat voor al Menschen en Beesten eerst werden geborgen.

Collat: accord:

Rappardus
Secretarius

[Pagina 23, scan 0001_0818_0027.jpg]

Doen Liet ick Rapporten Drukken alsvolgende is te sien.

Den Schipper *Noord Noord* Zal hebben te vaeren op ontvangst deses nae Waegenborgen [Wagenborgen] met Vijftig brooden, acht Oxschoofden Waeter Vier tonne Bier, Twee sack Zout, ende daarvan behoorlijke attestatie wederom brengen, Op de andere Zijde van deesen (:geteikent:) Zal meede over al Daar hij menschen ende Beesten, ende andere goederen vint Deselve bergen en aen den officier van de wagt (:overleveren, ofte aentonen, Die alle het gebergde op deese Pasporte moot Noteren.

Actum Groningen den 27de December
1717 was geteikent

Th: v: Zeeratt
Comijs Provinciaal

Als doen ging het Sier Regulier, ende Zoo ordentelijk, dat ijder Contantement hadde. Door het aenkomen van veele menschen ende Beesten wierde alle Provinciale wooningen daarmede opgevult als Stadthouders Stallen, Piceurs Stal en plaatze, Haamswagt Academie Plein, Schoolen en Academie Kerckhoff, en andere opene plaatsen wierden Dacken

overgemaakt, waaronder de Beesten geset wierden De menschen in huijsen, welcke Dagelijks wierden voorsien met brood, Caas, bier ende Vlees als meede Stroe, om in te liggen, ende Turff tot Brandt, Ende met alle Scheepen gesonden broot, bier, waater Caas ende Zout, Zoo dat over al in de geheele Provincie de Nootlijdende wierden voorsien en gespijsiget, Door de uijtnemende goetheid ende Defftige ordres der Heeren GeDeputeerden Staaten, ende tot koste van de Provincie.

Bevindende den 28 December, Dat al bij

[Pagina 24, scan 0001_0818_0028.jpg]

De 3000 Beesten in de Stadt waeren, en geen Hoij, waarvan kennisse gaff, aen de Heeren GeDeputeerden, Die mij ordre gaven omme Daarin te voorsien, Zoo dat ick den 29 Dito des Morgens uijtsond over 20 Schepen omme Hoij. Dewelke ordre hadden, wel aen te Teikenen van wat Huijsen en Eijgenaars het gehaalt wierde. Dien selven avond kwamen die Schepen alle wederomme geladen, Liet alle Provinciale Solders, als meede over Stadthouders Stalle Hoij ende Stroe vullen, ende door de Scheepen aenbrengen, Zoo lange bergen konde.

Angaande het Zout over al te senden, was seer Nootsaakelijk, Terwijl de menschen de verdronkene beesten aeten. Hebbe meede De Eerste Daegen, ordre aen de Scheepen gegeven, om die beesten die vett waeren, ende verdronken meede te brengen, waarvan al eendeel ontvong. Die Liet ick ordentlijk villen, ende Cappen en in vaaten Souten, ende Daarvan aen De arme Menschen uitdeelen, Met Kool ende wortelen.

Ontvong Tijding, Dat Daar Eenige Vaertuigen uit de Pekel [Pekela] en Wildervang [Wildervank] met Boosaardige Menschen waeren varende, welcke het op plunderen ende Rooven hadden, waarvan aen De Heeren GeDeputeerden kennisse gaf, waarop van haare Eedele Moogende ordre ontvong, om Die te laeten verdrijven. Doe Zondt ick uit Capitain Eebels met een Zeijl boot ende Twee Soldaten met Schiet geweer, en Schipper Elle Onnes meede met een Seijl Boot, ende Een Treck-Schuit met Zeijl mede bemandt, welcke Drie Vaertuigen, soo schoon maakten, Dat men niets meer hoorde off wiste van Quaad.

Doe kwamen de Menschen die Beesten hadden

[Pagina 25, scan 0001_0818_0029.jpg]

erbarmelijk bidden om Voer voor deselve, Zoo ordonneerden De Heeren GeDeputeerden mijn, Dat daarop ordre Zoude stellen om Die menschen te helpen, Doen Liet ick aen ijder geven soo veel Noodig hadde, Doch spaarsaam, ende Deede alle Daegen Twee maal de visentatie Ront de geheele Stadt meest te Paerde, ende anders altijt besig in't huijs de Roomer, om Scheepen met Provisie uit de senden, en de gekomene Menschen en beesten te verdeelen, en te huijs vesten, Haare Eedele Moogende De Heeren Ge-Deputeerden waeren meede Continuel vergadere, om op alles goede ordre te stellen.

Maar Angaande het Hoij hadde een voorval met een wel bekende Heer, Die mij Seijde, dat het niet wel was, omme De Landt-Liedens Hoij te haalen, Sonder betaling, Ick hem antwoordende, Dat de Heeren GeDeputeerden Zoo veel betaalden tot Redding van Menschen en beesten, Dat die geene wiens Hoÿ gehaalt wierde wel meede Zoude vergoedinge bekomen, ende Dat ick wel goede aenteikening hielde van wie, en van wat plaatsen het Hoij gehaalt wierde, bedankende hem voor goede waarschouwinge.

Daar op Liet ick alle Hoij Solders sluijten met verbott om niemand ijts te Langen sonder Schrifftelijke ordre en gaff kennisse daarvan aen De Heeren GeDeputeerden.

Dog aengaande het Hoij soo kwam Dien voornoemde Heer den 29 December, ende versogte van De Heeren GeDeputeerden om Hoij voor sijne beesten, Dewijle den Commijs Provinciaal geen Hoij meer wilde Laeten uijt-Deelen, Waarover haare Eedele Moogende mij verstonden.

Ick gaff haare Eedele Moogende tot Rapport Dat dewijlen de Provincie het Hoij mooste betaelen Dat het meede Reedelijck was, Dat die geene

[Pagina 26, scan 0001_0818_0030.jpg]

Soo beesten hadden, en in staat waren meede het Hoij moosten betaelen, Soo hebben haare Eedele Moogende mij volle authorisatie gegeven, Daarin te doen dat wel was, Soo is doen Hoij gegeven aen alle arme, Die Een Twee tot Drie beesten

hadden voor niet, Maar de andere soo in
Staat waeren moesten 12 gulden geven voor
Een Stadts voeder Hoij.

Den 30de December Deed Visentatie, aen-
gaande de Beesten, bevond over 5000 Stuck
klein en groot Vee, Het was noch alle Daegen
Storm en Quaad weer, Soo dat de Scheepen noch
Seijlden over het Landt heenen, als Zijnde
Een open See, want op het Leege Landt, als
van Winsum nae Middelstum, Steedum [Stedum], Ap-
pingandam [Appingedam], geheel Klein oldamt [Klei-Oldambt], De Hout-
steck tot weer aen de Stadt was 7.8.9. a 10
voeten waeter.

Hadde Noch over 200 arme en veele Naekte
Mannen Vrouwen en Kinderen op Hams
wagt ende Vorsten-hoff, behalven veele die
door barmhertige Borgers in haare huijsen wae-
ren, Die alle Daegen van de Provincie wierden
gespijsiget

Van Den 25de December tot den 3 Januarij
1718 hebbe Noijt soo veel Tijdt gehad, ome
des middaegs in mijn huijs te spijsigen, ende
des avonds Eerst te 10 off 11 uire in Huijs, ende
des morgens 6 uire wederom in den arbeiet.
Soo haest het Weer bedarde ende begon
te vriesen, Dat met Een Slede over het Eijs
konde, moesten de Boeren uijt haere Hoij
bergen, Hoij haalen, ende als het Doijde bekwa-
men Zij wederom haar geriff, Zoo Dat Nergens
in gebreck was, En niet tegenstaande alles
soo wel is besorgd, en alle Noodtlijdende geholpen
Zijn, Soo heeft het de Provincie weijnig gekost
Voor Mijn Ick Dancke Godt, die mijn

[Pagina 27, scan 0001_0818_0031.jpg]

sterckte en kragten verleende, Dat ick de goede
ordre der Eede/le Moogende Heeren Gedeputeerden
Staeten met veel ijver ende Spoot hebbe geexcec-
teerd.

Gedeputeerde Staeten
uit de Stadt

De Heer Rudolff Emmen Raadsheer der Stadt Groningen

De Heer Henrick van Sijsen Raadsheer Dito

De Heer Paulus Laman Raadsheer Dito

De Heer [blanco] Raadsheer Dito

Uit de Ommelanden

De Hoog Welgeboornen Heer Starckenborg Heer van Wetsinge

De Hoog Welgeboornen Heer van Beerum Heer van Beerum

De Hoog Welgeboornen Heer Hartoge Heer van Feringa
De Hoog Welgeboornen Heer Rengers Heer van Farnsum

Inspectie van de beschadigde dijken in Fivelingo

Den 4 januarij 1718 begon de handen
Ruimer te krijgen, ende ontvong ordre om nae
de Dijcken mij te begeven, om Daarvan Inspec-
tie te neemen, soo veel Doenlijk was, ende daar-
van Rapport te doen, Zeijlde met Stadts-
Jagt over al heenen, als van groningen nae
Termunte Zijl [Termunterzijl] Langs de Dijck nae Delfzijl ende
Den 5 January wederom des Voormiddaegs 11
uur van Delfzijl, en waeren in groningen Nae-
middaegs 4 uur
Den 6de January Doende Rapport van mijn
voyage

Edele Moogende Heeren GeDepu-
teerde Staeten
Angaande de Oosterse Dijcken, Zoo veel

[Pagina 28, scan 0001_0818_0032.jpg]

als men nae deese Tijts gelegentheid heeft kunnen
sien, soo Drent tot berigt aen Uwe Eedele Moogende
als

1. De Dollardt [Dollard] Dijck is meest wegh, met Maeij-
velt egaal, staande hier en daar eenige bulten
ende Stucken Dijks, ende sijn veele kleine kolcken

2. Angaande Reijda [Reide] is wel in Staat geble-
ven ende het Paalwerck behouden Door dien het
onder waater is geweest.

3. Bij Fimel [Fiemel] is een stuck Kistwerck
de binnen zijde van de balcken weg geslagen

4. De Dijck van Fimel [Fiemel] tot Termunte-
Zijl [Termunterzijl] is aen de buiten Cant Reedelijk in
Staat, maar de Cappe meest af, en op sommige
plaatsen door broeken tot midden in de Dijck,
maar aen de binnen cant veele gaeten en Colkies
om dat de Dijck soo steijl aen de binnen Zijde
wass.

5 De Slaaper Dijck Tusschen Termunte [Termunten]
ende Termunter-Ziel [Termunterzijl], is heel gebleven, be-
halven bij Termunten, alwaar de Dijck gatt

off over-Ritt was, is een gatt van 2 Rooden Lang met Meijvelt egaal.

6. Van TermunterZijl [Termunterzijl] tot Ooterdom [Oterdum] is de Dijck half wegh, ende veele plaats en met de buiten Dijck voet, en paalwerck egaal, en aen de binnen Zijde veele gaeten ende Colkies

7. De Ooterdommer Zijl [Oterdum] is uit gescheurt en een groot gatt, seer wijt met Eene swaere Diepe Colk.

[Pagina 29, scan 0001_0818_0033.jpg]

8 De Nieuwe Slaaper Dijck is geheel behouden, en maar aen de binnenZijde wat aerde wegh, door het binnen waeter affgeslaegen, verders de Zeedijck tot Farmsumer Zijl is alfo ontramponneerd, als de Dijck Tussen Fielmel [Fielmel] ende Termunte Zijl [Termunterzijl].

9 De Swaere Provincie Suidwennings [Zuidwende] Dijck bij Noordwesten van Delfzijl is wech met het Paalwerck egaal ende de verdere Dijcken: tot Waatumer Schans [Watum] en op de andere Zijde tot Waatum, is meest wegh, en verscheidene Colkies, maar bij Waatum is eene groote Colck Alzoo dat in dit geheele quartier van Klein oldambt [Klei-Oldambt] ende Fyvelingo [Fivelingo], De dijcken in een Desolaten Staat Zijn, ende de middelste Zijl van de Drie Delf-Zijlen [Delfzijl] is wegh gescheurt en een ijselijke gatt
Th: v: Zeeratt

Het herstel van bruggen, en post- en paalwerken

Nae voorgaande Memorie van den 6de Januarij 1718 stelde haare Eedele Moogende voor off het niet Noodig was, om op 't spoedigste Een deel Hout te koopen, tot herstelling van Post ende Paalwercken, ende tot Demping der Colcken. Angaande desen wierde door de Heeren Gedeputeerde Staeten, in Propositie aen De Heeren Staeten overgebracht, waarop volgende Resolutie volgde.

Luna den 10 January 1718
Gelezen Sijnde het Eerste articul van de Propositie op dese Reies Land-Dag, waarbij De Heeren Ge-Deputeerde Staeten kennisse geven, Dat wegens Eene bevreesde Schaarsheijt

[Pagina 30, scan 0001_0818_0034.jpg]

Van Hout bij deese Constitutie en slegte staat van Zijlen en Dijcken, Provisioneel ordre hadden gegeven, Dat eenige Hout van allerhande Soorten allhier benoodiget van Hamborg [Hamburg] soude werden ontboden, ende tot dien eijnde, door den Commijs Provinciaal daarover laeten schrijven versoekende haare Eedele Moogende approbatie

Hebben De Heeren Staeten van Stadt ende Lande verklaart te approberen het geene in deesen door de Heeren Gedeputeerden is gedaan.

Collat: accord:

L: Beckeringh : *Secretarius*

Hierop ontbood van Hamborg [Hamburg] Eenige Scheeps Ladingen van Hout, welcke aldaar Eerst moesten gesaegt werden.

Den 7de Januarij begaff mij neffens de Stads Bouwmeester A: Meijer nae Windschoot [Winschoten], ende den 9de des Morgens van Windschoot nae de Finsterwolder Zijl [Finsterwolde], met een Schuttie, ende quamen ten 10 uiren aen de Colck, alwaar haast alle onser Leevens verlooren zoude hebben, soo ick niet met een Tauw in de handt int waeter waere gespronden aen Een Paal ter grooter geluck staande, vast kreeg, en daaraen de Schuitie vast gemaakt tot dat stil waeter wierd want anders hadden wij met de Ebbe den Dollart [Dollard] ingedreven, Zijnde harde wint uit den Zuid Westen met Mott-reegen, ende hadden niets als Twee slegte Clauw stocken en sonder Riemen moeste noch 1 1/2 uir in groote koude, in 't Schuttie sitten, en geheel Natt, als zijnde Levens gevaar om te verkleumen. Wij visen-terden met stil waeter de Colck welcke wederom gekomen was op selve plaatze Als in den jaare 1686 ende bevonden

[Pagina 31, scan 0001_0818_0035.jpg]

het als volgt

1. Bij Westen de Finsterwolder Zijl, was een Colck 15 voet Diep, ende omtrent 100 Rooden bewesten de Zijl was een groote Colck omtrent 18 à 19 Rooden breedt in de Dijck en 30 à 40 en meer voeten Diep binnen Dijks, maar buiten Dijks 10 a 15 voeten Diep, verders waeren deese Finsterwolder Dijcken meer

als halff wegh, ende veele door braeken.
Deese Finsterwolder Colck hield onder waater
het geheele Oldambte [Oldambt], en die van Ooterdom [Oterdum] ge-
heel Klein Oldambte [Klei-Oldambt], en Een gedeelte van Fij-
velingo [Fiveringo] quartiere, en die Colk van Waattum [Watum] hield
onder waater alle de Leege Landen van Fiveringo
Zoo dat over al seer Naar ende bedrooft uitsagh.
Nae deese Togt die met veel moeijte ende ge-
vaar hadede gedaan, kwamen den 11 januarij
in groningen.

Den 13de Januarij ging nae Hunsingo
quarteer op volgende Manier, met Scheepies
tot Whee, en van Wehe met een kleine Schui-
tie tot aen de Zout Camp [Zoutkamp], ende bevond aldaar
de Dijcken in Eene Eelendige Staat, als van
Wierhuisen [Wierhuizen] nae de Zout Camp, meer als halff
wegh, ende van de Zout Camp, het geheele Reij-
Diep [Reitdiep] meede halff wegh, ende veele Doorbraeken
hebbe met Lijfs gevaar deese Reijse gedaan, ende
soo ick geene Liqueurs offte Brandewijn bij mij
hadde gehad, was Albert Assijs als Provincie
Timmerbaas en aennemer die deese Reijse met
mij deede, aen de Dijck gestorven, want wij
alle beijde door vermoeijtheid Vlauw wierden,
ende Albert Aszijs geheel als Doot, maar
door Nuttigen van die gesegenden Dranck
bekwam kragt om te marscheren, want het
was Doncker en begon hart te Vriesen.

Doch deese Reise bequam albert aszijs qualijk

[Pagina 32, scan 0001_0818_0036.jpg]

want de andere Dagh eene Swaare Koortse ende
harde Siekte bequam, maar soo haest ick in
mijn hujs kwam, Nam eene halve Boutellie
Oude Rinse wijn, Daarop wel gesweet, ende al-
so door des Heeren Zegen wederom gezont, had-
de deese Visentatie niet wel kunnen doen, we-
gens het meenigvuldige Stroemende waater.

Alzoo den 15de Januarij des avonts 10 uir
in De Stadt.

Den 20de Januarij was het ijs soo sterck dat
men daar over konde komen, waar men wil-
de.

In welcken Tijd hebbe de Tillen Bruggen
en Treckwegen Laeten maeken, en Repare-
ren, Dat men wederom Reisen konde.

Extract uit de Besoignes der Heeren GeCommitteerden van Stadt ende Lande, tot de Dijcken Post ende Paalwerken deeser Provincie

Jovis den 3de Februarij 1718

De Commijs Provinciaal T: v: Zeeratt word gelasted, Tussen dit ende aenstaande Donderdag, Een Profijl te Formeren, waar nae vermeint, Dat de beschadigde, ende ontramponeerde Dijcken in deese Provincie, nae gelegentheid der meeste gevaarlijkste plaatsen en andere Districten, bequaamst Soude kunnen, ende behooren heermaakt te worden.

Collat: accord:

L: Beckeringh
Secretarius

Inspectie van de beschadigde dijken in Hunsingo

Den 6de Februarij ontvong ordres van de Heeren Staeten van Stadt ende Lande omme soo veel als moogelijk was, De Dijcken nett in oogenschijn te nemen, van Hunsingo quartiere.

[Pagina 33, scan 0001_0818_0037.jpg]

Vertrock des Middaegs, ende met veele moeijte gekomen met een Treckschuit Nae Mensingeweer, ende verders met een kleine Schuitie nae Wehe, ende van Whee nae Dijksterhuijs, alwaar des avonds ten 8 uir ankwam

Den 7de Des Morgens met Leegwaeter hadde Twee mannen bij mij met Lange Juffers ende Pols Stocken, om over breede Rillen ende Slooten te komen, De Dijck Langs heen visenteert tot Hoornhuisen [Hornhuizen], bevond de oude ende Nieuwe Dijck van Peterbuiren [Pieterburen] ende Wierhuisen [Wierhuizen] meest wegh, met Meijvelt egaal ende de oude off binnen Dijck, Colck bij Colck.

Des Nagts tot Cloosterbuiren [Kloosterburen], Den 8te en 9de Februarij hebbe seer Nauwkeurig de Cloosterbuirse Dijcken besien, Die geheel wegh was, ende veele groote Colcken, verders Hoornhuisen [Hornhuizen], Whee [Wehe], Leens en de groote Uldrummer [Ulrum] Schouw tot de ZoutCamp [Zoutkamp], waarvan eene Carte hebbe gemaakt, Zijnde van Dijkom [Deikum] tot de ZoutCamp 30 Colcken, Die aenmerckelijk waeren, behalven veele kleindere, ende veele Honderden Rooden Dijck gants wegh, als meede de geheel Cloos-

terbuirse Dijck, Die in den jaere 1715 geleit was, Zoo Dat Een Nieuwe Dijck van Dijck-om nae Hoorhuisen sal moeten gelegd worden. Verders Leveerde over volgende Memorie aengaande de gestalt off Proviel van de beste Dijcken, hoe Die waeren, voor de Waeter Vloet, als meede Concept onder verbeteringe hoe de Dijcken voor Eerst behoorden gemaakt te werden
Eedele Moogende Heeren Ge-
Committeerden van Stadt ende Lande
Tot de Dijcken Post ende Paalwerken.
Volgens U Eedele Moogende ordre van 3 februarij

[Pagina 34, scan 0001_0818_0038.jpg]

1718 Soo presentere, deesen angaande de Dijcken, en verdere Defecten deser Provincie Raekende, als meede eenige Profijlen van de voor desen gewesene Dijcken, haerer gestalte, Die nu meestendeele weggespoelt zijn. Als meede Profijlen volgens dien Zoo als men voor Eerst (: met goetvinden ende believen van De Eedele Moogende Heeren Staeten behoorde te maeken, te Reekenen van de Windschooter Zijl [Winschoterzijl], ende verders Ront de geheele Provincie.

1. De Finsterwolder Dijck van de Zijl tot aen de Hoogte van Zuïjdwenning van Finsterwold is geweest.
Buiten Doszering 26 à meerder voeten De Cappe breet 3 a 4 voet De binnen Doszering 15 à 16 voet en hoog 13 à 14 voet.
Sijnde Zoo steijl van buiten, en veel steilder van binnen, dat de Reegen, de aarde wegspoelt het welke veel meer met stormende Dollard Zeebaren moet wegh spoelen, Soo dat deese en meer andere Dijks aenswettende onverstandige Menschen, alle Jaeren swaar moeten arbeiden, om haere Dijcken wederom wat aan te vullen, het welke mede soo Dom, en on-ordentelijck toegaat, waar door het Kostelijke Landt word affgespitt, vergraven en verlooren, Soo behoorde De Finsterwolder haar Dijck nae Dato en voor Eerst te maeken, als op beiden Zijden van de Zijlen, en verders om de west Een stuck voor bij de Colck Zoo Lange het Terrain of Landt laag is, De buiten Doszeringe te zijn 50 a 60 voet, De Cappe breet 10 a 12 voet, en de binnen Doszeringe 44 à 50 voet, Deese Dijcken moeten hoog Zijn 15 a 16 voet

2 De geheele Dollardt [Dollard] Dijck tot aen Reijda [Reide] is seer Eelendig, en niet als een Caijinge

[Pagina 35, scan 0001_0818_0039.jpg]

Caijinge geweest, aen de binnen Zijde steil als een muire, en behoorden gemaakt te werden, de buiten Doszeringe 45 voet zijnde het binnen Meijvelt 2 à 3 voet Langer als buiten Dan de Cappe 10 voet, ende de binnen Dossering 45 voet, Hoog nae buiten Meijvelt 12 voet, tot de geheele Doller Dijck is aarde genoeg van buiten

3 Van Reijda [Reide] nae Delfzijl, Sijn de Dijcken van verscheidene Fatzoen, Doch de beste hebben 36 à 40 voet buiten Doszering met een Cappe van 3. 4. à 5 voet breed, De binnen Doszeringe 20 à 22 voet, hoog 14. 15. à 16 voet.

Ende behoorden de Dijcken van Reijda Zuid Zijde tot Delfzijl te zijn, buiten Doszering 60 voet, Cappe 12 voet, De binnen Doszering 50 voet hoog nae vereijsch van 't Terrain 15. 16. à 18 voet

4. Van Delfzijl nae Waatum [Watum], Zijn meede verscheidene Soorten van Dijcken, De Eene Hoog de andere Laag, binnen ende buiten seer steijl, als van de Provincie Zuidwennings Dijck (af te rekenen) als de uitwierder, Holwierder, ende Ooster wit werder [Oosterwijtwerd] Dijcken tot Waatum Zijn Hoog 6. 7. à 8 voet binnen Doszeringe 8 à 10 voet buiten Doszeringe 12 ende de beste 14 voet Cappe 2 à 3 voet, hebbende hier en daar weinig voor Landt, welcke door onachtsaamheidt meest weg is, ende behoorde hiervan de Zuidwennings, tot hooge hall, off Waatumer Schants, De Dijcken gemaakt te werden, De buiten Doszering 37 voet, Cappe 10 voet, binnen Doszering 37 voet ende hoog 8 voet, ende van de Waatumer Schants nae de Bierumer Zijl, buiten en binnen Doszering 47 voet ijder, Cappe 8 voet, ende hoog 10

[Pagina 36, scan 0001_0818_0040.jpg]

10 à 12 voet

Als meede alle de Dijcken van de Beerumer [Bierum] Ziel nae Peterbuiren [Pieterburen] en Wierhuisen [Wierhuizen]

5. Alle de Dijcken in Hunsingo sijn seer slegt in staat en steijl, en de beste maar

30 à 37 voet des geheele aenlaege
De Dijcken in't Reijdiep [Reitdiep] van de Zoutcamp [Zoutkamp]
nae de Stadt zijn de allerbeste daar voor-
landt is, 16 voet buiten Dossering, 2
voet Cappe, en 14 a 16 voet binnen Doszering
ende hoog 6. 7. à 9 voet, ende al waar
het Diep tegen aenloopt, is het aen de Dieps
kant steil als een muire, Dit also U Eedele
Moogende onderdanigst vertoonende, Groningen
den 10de Februarij 1718
Th: van Zeeratt

Plan voor het herstel van de provinciedijken

Ick Leveerde meede over Een memorie ver-
zoekende om geldt tot prompte betaeling van
Hout en aennemers, Dewijlen de Prompte
betaeling meer als een Darde part Profi-
teerde voor de Provincie
Waarop volgende Resolutie volgde

Extract uit het Resolutie Boek
der Eedele Moogende Heeren Staeten van Stadt
ende Lande
Saturnij den 12 Mertij 1718.
De Heeren Staeten van Stadt ende
Lande hebben goet gevonden, ende ver-
staan, Den ontfanger generaal deeser Pro-
vincie midts deesen te authoriseren ende
te gelasten, om uit de gereed Zijnde Pen-
ningen van Verpondingen als anders

[Pagina 37, scan 0001_0818_0041.jpg]

Zoo Reeds ten Comptoire sijn berustende te betae-
len aen de Leveraniers van Hout waeren
Door den Commijs Provinciaal tot heerstellinge
van Post ende Paalwerck en andere geleedene
Schade, op ordre ontbooden, met aenkleve van
Dien, als meede aen Eenige aennemers in den
voorledene Jaare onbetaalt gebleven, ende de
overige Penningen Soo verre het kan strecken
tot betaeling van de Militie te Emploijeren
Wordende De Heeren GeDeputeerden ende
Reken kamer benefens den Ontvanger Ge-
neraal ten opsigte van betalinge deeser Pen-
ningen uit de verpandingen geproflueert,
ad hunc actum, en verder niet, van haaren
gepresteerden Eedt Gedechargeert. Collat,
accord: J: A: Rappardus
Secretarius

Den 14de Meertij hadde de bestecken van de Provincie Doller [Dollard] Dijck veerdig en deeden de besteedinge op naevolgende Conditien, Soo als door mijn was gesteldt De Dijcken te maeken.

Besteck ende Conditien, volgens dien De Eede/e Moogende Heeren GeDeputeerden Staeten van Stadt ende Lande, gedencken door haare Eede/e GeComitteerden te besteeden het maaken van 30 a 32 Rooden a 21 voet de Roo-de Provincie Dollard Dijck allerste verveerdigen als beschreven is.

1 Den Aannemer Sal op aenwijs ter Lengte vooren vermeld Langs en op de voet van de wegh gespoelde Dijck, Eedoch in eene regte Linie, sonder de minste bogt ofte Cromte, de aenlaege maeken nae de platte grondt 107 a 108 voet, over al waar grasz ofte groonte is, wel ompitten, 1 1/2 a 2 Voet Diep wel kort steeken, dan in't midden Een stock steeken Lang 14.15 a 16 voet

[Pagina 38, scan 0001_0818_0042.jpg]

boven de gront, dan van buiten onder Eene Rechte Linie tot op de hoogte van de Paale gerekent van het Egaele buiten Meijvelt 13 Voeten, De buiten Doszeringe 45 voet tot aen de Caps buiten Cant, Dan de Capp breed maeken 10 voet, Ront op hoogen, Dat geen waeter Op blijft staan, Dan van de Caps binnen kant, De binnen Dosze, ringe meede 45 voet, onder Eene Regte Linie nae het Egaele hoogste binnen Meijvelt te Reekenen, sonder holligheden, Maar Ront nae boven, Zal alle Kolckies vullen Soo wel buiten als binnen, waarover de Dijck, en Dijck-voeten komen te leggen.

2 Den anneemer Zal bij Langs de binnen Zijde van Deese Dijcken maeken een Dijck-voet, breed van de Dijck 20 voet, wel en egaal, ende een voet affdraegende nae de Ring sloot, Een Ring sloot graven boven 14 voet breed, en onder 6 voet breed, ende Ses voet Diep over al Egaal met gladde wallen, sonder Eenige hoogte of Een Dammen, als meede aen ijder Ent van Dit pant Dijck een uijt wegh houden van 10 voet breedt.

3. Alle aarde tot deese Dijck van Nooden Zal van buiten gehaalt werden, al waar aarde is van buiten, en anders van binnen en alletijt Eerst van achter op, bij Putten uitgraven ten mindsten Zoo de aarde goet is, acht voet Diep, Zal geen Aarde on nutt verspillen, alle groote klompen, klein stooten, en wel egaal maeken.

4 Als deese Dijck volgens geordonneerd proviel gemaakt en opgenomen is, dan sal den aennemer, De Dijck beleggen met groone

[Pagina 39, scan 0001_0818_0043.jpg]

Zooden, welke op de Linie geploegt mooten werden, met schuine Canten, breet Een voet off ander halff voet, en Lang Twee Voet, De-selve onder uit de vaste gront op Zetten, wel en Egaal, Dat de schuijnse kanten over malk-ander sluiten, met groote platte kloppers wel aen slaan, Verders de andere Regels al in verbant tot boven aen de Caps Zijde beleggen, en aenkloppen, Dat Nergens de mindste opening gevonden werd Zal de Cappe en binnen Zijde met grass en Queek Saet besaeijen De Zooden mooten niet Dikker als 3. en al-ler hoogste 31/2 Duijm Dick Zijn, om Reeden dat de grass wortel destoe Eerder in de ander gront vast worteld, Zoo het Droeg weer is, moet de onder aarde ende de Zooden natt gemaakt werden, en Zal de Zooden de Eene Dag steeken, ende de andere Dag leggen, en geene Zooden ouder gestoeken als een Etmaal &&

Hebbe desen alleen gestelt om Reeden dat be-voorens hadde bevonden, Dat de bestekken van de Dijcken niet goet waeren, ende dat wegens het beleggen der Zooden meede geen kennisse hadden, Als bij Exempel.

Een Dijck gelegd op een groen velt, offte Een Dijck verswaart, ende de Rouwe aarde gebragt Op de groone off gestickte Dijck, Zal Noiet Con-solideren met de onder aarde, Maar Rouw ge-maakt, Zal ten Eersten aen Malkander hech-ten, en al hadde de Nieuwe opgebragte aarde op 't groene velt gelegen, Twintig en Meer Jae-ren, Zoo sal de Dijck door een storm daar-van affgeschoeren werden, tot op dat groene off gestichte velt.

Tweede, Als een Dijck steil staat, off al was
het Eene Muire, ende de bruijsende Zee daartegens
slaat, moot het alles breeken, Maar Vlaeck Zijnde
neemt de Zee sijn speeling daarop, en doet geen geweld,

[Pagina 40, scan 0818_0044.jpg]

ende soo over mogte komen heeft wederom
Zijn Speeling op de breede Cappe, en loopt
sackties op de Vlacke binnen Dijck aff, en
Doedt geen Quaad, Maar Zoo over een smalle
Cappe komt, Valt met Force de steile bin-
nen Dijck aff, waarvan Eerst eene kleine gatt
komt, ende Verders binnen Een uir Een groote
Colck, Die al te mits meer schade veroorzaakt
als al de Dijck Zal kosten.

Angaande met Zooden beleggen was
mede in deese Provincie seer onordentelijk,
want die wierden op ijders keur gestooken,
Scheef, Lang, breet en Dick, en wanneer
het mindste stormede, Ten Eersten affgeslagen
Maar Zoo sij volgens dit voorgaande besteck
worden gelegd, endaar Eenig Regen op-valt,
Dan is het in een Maand, als een groon vast
Meij-velt, Dit tot Dus verre

Verders wierden alle Provin-
ciale wercken ijverig voorgeset, en verveer-
diget, Maar de Particuliere Dijcken ble-
ven leggen sonder handt aen te slaan.
Als meede Kofte ick in door
ordre der Heeren Gedeputeerden Staaten,
veel stroe, Plancken, Crood karren Schop-
pen, en alle Noodige Materialien.

Resolutie van 26de Martij 1718
De Heeren Staeten van Stadt ende Lande
hebben goet gevonden, De Heeren GeDe-
puteerden te autoriseren, om soodaene
quantiteit Krood karren, noch te Laeten

[Pagina 41, scan 0001_0818_0045.jpg]

maeken als tot Reparatie van de Tegenswoer-
dige ont-ramponeerde Dijcken, Zullen oor-
deelen Noodig te Zijn
J: A: Rappardus
Secretarius

De toestand van de dijken in Hunsingo na de Kerstvloed

Memorie, wegens de gesteltheit der Dijken van Hunsingo quarteer, beginnende van Dijckom [Deikum] bij Dijksterhuis, en soo ome de west nae Hoornhuisen [Hornhuizen], ende verders Zuidwerts nae Uldrum [Ulrum], en soo Zuid nae de sout-Camp [Zoutkamp], alles besigtiget door De Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden Als deesen hebben onderteikent.

Sijnde Deese Visentatie alles Conform de Caarte van den Commijs Provinciaal van Zee-ratt voor deesen gemaakt, ende gemeeten met de Roode van 14 voet

An De Oost Zijde van Dijckom [Deikum] 37 Rooden legt eene groote Colck in de oude Dijck in den Jaere 1686 ingespoelt, en nu veel grooter geworden, Dan 2 Rooden bewesten de Divers op Dijck van Dijckom is een Colck breed 4 Rooden Diep 15 voet.

Van Deese Colck 66 Rooden verder om de west is een Colck breedt 21 Rooden Diep 38 tot 42 voet, Dan de Dijck weg 10 Rooden gelijk met Meijvelt, Daaraen een Colck breed 20 Rooden Diep 34 voet, Dan de Dijck 15 Rooden weg, gelijk met Meijvelt, Hier eindiget het uit Landt, en verders de Zee tegens het Paalwerck, van de Dijck Lang 20 Rooden, waarinne Vijf Cleine Colkies Zijn, Dan 15 Rooden de Dijck halff wegh, daaraen een Colck breed 5 Rooden Diep 16 a 18 voet, Dan 5 Rooden gelijk

[Pagina 42, scan 0001_0818_0046.jpg]

met Meijveldt, dan Een Colck breed 3 Rooden, dan 42 Rooden, meest met Meijveldt egaal, alhier begint de Nieuwe Dijck van 't Jaer 1715 geleit, Eerst op 't Eijnde Een Colck breed 10 Rooden Diep 30 voet, Dan 45 Rooden, De Dijck meer als half wegh, dan een Klein Colckie, dan 43 Rooden Dijck meest wegh, Daaraen Een Colckie breed 7 Rooden Diep 28 voet, Dan 75 Rooden Dijck halfwegh, ende aen 't Eijnde een Colckie, dan 20 Rooden Dijck wegh, daaraen een Colck 15 Rooden breed en 38 Voet Diep Dan 5 Rooden gebroeken Dijck met een Colckie, dan 105 Rooden Dyck half wegh, hier eindiget de Dijck Zoo geleit is, in den Jaere 1715, als vooren vermelt, Daaraen van De Oude Dijck 50 Rooden, met Meijvelt egaal, Dan 35 Roo-

den meer als halfwegh, Hier Leidt Boe-
om, Dan 100 Rooden meer als 2/3 part wegh
Dan een Colck 5 Rooden breed 25 Voet Diep
Dan 10 Rooden wegh, met Meijvelt egaal,
Daaraen een Colck breed 6 Rooden Diep 34 voet
Dan 20 Rooden de Dijk half wegh, hier be-
gint voor Landt, Dan 65 Rooden half
wegh, Dan 30 Rooden wat beschadiget, Daaraen
Een Colck 10 Rooden breed, en 22 voet Diep, Dan
50 Rooden Dijk half wegh, Dan Een Colck 20
Rooden breed en 42 voeten Diep, Dan 13 Rooden
met Meyvelt egaal, Daaraen 100 Rooden Capp-
storting, Daaraen een Colck 10 Rooden breed 25
voet Diep, Dan de Dijk 14 Rooden met Meijvelt
gelijck, dan 35 Rooden weinig beschadiget.

Soo verre van Dijckom aff, tot hier

[Pagina 43, scan 0001_0818_0047.jpg]

toe, moot Nootsaakelijck Een binnen
Dyck gelegd werden.

Verders in de Leenster Dyck
Een Colckie 3 Rooden breed, en 12 voet Diep,
noch 156 Rooden verder is een Colck 20
Rooden breed en 40 voet Diep, Zijnde De ge-
heele Leenster Dijk half wegh, ende het
Landt aen de binnen Zijde onverantworde-
lijck vergraeven, Daar hier overvloedt van
Vaer Landt is

In De Hoornhuijster [Hornhuizen] Schouw
is een Colck 5 Rooden breed 20 voeten Diep,
verders een Colck 30 Rooden breed en 40 à 45
voeten Diep, ende moet hijr Langs heen eene
Nieuwe Dijk, buiten op de Queller geleit
worden, verders noch een Colck 20 Rooden breed
Noch een Colck nae de Leenster Proobstij Dijk
40 Rooden breed, 30 a 35 voet Diep, verders
noch verscheidene Colcken, ende een bij Vierhuij-
sen [Vierhuizen].
Doch moet hijr over al tot de Zout Camp [Zoutkamp]
de Oude Dijk herstelt worden.

Verders hebben De Heeren Ge-
Committeerden deesen, met volgende Rapport
overgegeven aen De Eedele Moogende Heeren Stae-
ten.

Eedele Moogende Heeren
Door De Heeren Uwe Eedele Moogendes Ge-
Committeerden in Oogenschijn Zijn genoemen

den Staet der Dijcken, tegens over Clooster-
buiuren [Kloosterburen], Hoornhuisen [Hornhuizen], en Daaromtrent,
ende bevonden, Dat den Dijck aldaar doer
een Meenigte van Ingespoelde Colcken seer
Difficiel te heer stellen, Zoo niet ten eenemaal
Irreparabele is, Souden onder Uwe Eede/e Moogendes

[Pagina 44, scan 0001_0818_0048.jpg]

welbehaegen, van Advijs weesen Dat also
ter plaatsen voornoemt geen voor lant is, en
Een seer groote omtreck van Dijck Zoude moe-
ten werden gemaakt en Tijdelijks te Repareren
wesen, Dienshalven met meerder voordeel
en minder kosten Een Nieuwe Dijck aldaar
(: Te Reekenen van Dijkom [Deikum] aff, tot voorbij
het huijs van Riewert Ockens, onder Hoorn-
huisen [Hornhuizen], op Ene Distantie van Elff Honderd
Veertig Rooden Soude Dienen te worden aen-
gelegd, gelijk Sulcks aen Uwe Eede/e Moogendes
werd ge-Demonstreert, Door een aftekening
Daarvan geformeert, Dat De Dijcken ver-
ders van Hoornhuisen, tot aen de Provincie
Dijck van de Zout Camp [Zoutkamp], Seer swaerlijck is be-
schadiget, ende ontramponeert, U Eede/e Moogende
in Ernstige overweginge gevende. Off niet het
werck tot het maeken van Deese Dijcken sonder
Eenig Tijd versuim, vermits het aenschietent
Saison, behoorde te werden aengevangen, ende
Terwijljen De Dijck pligtigen op deese genoemde
plaatsen tot heerstellinge van dien nae alle
apparentie ten Eenemaal onvermogende Zijn
Deselve door Hulp Carspelen over de ge-
heele Provintie (Niemant uitgesondert)
behoorde te, werden geassisteert, op soodanige
voet, als Uwe Eede/e Moogende sullen gelieven goet
te vinden, Dat de methode dien aengaande
Zijnde vast gestelt, De Heeren GeCom-
mitteerden Uit Uwe Eede/e Moogende benefens
De Heeren GeCommitteerden uit de Respective
Quanteeren, uit het Collegie der Heeren Ge-
Deputeerden bij Uwe Eede/e Moogende mochten
worden geauthoriseert, om de Dagelijkse
vereyschte wordende orders, tot het Effectueren
van de heerstellinge der Dijcken, Conform U
Eede/e Moogende Intentie ten meesten voordeele

[Pagina 45, scan 0001_0818_0049.jpg]

van de provintie te herstellen, en aff te
geven.
Was geteckent

P: Berghuis Starckenborg
 van Whet
R: Emmen Clandt van Aijkema
H: van Sysen Lewe v: Middelstum
 Arius Adrianij

Den 7 april 1718

De toestand van de dijken in Fivelingo na de Kerstvloed

Noch Ein ander Fijvelingo
quarteer

De Heeren GeCommitteerden, Den Staat
den Dijcken ten *Noord Westen* en oosten Delfzijl mee-
de Nauwkeurig hebbende besigtiget ende geexa-
mineert, Dat boven de Waatumer [Watum] Schants,
Twee Plaatsen met veel moeijte ende gevaar
te houden Zijn, als een bij het Lange hoofd, en-
de andere bij den uithoek, van de Zoo genaemde
Erffgename Dijck, alswaar eene groote Colck
is ingespoolt, Ebbe ende Vloet houdende.
Souden Daarmee onder Uwe Eedele Moogende
goet vinden van advijs wesen, dat op deese
beide Plaatsen Een slaaper Dijck behoorde
te werden aangelegt, ten Lengte van bij 300
Rooden, Doch sulks onverkort Uwe Eedele Moog-
gendes Resolutie op dit Subject in den ver-
leedene Jaare Reeds genomen.

Dat ten oosten van Delfzijl, te weeten van
Termunter Ziel [Termunterzijl] aff nae Ooterdum [Oterdum], doordien
aldaar weinig aarde tot Reparatie, Daar
soo seer ontromponeerde Dijcken (: wegens de

[Pagina 46, scan 0001_0818_0050.jpg]

Zoo Diepe uitgegraven Sollen) meer te be-
komen is, meede een Slaaper Dijck behoor-
de te werden aengelegt, ongeprojudiceert Uwe
Eedele Moogende voorige Resolutie.

Dat Tot heerstelling van de Dijcken bij
Spick [Spijk], Beerum [Bierum] en Waatum [Watum], en daarom-
trent, als meede ten Oosten van Delfzijl
alwaar de Menschen onvermogende worden
bevonden, en de aarde meede seer verre is
weggegraven, De Hulp Carspelen
van De geheele Provincie off anders Nae
Uwe Eedele Moogende goet vinden, meede behoor-
den te worden Employeert.

Dat voorts in't generaal daar de oude Dijcken voor de Slaaper-Dijcken (in voorige Staat niet sal sijn te herstellen) maar deselve als Tummel Dijcken Soude kunnen laeten leggen, Oock hebben de Heeren U Eedele Moogende GeCommitteerden gevisenteert het gatt ende Colckie, van de weggespoelde Ooterdommer [Oterdum] Zijl, welcke is breet 14 à 15 Rooden ende Diep 12 vaedem off 72 voet (en hebben de binnen verscheidene Canaelen van't oude Zijl Diep, en Slooten, die Diep Zijn 8. 12 a 16 voet ende meer, heerkommende van de swaere, Ebben en Vloeden waaromtrent onder U Eedele Moogende approbatie van gedagten Zijn, Dat tot weeringe van Ebbe ende Vloot Eene Houte Hijinge Door die Canaelen behoorde te werden gemaakt, ende de Slaaper-Dijck, Zoo in het gepasseerde Jaar Nieuws gelegd is, Zoo verre worde geex-tendeert, Dat aen het Dorp van Ooterdom

[Pagina 47, scan 0001_0818_0051.jpg]

kome te Sluiten. Actum
den 7 April 1718
was geteikent

B: Gerlacius

A:W: Hoeth

W: Benning

Doch het geheel Instrument was geteikent

R: v: Iddekinga

P:H: v: Julsinga

P: Berghuis

R: Emmen,

B: Gerlacius

S:L: Gokkinga

W. Bening

E: Rengers

D:J: v: Beerum

W: Cransen

C:T: v: Starkenburg

J: Lewe

E: Rengers

O:J: van Beerum

W: Cransen

A: Adrianij

De Heeren van de Stadt hebben haar met het gedaane Rapport geConformeert, en vermeint, Dat de Dijckpligtige en meest gelede Dorpen, Door Hulp Carspelen gelijk in den Jaere 1687 behoorde te werden te hulpe gekomen, en ondersteunt, verders Sustineerde Dat de Woorden (:Door Hulp Carspelen:) als anders Distinctelijk, behoorde te werden geexprimeert, Namentlijk door Militie, of Ruiters, ende Ruiters paerden, Daartoe meede te gebruijken, Indien het sal werden gerequireert, Zijnde voorts van advijs, Dat De Heeren geCommitteerden (: Cum plena behoorden te werden geauthoriseert:)

om het vervatte in gemelte Rapport in Terrain te brengen, en alle Noodige en prompte ordres te stellen, en te Inquireren en Reguleren, welke Ingesetenen voor onvermogende sullen werden gehouden, als meede te beraemen De Daghuiren Zoo van Militairen, als Keuters, off Schraele menschen.

Discussie tussen Stad en Ommelanden over bijdrage aan het dijkherstel

De Heeren van De Ommelanden

[Pagina 48, scan 0001_0818_0052.jpg]

hebben 't haare ten opsigte van het stoppen der ingelooopen Colcken, het maaken van oude en aenleggen van Nieuwe Dijcken als meede het leggen van Slaeper Dijcken met het gedaen Rapport, meede geConformeert, Doch Dat ten Respecte van De Hulp Carspelen als anders Daaronder de Staat meede mooste werden ge-comprehendeert. Sustinerende, Dat de Ingesetene van de Stadt, Daartoe Zoo wel, als Ingesetenen van Carspelen, behooren te Contribueeren, als Daarin geen Reeden van Exemtie konnende vinden, ende verders Dewijllen de Tegenswoordige aenleg en Reparatie der Dijcken onmogelijk, door Hulp-Carspelen alleen, Zal konnen werden geeffectueert, en daartoe ten Uitersten Noodtsaekelijk, Eene Prompte Fournissiment van Penningen word gerequireert, waarvan de Provincie Casza tegenswoordig ontbloot is, Hebben De Heeren van Ommelanden voorgesteld, Off De Heeren van De Stadt niet Souden goedvinden, Dat door de Mennoniten ende Papisten Een Summa van Drie maal Hondert Duysend *gulden*: nae 3 procento te verrenten, werde opgeschooten, en daartoe een Fonds tot betaeling van Renten, en afLossinge van Capitaal, het Zij door verkooping van Eenige Provincie Landen, onder Clause van Redemtie binnen sekeren Tijt off anders Zoude konnen geaffecteert worden

Dat daarenboven bij ijder ingesetenen Een opschoot van den Twee Hondersten Penning worde gedaan: vermeinende ook verders, Dat de Carspelen, Dewelcke soo lange van den Vrijedom, van verpondingen hadden gejoisseert, Als de Polder van Creuningen, ende de Toege-maakte Landen, van de Wildervang [Wildervank] en Veendam

als meede andere, wegens de Zoo lange genootene vrijedom, In dit Extraordinaire voorval,

[Pagina 49, scan 0001_0818_0053.jpg]

op eene seekere Somme, behoorde te werden getaxceert, ende verders meede op verpondingen Zouden gebragt moeten werden, om op het selve fonds te kunnen werden genegotieert.

De Heeren van de Stadt hebben gesustineert, Dat de Stadt tot het heermaeken en Repareren der Dijcken niet kan worden gemolesteert, Dan alleen voor soo verre, deszelfs Borgeren, en ingesetenen meede ten platten Lande Zijn begoedet, Die haar be-neffens de ingesetenen van de ommelanden, in deese Extra ordinarie Callamiteit gelijk bevoorrens hebben doen aenteikenen, meede niet sullen ont trecken, vermeinende, Dat ten opsigte van vereijschte Penningen het geConvenieerde voor geresumeerd werdende gehouden, De Heeren Ge Deputeerden Sullen worden in Staat gestelt om het Provinviale Comptoir wederom met eenige Soo hoog Noodige Penningen te voorsien, Hebbende De Heeren van De Stadt haar verders niet onttrokken, maar gestadig geurgeert, om met de Heeren van de Ommelanden, meerdere Nieuwe middelen uit te vinden waar door de Provincie (:Zoo veel mogelijk is:) Zoude kunnen werden gereddet, gelijk als noch op het kragtigste insteren, Dat De Rapporten van den 7 & 8 october nae soo veele angewende moeite en arbeit, mooge worden geapprobeert en in't Terrain gebragt.

De Heeren van de Ommelanden

[Pagina 50, scan 0001_0818_0054.jpg]

vinden haar genesesciteert, Dewijlen in deese Extreme Noot de Noodige Penningen uit de ordinaris, off uit te vindende Nieuwe Middelen te Langzaam en niet met de vereijschte Promptitude Zullen kunnen worden gefourneerd, haere gedaene Voorlagen op het Serieuste te incisteren.

In-midler Tijt, wierden de Provinciale wercken, Zoo de Provincie in Cumbeerde, wacker voortgeset, maar De Particuliere Dijcken bleven leggen, Zonder enig aensien.

Het herstel van de post- en paalwerken van het Oterdumer zijk

Ick ontvong verscheijdene Scheeps Laedingen
hout, van allerlei Zoorte, ende ontvong
volgende ordre

Den 20de April 1718
De Commijs Provinciaal van Zeeratt word
geauthoriseert, om het Noodige Post-
en Paalwerck voor het Ooterdommer [Oterdum] Zijl-
gatt te laeten slaan
Collat: accord:

Waarop aen stonts buiten de Colck
van Ooterdom [Oterdum] Een Hooft van Spantwerck
liedt slaan, waar door de Zee, en Stroom
Zoo veel doenlijk was afleijde.

Den Negende Maij besteeden de Hee-
ren GeDeputeerden, De Provincie Dijcke
en Paalwerck, bij en om de Sout-Camp [Zoutkamp]

Martis den 24de Maij 1718
De Heeren GeCommitteerden van de Oosterse

[Pagina 51, scan 0001_0818_0055.jpg]

Dijcken werden versogt, om in gevolge Staat-
se Resolutie ten Eersten de besteedinge te willen
Doen, om de aensluitinge van de Slaaper Dijck
tot Ooterdum [Oterdum]
Collat: accord:

Martis den 24de Maij 1718
De Commijs Provinciaal V: Zeeratt word
gelasted om Noodige Crooddeelen tot den
arbeid tot de Dijcken te besorgen, en in ge-
reetheid te houden
Collat: accord:

Dito acte
Op het geproponeerde ter vergaderinge is
goed gevonden, Dat noch Eene quantiteit van
3000 Crood karren tot den arbeid aen de
Dijcken Zal verveerdiget worden, ende tot
dien eijnde de Heeren geCommitteerden van
't Quarteer werden versogt, om hier over met
de Olderman en Hoveling, over het maeken
van deselve op de voet als Laatste besteedinge
te Continueren.
Collat: accord:

Liet als doen Karren, Planken, Stroe, allernhande Soorte van Hout als Posten en balken brengen nae Ooterdum [Oterdum], ende aldaar volgens actens bevoorens, om de Slaeperdijck te sluyten, waarbij veele moeijte vond, ende mooste ook met veel voorsigtigheid wercken, want als het Ebde ende Vloude, soo vloeg het waeter met groot geweld, Door de Revieren ende Canaelen, als op Folio 46 Noteert staat, Liet op ijder Canael Twee Hijen setten welke met veel spoot, Daar balcken en Posten insloegen, Doen met Laagste waeter door kragt van Volck met Stroe

[Pagina 52, scan 0001_0818_0056.jpg]

ende Aarde op beijde Zijden aenvullen, ende Eerst een Cadinge leggen, en soo haest het waeter begon te waszen, het Caijenke met stroe Dick spreijden en Crammen, op beijde Zijden, want als half Tije was, Liep het weder over de Caijeng, ende also door het sticken behielden de Aarde, Dat Duijrdre Drie Edemaelen Sonder Eenig Rust te hebben, wanneer ick de Caijenge soo hoog hadde, dat Tegens een ordinarie Vloet, standt konde houden, en doen verders de Dijck aenveerde, welke midden in augusty voltoiet was.

Angaande de Colck van Finsterwold [Finsterwolde] die wierde meede buiten gesloten nae de Dollard Cant, Paalwerck geslagen en binnen gedijkt, Als meede de Colck van Waatum [Watum], wierde in Maij gestopt, Zoo dat alleen de Middelste DelfZijl noch open was, Doch door Hulpe van de Lange Posten en balcken, Zoo van Hamburg [Hamburg] hadde ontboden, wierde dat Zijl gatt, meede gevult, tot over groote kosten van De Scheperey, onder Directie van De Stadt Bouwmeester Meyer,

Als doen wierde Eerst de Provincie bevrijd van het inloopende Zoute waeter.

Maar alle de Particuliere Dijcken ende gaiten bleven leggen en wierde hier ende daar alwaar het Zeewaeter inkwam wat Cadingen gemaakt.

De opdracht aan de karspelen tot het leveren van mankracht

Van den 26 tot 30de Maij, hebben de, Heeren geCommitteerden tot de Dijcken int Hunsingo quartiere gedaan Een visentatie van de Dijcken, beginnende aen de Zout Camp [Zoutkamp] ende Eijndigende an 't Tjariet [De Groote Tjariet], waarvan gedaan volgende Rapport.

De Heeren GeCommitteerden tot de

[Pagina 53, scan 0001_0818_0057.jpg]

Dijcken so, Gebben Door Eenige Heeren uit haar midden, de Dijcken in't Hunsingo quartiere van de Sout Camp [Zoutkamp] tot het Tjariet [De Groote Tjariet] besigtiget, Soo veel het Saison eenigsints heeft toegelaten, en bevonden Deselve Dijcken seer Desolaat te Zijn, en met veel voudige Colcken, t welcke de ordinaris Dijck-pligtigen geensints Zoude kunnen herstellen, Dieswegen onder U Eedele Moogendes approbatie, Zouden oordeelen, Dat deselve voor deese Maal (:sonder Eenige Consequentie in het toekomende:) op naevolgende Mannier behoorden te werden heermaakt, mits dat nae bevindinge het Eene off het andere hierinne moge werden verandert of verbeterd.

Verdeeling Van het Westerquarteer [Westerkwartier], welke moeten maeken Nieuwe Dyck als volgt.

Benoorden Vierhuijsen [Vierhuizen], word voor Een Roode Dijck van 14 Voet de Roode welke moot hoog Zijn 14 Voet Cappe breed 14 voet, buiten Dosseringe 48 voet binnen Dosseringe 36 voet, gereckent Drie Man, De Dijck is 130 Rooden Lang, also aen volck... 390 Man

Van Hoornhuisen [Hornhuizen] op de queller Een Nieuwe Dijck te leggen, nae 't selve Proviel Lang 440 Rooden à Drie man de Roode = 1320 Man

Om de groote Colck tot Cloosterbuijen [Kloosterburen] moet de Dijck, hoog sijn 16 voet, Cappe 14 voet breed, buiten Doszering 64 voet binnen Doszeringe 64 voet, ter Lengte 80 Rooden à Vier Man Een Roode is ... 320 Man

An de Nieuwe Dijck (:te beginnen aen de

[Pagina 54, scan 0001_0818_0058.jpg]

Oude Dijck an 't West nae het Oosten:) op
aenwijs nae voorgaande Profijl van 14 voet
hoog 64 voet buiten en 64 voet binnen
Doszering met 14 voet Cappe ter Lengte
van 24 Rooden à vier man de Roode
... 96 Man

Alzo saemen van't Westerquarteer [Westerkwartier] 674
Rooden door... 2126 Man

De Hulp-Carspelen in't Hunsingo
quarteer [Hunsingo], moeten maken De Nieuwe
Cloosterburse [Kloosterburen] Dijck 450 Rooden à 2
Man Een Roode is... 900 Man

De Militie sterck 500 Man moeten maeken
300 Rooden Nieuwe Dijck

De Carspel-Lieden, van Hoornhuisen [Hornhuizen],
Clooster-buiren [Kloosterburen], Leens, Weehe [Wehe],
Houw [Houwerzijl]

Wierhuijsen [Wierhuizen] 226 Man, en Winsum 100 Man
saemen 326 Man moeten Twee Man Een Rode
Nieuwe Dijck maeken is... 163 Rooden
Noch moeten deese 326 Man maeken
en Repareren alle de Dijcken van de groote
Colck, tot aen de Nieuwe queller Dijck,
Zoo gelegd word buiten de Vier Colcken voor
Hoornhuisen [Hornhuizen], en verders tot de Uldrum-
mer [Ulrum] Schouw.

De Carspels Uldrum [Ulrum], Vierhuijsen [Vierhuizen]
Vliedorp, Nieuw kerck [Niekerk] saemen 219 Man
met Doornwert [Toornwerd] en stitswert [Stitswerd] = 62 Man

Also - 281 Man, moeten maken en Repareren
de Dijcken van begin der Uldrummer [Ulrum]
Schouw, of Leenster Hamrick tot
de ZoutCamp [Zoutkamp].

Pieterbuiren [Pieterburen], Eendrum [Eenrum], Wester Nielandt [Westernieland]

[Pagina 55, scan 0001_0818_0059.jpg]

ende Saaxum huisen [Saaxumhuizen] samen 284 Man
moeten maeken en verveerdigen, De buiten
Dijcken van Wierhuijsen [Wierhuizen], Peterbuiren [Pieterburen] en
Wester-Nielandt [Westernieland], ende de buiten Dijck ver-
veerdiget Zijnde, dan de binnen Dijck heerstellen
en maaken.

Warfhuisen [Warfhuizen], Maarslag [Klein Maarslag], Andel [Den Andel]
Breede, Warffum, Usquert en Uithuisen [Uithuisen], sae-

men 700 man, moeten maeken de buiten
Dijcken, van den Andel [Den Andel], Warffum, Usquert
ende Uijthuizen [Uithuizen], en daarnae de binnen Dijcken
volkomen heerstellen.

Meeden [Uithuizermeeden] Eppingehuisen [Eppenuizen], Rottum
Zandweer, olde-Zijl [Oldenziel], en ooster-Nielant [Oosternieland]
481 Man moeten Eerst maeken de Meedemer
buiten Dijck, ende dan haare binnen Dycken
Aldus door De Heeren GeCommitteerden
van Husing [Husingo] quartiere overgegeven den
30 Majj 1718,

Extract uit de Besoignes der
Heeren GeCommitteerden van Stadt ende
Lande, tot de Dijcken Post ende Paalwerken
Sabatt den 4 Junij 1718

Op het geproponeerde ter vergaderinge
hebben de Heeren GeCommitteerden goet ge-
vonden, Den Commijs Provinciaal van See-
ratt te authoriseren, omme met den Inge-
nieur B: Heijne, haar te begeven nae Clooster-
buiren [Kloosterburen] en de Nieuwe te maekene Dijck aldaar
af te Roien, Doende daarvan Rapport
Collat:accord:

Condinge
De Heeren GeCommitteerden van Stadt ende
Lande tot de Dycken *Etcetera*: Doen door desen

[Pagina 56, scan 0001_0818_0060.jpg]

aen De Respective Dijckrigteren en Volmaak-
ten van ondergenoemde Carspelen, Denuncie-
ren, om haar op aanstaande Donderdag Zijnde
den 9 Junij in't Provincie huijs des Morgens
ten 9 uir Present te Laeten vinden ten eijnde
alsdan ten overstaan van welgemelte Heeren
het aanstaende werck aen de Dycken Tussen
de Hulp-Carspelen werde gereguleert Zullende
in Cass van uijtblijven ten Laste van de ab-
sente Carspelen, hierinne werden gedispo-
neert. Soo als het ten beste van de Provin-
cie bevonden Zal werden te behooren, Ge-
daan Ter vergaderinge van Hoog gemelte Hee-
ren GeCommitteerden Sabbatij den 4 Junij
1718 L: Beckering Secretarius
hieronder stont de Na-
men der Carspelen

Condinge

De Heeren GeCommiteerden tot de Dijcken etcetera Doen door desen aen ondergenoemde Carspelen, Denunciëren, om op de gestelde Tijd, en plaatse, Door een a Twee Volmaakten te Compareren aen de Dijck, ende aldaar door welgemelde GeCommittdeerden ontvangen aenwijzinge van de Respective Panden, Soo als een ijder van dese Hulp Carspelen, ofte verscheijdene Carspelen saemen, Ingevolge Staatse Resolutie, Sal of Zullen moeten verveerdigen, Dat de ingesetenen Naderhandt, binnen Drie Daegen nae de Eerste aenschrijvinge, met de halve Mandschap van ijder Carspel in't werck sal moeten treden, en malkanderen wekelijks afflossen Zullende in Cass van uijt blijven, ten Laste van de absente hierinne werden gedisponeert Zoo als ten besten van de Provincie bevonden Zal werden te behooren, werdende tot interpretatie van onse afgegevene ordres van den 17 Majj Jongst, volgens de welke door de

[Pagina 57, scan 0001_0818_0061.jpg]

Respective Praedicanten het getal van Mandschap boven de 18 ende beneden de 60 Jaeren is overgesonden, door desen bekent gemaakt, dat gequalificeerde ende vermoogende Persoonen, in de Respective Carspelen, sonder onderscheijt van ouderdom offte Sexe in de belastinge om de Dijcken te helpen heermaeken, tot Verligtinge van het Carspel nae Reedelijkheid meede sullen moeten Contribueren, Zullende tot dien eijnde door de Respective Rigteren ofte Dijck-rigteren, eene onderlinge (:verdeelinge ofte ordre worden gemaakt:) Tusschen de ingesetenen omtrent de Methode van Dijcken nae billigheid, worden gereguleert welke van de ingesetenen met Paerden, budde karre, ofte waegens, op aenschrijvinge der Heeren GeCommiteerden, haar nae de Dijcken sullen moegen vervoegen, Over welcke schikkinge indien Eenige Discrepantie soude moogen voorvallen, Zal den klager hem daarover aen de Heeren GeCommitterden tot de Dijcken kunnen adreszeren, waarinne voorts de plano sal worden gedisponeert Zullende deesen ten Fine voorse alomme in de Hulp Carspelen van Fijvelingo [Fivelingo] quartier, Oldambten [Oldambt], en het Gorecht, van de Predikstoelen afgelesen ende een Exemplaar hiervan aen ijder Rigter, en Dijck-Rigter meede werden ter handt gestelt.

Aldus Ter vergaderinge van Hoogge-
melte Heeren GeCommitteerden. Jovis
den 9de Junij 1718
L: Beckeringh
Secretarius

[Pagina 58, scan 0001_0818_0062.jpg]

Verdeeling van de Carspelen
Uijtwijrda [Uitwierde], Zuider-ende, Biezum [Biesum], Solwert [Solwerd],
Steedum [Stedum], Loszdrp [Losdorp], Goldelins [Godlinze], Garmerwol-
de ende Heijdenschap [Heidenschap], mooten Zijn op Woens-
dag den 15 Junij bij de Uijt wierder [Uitwierde] Dyck
Farnsum [Farmsum], Tjamsweer, Juckquert [Jukwerd]
Siddebuiren [Siddeburen], Hellum, witte Wierum [Wittewierum],
Ten Post, Garelsweer [Garrelswээр], Schildwolde, Slogte-
ren [Slochteren], Collham [Kolham], 't Zandt, en Scharmer, moo-
ten Zijn op Donderdag den 16 Junij bij de
Farnsumer [Farmsum] Dijck

Harckstede [Harkstede], Teesinge [Thesinge], *Sinte* Anna [Sint-Annen], Ten
Bour [Ten Boer], Wolterzum [Woltersum], Wester Embden [Westeremden],
Garsthuisen [Garsthuizen], ende Midwolder hamrick [Nieuwolda]
mooten Zijn op den 16de Junij, bij de weijwer-
der [Weiwerd] Dijck.

Eenum, Wierum, Opwijrda [Opwierde], Zeerijp,
Loppersum, Tiams weer [Tjamsweer] en Lellens mooten
zijn den 16de Junij bij Heveskes Dijck
Delf-Zijl [Delfzijl], Appingadam [Appingedam], Noord-
broek en Hamrick [Noordbroeksterhamrik], Zuidbroek, Mun-
tendam, Meeden in Oldambt mooten
Zijn den 16de Junij bij Ooterdomer [Oterdum] Dijck
Dito Waagenborg [Wagenborgen] bij de Nieuwenhuijs-
ter [Nieuwenhuis] Dijck.

Scheemda en Nieuw Scheemde [Nieuw-Scheemda]
met groote Zapmeer [Sappemeer], bij Borgsweerster [Borgsweer]
Dijck

De Oude Pekel [Oude Pekela], Nieuwe Pekel [Nieuwe Pekela], veen-
dam [Veendam] en Wildervang [Wildervank] mooten wesen den
16de Junij bij Lesterhuijs [Lesterhuis] en Wollendorper [Woldendorp] Dijcken

[Pagina 59, scan 0001_0818_0063.jpg]

Westerbroek ende Kleine Sappemeer [Kleinemeer]
bij Termunte [Termunten], Cropswolde [Kropswolde] ende Hogesandt [Hoogezand]
bij groote Termunte [Termunten]

Haaren [Haren] Onnen Eszen [Essen], Dilgt
Hoornsedijk, Noordt Laren [Noordlaren] Glimmen, Noor-

dijk [Noorddijk], Middelbert en Engelbert mooten Zijn bij Lalleweer,

Wester [Westerlee] en HeeligerLee [Heiligerlee], Winschoot [Winschoten], Beerta, Beerster hamrick [Nieuw-Beerta], Oostwold, Oostwolder Hamrick [Oostwolderhamrik] en Midwolde [Midwolda], mooten Zijn tot Finsterwolde den 17 Junij 1718

Selve Condinge van Plakaat van Dato den 11de Junij 1718 is gedaan in Hunsingo quarteer als

De Carspelen, Harsens [Harsens], Adorp, Mensingeweer, Maarhuisen [Maarhuizen], Bafloe [Baflo], Rasquert, Wetsinge, Souwert [Sauwerd], Bellingeweer, obergom [Obergum], Ranum, Huisinge [Huizinge], Menkeweer, Tjnallinge [Tinallinge], Zuidwolde, Noordwolde, Beedum [Bedum], Dijks-
hooren [Westerdijkshorn], onderwijrum [Onderwierum], Wester witwert [Westerwijwerd], Mid-
delstum, Winsum, Hoornhuisen [Hoornhuizen], Clooster-
buiuren [Kloosterburen], Leens, Wehe, Houw [Houwerzijl] ende Wier-
Huisen [Wierhuizen] mooten Zijn op Donderdag den 16 Junij 1718, des morgens 8 uir aan de Cloosterbuirse [Kloosterburen] Dijk.

Doezum, Zaxum [Saaksum], Nieuwhove [Niehove], Olde-
hove, Eesinge [Ezinge], Feerwert [Feerwerd], Ham [Den Ham], Fransum, Hogemieden [Hoogemeeden], Garnwert [Garnwerd], Aduwert [Aduard], oostum, Wierum, Dorquert [Dorkwerd] Leegkerck [Leegkerk], Visvlied [Visvliet], opende Sebalde-buiuren [Sebaldeburen], Luxwolde [Lucaswolde], Noordwijck [Noordwijk], Marum Nieuwburt [Niebert], oldebert [Tolbert], Midwolde ende de Leek, Lettelbert, Oostwold, Legemieden [Lagemeeden], grootegast, Lutgegast [Lutjegast], Nieuwe-Zijl [Niezijl], oldekerck [Oldekerk], Nieuwkerk [Niekerk], Phaen [Faan], Noordthorm [Noordhorn], Zuidhorm [Zuidhorn] mooten

[Pagina 60, scan 0001_0818_0064.jpg]

Zijn, Vrijedag, des Voormiddags ten 10 uire tot Cloosterbuiuren [Kloosterburen]

Verders word bekend gemaakt, Dat de Respective Carspelen hieronder genoemt, worden gelast om de Dijcken van de onvermoogende (:beginnende van de Zout Camp [Zoutkamp], tot aen het eijnde der Uldrummer [Ulrum] Schouw:) benefens de Dijckpligtigen, tot wiens Laste voorseijde Dijcken leggen, te helpen maeken, als Uldrum, Vierhuijsen [Vierhuizen], Vliedorp en Nieuwkerk [Niekerk] met Doornwert [Toornwerd] en Stitswert [Stitswerd].

Die van Peterbuiuren [Pieterburen], Eendrum [Eenrum], Wester Nieuw Land [Westernieland], en Saaxum huisen [Saaxumhuizen], worden gelast met malkanderen, de buitenste Dijk

Eerst in behoorlijke Staat te brengen, en daerna de binnen Dijcken te herstellen, wordende de Carspelen, Eppinge [Eppenhuisen] en Stertinghuisen [Startenhuisen] Rottum en Zandweer, OldenZijl [Oldenzijl] en Ooster Nielandt [Oosternieland], Die van de Meeden [Uithuizermeeden] te hulpe te komen, Eerst in het heermaeken van de buiten, ende dan de binnen Dijcken als vooren, waarvan De Respective Dijckrigteren, De verdeelinghe, als meede boven sal doen

En sullen de Hulp Carspelen op Woensdag den 15de Junij op de Nieuwe Dijck van gelijken, ende van Uldrum [Ulrum] Vierhuijsen [Vierhuizen] etcetera op Donderdag den 16 Junij

Bij de Zout Camp [Zoutkamp] als vooren Zullende deesen ten fine voorschreven alomme in de Hulp Carspelen van Hunsingo en het Wester quartiere [Westerkwartier] van de Predickstoelen worden afgelesen ende aen ijder Rechter ende Dijckrigter daarvan Een Exemplaar werden ter handt gestelt, Gedaan ter vergaderinge van Hooggemelte Heeren GeCommitteerden Sabbatij den 11ten Junij 1718
L: Beckeringh Secretarius

[Pagina 61, scan 0001_0818_0065.jpg]

De opdracht aan Van Seeratt om dijkprofielen te maken

Doen wierde aen mij als Comijs Provinciaal geordonneert om Provielen over te geven, nae de gelegentheijt van 't Terrain van de geheele Provincie, waarop volgende hebbe gepresenteert aen De Eedele Heeren GeCommitteerden en Zijn de volgende aengenomen ende vast gestelt, om de Dijcken Daarna te maeken.

Profijlen, Soo als de Dijcken van de Provincie van Stadt groningen ende OmmeLanden moeten gemaakt werden, Door ordre der Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden uit De Heeren Staeten van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cum plena

In Hunsingo quartiere, De Nieuwkerckster [Niekerk] ende Vlie dorpster [Vliedorp] Dijcken Hoog 11 à 12 voet, De aenlaege 90 à 100 voet, De buiten Doszeringe 45 voet, De Cappe breed 10 voet, De binnen aenlage 40 voet, en al waar het Terrain hooger is, als op beiden Zij-

den van de ZoutCamp [Zoutkamp], kan de Dijck Laager komen, en moot de Cappe gemaakt werden waeter pass.

Van Vierhuijsen [Vierhuizen], Leggende onder de Uldrummer [Ulrum] Schouw, tot aen de Hoornhuister [Hornhuizen] Dijck van Heertie Haijkes moot Hoog Sijn 10. voet, aenlaege 90. voet, buiten en binnen Dossering ijder 41. voet, ende Cappe 10. voet.

Van Heertie Hoijkes Dijck, als de Hoorn Huijster [Hornhuizen], Leenster, en Weher Dijcken tot begin van den te Nieuw gemaakte Dijck 90 voet, aenlage 13.à.14. voet hoog buiten Dosseringe 47. voet, Cappe 10. voet, binnen Dosseringe 40. voet

De Nieuwe Leenster Dijck Hoog 14 voet, aenlaege 120 voet, buiten Dossering 54 voet, Cappe 16 voet, binnen Dossering 54 voet

De Nieuwe te Leggende Dijck van Cloos-

[Pagina 62, scan 0818\0001_0818_0066.jpg]

Cloosterbuijen [Kloosterburen], olden Clooster ende Wierhuijsen [Wierhuizen] 130 voet, aenlage 62 voet, buiten Dossering 16 voet, Cappe, en .56 voet binnen Dossering.

Ende van Dyckom [Deikum] tot Tjariet , Zijnde Wierhuijsen [Wierhuizen], Peterbuijen [Pieterburen], Westernieuw Land [Westernieland], Andel [Den Andel], Warffum, Usquert, Uithuisen [Uithuizen] ende Meeden [Uithuizermeeden], Hoog 8 en sommige 10 voet, aenlaege 80 voet, buiten Dossering 37 voet, Cappe 10 voet, binnen Dossering 37 voet.

Verders Generaale Observatie, dat alle de Nieuw gemaakte en verbeterde Dijcken, als Zandige, moeten met stroe bespreit en gecramt werden, en de Kleijagtige Dijcken, moeten met groene Zooden belegt werden, Maar Zoo de Dijcken met Paerden ende waegens worden gemaakt, moet men de groene Zooden, klein stecken met de schoppe, ende dan met de Paerden wel vast Laaten Trappen.

Verders aengaande De Profijlen van Fijvelingo [Fivelingo], ende beide Oldambten Ziet op Folio 256 - als meede Folio tot Folio 260: Doch met alle Deese Figuren

kan gesien worden op Folio 252 - als geseijt is tot 263.

Deesen was onderteikend

Th:v:Zeeratt

Commijs Provinciael

Extract uit het ResolutieBoek
der Eede/le Moogende Heeren Staeten van

[Pagina 63, scan 0001_0818_0067.jpg]

Stadt ende Lande

Saturnij den 11de Junij 1718

Door de Secretaris L: Beckering uit Naam der Heeren GeDeputeerden, Ter vergaderinge Sijnde voorgedragen, Dat met het verveerdigen van Krood-Carren, Schoppen als meede in Coop van Crood-deelen en Stroe tot het sticken der Nieuwe heermaakte Dijcken Noodig, Zonder Constante Peningen, niet konde voortgevaeren, noch eenige Leverantie gedaen werden, Hebben de Heeren Staeten van Stadt ende Lande, Considerende de Nootsaekelijckheijdt van dien, ende ten eijnde hijr door tot het spoodig heermaeken der Dijcken geene verhinderunge werde toegebracht, Is nae Deliberatie goet gevonden, De Heeren GeDeputeerden mits deesen te authoriseren, om Eerst en voor al, uit de gereetste penningen, Zonder onderscheijdt van verpondingen als anders, Ten Comptoire van Den Ontfanger Generaal deeser Provintie te Doen Ligten Zoo veele Peningen, als tot betaelinge Van Voorseide Materialien sullen werden gereguleert

Collat accord:

J:A: Rappardus

Secretarius

Problemen met het dijkherstel door de hulpkarspelen

Angaande de Condinge als bevoorens vermeldt, Zijn de Heeren geCommitteerden nae de Dycken geweest, Maar die ontbodene Hulp Carspelen, van het Wester quartiere [Westerkwartier], Zijn niet geCompareert, ende weinige van de andere Carspelen, ende als Zij kwamen om te arbeiden (:als Zijnde eendeel Boere-Jongens, Dat Zij in plaatze van te arbeiden, gingen aen het Caatzen, en leggen slaapen, waar door niet als veele moeite voor mij ontstond Zoo dat genootsaake was, aen De Eede/le Moogende

[Pagina 64, scan 0818\0001_0818_0068.jpg]

Heeren GeCommitteerden kennisse te geven, Dat met Leedt wesen sagh, Dat die Boere Beuffels niets goedts uitrigte den, Als het Terrain, waarop de Dijck Zoude gelegd werden, bedervende ende de Provincie Karren, Schopen, en Crooddeelen, verbraeken, ende Ruineerden, Als meede de 500 man militie, die haare Sold Trokken, en noch alle Daegen Daar en boven Vijf *stuiver* Daar sij voor geen Twee *stuiver* Arbeid deden, Maar verbraeken ende Ruineerden, Carren, Planken ende Schoppen, Meer weerd Zijnde als alle haere gedaene arbeit, Zoo dat verklaarde in allen Deelee tot Des Provincies Dienst, mijn Persoon te Emploijeren, Zonder eenig Moeijte en arbeit te ontsien, Maar dat ick mijn met de militie, als meede met de Baere Vleegels geensints soude bemoeien, Waaromme aen haare Eedele Moogende Demonstreerde, Dat voor dat geldt soo de Militie trock als 125 *gulden* des Daegs boven de Soldi, Eens soo veel Dijck Soude Laeten maeken, als sij konden verveerdigen.

Als meede genooten de Meeste boeren Dag geldt als Keuters 7 *stuiver* 18 Daegs, waarome het beter was, omme de Carspelen te Taxceren op Eene kleine somme, en het Keuter geldt in houden, waarvoor de Dijck Een groot gedeelte konde gemaakt werden.

De Hulp Carspelen in het Fijvelingo [Fivelingo] quartiere deden meede niets goets want vergroeven de Kleine Dijkvoet, Die noch overig was, en bedorven de aarde, ende verspeelden de gront Jammerlijk, ende Deeden weinig nutt, als hier ende Daar de gaaties wat te vullen, verbraeken meede meer Carren, Schoppen en Crood deelen als al haar arbeit weerd was, ende Zomtijt, waeren eenige bij 't werk

[Pagina 65, scan 0001_0818_0069.jpg]

en Zomtijts Niemand.
Soo hebben De Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden Noch tot overvloedt Laeten Condigen het volgende

De Heeren GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken *etcetera* Cum plena Doen door desen aen de Respective 5 Hulp Carspelen, Door de geheele Procincie Denun-

cieren, om op Donder dagh den 18 Augustij aenstaande, Ijder aen sijne geDestineerde ofte toegedeelte panden, aen de Dijcken in de Respective quarteeren in het werck te treden.

De Heeren GeCommitteerden verders geïnformeed Zijnde, Dat de Particuliere Dijckpligtigen, tot noch toe Naelatig blijven om haare panden Dijcken, nae behooren te herstellen, worden de Dyckrigters gelastet de ingezetenen op't kragtigste, daar heen te houden, Dat de welmeeninge der Heeren Staeten worde nae gekomen.

De Ingezetenen van de Hulp-Carspelen Zullen in de Naeste huijsen, nae aenwijsinge der Richteren ter plaatze worden gelogeert, De Karren ende planken, Zullen te bekomen wesen, bij Dijckom [Deikum] ten huise van Jan Pel Tot Clooster buiren [Kloosterburen] bij Claas Borckman, Tot Hoorn huisen [Hornhuizen] bij Meijer Ende aen De Oosterse Dijcken, bij de Comijs Rootlandt op Delfzijl, en arent Fokkens tot Termunte Zijl [Termunterzijl].

Sullende deesen ten Fine voorschreven inde geheele Provincie, van de Predickstoelen afgelesen, en ijder Rigter ende Dyck-rigter hiervan Een Exemplaar werden ter handt

[Pagina 66, scan bestand: 0818\0001_0818_0070.jpg]

gesteldt
Gedaan Ter verdageringe van Hooggeme/te Heeren GeCommitteerden Cum plena Sabatij den 13de Augustij 1718
L: Beckering Secretarius

Op deese Condinge is wederom aen de Hulp Carspelen haere panden Dijck aangeweesen, Doch niets uijt gerigt.

Den 25 Augustij is volgens bevoorens aengeslaegene Biletten, In't Provincie huijs binnen groningen, Door De Heeren GeCommitteerden Cumplena, opgehangen ome uit te besteden, De Dijcken tot Clooster buiren [Kloosterburen], Maar Dewijlen de mindste aennemende was 150 gulden voor Een Roode Dijck, Zoo hebben De Hooge Heeren voornoemt niets kunnen besteden.

Waarop Ick aen haar Eedele Moogende voordroeg.

Dat Haare Eedele Moogende geliefden, Door haere Eedele GeCommitteerden De besteedinge te laeten doen aen de Dijck tot Cloosterbuiren [Kloosterburen] en dat aen de arbeiders, mids haar gevende kost geldt, aen Een Man die Ses Daegen arbeide 50 *stuiver* Dan versekerde ick haare Eedele Moogende (:niet Tegenstaande het soo laat in de Tijd was:) Dat voor de helffte der voor geeijschte Somma, de uit besteedinge Zoude geschieden, want alle de Provinciale Dijcken waeren verveerdiget, en also overvloedt van Volck, en de groote aennemers moesten Eens soo veel hebben als arbeiders, Soo voor haare Moeijte, als voor het verschott van Penninge ende Risico

Soo Sijn haere Eedele Moogende den 27de *Augustij* des Morgens 8 uir present aen de Dijck geweest, ende Deeden de besteedinge van volgende Panden, Doch hier Dient bij gevoegt te worden het voorval in de besteedinge

[Pagina 67, scan 0001_0818_0071.jpg]

De Heeren GeCommiteerden Neffens mij stonden op de plaetse, alwaar de Nieuwe Cloosterbuijirse [Kloosterburen] Dijck was uijt geringt, Soo stelde Ick in, De Roode Nieuwe Dijck op 70 *gulden* waarop een gerafineerd Schurck (:veel Ligt van de aennemers opgemaakt:) mij te gemoet voer. Wilt gij ons Vleesch ende bloot verteeren, Ick desen Quant aensiende bemerkte wel, Dat hij geen arbeider was, want hadde Een Zeijl-Doeks broek en Rock aen, en sijn spraeke was een amsterdamse Tong, soo gaff ick hem sulck antwoord als behoorde,

Doch hij niet te vreden met bestraffinge van woorden, hadde de Stout heijd om te seggen, Dat niemant Zoude aennemen voor sulck een geringe Prijs, waarop ick een stock daar hoeken opsit, (:als alle de Dijck werckers draegen:) van een arbeider nam, ende deesen grootspreeker, zoo wel tuszen Hooft en Schouder Raakte Dat hij te gronde viel, waarop de andere als Zijnde een groot getal, en in de 2000 Persoonen riepen Af, Af, en Niemand aennemen, met alle haere Haeken om Hoog,

De Heeren GeCommiteerden hadden een wagt van Vier Ruiters, met een Quartiermeester bij haar. Ick niet gewent, Dat Jan

Haegel, Die haar broot moeste winnen met
 arbeiden, Zoo veel Ombrage soude Doen, or-
 donneerden de Eene Ruiters sijn Houw Degen uit
 te trecken, want de andere Ruiters waeren
 noch niet bij ons, Zoo haest Dat
 Peupel de Blancke hauwer Zaegen, als mee-
 de dat de andere Vier Man te Paerde aen-
 kwamen, Liepen Zij malkanderen onder
 de voet, ende Retireerden, ende dien woorddra-
 ger is meede oontkomen, ende Noijt sedert

[Pagina 68, scan 0001_0818_0072.jpg]

te voorschijn geweest,
 Doen alle de Oldenborgers ende Veelingen
 waren geretireert, bleven onse InLanders
 en de Vriesen bij ons, Ick haar affvra-
 gende, off Zij aennemen wilden, waarop
 Zij Ja antwoordeden, Doen wierd de Quar-
 teermeester neffens Zijne Vier Ruiters ge-
 last, om de Oldenborgers en Veelingen aff te
 houden, om haar geen aen besteedinge te gun-
 nen, wanneer aenstonts uit besteed wierde
 Volgende Panden Dijck

Nommer 1:2:3:4 Bestecken wierden
 van onse eijgene Boeren aengenomen, om
 met Paerdens ende waegens te maeken, Zijnde
 de Nieuwe Leenster Dijck als Folio 61 aen-
 wijst van 120 voet ae laege, Door Reintie
 Jacobs, Claas Borgman, Lammert Jurjens,
 ende Eijssso Wiersema, Saemen 108 Roeden
 a 75 *guldeen* de Roode was - f:8100=:=:
 Verders door Vriesen aengenomen
 Jan Slickers No 5. Lang 28 Roo-
 den a 70 *guldeen* de Roode... f:1960=:=:
 Peter Douwes en Jan Jansen November
 6 Lang 29 Rooden a 70 *gulden* de Roode...
 f 2030-:=:

Noch bestededen De Heeren Ge-
 Committeerden Een Nieuwe Queller Dijck
 sluitende met beide Enden in de Oude Dijck
 Zijnde buiten Hoornhuijsen [Hornhuizen] Voor Heertie
 Hoijkjes, De aenlage 90 voet, als op Folio
 61: *Figuur*: 4 - al onderst is te sien ter Lengte
 van 350 Roeden ijder Roode voor 44 a 45 *gulden*,

[Pagina 69, scan bestand 0001_0818_0073.jpg]

also te saemen de somma = 15587 *gulden*
 Noch 117 Rooden Dito Dyck
 aengenomen, door Jurjen Hol-

stein à 39 *gulden* de Roode is de
Somma van... 4563=:=:

Sijnde Saemen 632 Rooden Nieuwe
Dijck voor 32240 *gulden*, Hier mochte
niet een oldenborger, Oostvries of Veeling
aennemen, Maar alleen onse ingesetenen en
Vriesen, Soo dat die Belhamers, moesten
bidden en smeeken om arbeit te hebben voor
weinig geldt, van onse eijgene aennemers.
Dit hebbe hier gesteldt, om daarmede te
toonon, Dat men noiet sulck geschoer moet
ontsien, Maar op heeter Daat straffen, waar
door een Vreese in het Jan Hagel komt.

Deese Dijcken wierden den 5 *September* gelijkelijk
begonnen, ende meest met Paerden ende wae-
gens, ende avanceerden Zoo kragtig, dat te
verwonderen was, voor alle aenschouwers, ende
hierdoor konden haere Eede/le Moogende De Heeren
GeCommitteerden meede wel sien, Dat de Dijcken Zoo
aen de Hulp Carspelen, en militie waeren toe-
gedeelt, niet konden verveerdiget werden.
Want over de aenbesteede wercken, was ick
meester, ende konde van haar 1000 man beter
Regeren, als 10 man van de Boere Fleegels
Die alleen uit Dwang arbeiden, ende trocken
evenwel meer gelde van de Provintie als de
aennemer, Door het soogenaemde Keutergeldt.
Dit Deede haere Eede/le Moogende Resolveren
om den 14 *september* uit te besteeden alle de panden Dijck
Soo aen de Hulp Carspelen van Hunsingo waren

[Pagina 70, scan 0001_0818_0074.jpg]

aengewesen

1. Als voor Harsens [Harssens] 6 Roode Nieuwe Dijck à 130 voet aenlage als Folio 62 aenwijst Nieuwe Cloosterbuijse [Kloosterburen] Dijck à 53 *gulden* De Roode, Zoo de ingesetenen van Harsens moosten betalen - f: 318=:=.
2. Adorp 23 Roode a f:67=:=: de Rode 3 Mensingweer [Mensingweer] 11 Roode à f 54=:=: de Roode
- 4 Baflo 37 1/2 Roode a f:56=:=: de Roode 5. Rasquert 29 Roode a f:61=:=: de Roode
- 6 Wetzing [Wetsinge] 10 Roode à f:55=:=: de Roode 7. Souwert [Sauwerd] 15 1/2 Roode a f:58=:=: de Roode
8. Bellingweer 9 Roode à f:57=:=: de Roode 9. Obergom [Obergum] 31 1/2 Roode à f:62=:= de Roode
- 10 Ranum 6 Roode a f:58=:= de Roode 11. Huising [Huizinge] 23 Roode a f:60=:= de Roode
- 12 Menkweer 15 1/2 Roode à f:58=:=de Roode 13 Tinallinge 13 Roode a f 60=:= de Roode
14. Suidwold [Zuidwolde] 27 Roode a f:60=:=de Roode 15 Noordwolde 14 Roode a f:56=:=:de Roode
16. Beedum [Bedum] 61 1/2 Roode a f:62=:=de Roode 17. Westerwitwer [Westerwijtwerd] 27 Roode a f 59=:= de Roode
- 18 Dijkshooren [Westerdijkshorn] ende Onderwijrum [Onderwierum] saemen 13 Rooden à f: 60=:=: De Roode
- 19 Middelstum 65 Roode a f:65=:= de Roode 20 Maarhuizen 13 Roode a f:65= de Roode

Sijnde Saemen 450 Roeden uitbestedt voor 27103 *gulden*, beloopende also ijder Rooden door malkander = 60 *gulden* 5 *stuiver*

Hier Siet men wat Profijnt het is om te wercken met Prompte Peningen te betaelen, want den 25 *Augustij* wilde Niemandt dese Dijck aennemen omme te maeken minder als 150 *gulden* de Roode. Deese Besteedingen bragten mij aen een

[Pagina 71, scan 0001_0818_0075.jpg]

Onnoemelijk arbeit ende Hooft breeken want meeste Zoo veel menschen ia over 4000 Man alle weeken haar kost geldt betaelen, ende Zoo haest het werck veerdig was affbetaelen, ende Dat de geheele Provintie Ront. Zoo Dat alletijt te Paerde mooste sitten ofte Vaeteren, van 's Morgens 4 à 5 uir Tot des avonds

7 à 8 uren, ende dan schrijven en alles op t
Campier brengen tot 10. 11 à 12 uren des Nagts
en alle Saturdays avonds Laat in de Stadt
ende Sondaegs Naemiddaegs wederom daaruit
Dit swaere werck maakte mij niet moodeloos
Maar Couragieerde mij om Dat ick bevond,
Dat haar Eedele Moogende De Heeren Staeten
van Stadt ende Lande benefens haar Eedele
Hooge GeCommitteerden Cum plena op mij haar
vertrouwen stelden, als meede, Seegenede
Gott mij wonderlijk met sterckte ende gezondt-
heidt

Brenge hiermede de Taxatie
van de onwillige ingezetenen van t
Wester-Quarteer [Westerkwartier]

De GeCommitteerden tot de Dycken
Cum plena *etcetera etcetera*:
Doen teweeten

Also bij Decisie en uitsprack door de
Heeren GeDeputeerden, van haare Hoog-
Moogende, ende de Provincie van Vrieslant [Friesland]

[Pagina 72, scan 0001_0818_0076.jpg]

op den 17 Augustij Jongst is verstaan, Dat
De Dijck omtrent Cloosterbuijen [Kloosterburen], aen die van
't wester quarteer [Westerkwartier] toe bedeeft, ten spoedigsten
door ons Zoude werden besteedet, ende dat om
de Kosten daartoe gerequireert te vinden, Door
het wester quarteer Zal werden geContri-
bueert, en opgebracht, Een Somma van
Twee ende Twintig Duisend *gulden*, in Twee Ter-
mijnen te betaelen, waarvan het Eerste sal
verschijnen, veertien Dagen nae de gedaene
Repartitie, ofte verdeelinghe over de Carspelen,
ende het Tweede in gelijke Veertien Dage daar-
nae, Zullende de aengeslaegene Somma, door
de Carspelen ijder in den haere moeten werden
gevonden, ende in Cass van wan betaelinghe,
De Penningen ijder Carspel te Laste geleg
van deselve door Reële ende Parate Excecutie
Oock selfs des Noots Zijnde met Militaire
Excecutie worden ingevordert.

Naedemaal de bovenge-
melte verdeelinghe door de Heeren GeDepu-
teerden van Haare Hoog-Moogende ende de
Provincie van Frieslandt den 20de Augustij
Laestleden op de volgende wijze allereede
is gemaakt

[Pagina 73, scan 0001_0818_0077.jpg]

[Tabel 1:]

Carspels	Mandschappen a 9 1/2 gulden	Gulden	stuivers
Zuidthorm [Zuidhorn]	110	1045	"
Noordthorm [Noordhorn]	110	1045	"
Phaan [Faan]	14	113	"
Nieuwkerck [Niekerk]	49	465	"
Oldekerck [Oldekerk]	37	351	10
Nieuwezijl	65	617	10
Lutgegast [Lutjegast]	67	636	10
Grootegast	71	674	10
Legemieden [Lagemeeden]	23	218	10
Oostwold [Oostwold]	25	237	10
Lettelbert	18	171	"
Midwolde & Leek 173	1643	10	
Tolbert	80	760	"
Niebert	27	256	10
Nuis	35	332	10
Marum	70	665	"
Noordwolde & Luxwolde [Lucaswolde]	34	323	"
Sebaldebu- ren	33	311	"
Grijpskerck [Grijpskerk] & de Ruige- waard	190	1805	"

[Tabel 2:]

Carspels	Mandschappen a 9 1/2 gulden	Gulden	stuivers
Opende	35	332	10
Visvlied [Visvliet]	128	1216	"
Hoogkerk	30	285	"
Leegkerk	38	361	"
Dorquert [Dorkwerd]	20	190	"
Wierum	44	418	"
Oostum	16	152	"
Garnwerd	85	807	10
Aduwert [Aduard]	81	769	10
Hoogemied [Hoogemeeden]	27	256	10
Fransum	50	475	:
Ham [Den Ham]	40	380	"
Feerwert [Feerwerd]	43	418	10
Eesinge [Ezinge]	98	931	"
Oldehove	111	1054	10
Niehove	110	1045	"
Zaaxum [Saaksum]	30	284	"
Doesum [Doezum]	82	779	"
Ematil [Enumatil]	18	171	"

[Totaal tabel 1 en 2:]

Sijnde te sae- men 2317 Man a 9 1/2 gulden ijder is f 22009=:=:

[Pagina 74, scan 0001_0818_0078.jpg]

Hebben wij Noodig geoordeelt de Respective Ingesetenen van 't Wester quartiere [Westerkwartier], door Publique affixie, ende Condinge in de Kerken hiervan te doen verwittigen, ten Eijnde de Respective Carspelen, de Peningen binnen de gestelde Termijnen aen het Comptoir van den Ontvanger Generael deser Provincie mooge overbrengen, tot vermijdinge van haare Particuliere Schade.

Actum Groningen Ter vergaedinge, Luna den 29de Augustij 1718
Ter ordonnantie van Hooggemeelte Heeren
L: Beckeringh
Secretarius

Problemen met het dijkherstel door de militie

De Dijcken welcke besteet waeren avanceerden uijtnehmende, behalven daar de Soldaten arbeideden, Waaromme Ick haar Eedele Moogende De Heeren GeCommitteerden Cum plena Demonstreerde, Dat de Dijck Soo aen de Soldaten waeren toegedeelt De helffte dit Jaar niet soude door haar veerdig gemaakt werden, ende dat ick voor 't halve geldt, Dat de Militie Trock, De Dijck Zoude maeken en noch Spoediger verveerdigen.

Haare Eedele Moogende hebben Daarop den 22 september wederom uitbesteed 180 Rooden Nieuwe te maekene Cloosterbuirse [Kloosterburen] Dijck voor 58 gulden 8 Stuiver ijder Roode saemen de Somma van 105 15 gulden, welke Dijck de Soldaten was toegedeelt, Noch 30 Rooden swaere Dijck te Leggen op een heel Laage Terrain à 77 gulden 10 Stuiver ijder Roode was - 2325 gulden: Noch verdeelt de Carspelen Winsum voor 400 putt, Cantes [Kantens] 300 putt, Stitswerd en Doornwert [Toornwert] 200 putt ende tot haare Lasten uitbesteed voor 5 gulden 5 Stuiver ijder Putte, De Putte Diep 4 voet, ende 16 voet in't Vier Cant, alle de aarde buiten Dijcks te haalen en te brengen in de Leenster ende Hoornhijster [Hornhuizen] oude Dijcken.

[Pagina 75, scan 0001_0818_0079.jpg]

Verders de Maand September waeren alle De Dijcken veerdig Zoo de Provincie in Cumbeerde, Langs de Oosterse Dijcken, en Ooterdom [Oterdum] volkomen in Staat ende waeren meede verscheidene panden Dijck veerdig, Zoo den 27de augustij besteed waeren, ende met opneeminge aen de arbeiders betaelinge gedaan.

Extract uit de Besoignes der Heeren GeCommitteerden van Stadt ende Landt tot de Dijcken Cum plena, Sabbati den 8de October 1718

De Heeren GeCommitteerden hebben nae gehouden Deliberatie den Commijs Provinciaal van Zeeratt geauthoriseert, om de verveerdigde panden Dijcks, bij Cloosterbuiren [Kloosterburen] op te nemen en van die aennemers die de Dijck wel gemaakt hebben deselve aff te nemen
Collat: accord:

Mijn Heer T: van Zeeratt Commijs van de Provintie
De Heeren GeCommitteerden tot de Dijcken

hebben Uwe Eedele volgens ingeleijde Resolutie geauthoriseert, om de aennemers, De verveerdigde panden Dijks aff te nemen, Voorts Zijn de Heeren GeCommitteerden van het Hunsingo quarter geauthoriseert de besteedinge te doen van het sticken der Dijcken, Doch weeten niet wanneer De Heeren sullen uitkomen. Uwe Eedele wordt volgens begeerte toegezonden, Een Somma van Vijftien Duisend *Gulden* verblijve
Uwe Eedele Mijn Heer
Dienstwillige

Groningen
den 8 October
1718

L: Beckering
Secretarius

[Pagina 76, scan 0001_0818_0080.jpg]

PS: Zoo aenstonts hebben De Heeren Staeten geresolveert, Dat de noch overige Panden Dijck, die de Militie Soude maeken, sullen worden uit besteet, waartoe Uwe Eedelen Volgens ingeleijde Resolutie word geauthoriseerd Deselve sonder uitstel te doen, als meede de menschen om te sticken bij Provisie in't werck te houden

Extract uit de Besoignes der Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cum plena. Sabbatij den 8 Oktober 1718

De Commijs Provinciaal van Zeeratt word geauthoriseert, om van het Resterende pandt Dijck tot Cloosterburen [Kloosterburen] de Militie om te verveerdigen toe gedeelt geweest, Besteedinge te doen.
Collat: accord:
L. Beckering *Secretarius*

Op deese authorisatie Liet over al verwittigen dat wederomme Een deel Rooden Dijck Zoude besteeden

Haare Eedele Moogende De heeren GeCommitteerden, Cum plena, hebben de geheele Maand van augustij en *september*, meest in haare verdeelte quarteren aen de Dijck geweest, Maar in october ende verders, wierde het mijn beurd meest alleen.

Ende Den 9de October wierde alle de Militie spoedig geCommandeert van Cloosterburen [Kloosterburen] nae het westerquarter [Westerkwartier], om die Rebellige boeren

tot Reeden te brengen, Die eenige 1000 sterck bij aduwert [Aduard] waeren saemen gerott, Maar Eer sij daar kwamen, waeren alle de Op-Reurige al verjagd, van 50 Soldaten, met haare mand haffte Officeren, also besteede den 10 October, de Panden soo de Militie was toe gedeelt, ter lengte van 263 Rooden, als hebbende de Militie in Een, ende Een half Maand gemaakte 27 Rooden Dijck welcke de Provincie heeft gekost 5625 *gulden*, behalven

[Pagina 77, scan 0001_0818_0081.jpg]

2000 *gulden* aen Karren, plancken, Schoppen en scroe verruineert, Zoo dat ijder Roode 280 *gulden* heeft gekost.

Dit Dient alleen om ad Notam te houden om noiet door Soldaten of Boeren sulcke wercken als half gedwongen te Laeten arbeiden.

Noch besteede 53 Rooden a 66 *gulden* de Roode, Nieuwe swaere Dijck, Zoo Wierhuisen [Wierhuizen] in Cumbeerde

Problemen met de toegang tot de dijken en diefstal van materiaal

Den 10de October wierde volgende Placaat afgesonden.

De GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cum plena, Doen door desen Een ijgelijck, die sulks Zoude moogen aengaan, wel Ernstelijk waarschouwen, Dat hem Niemand sal onderstaan, Eenige beesten of ander vee aen, off op, De Nieuwe gemaakte Dijcken tot Cloosterbuiren [Kloosterburen] off elders in de geheele Provincie, waar het ook soude mogen wesen te laten Loopen, Zullende een ijder gehouden wesen alle toegangen naeden Dijck te bevrijen, ende deselve toemaeken, ende Zijne beesten wel te hoeden ende waeren, bij Poena, Dat soo eenige beesten off andere vee, aen off op de Dijck, werdende bevonden, Deselve Dadelijck in de Schutt stalle, sullen werden gebragt, en boven het Schutt geldt voor ijder beest Twee pondt groot worden verbeurt, als 1/3 voor den armen, en 1/3 voor't Gerigte ter plaatze, en soo het Schutt geldt, ende bruike niet word betaalt ende voldaan, Dan de Beesten daarvoor werden verkoft.

Voorts also wij worden geïnformeert, Dat hier ende Daar aen de Dijcken, Eenige Planken ende Karren, De Provincie toebehoorende, Nu

[Pagina 78, scan 0001_0818_0082.jpg]

ende dan komen te manqueren, hebben wij Nodig geoordeelt aen Een ijder hiermede Publieq te verbieden, om aen Eenige karren off Plancken de handen te slaan, om deselve weg te nemen, offte te verheelen bij Poena dat die ter Conteraxie komen te doen, De Facto door het gerigte, ter plaatze, offte militie daaromtrent Zijnde, Zullen geaprehendeert ende als Dieven aen den Lijve worden gestrafft.

Aldus gedaan Ter vergaderinge, Luna den 10de October 1718
Ter ordonnantie der Hooggemelte Heeren
L: Beckering
Secretarius

Notificatie

De Heeren GeCommiteerden tot de Dijcken Cum plena gelasten hiermede, alle en een ijder, Die Eenige Karren off Planken bij de Dijcken tot Cloosterbuijen [Kloosterburen] en Daaromtrent, mogten geborgen hebben, offte noch komen te bergen, deselve ten Eersten an handen van den Commijs Provinciaal van Zeeratt, sal werden overgeleveert, zal voor ijder karre offte planke tot Berge Loon genieten 2 florijn
Actum Groningen den 12 October
1718
L: Beckeringh
Secretarius

De stormen van 13 oktober en 13 december 1718

Den 13de October was een swaere storm uit den Noordwesten, met eene hooge vloet

[Pagina 79, scan 0001_0818_0083.jpg]

Waardoor de Nieuwe gemaakte Dijcken veel Leeden, ende de Panden soo door de Militie mooste gemaakt werden, braeken alle door, het welke groote Schade deede, aen Karren, Planken ende Stroe, welcke weg dreven, tot Westernieland, Eenrum, Mensingeweer, en nae

Wehe, Ick hadde de geheele Dag over al ordre gestelt, om soo veel moogelijck was de Dijcken te behouden, als meede de geheele Nagt te paerde om het Volck met Plancken ende Stroe, verhogingen te doen, waarmede veele panden Dijck behielden, het was Pick Doncker hebbe tot Twee maalen door de stercke instromende waeteren, met mijn Paerd onder voet gelegen, ende Zoo swemmende ende struikelen- de op't vuir van Rinnie Schelter Halfemaas huis aengevaeren, waar ick met groote Levens gevaar eyndelijk ankwam, Doen begoest ick wat vloumaedig te werden, mij beklaegende soo veel geldt uitgegeven te hebben voor sulck een slaafs ambt te meerder siende de Blick vruring van het Canoon van Groningen, Daar alles in vreugde was, wegens den Doorlugtigen Prince en Heere Stadthouder. Daar ick door Natt en heel verkleumt sogte mijn Leven te bergen, Doch Godt bewaerde mij om dat ick was voor 't Landts welvaeren in mijn beroep.

Des Nagts ten Drie uiren begon het weijer te bedaaren, ende het waeter Liep weg, soo dat ten 7 uire in mijn quartiere kwam in olden Cloosten [Oldenklooster, Kloosterburen], om mij te versien van Droege kleederen.

Sondt aenstonts een Expresser met een

[Pagina 80, scan 0001_0818_0084.jpg]

Missive nae de Stadt om kennisse te geven van deese Storm, ende gesteldtheid des Dijks, waarop ontvong volgende Extract uit de Besoignes der Eedele Moogende Heeren Ge-Committeerden van Stadt ende Lande tot de Dycken Cumplena.

Veneris den 14de October 1718

Op de missive van den Commijs Provinciaal van Seeratt van Cloosterbuiren [Kloosterburen] geschreven, waarbij kennisse geeft van de Schade door den Laatsten Storm aen de Nieuwe Dyck veroorzaakt, hebben De Hooge Heeren GeCommitteerden gemelte Commijs geauthoriseert de Noodige ordres te stellen tot heermaeken van de weg gespoelde Dijcken ende de aarde ten meesten menage aen de buiten Cant van de Dijcken, waar best te bekomen is te haalen

Collat: accord:

L: Beckeringh
Secretarius

Doen Liet nae het bedaaren van
het weijr den 15 October alles besteeden
ende heerstellen, wat beschadiget was, Liet
de Karren, Plancken ende Stroe overal
van daan wederom aen 't werck brengen
Alle de Dijcken die verveerdiget waeren, soo
wel op quelders als anders hadden geen
Schade geleden, Liet over al soo haest de
panden veerdig waeren, met stroe wel be-
spreijen, en Digt krammen, maar de
Queller Dycken met sooden Lieken, als
op Folio 40 beschreven staat.
Ontvong Verdere ordres

[Pagina 81, scan 0001_0818_0085.jpg]

Sabbati den 22 October 1718
De Commijs Provinciaal van Zeeratt sal be-
sorgen, Dat opsigt deeses, an 't werck van aen-
sluitinge der Dijck bij Dijckom [Deikum] in de Bogt,
Daar Claas Borckman, met de sijne geene genoeg-
same Mandschap bij heeft, alle Magt van
Volck werde gebragt, soo veel eenigzints uit
andere panden daar de Noot soo niet presseert
kan werden gemist, ofte van elders te bekomen
is, en daar kan geemploijeert worden, om dit
werck ten spoedigsten tot eene Perfectie te bren-
gen, Zullende de aarde van buiten, soo veel
moogelijk, Doch oock des Noots de Resterende
aarde, nae de saeken gelegenheidt van binnen,
mooge gehaalt werden, midt sulcks geschiede met
alle moogelijke Menage, konnende door den Comijs
Provinciaal aen desen Taafel werden geschreven,
off oock eenige Soldaten om te arbeiden aen de
Dijcken Noodig mogte hebben, wanneer van de
beste derwaarts om bij Daghuiren te arbeiden, Zul-
len gezonden worden
Collat: acord:
L Beckeringh *Secretarius*

Sabbati den 22 October 1718
Den Commijs Provinciaal van Zeeratt sal
besorgen, Dat door de aennemers van het
Puttwerck bij de Colck, aen het Nieuwe Paal-
werck bij Wierhuisen [Wierhuizen] Zonder Eenig Tijdtver-
suim, soo veel Mandschap werden in het werck
gebragt, als Tot Perfectie van den Dijck eenig-
sints Zal te bekomen wesen.
Collat: accord:
L Beckering *Secretarius*

[Pagina 82, scan 0001_0818_0086.jpg]

Alle deese ordres wierden geexcecuteert
ende inmiddelst, Nam alles waer aen de
Oosterse Dycken, Maar met de Boeren ende
hulp Carspelen hadde ick niets te doen

Ontvong Volgende ordres

Sabbati den 5 November 1718

Is nae voorgaande Deliberatie goet gevonden
Dat den Commijs Provinciaal van Seeratt
sal werden geauthoriseert, gelijk deselve
geauthoriseert word bij deesen, om de Nieuw
gemaakte Dijcken bij Cloosterbuiren [Kloosterburen], meede
aen de binnen Zijde te laeten steeken.

Collat: accord:

L: Beckeringh *Secretarius*

Den 14 November Deed de Laatste
Schouw van de Dijcken, van de Zolt Camp [Zoutkamp] tot
Dyckom bij Dijksterhuijs [Deikum], als wanneer alle de
besteede Dijcken veerdig waeren, waarvan Rap-
port Deed in de vergadering van de Eedele Moo-
gende Heeren GeCommitteerden Cum plena den
16 November 1718 als meede vertoonde aen haa-
re Eedele moogende Dat de Particuliere Dijcken,
wel soo goet in staat waeren, als voor de
waeter vloed, ende noch beter, Maar Dat
Zij noch Lange niet in Staat waeren om de
Provincie te Decken, als meede dat de Dijk
binnen de Colck tot Finsterwolde in eene
slegte staat was, ende al wat sij des Dages op-
bragten, songh des Nagts weg, Maar dat meede
geloofde, Dat daar geen goede Directie was
want de Opsigt hiervan was aen Menschen

[Pagina 83, scan 0001_0818_0087.jpg]

betrouwt, Die altemets in 14 Daegen Daar
niet nae saegen, waarop de Eedele Moogende Hee-
ren mij affvraegden, off ick de Sinck Dijk
wel in Staat konde brengen, waarop ick
antwoorde van Ja, Maar dat haare
Eedele Moogende mij alleen beliefte te autho-
riseren.

Het welke haare Eedele Moogende ten Eersten Dee-
den

Soo dat aenstonts ordre gaff om Twee a
Drie Scheepen met Faschinen ende Paalen
van 5: 6: 7: 8 a 10 voet van Eeleren ende
bercken Hout, neffens stroe derwaarts wier-

de gebrogt ende gaff ordre Dat al het arbeiden Stil Soude staan, tot dat selfs bij het werck was, want alle Daegen over 200 Man daaraen arbeideden.

Den 5den December begaff mij nae Finsterwold [Finsterwolde], alwaar meede doen aenkwam alle geordonneerde Materialien, Danckte aenstonts de helfte van de arbeiders aff, ende betaalde haar, ende begon also de Sinck-Dijck den 7 December, op volgende wijze

Ick bevond dat deese Plaatse alwaar de Dijck op geleit was, De Colck van den Jaere 1686 was, waaromme de aarde weg sonck ende uit spatte op de buitenzijde, want alle swacke off Dargagtige gronden, kunnen de groote swaerte van aarde niet Draegen, als op sulcke Ligte gronden veel swaerte komt, berst de aarde onder de grond wegh, ende als Darg is, sal die bersten ende door de gront opkommende persen, somtijts op beide Zijden gelijk

[Pagina 84, scan 0001_0818_0088.jpg]

tot ooterdom [Oterdum] en Lesterhuys [Lesterhuis] is gebleeken, waardoor somtijts een groote breuke komt in de Dijck, om die te beletten zoo moet men de aenlaege van de Dijck breeder maeken, ende Eerst onder Vlijen Ries Loss gemaect en niet aen malkanderen gebonden hoe groever ende Langer het Rijs is, hoe beter, en alle Soort van Rijs is hiertoe goet, Daar op de Ries brengt men eene Laege vogtige aarde ende daarover Stroe, Dan de arbeiders braff met haare Clompen het Stroe in de aarde in trappen en door dien de aarde wat vogtig is, Soo dringt die door het Ries, want het moet wel ingetreden worden, en alsoo met het stroe wel inmalkander gearbeit Zoo de gront Paerden kan draegen, is noch beter, om saemen te treden, Dit moet verders, wederom met Rijs, Cruijswijs, over het Eerste gevleijet werden, en daarop aarde ende Stroe ende wederom wel ingetreden, en also Schuijns nae de Dijks Dossering op wercken ende also Uwe Eedelen De Hoogte van Twee voet heeft, dan met de Elleren, Bercken off Eijken paalties, Schuijn in de gront slaan, en al wederom met bies, aarde ende stroe wel saemen treden, tot dat Uwe Eedelen De

vereijchte hoogte heeft, Dan eene groote aarde Cappe boven op, van Drie a Vier Voet Dick, Op Diergelijke wijze hebbe ick de Sinck Dijck tot Finsterwold [Finsterwolde] in Drie Daegen aen te staan gekreegen, ende verder de Dijck tot Perfectie gemaakt in Seven

[Pagina 85, scan 0001_0818_0089.jpg]

Daegen, Niet tegenstaande Dat den 13de December Een Swaere Storm was, wanneer effen Soo hoog was, Dat wij de Dijck konden behouden, want was deeze Storm Vijf Daegen Eer gekomen Soo zoude hier de grootste Ramp gekomen zijn, die noch in de waeter Vloet was geweest,

Den 14 December des avonds bedaarde het weijr, hebbe hier Twee Daegen en een Nagt Door Natt geweest, waar Door Eene Swaere Coertse bekwam, Soo dat mij nae de Stadt moeste begeven, nae dat goede ordres op alles hadde gestelt.

Maar Den 21 Decembr vertrock wederom nae Finsterwolde, ende den 23 Dito was alles veerdig, Soo dat den 24de Dito alle de arbeiders aff betaalde.

Den Selven Dito des avonds in de Stadt gekomen, ende den 28 wederom tot den 31 December alle de Dijcken in de Provintie visenteert.

Alzo Eijndigende
deezen Jaere 1718

[Pagina 86, scan 0001_0818_0090.jpg]

De storm van 1 januari 1719

Anno 1719 Den 1ste Januarij hadde Eene Swaere Storm uit den *West Noord West* en *Noord West* ende het waeter Liep meest over alle de Dijcken en stondt tot Delfzijl en in de Stadt, op een voet nae Zoo hoog als in de waters Noot, van den 25 December 1717

Den 4 Januarij tot den 8de Deede Een Generaele Visentatie van 't Wester quarter [Westerkwartier], en de Reij-Dieps [Reitdiep] Carte in Hunsingo Verder den 9de tot den 24de geheel Hunsingo, Fivelingo, en de beide Oldambten bevindende, dat alle de Kleijagtige Dijcken, Zoo met Paerden gemaakt waeren, niets verlooren hadde, want waeren Redelyk Vlack:
Als meede alle de Dijcken Soo door de Heeren GeCommitteerden Cum plena, off ordre waeren besteed, meede in goede staat waeren, Maar alle de onwillige ende Traege Dyckers haere aengebragte aerde was wegh.

Deze Storm heeft Godt believen te geven tot Lands beste, De Reeden is Dat veele boosaardige Inwoonders, De Sommer bevoorens hadden gesegt, Dat als de Dijcken maar wederomme waeren als bevoorens, Dat het genoeg was want sulcke Stormen en Waeter vloedden kwamen eens om de 30 Jaeren, en daar konde Niemant tegen Dijcken, Jae sulke

[Pagina 87, scan 0001_0818_0091.jpg]

Boosaardige Discoursen vielen openbaar voor, ende Dat sulcken Persoon als de Commijs Seeratt, Die de Heeren aenraedede om sulcke swaere Dijcken te maeken, mooste men Door Slaegen off wegh Jaegen, gelijk Sulcks van Den Rigter Helenius, ende meer sijnes gelijcken is gesegt, om also de ingesetenen tot oproer te hitsen, Ende dese Storm opende de oogen van alle welmeenende, ende Die geene welcke Vlackke Dycken hadden gemackt, bevonden Dat haar arbeit al Dobbelt betaalt was, Waardoor mijn Credit niet weijnig avanceerde.

Haere Eedele Moogende De Heeren GeCommitteerden tot de Dijcken Cum Plena Lieten het volgende uitgaan.

De Heeren GeCommitteerden tot de Dycken Cum Plena gelasten den Dijck-Rigteren in de Old-ampten [Oldambt], om te besorgen, Dat Zij haare Dijck pligtige ingesetenen ten allerspoe-digsten in het werck willen doen treden, om de beschaedigde Dijcken, onder het Zijl-vest Resorterende te Doen heermaeken, De gaeten

te Laeten vullen en de Dijck tot volkomen Perfectie te laeten brengen, Sullende op alles goede toeversigt hebben te neemen, bij Faute word den Commijs Provinciaal mits deesen geauthoriseert, om tot kosten van de Naelatige, off quadt willige Carspelen De Dijcken uit te besteeden, ende de Penningen met Parate Excecutie te innen, En voorts van de Naelatige, Daegelijks de Bruike doen af haelen, Actum Ter vergaederinge In Groningen, Jovis

[Pagina 88, scan 0001_0818_0092.jpg]

Den 9de Januarij 1719
Ter ordonnantie der Heeren GeCommitteerden
M: Grashoff
abs: *Secretarius*

De Geheele Maand Februarij, gereist Ront-om alle de Dijcken, verscheidene Provincie wercken besteed ende opgenomen, als meede de geheele Maand, Martij, hebbe meede ingeleveerd volgende memorie
Dat Haare Eedele Moogende gelieven te proponeren op de Landt-Dag, Dat het seer Noodig was, om bij Tijts Stroe in te kooopen, om tegens aanstaande September de de Nieuwe gemaakte Cloosterbuirse Dijcken [Kloosterburen] te sticken, want sonder sticksel, de voornoemde Sandige Dijcken, niet tegens de Seebaeren sal kunnen bestaan *etcetera etcetera*.
Groningen den 9de Martij 1719
Th: V: Seeratt

Den 27de Martij Leveerde over Een Memorie aen De Eedele Moogende Heeren GeDeputeerden Staeten
Om Een Paalwercks Hooft te Slaan voor de Nieuwe Dijck tot Finsterwolde ende een Rijs hooft te macken voor de groote Colck, en eene kleine Canaaltie te graven uit de aenswettende Dollard, waardoor met waszende waeter de Slijck konde in de Colck Loopen, om also de Colck Spoodig vol te slijcken, welcke alles wierde van haare Eedele Moogende geaccordeert en ook ten Eersten geperfectueert

In deesen Jaere, waeren volgende

[Pagina 89, scan 0001_0818_0093.jpg]

Hooge Heeren in de Commiszie cum plena
 De Heer Borgemeester J: De Drews.
 De Heer Raadsheer R: Emmen,
 De Heer Starckenborg Heer van Wehe
 De Heer Clandt Heer van Hankema
 In't Hunsingo GeComitteert
 De Heer Raadsheer P: Laman
 De Heer Raadsheer van Borck
 De Heer Grewing van Leermes
 De Heer Syndicus W: Cransen
 Int Fyvelingo [Fivelingo] ende Oldambten
 geComitteert
 De Heer Raadsheer Henrick v: Sijsen
 De Heer Raadsheer S: Trip
 De Eede/le Jan Fritsers, ende
 De Heer Adrianij.
 In het Wester quartiere [Westerkwartier] GeComitteerde
 De Eede/le Moogende Heeren Gedeputeerde
 Staeten.
 De Heer Raadsheer S:L: Gokkinga
 De Heer J: Lewe, Heer van Middelstum
 GeComitteert in Hunsingo quartiere
 De Heer Raadsheer W: Bening
 De Heer Rengers Heer v: Farnsum
 GeComitteerde in Fyvelingo [Fivelingo] quartiere
 en Klein Oldampte [Klei-Oldambt]

[Pagina 90, scan 0001_0818_0094.jpg]

De Heer Raads Julsinga en
 De Heer Hartoge Heer van Ferin-
 ga Committeerde in Wester quartiere [Westerkwartier]
 ende Groot Oldampte [Oldambt].

Financiële problemen

Ick hadde aen gereede Penningen Verschoo-
 ten voor de Provincie, Zoo aen arbeids Loo-
 nen als Leverantie van Ries, Stroe ende
 andere Materialien, welcke tot groot Pro-
 fijt, van de Provincie was met gereed gelde
 ingekoft, De Somma van 15 a 16000 gulden
 waarvoor al over 10000 gulden aen ordon-
 nantien hadde, Maar konde geen geldt
 bekomen, waaromme volgende Memorie
 in Leveerde.

Eede/le Moogende Heeren Staeten
 van Stadt ende Lande
 Den Commijs Provinciaal T: van Zeeratt

vertoont met al onderdanigheid, hoe dat hij tot Dienst van deese Provincie, als meede tot groot Profijt van deselve, met prompte Penningen op 't Nauwste bedongen alle Materialien van Stroe, Rijs, Vragten en arbeidts Loonen, hadde betaalt verhoopende wanneer ordonnantien hadde Dat Zijn verschootene Penningen Soude ontvangen, ende Dewijlen nu al over De Tien Duisend gulden aen ordonnantien heeft tot Laste van 't Comptoir generaal, en geene betaalinge daarvoor kan ontvangen, Zoo keert hij sig tot Uwe Eedele Moogende versoekende Eerbiediglijck om betaeling
Hierop ontvong volgende Resolutie

Martis den 20de Martij 1719
Op het Rapport der Heeren GeComi-

[Pagina 91, scan 0001_0818_0095.jpg]

GeCommiteerden Tot de Financies Raakende het verschot Van den Commijs Provinciaal van Seeratt Ter Somma van Tien Duisend *gulden*, Circum Circa, bij Provisie de helfte te voldoen.

Sijnde De Heeren van Ommelanden van Sentiment, Dat de Ontvanger Generaal behoorde gelasted te worden om aen gemelte Commijs uit de gereedste Penningen Zijn geheele verschotten gevolge geslagene ordonnantien Prompte te voldoen.

De Heeren van de Stadt hebben wel meede gesustineert, Dat het voorzegde verschott, aen gemelte Commijs Provinciaal uijt de gereedte Penningen behoorde te worden voldaan. Doch vermits de betaeling der Rent ordonnantien aen de Militie, tot voorkominge van verdere Confusie, seer presseert, gemelte Commijs Provinciaal, wel Zoo lange sal willen Pattienteren om de helfte van sijn verschott bij Provisie te ontvangen, ende de Rent ordonnantien voldaan sijnde, De andere helfte aen den selven, voor alle andere uit de gereedste Penningen te Zullen werden betaalt.
Collat: Accord:

Hebbe hierop bij beurte mijn verschootene Penningen wederom ontfangen, Leerende hierdoor om soo veel Capitaal niet voor te schieten.

De toestand van de dijken na de storm van 1 januari 1719

Leveerde over volgende Memorie

[Pagina 92, scan 0001_0818_0096.jpg]

aen De Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden tot de Dijcken Cum plena

Eedele Moogende Heeren

Dat haere Eedele Moogende believeen op aenstaande Landsdag aen De Eedele Moogende Heeren Staeten voor te Draagen, Dat de Eijgenaars van de Particuliere Dijcken Langs het Reij-Diep [Reitdiep], worden gelast haere Eelendige ende swacke Dijcken, aen de binnen Zijde te verdicken en te verhoogen, als meede die van 't groot Oldambt, Doch meest Finsterwolde, want haere Dijcken aen de binnen Zijde steil als muiren Zijn,

Als meede in Husingo quarter de Slegte staat van de Particuliere Dijcken van Vliedorp, Nieuwkerck [Niekerk], Vierhuisen, ende eenige Panden in Hoogenhuister Leenster ende Weher Schouw, als meede Dat de Eedele Dijck-Rigteren, worden geordonneert, omme de Nieuwe gemaakte Dijcken te verdeelen, aen de Eijgenaars ende Participanten, mits dat als het Doenlijk was, Dat alle De Provincie Meijers Dijcken in een stuck bij malkanderen mogte gebragt werden, om also van Dit jaar te brengen tot Perfectie nae 't Profijl

Noch de slegte staat van de Particuliere Dijcken in't klein Oldambt [Klei-Oldambt] als de Wollendorper [Woldendorp] Dijck die seer Eelendig is, en verders van Fimel [Fiemel] nae Delfzijl, meede op veele plaatsen in slegte staat, Noch de Particuliere Dijcken van de Provincie Zuidwening's Dijck tot Beerumer [Bierum] Zijl, meest in een slegte staat, behalven de Heer Swarts Dijck en de Heeren Erffgenaeme Dijck, welcke in

[Pagina 93, scan 0001_0818_0097.jpg]

goede Staat, en nae 't Profijl gemaakt Zijn en is van alle deese Dijcken de Eelendigste, Die van Uijtwierda [Uitwierde] en Holl-wijrda [Holwierde], ende kunnen niet meer als slegte Caijengs gerekend werden, en is te beklagen, Dat alle deese Dijcken, soo leggen als nae de Stormen van den 13 December Laatst leden en 1ste Januarij deeses Jaars, ende niets aengemaakt door de Particuliere.

Aldus den 17de April 1719

Th: van Seeratt.

De Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden hebben selfs de Dijcken in oogenschijn genomen, ende volgende Rapport overgegeven in de volle vergaderinge

1: De Dijcken onder de Vliedorpster [Vliedorp] ende Nieuwkerckster [Niekerk] Schouw, bezuiden de Zolt Camp [Zoutkamp], Zijn door gaans slegt in staat, waarvan verscheidene panden die beschadiget Zijn geworden in de waeter vloed, noch ongemaakt Zijn blijven leggen, als meede al de Schade soo gekomen is den 13de December 1718 ende 1 januarij 1719, legt noch Zoo ongemaakt.

2: De Dijcken benoorden de Zout Camp [Zoutkamp] tot den Vierhuijsen [Vierhuizen] sijn meede de meeste gedeelte slegt in staat, heel steijl van binnen ende buiten, ende aen de meeste gedeelte is niets gedaan, Sedert de voorgemelte Stormen, ende Leijt een Colck tussen de Zout Camp en Panser in de Dijck, welcke moet gevult werden is Lang 10 Rooden sal komen te kosten 7 a 800 gulden, van de Zout Camp tot Vierhuijsen Zijn wel te maeken want daar

[Pagina 94, scan 0001_0818_0098.jpg]

aarde genoeg is van buiten, en Digt aen de Dijck

3: De Dijcken benoorden Vierhuijsen [Vierhuizen], Leggende in de Uldrummer [Ulrum] Schouw sijn seer slegt, en niet in staat geweest, sedert de waeter Vloet, en is noch niets aengedaan Zedert de Laatste Stormen, van 13de December en 1ste Januarij Laastleden hebben overvloedig voor Landt om uit te Dijcken.

4. De Nieuwe gemaakte Queller Dijcken zijn wel in staat, en mooten ten Eersten aen de Eijgenaars, toegedeelt worden van de Dijckzigtters, en dat zij gezuivert werden van het stroe en vuilnis, Zoo van de Zee daartegens aengespoelt is.

5 De Dijcken van Hoornhuisen [Hornhuizen] Leens ende Wehe Zijn mede niet gemaakt. Maar leggen noch soo als Zij geworden Zijn, toen de Stormen van 13 December en 1 Januarij Laest leeden, hier is over al veel aarde ende voorlandt

6. De Nieuwe geleide Dijck van Hoornhuisen [Hornhuizen], tot aen Dijckom [Deikum], anders genaemt de Cloosterbuurse [Kloosterburen] Dijck, is alles in goede Staat, ende behoorde met Eersten door de Respective Dijckrigteren, aen de Eijgenaars ende Meijers toegedeelt te werden, ende dat alle Provincie Meijers Dijcken bij malkander blijven, Deese Dijcken mooten hier en daar, waar gesackt is, wederom nae het gestelde Proviel gemaakt werden, ende aenkomende September geheel gesticht werden, waartoe Stroe moet ingekoft worden, want anders

[Pagina 95, scan 0001_0818_0099.jpg]

met Storm dese Zandige Dijck in groote Perrikel is.

7. In de binnen kant van de Oude Dijck bij de op-Dijck van Dijckom [Deikum] Leit een Colkie, welcke gevult moet werden, want met de mindste overstrominge Soude het Eene groote Colck kunnen werden, ende de Vleugel Dijck aldaar moet mede verswaart ende verdickt werden, want den 13de December ende 1 Januarij Laest leden is het waater verre over heen geloopt.

8. De Dijcken van Vierhuisen [Vierhuizen] Peterbuires [Pieterburen], wester-Nieland [Westernieland], en den Andel, te weeten de buiten Dijck, is maar eene geringe Caijng, ende niets aan gedaan, Sedert de Laatste voornoemde Stormen Zijnde deese Dijcken over haare geheele Lighaam van 't buiten Meijvelt tot binnen Meijvelt 34 voet, ende de allerbeste nae de verbetering van verleden Jaar 56 voet, ende Zijn met de Laatste voornoemde stormen meest overgelopen.

9. De Warffumer Dijck is wat beter
maar heeft het waeter aen de Coppe gehad
verleeden Stormen

10. De Usquerder [Usquert] Dijcken Zijn mees-
te gedeelte in een slegte staat, behalven
eenige weinige panden, en is het waeter
met de Laatste Stormen op veele plaat-
sen overgestroomt, en Zedert ongemaakt
blijven leggen.

[Pagina 96, scan 0001_0818_0100.jpg]

11 De verdere Dycken van Uithuisen [Uithuizen] tot
het eijnde van de Meeden [Uithuizermeeden] Dijck Zijn alle on-
gemaakt blijven leggen, Sedert de voor-
noemde Stormen, Zijnde op veele plaatsen
overgestroomt, behalven Twee Panden hoo-
rende aen de Heer van Nienstein welcke
Reedelyck Vlack zijn.

12 Alle De oude binnen Dijck van
Dijckom [Deikum] aff tot de Sandster ['t Zandt] Dyck, al
waar het Hunsingo quartiere [Hunsingokwartier] eijndiget
Zijn noch in selve Desolate Staat als
den 25de December 1717 geworden waren,
met oneijndige getal van Colcken en
door braeken, ende Zedert niets aengedaan,
Zoo dat de welvaart van De Provincie
wort betrouwt op eene Caedijckie van 5
à 6 voet hoog en 30 à 40 voet aenlaege

Waaromme De Heeren GeCommitteer-
den, haar verpligt agten alle deese Swa-
righeden te vertoonem, en Dat Eene vaste
Resolutie magh genomen werden, om alle
voornaemde Dyken op het Generaele over-
gegeven Proviel te brengen, want is be-
vonden en gesien, Dat de Eene Dijck pant
veel is verscheelende van het andere, Also
Een ijder het maakt nae sijn Phantasie

Waaromme met overstrominge de beste
Dijck, meerder komt te Lijeden, als de
slegte Panden, Daaromme Dienden de
Provielen aen de Dyckrigters gesonden
te werden,

Alle voornoemde Dycken Zijn wel te

[Pagina 97, scan 0001_0818_0101.jpg]

te maeken, want hebben aarde ende voor-
Landt genoeg van buiten, en Dat daar eene
Pena en Straff werde gestelt op die gene, soo
Eenige aarde van binnen Dijks haelen.
De Profijlen van De Dijcken in Hun-
singo quarter Siet Folio 252. tot 255._
Ende hier wierde bij gevoegt, Dat de bui-
ten Ring slooten, mooten 40 voet van de
Dijck voet Zijn, als meede binnen 20 a 30 voet
van de Dijcken.

Aldus door De Hooge Heeren GeCom-
mitteerden over gegeven in de vergaderinge
den 19de Maij 1719 was geteikent door
ordre der hooge Heeren voornoemt.
Th: van Zeeratt
Commijs Provinciaal

Notitie van Dijcken aengaande
het Fijvelingo [Fivelingo] quarter van de Zandster ['t Zandt] Dijck
tot Delfzijl, soo als sij bevonden sijn Door
De Hooge Heeren GeCommitteerden tot de
Dijcken Cum plena van het Fijvelingo [Fivelingo] *quarter*
Den 22 en 23 Maij 1719.

[1.] De Sandster ['t Zandt] Dijck is hoog Ca 7 voet en
over sijn geheele meeting 52 voet, is in de
waetervloedt niets beschadiget, wegens Dat
die *Noord West* en *Zuid Oost* is streckende en van bui-
ten heel groen bewassen, maar moet aen
de binnen Zijde verswaart werden.

2. De Goldelinstre [Godlinze] off anders genaemt de
Vierhuijse [Vierhuizen] Dijck is hoog op Zijn best 6 a
7 voet en 50 voet over sijn Lighaam, is mee-
de als de Zandster ['t Zandt] Dijck, maar met de Stor-
men van 13 December 1718 en 1 Januarij 1719
is het waeter op de Lagtste plaatsen overgeloo-
pen, en moet mede verdickt ende verhoogt
worden.

3. De Spiekster [Spijk] en Beerumer [Bierum] Dijcken

[Pagina 98, scan 0001_0818_0102.jpg]

Zijn op haar hoogste 6 voet, en 30 a 40
voet over haare geheele Lighaam, met
eene geheele Smalle Cappe van 2 voet
breet, en van beiden zijden van de Bee-
rumer [Bierum] Zijl seer slegt, en over al Rouw en
Losze aarde, en is in de Laatste voornoem-

de Stormen in 't generaal overgelopen, Leijt meede op eene slimme plaatze, alwaar de Noorde ende Noord Wester Zee en storm op aenvalt ende wat beoosten de Zijl eijndigen de buiten queller Landen, Zijnde meede deese Dijcken slegt verdeelt, blijven soo Desolaat leggen als geworden sijn van de Laatste Stormen.

4. De Oude binnen Dijck van 't Zandt, Goldelins [Godlinze], Spijck [Spijk] en Beerum [Bierum], sijn wederom opgemaakt als Caijingen, hebben ook weing geleden in de waeters Noot.

5. De Dijck van de bogt van Waatum [Watum] off Claas Bertels, tot aen de Heeren Erfgenaemen Dijck, is seer slegt en steijl, van buiten en van binnen, als meede de Kerck Dijck van Holwierda [Holwierde], Die Eelendig is, ende meest weg, ende noch niets aengemaakt.

Verders alle Particuliere Dijcken van Waatum aff, tot aen De Provincie Dijck bij de Zuidwennings Zijn Eelendig slegt (:behalven De Heeren Erfgenaeme Dijck, en de Heer Overste - Swarts Dijck die wel sijn:) en met de Laatste Stormen over alle heengelopen, En over de Holwierder [Holwierde], en Uijt-wierder [Uitwierde] Dijcken is het wel 2 voet hooger, boven over gelopen, en is Seedert wei-

[Pagina 99, scan 0001_0818_0103.jpg]

weinig aangemaakt, en Zoo daar geene generaele ordonnantie komt om deese Dijcken onder Een egaal Proviel te brengen, Soo sal hier noiet eene goede Dijck komen (:Ende nae wat Provijl Zij moeten gemaakt werden Ziet op Folio 256... etcetera *figuur*: 9. [:])

Deezen door De Eedele Hooge Heeren GeCommitteerden overgegeven, en aentoonende in wat Eelendige Staat de Provincie is, als meede niet tegenstaande alle en meenigvuldige goede ordres, Zoo is daar noch niet een Eenig Pandt Dijck gemaakt, als alleen Die genoemt Zijn, en die de Provincie in Cumberende.

Aldus over gegeven den 24de Maij
1719

Door ordre Der Hooge Heeren
GeCommitteerden voornoemt
Th: van Zeeratt
Comijs Provinciaal

Notitie van de Dijcken in Fij-
velingo [Fivelingo] ende beijde oldambten van Delf-
zijl tot de Winschooter [Winschoten] off Drie Carspels Ziel
Zoo als Zij in oogenschijn sijn genoemen
Door de Eede/le Hooge Heeren GeCommitteerden tot
de Dijcken den 31de Maij en 1sten Junij 1719.

1. De Farnsumer [Farmsum] Dijcken Zijn 13 a 14
voet hoog, buiten Doszering 30 voet Cap-
pe 5.6: a 7 voet, en binnen Doszering
24 voet, hier word aen Eenige Panden
gearbeidt.

2. De Weijwerder [Weiwerd] Dijcken Zijn hoog
12 a 13 voet, buiten Doszering 20 voet

[Pagina 100, scan 0001_0818_0104.jpg]

van 't Paalwerck, Cappe 7 à 9 voet, De
binnen Doszering 23 voet

3 De Hevesker [Heveskes] dyken sijn hoog 10
à 11 voet buiten Doszering 26 voet Cappe
7 à 9 voet, binnen Doszering 24 voet

4. De Ooterdommer [Oterdum] Dijken, sijn hoog
15 à 16 voet, de buiten Doszering 36: 38
a 40 voet, Cappe 8 voet binnen Doszering
32 voet, alle deese Dijken leggen seer ongered-
det, en word weinig aen gearbeidet.

5. De Dycken in Klein Oldamt [Klei-Oldambt]
van De Scheiding paal, tot aen de Pro-
vincie Dijckbij Fimel [Fiemel] is hoog genoeg,
maar heel steil, van buiten en van bin-
nen, en De Wollendorper [Woldendorp] Dijcken sijn
seer Eelendig

6. De Midwolder [Midwolda] ende Oostwolder
Dycken, sijn Reedelijk maar te steil,
als meede de Finsterwolder Dijcken sijn
hoog genoeg maar te steil, en van binnen
als een Muir

De Hooge Heeren GeCommitteerden hebben
tot haar Leet wesen gesien en bevonden,
dat alle de Particuliere Dijcken worden ge-
maakt, nae ijdere believen, De Eene Hoog de

andere Laag, Eene wat aengebragt van buiten, de andere van binnen, waaromme het heel Nootsaakelijk is, Dat de overgegevene ordre vastgestelde Provielen aen De Dyckrigters werden gezonden, om daarna te maeken de Provielen Zie op Folio 252. tot 260.

Alzo overgegeven van De Eedele Hooge Heeren Ge-Committeerden den 3 Junij 1719 Th: van Zeeratt Commys *Provinciaal*

Het herstel van de dijken na de storm van 1 januari 1719

[Pagina 101, scan 0001_0818_0105.jpg]

Hebben verders de Slaaper Dijck Tusschen Heveskes ende Ooterdom [Oterdum] tot volle Perfectie gebragt, ende de andere begonnen van Ooterdom nae Termuter Zijl [Termunterzijl], als meede bij Beerum [Bierum] aff, bij Waatum [Watum] Een slaaper Dijck gelegd, welke Dyck aldaar niet Noodig was *etcetera*

Verders over al Laaten Repareren Treckwegen, Tillen, bruggen, ende alle Provincie wercken, door ordre der Eedele Moogende Heeren GeDeputeerden.

Extract uit De Besoignes der Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden tot de Dijcken Cum plena

Veneris den 7de Junij 1719

Js Nae voorgaande Deliberatie om met het geprojecteerde werck van verdickinge, en verhooginge der Dijcken, nae het geaprobeerde Profijl voort te komen, ad hunc Causam, en sonder dat deesen in eenige Consequentie Zal worden getrocken, goet gevonden en verstaan Dat tot het maeken den Dijcken nae het overgezondene Prijl, De bewklemde meyers sullen wesen geobligeert, Voorbehoudens en onverkorted haar Regt tegens haare Eygenaars, ende dat de gebruikers van Losze ofte Vrije Landen, daartoe niet zijn gehouden, maar de Eygenaaren van sodane Landen den Dijck moeten verveerdigen onverkorted haar Regt tegens de meijers, Zullende tot dien eijnde de Landen der Dyckpligtige onder het Dijck act gelegen, De Dijck moeten werden gemaakt Daarvoor Excecutabel wesen, ende alhier voor de Heeren GeCommitteerden van deesen Taafel

nae Jnsinuatie en Sommatie worden verkoft
Collat: accord
L: Beckeringh
Secretarius

[Pagina 102, scan 0001_0818_0106.jpg]

Haere *Eedele* De *Hooge* Heeren
GeCommitteerden Tot de Dijcken Cum plena hebben verders gode orders gezonden aen De Respective Dijckrigteren, omme Spoedig de Dijcken te Laaten maeken, maar alles was vergeefs, Zoo hebben haere *Eedele* Moogende volgende Kondinge Laaten Doen.

Extract uit De Besoignes der
Eedele Heeren GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cum plena
Veneris den 7de Julij 1719.

Is Nae gehouden Deliberatie goet gevonden, Dat op aenstaande Zondag in de Carspelen aen de Oosterse Dijcken sal werden gepubliceert Dat De Heeren GeCommitteerden in de seekere verwagtinge Zijnde, Dat de panden See en Doler [Dollard] Dijcken, nae het overgesondene Profijl Zullen sijn aengevangen, en daarin geContinueert egter noch deese waarschouwinge Zal werden gedaan, Dat Zoo eenige Panden Dijck tot noch toe niet volgens ordre, mogte Zijn aengetast offte daarmede Continueert, Met de besteedinge Door de Heeren GeCommitteerden tot Laste der Dijckpligtigen Zal worden voortgevaeren, Zullende De Heeren GeCommitteerden op aenstaande Vrijedag tot dien eijnde vaceren aen de Dijcken bij Finsterwold [Finsterwolde], ende soo vervolgens nae Delfzijl Collat: accord
L: Beckeringh
Secretarius

Soo Dat De *Hooggemelte* Heeren
GeCommitteerden hiernae den 11.12:13
14 en 15 Julij wederomme eene generaele Visentatie hebben gedaan Langs de Dijcken als hier volgt.

Rapport der *Eedele* *Hooge* Heeren

[Pagina 103, scan bestand 0001_0818_0107.jpg]

GeCommitteerde van Hunsingo quartiere.
1 Gevisenteert De Dijcken van Houwersyl [Houwerzijl] nae de Zout Camp [Zoutkamp], ende Daaraen weinig bevonden verbeteringe, Zedert Laatste voorgaande

Schouw in de Maand Junij waromme De Heeren verscheidene Panden, die alle slegt waeren hebben uit besteed, ende verders de andere Doen aensegen, om haare Panden Dijck nae het overgeleveerde Profijl te maeken binnen 14 Daegen, anders bij naelaetigheid meede te besteeden

2. Van De Zout Camp [Zoutkamp] nae Vierhuijsen [Vierhuizen] word gearbeidt, en Zijn verscheidene panden van de Eijgenaars uit bestede.

3. Van Vierhuisen [Vierhuizen] nae Hoornhuisen [Hornhuizen] Leggende onder de Uldrummer [Ulrum] schouw word weinig aengearbeidt en Leggen noch verscheidene panden ongemaakt Zedert de Waetervloet, Zijnde hiermede gewaarschout, om deese Dijcken nae 't Profijl te maeken, binnen 14 Dagen anders se uit bestedet werden.

4. De Hoorn huijster [Hornhuizen] Dijcken Zijn gants niet nae't Profijl, Zijn van meening het niet beter te maeken, hebbende niet een Man gevonden.

5. De Leenster Dijcken Zijn meede als bevoorens, en gants niet nae het Profijl vonden eenige in arbeit, Maar Zoo haest de Heeren Paszeert waeren vertrocken Zij nae huis

6. De Clooster buijrse [Kloosterburen] Dijcken Zijn noch niet verdeckt

7. De Wierhuijster [Wierhuizen] Dijck word weinig aen gedaan.

8. De op-Dijck van Wierhuijsen [Wierhuizen] blijft meede leggen

9 De Peterbuirse [Pieterburen] Dijcken word

[Pagina 104, scan 0001_0818_0108.jpg]

niets aengedaan als hier en Daar een Man in arbeit.

10 An de Wester Nieuw Landster [Westernieland] Dijcken word gearbeidt.

11. An de Andelster [Den Andel] Dijck wort mede gearbeidt.

12. De Warffumer Dijcken avanceren Reedelijck.

13. De Usquerder [Usquert] Dijcken werden meede aengearbeidt.

14. An De Uithuijster [Uithuizen] Dijcken word wel aen gearbeidt.

15de An De Meeder [Uithuizermeeden] Dijcken wordt weinig aengearbeidt.

Sijnde Seer Noodig Dat de Dijck Rollen, vernieuwt werden, want als de Hooge Heeren GeCommitteerden aen de Dijck komen Soo weer Niemant wie de Dijck in Cumbeert Soo was het Noodig dat alle deese Carspels wierden aengeseit, Dat De Eede/e Dyck-Rigteren, binnen agt Daegen, goede ende verbeterde Dijck-Rollen, aen De Eede/e Moogende Heeren GeCommitteerden Cum plena oversouden, van de Eijgenaars, gebruikers met Rooden ende voeten, anders is het niet Doenlijk om deese Dijcken te kunnen Schouwen, ende besteden.
Aldus Den 13 Julij 1719.

Rapport Van De Eede/e Hooge

[Pagina 105, scan 0001_0818_0109.jpg]

Heeren van Fijvelingo [Fivelingo] quartiereer

1 Gevisenteert De Dijcken van de Zandster ['t Zandt] Dijck, wort op meeste plaatsen gearbeidt

2. De Vierhuijster [Vierhuizen] Dijck word weinig aengearbeidt

3. De Clusste Dycken van Spijck [Spijk] ende Beerum [Bierum] word weinig off niet aen gearbeit, Zijnde Deese Dijcken voor 800 Rooden Lang, en kon onmogelijk klaar gemaakt werden van die onwillige Ingesetenen, Soo hebben De Heeren uit besteed tot Laste van 't Beerumer [Bierum] Carspel 65 Rooden de Roode 19 *gulden* 5 *stuiver* ende tot Laste van Spick [Spijk] 62 Rooden a 28 *gulden* 10 *stuiver* de Roode op Conditie dat Zoo haest het werck veerdig was het geldt te ontvangen, von den Commijs Provinciaal van Zee-ratt.

En Moot Nootsaekelijk ten Eersten 4 a 500 Rooden uit bestedet worden.

4. De Verdere Dijcken word hier en daar weinig aen gearbeidt, ende hebben de Heeren hier uit besteed 28 Rooden to Laste van de Kercke van Holwijrda [Holwierde], Oosterwitwert [Oosterwijtwert], en Uitwierda [Uitwierde] besteet werden. want soo haest de Heeren sijn gepasseert staat het werck stil. Het is niet wel Doenlijk alhier Visentatie te doen, want daar is noch geen Dijck Rolle overgegeven.

Waaromme Noodig is, Dat de Dijck-Rollen van 't Zandt, Vierburen [Vierburen], Spick [Spijk] Beerum [Bierum], Oosterwitwert [Oosterwijtwert], Holwierda [Holwierde]

[Pagina 106, scan bestand: 0001_0818_0110.jpg]

en Uijtwijrda [Uitwierde], met Eersten werde overgezond Aldus den 14 Julij 1719.

Noch Visentatie gedaan den 14 en 15 Julij 1719 van Delfzijl nae de Bellingwolder Zijl [Bellingwolderzijl].

1. De Farmsumer Dijcken wordt aengearbeidet, maar gants niet nae het Profijl, hebben een Pandt uit besteed van 25 Rooden de Roode 30 *gulden*, om haar daarna te Reguleren.

2. De Weijwerders [Weiwerd] arbeiden hier ende Daar ende Zijn meerder geavanceert als de Farmsumers [Farmsum], Doch noch Lange niet nae het Proviel.

3. De Hevesker [Heveskes] Dijck is meede verbeterd maar niet nae het Profijl.

4. De Ooterdomers [Oterdum] avanceren weinig en hebben een Pandt uit besteet van 10 Rooden à 24 *gulden* 10 *stuivers* de Roode.

5. De Dijcken van de Scheijdepaal onder klein oldambt [Klei-Oldambt] is weinig aengedaan, en noch Zoo als verleden Jaar gemaakt was.

6. De Dollard Dijcken, Zijn Desolaat uit, ende soo steil als muiren, hebben een Pandt uit besteed.

7. De Nieuwe Midwolder [Midwolda] Dijck word weinig aengedaan.

8. Als meede de Oostwolder [Oostwold] Dijck word mede niet nae het Profijl gemaakt.

9 De Finsterwolder Dijcken avanceren

[Pagina 107, scan 0001_0818_0111.jpg]

Reedelijck van buiten, Maar van binnen niets

En is over al aangezegd Zoo sij haare Dijcken niet nae het Profijl maeken, Dat de Dijcken tot haare Laste Zal uit bestedet worden.

Ende konnen De Heeren GeCommitteerden verders geen visentatie doen veel minder bestedinge sonder Dijck-Rollen, waaromme de Eedele Dijck-rigteren geordonneert werden, haare Dijck-Rollen te moeten overgeven, op verbuurte, als, Farnsum [Farmsum], Weijwert [Weiwerd], Heveskes, Ooterdom [Oterdum], het gehele Klein oldambt [Klei-Oldambt], Midwolve [Midwolda], Oostwolve [Oostwold], ende Finsterwolve.

Ende als Visentatie geschiet, Dat de Dijck-rigteren haare Dijck-Rolle bij haar moeten hebben, als meede, Dat de Dijck-rigters van Wollendorp [Woldendorp], Ses Daalder breuk worde aff gehaalt, voor dat Zij het Provincie Landt binnen weggraven, Daar genoeg Buiten Landt is Aldus den 16 Julij 1719

Niet Tegenstaande Dat haare Eedele Moogende De Heeren GeCommitteerden tot de Dijcken Cum Plena, alle Zagtigheidt gebrui- ten, met aenschrijvinge, met aenmaningen en ook Dreijgingen, het konde dog weinig helpen, want meesten deele van de Dijckpligtige bleven Naelaetig.

Waar omme ick haar Eedele Moogende voorhield, omme de Dijcken te besteeden tot Coste van de Eijgenaars, want anders on- moogelijk Zijnde, dat de Dijcken konde tot eene goede Perfectie komen.

De Geheele Maand Augustij over, Ront de geheele Provincie Continueel

[Pagina 108, scan 0001_0818_0112.jpg]

gereijst met de Eedele Hooge Heeren GeCommitteerden, Cum plena, veele Particuliere Pan-

den Dijks besteet, ende opgenomen, ende ten Eersten betaalt uit de Provincie Cassa, welke aldus geschiede

De Hooge Heeren GeCommitteerden presenteerden de Dijcken uit te besteden tot Laste van de Interessentens, Maar Niemant wilde aennemen, haar wierde aenstonts be-looft Parate Excecutie, Doen waeren Eenige groote aennemers, Drie pretendeerden voor eene Roode Spickster [Spijk] off bierumer [Bierum] Dijck nae 't Profijl te maeken 70. 80 à 100 *gulden* de Roode van 14 voet, Men moet weten, dat de Dijcken die daar al waeren, omtrent de helfde van 't Profijl konden houden, En Zoo haare Eedele Moogenden De Heeren GeCommitteerden op dien voet hadden de besteedinge gedaan, Dan hadden de Dijck-pligtigen meest geruineert geweest, Soo Dat haare Eedele Moogenden Resolveerde om het uit te besteeden met Prompte Peningen te betaelen, Zoo haest het werck veerdig was, Dit geschiede op volgende Wijse,

Ick ontvong van de Province 30 à 40000 *gulden*, waarvoor mij Debiteerde, ende soo haest het Pandt Dijck veerdig was, en van De Eedele Hooge Heeren GeCommitteerden opgenomen, en ondergeschreven, Zoo betaalde ick den aennemer, ten Eersten op Zijn quitantie het geldt. Doen hadde ick Twee vertrouwde Mannen, Die altijd bij de Interesseerden Ront gingen, om het geldt wederom te ontvangen, het welke alle bij Plukies wierde geijnt, ende op Die manier hield het Zoo gaande, Waar door eene Roode Dijck Zoo bevoorens 100 *gulden* voor geeijscht wierde nu voor 30 *gulden* wierde gemaakt, ende Daar 70 *gulden* voor geeijscht wierde, konde Zoo voor 20 à 22 *gulden* gemaakt werden, want het waeren alle arbeiders die het aennamen, Maar ick Nam op mij

[Pagina 109, scan 0001_0818_0113.jpg]

Eene onnoemelijke Last ende moeijte, om also De Ingezetenen en Dijkpligtigen te helpen, waar door Zij wierden behouden, en de Provincie met Defftige Dijcken gedeckt, Maar hadde weinig Danck van de Dijkpligtigen, als verder op sijn Tijd zal volgen.

In deese Maandt Augustij was de Swaere Colck van Finsterwold [Finsterwolde], Soo toegeslijkt ende voll, dat daarover hebbe Crooddeelen geleit en over heen gegaan [weggevallen] Door Oorsaeke van de Wercken, als daarvoor

Zijn gelegd, als op Folio 88 te sien is, ende in den Jaere 1720 is daar grass ende groonte opgewassen, als meede alle die Colcken die buiten gedijkt waeren, als Tot Clooster buiren [Kloosterburen] off elders wierde van de buiten aenslijking gevult Streckende Dit tot Een Lesse, Dat Zoo het Doenlijk is, moet men noiet een Colck binnen Dijcken, want binnen gedijkt sijnde sal Noiet vol worden, Maar buiten Zijnde Spoolt in korte Jaeren vol, en wordt Landt

Kondinge

De Heeren gecommiteerden van Stadt ende Lande tot De Dijcken Cum plena Doen te weten Nademaal de Heeren onse GeCommitteerden tot het visiteren der Dijcken in Hunsingo quartiere, Zullen uitkomen, haar op de Tijdt en plaatze (:als hieronder word uitgedrukt:) staan te begeven, is goet gevonden aen De Respective Dijckrigteren van naebenoemde Carspelen, mids desen Zal worden aengeschreven en bekent gemaakt om haar op naevolgende Tijt ende Plaatse bij welgemelte onse

[Pagina 110, scan 0001_0818_0114.jpg]

GeCommitteerde op de Dijcken Present te laeten vinden. Actum Groningen Ter vergaderinge. Jovis den 31 *augustus* 1719 Als Maendag den 4 *September* 1719 Vliedorp ende Nieuwkerk [Niekerk] voormiddaegs ten 7 uir, Vierhuijsen [Vierhuizen] ten 9 uir, Uldrum [Ulrum] ten 10 uir Hoornhuisen [Hornhuizen] Leens ende Wehe [Wehe] Naemiddaegs ten 2 uir, Cloosterbuiren [Kloosterburen] en Wierhuijsen [Wierhuizen] ten 4 uir, Peterbuiren [Pieterburen] en Wester Nieland [Westernieland] Naemiddaegs ten 5 uire Dingsdaegs den 5 *September* Andel [Den Andel] Voormiddaegs ten 8 uir, Warffum ten 10 uire, Usquert Naemiddaegs ten 2 uire, Uithuisen [Uithuizen] ten Vier uire. En Woensdags den 6 *September*, Meeden [Uithuizermeeden] Voormiddaeg ten 8 uire. Collat: accord: Rappardus *Secretarius*

Extract

Uit De Besoignes der Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden voornoemt

Jovis den 7 *September* 1719

De Heeren GeComitteerden hebben goet gevonden, ende verstaan, Dat aen De Respective Dijck-Rigteren sal worden aenge-

schreven, Dat die geene Soo een off meer panden Dyck in Cumbeert te maeken, Deselve sullen gehouden wesen, om onder aen de Dyck voet van buiten, ende boven op de Caps binnen kant paalen te slaan,

[Pagina 111, scan 0001_0818_0115.jpg]

met de Naemen en Nummers gemerkt, en dat deselve paelen Drie voet in de gront, en Een voet boven de gront werden gezet, sullende die gene Zoo hierin Naelaetig sijn, boven de breuke aen de Dijckrigter te betaelen, Deselve paalen op haare kosten werden geset ende geslagen

Collat: accord:

De Heeren GeCommitteerden hebben de visentatie gedaan als den beschrijving van 31 augustus 1719 beginnende den 4 September ende eindigende aen 't Tjariet den 6. Dito ende bevonden, Dat noch weinig aen de Dijcken waeren gedaan, ten welken zijnde verscheidene panden hebben besteed, in alle de Dijckacten, bevonden mede weinig ordre in de Dijkrollen. Zoo dat alle de Heijlsame ordres van de Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden tot de Dijcken Cum plena weinig of niets werden geobserveret waarome haare Eedele Moogende genootsaakt wierden de Resolutien te nemen om alle naelaetige panden Dijck uit te besteden, sonder onderscheit

Hierop Zijn wederome Condinge en aenschrijvinge gedaan aen alle Dijckrigters ende Dijkpligtigen van alle quartieren ende De Heeren GeCommitteerden Zijn derwaarts vertrokken.

Als den 14 - 15 - en 16 September Be-steedt in de meeder [Uithuizermeeden] Schouw 11 panden In de Usquerder [Usquert] Schouw 5 Panden, In de Warffumer Schouw 1 Pand, In de andelster [Den Andel] Schouw 3 Pand, In de Wester

[Pagina 112, scan 0001_0818_0116.jpg]

Nielandster [Westernieland] Schouw 10 Panden in de Peterbuirse [Pieterburen] Schouw 15 Panden, In de Wierhujster [Wierhuizen] Schouw 6 Panden.

De Leensters ende Wehers, waren wel in arbeit

Op de Hoornhujster [Hornhuizen] Dijck, Eenige Panden door den Commijs Provinciaal besteed,

Den Heer Aylva selfs in Cumberende, welke ook volbragt ende gemaakt Zijn geworden nae het Profijl Verders is bestee in de Uldrummer [Ulrum] Schouw 37 Panden Dijck, als meede in de Nieuwkerckster [Niekerk] ende Vliedorpster Schouw, alles nae bestecken ende Conditien op 15 October veerdig te Zijn.

Zijnde dit Rapport overgegeven den 21 September 1719 was geteikent

S: Trip J: Writzers

Door ordre der Heeren voorschreven

Th: v: Zeeratt

Comijs *Provinciaal*

De Heeren GeCommitteerden tot de Dijcken in't Fijvelingo [Fivelingo] quarter hebben meede de Dijcken visenteert ende besteed, alle de Panden Dijck soo noch niet aenge- arbeit wierd als volgt Den 21 22 23 en 24 September

1 De Zandster [t Zandt] Dijck is 2/3 van t Profijl veerdig en arbeiden

2. De Vier buirse [Vierburen] Dijck is meede 2/3 Verveerdiget, ende arbeiden daaraen, hebben besteed eenige kleine panties van onwillige

3 De Bierumer ende Spickster [Spijk]

[Pagina 113, scan 0001_0818_0117.jpg]

Clufft Dijcken is niets aengedaan, als Zijnde deesen Boeren, vrewelijke ende oproerige Menschen, waaromme alle haare Dijcken uitbesteed in 41 bestecken over 650 Rooden

4. Verders bestee de ongemaakte Dyc- ken van Waatum [Watum] tot de Provincie Zuidwennings Dijck, als Oosterwitwerter [Oosterwijtwerd] Regt, Holwierder Regt bestaande in 20 bestecken ende over de 400 Rooden Aldus overgegeven den 25 September 1719 was geteikent
Van Borck, Greving
Door ordre der Heeren voorschreven
Th: van Zeeratt
Comijs *Provinciaal*

Nae Deese besteedinge Leveerde volgende Memorie.

Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cum plena.

Den Commijs Provinciaal Th: van Zeeratt versoekt U Eedele Moogende believen ordre te geven om het geldt te innen, van die gene, wiens Dijcken besteeet sijn, Terwijlen de aennemers groote spoodt maeken ende Dat alle de besteede Dycken op haar Tijt veerdig sulen sijn

Groningen den 28de September 1719

Th: van Zeeratt

Hierop volgde deese Resolutie Exhibet, Groningen in de verga-

[Pagina 114, scan 0001_0818_0118.jpg]

Vergaderinge den 12 October 1719
De Provincie Boodens worden gelast hier op te doen Insuatie ende Sommatie en sulcks geschiet Zijnde, daarvan ter vergaderinge der Heeren GeCommitteerden tot de Dijcken Cum plena, haar Relatie te doen

Actum Groningen den 12 Abr 1719

L: Beckering *Secretarius*

Den Commijs Provinciaal Leeveerde verdere memorie over

Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dycken Cum plena
Dewijlen de Nieuwe verbeterde Dijcken op veele plaatsen tot des behoudenis (:als Provinciale, ende die geene Zoo door de Heeren GeCommitteerden Zijn besteed tot laste van particulieren, gestickt, off met stroe bespreijt, ende gekramt worden, als ook met Zooden belegt, maar de Dijcken Soo door de Eygenaars off meijers werden gemaakt, blijven ongestickt ende ongeZoodet leggen, waartegens Nootsaekelijck moet voorzien worden, ende gestickt off gelijckt met Zooden, anders met Eerste Storm Zullen Zij groote Perriekel

Leijden, om door te breeken ofte veel aarde te verliezen.

Als meede Vraegt den Commijs Provinciaal Uwe Eedele Moogende voor hoe dat niet tegenstaande U Eedele Moogendes Placcaat van 10 October verleeden Jaar, verbiet om Beesten op de Dijck te Laaten loopen, de

[Pagina 115, scan 0001_0818_0119.jpg]

bewoonders Langs de Dycken evenwel haare beesten Laaten op de Dycken gaan, welke het Stiksel uittrecken, de Zooden vertreden, ende heele gaeten maken in de Nieuwe Dijcken, Dat Uwe Eedele Moogende belieften een strenge ordres te Laeten Publiceren aen de Carspels, Nieuwkerck [Niekerk], Vliedorp, Vierhuisen, [Vierhuizen] Uldrum [Ulrum], Hoornhuisen [Hornhuizen], Cloosterbuijen [Kloosterburen] en Peterbuijen [Pieterburen], als meede aen alle de Carspels in het Fijvelingo [Fivelingo] quarter ende Oldambten, Langs de Dijck leggende, om geene beesten Langs en op de Dijck te Laeten gaan, ende dat de Dykrichters ende wed Lieden van 't Gerigte daartoe werden gehouden Nauwe opsigte hierover te hebben, want het is onverantwoordelijck, Dat soodaene boose Ingezetenen worden ongestrafft gelaeten. Dewelcke de Kostelijke Dijcken Zoo bederven, welke menschen en beesten moeten Decken ende het Landt bewaeren.

Noch Draegt den Remonstrant Uwe Eedele Moogende voor, Dat de ordre van Uwe Eedele Moogende Dato 7 September Laast, niet word geobserveert, aengaande het oversenden van Dijck Rollen, waarin behoorde te staan Eijgenaaers ende Meijers, Manquerende Noch Hoornhuisen [Hornhuizen], Leens, Wehe Cloosterbuijen [Kloosterburen] en Wester Nielandt [Westernieland], welke noch geene Dijck Rollen hebben overgezonden, De ordre aengaande Paalen te slaan word mede niet gedaan De Op Dijck van Wierhuijsen [Wierhuizen], Peterbuijen [Pieterburen] en Wester Nielandt blijft meede ongemaakt Aldus overgegeven den 5 October 1719 Th: van Zeeratt

[Pagina 116, 0001_0818_0120.jpg]

Op dese Memorie Zijn den selven Dato
ordre aff gegaan van De Eede/e Moogende Heeren
aen De Respective Rigters, ende Dyck-Rig-
ters

Rapport wegens Visentatie ende be-
steedinge van De Dijcken in Fyvelingo [Fivelingo]
quarteer van Delfzijl nae Finsterwold [Finsterwolde]
gedaan door de Hooge Heeren GeCommitteerden
De Heer Raadsheer P: Laman met De Heer
Sijndicus W: Cransen en den Commijs
Provinciaal van Zeeratt den 5den en 6den
October 1719

1. De Dijcken van Farnsum [Farmsum] zijn wel
geavanceert, en wordt aangeprepareert
2. De Weywerden [Weiwerd] Dijcken Zijn meede
Redelijck gevordert, ende arbeiden noch
Dagelijks, ende hebben hier besteedt Een
pandt.
3. De Hevesker Dijcken avanceren Re-
delijck en Zijn veele Panden Dijck on-
der Farnsum [Farmsum], weywert [Weiwerd], ende Heves-
kes uit besteet, door de Heer Rengers, Heer
van Farnsum, als opper-Dijck-Rigter
4. De Oosterdommer [Oterdum] Dijck is in Een Re-
delijck Staat van buiten, ende wordt aen
de binnen Zijde mede verdickt
5. De Borgsweerster Dijcken, De Wol-
lendorper [Woldendorp], De Zielvesters Dyck, De
Dijck Tusschen de Ziel [Termunterzijl] ende Termun-
te [Termunten], De Dijck van Termunte nae Fimel [Fiemel]
alle deese Dycken Zijn noch maar half
nae 't Profijl gemaakt, ende komen van
dit Jaar niet Veerdig worden, Zouden

[Pagina 117, scan 0001_0818_0121.jpg]

wel besteedingen hebben gedaan, maar
waeren geene aennemers

6. De Provincie Dijck van Fimel [Fiemel] tot
de Particuliere Doller [Dollard] Dijck, Lang 600
Lange Rooden is nae 't Profijl, en in een
volkomen Staat.

De Doller [Dollard] Dijcken Zijn noch van binnen steil als eene muire, en maar halff nae 't Profijl, hebben hier eenige Panden besteed.

An De Nieuwe Midwolder [Midwolda] Dijck word gearbeidt.

De Finsterwolder [Finsterwolde] Dijcken Zijn van buiten Reedelijk, maar van binnen als een muir, arbeiden.

Aldus overgegeven den 8 October 1719.

Noch hebben de Heeren Ge-Committeerden van Hunsingo den 16 17de en 18 October visentatie gedaan, als de Heer Raadsheer H: van Sijsen met de *Edele* Jan Writzers, ende Commijs Provinciaal van Zeeratt, als doen bevonden.

1. De Meeder [Uithuizermeeden] Dijcken Zijn bevonden heel veel gevordert, ende meest van buiten nae het Profijl, ende avanceeren wel van binnen, behalven eenige Panden, welcke nu uitbesteed Zijn, ende heeft den *Hoog Wel* geboorenen Heer alberda, Heer van Nieuwenstein als Opper Dijck-Rigter Deese quaadtwillige Boeren, waeker aen 't Dijck² geZet, als Zijnde sijn Hoog-Welgeboorenen selfs alle

[Pagina 118, scan 0001_0818_0122.jpg]

Daegen Daarbij, is eene Lange Schouw ende haast Drie uire gaans.

2: De Uijthuijster [Uithuizen] Dijcken Sijn door de goede Directie van mevrouw van Menkema als Regerende Vrouw hiervan, van buiten veerdig, ende over de helfte van binnen.

3. De Usquerder [Usquert] Dijcken Zijn meede wel gevorderd.

4. De Warffumer Dijcken Zijn meede meest nae het Profijl van buiten, en arbeiden wel van binnen, als Zijnde meede

² Achter 'Dijck' staat een afkortingsteken. Het is onduidelijk hoe dit moet worden opgelost.

goede ordre van Den Heer Bolhuis als
Dijckrigter.

5. De Andelster [Den Andel], ende Nieuw Landster [Westernieland]
Dycken, avanceren wel van buiten,
Maar konnen van binnen dit Jaar niets
veerdig werden,

6. De Peterbuirse [Pieterburen] Dijcken die Door de
Heeren GeCommitteerden besteet Zijn avanceren
wel, ende Zullen binnen 14 Daegen veer-
dit zijn, maar de on besteede vorderen niet
veel.

7. De Wierhuyjster [Wierhuizen] Dijck, die besteed is,
sal meede binnen 14 Dagen veerdig Zijn,
maar de Drie Carspels Op-Dijck blijft
Leggen, en wordt niets aengedaan.

8. De Weher ende Leenster Dijcken
Zijn in een Reedelijk Staat, ende konnen

[Pagina 119, scan 0001_0818_0123.jpg]

van dit Jaar niet meer avanceren, om dat
de quelders altijd onder Loopen, Maar in't
voor Jaar aenkomende, Moeten Zij die nae
't Profijl verveerdigen.

9. De Hoornhuyjster [Hornhuizen] Dijcken avan-
ceren weinig; en hebben alhier verschei-
dene panden uit besteed.

10. De Uldrumer [Ulrum] Dijcken vorderen Eenig-
sints, en hebben Eenige panden uitbesteed.

11. De Vierhuyjster [Vierhuizen] Dijcken Zijn van de
buiten Zijde meest veerdig, Maar de bin-
nen sijde, sal dit Jaar niet konnen veer,
dig worden, Dewijlen haar voor Lant meest
onder waater staat.

12. De Nieuwkerckster [Niekerk] ende Vliedorpster
Dycken sijn Reedelijk, Dewijlen veel uit
besteet Zijn.
Aldus overgegeven den 19de October
1719

Nae Deesen Zijn de Heeren geCommitteerden van de Dijck³ den 25 October geweest nae Dijckom [Deikum], ende aldaar de Drie Carspels op Dijck beesteedt.

Den 2de en 3de November De Heeren Trip Writzers, en Zeeratt nae de Husingo Dijcken, ende veele verveerdigde panden Dyks, de aennemers afgenomen; als meede den 6de, 7de, en 8de Dito nae Meeden [Uithuizermeeden] ende Uijthuijsen [Uithuizen]

De toestand van de dijken na de storm van 12 december 1719

Den 12de November hadde Een harde

[Pagina 120, scan 0001_0818_0124.jpg]

Storm uijt den Westen, ende Noord Westen met heel hoog water

Rapport Der Eedele Heeren Heer van Sijsen, en J: Writzers uijt de vergaderinge den Eedele Moogende Heeren geCommitteerden tot de Dijcken Cum plena, met den Commijs Provinciaal van Zeeratt, sode Dijcken hebben gevisenteert den 16: 17de en 18 November in Husingo quartiere

De Meeder [Uithuizermeeden] Dijcken sijn hijr ende daar door de Laatste Storm wat beschadiget als sijnde Panden, die niet veerdig waeren

De Uijthuijster [Uithuizen] Warffumer en Andelster [Den Andel] ende Wester Nieuwlandster [Westernieland] Dijcken Zijn weinig off niet beschadiget.

De Peterbuirse [Pieterburen] Dijck heeft veele aarde verlooren, ende bij een Pompe die niet wel versien was, Een gatt, welke met Eersten wederom gemaakt moet werden.

De Verdere Dijcken van Wierhuijsen [Wierhuizen] ende Cloosterbuiren [Kloosterburen] Zijn wel in Staat, maer het Stickzel, van de Particuliere Dijcken

³ Achter 'Dijck' staat een afkortingsteken. Het is onduidelijk hoe dit moet worden opgelost. Mogelijk zijn hier de 'Heeren geCommitteerden tot de Dijken cum plena' bedoeld.

is weg en vergaan, Zoo dat Nootsaekelijk met Eersten gestikt mooten werden De Uldrummer [Ulrum] Dijcken hebben weinig schade

De Vierhuijster [Vierhuizen] Dycken, Zijn wat beschadiget, Tuschen Panier⁴ ende SoltCamp [Zoutkamp]

[Pagina 121, scan 0001_0818_0125.jpg]

Als meede Zijn de Dijcken besuiden de SoutCamp [Zoutkamp], wat beschadiget De Heeren hebben in deese Visentatie opgenomen veele panden Dijck, Zoo verveerdiget waeren. Aldus overgegeven den 18 November 1719

Verders Zijn de Fijvelingse [Fivelingo], en de Old-ampster [Oldambt] Dijcken gevisenteert, ende meede hier en daar besteedinge gedaan

Extract uit de Besoignes der Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dycken Cum plena.

Jovis den 23de November 1719.

De Heeren GeCommitteerden van 't Hunsingo quartiere worden versogt (:Door dien het Strooe van de Cloosterbuirse [Kloosterburen] Dijck door de Laatste Storm hier ende daar is afgespoelt :) uit besteedinge te doen, Dat de VoorZeide Dijcken wederom met Nieuw Strooe worden versien, ende gestikt, Tot Laste der gener soo sulks moogen in Cumberen. Collat: accord:

Hier op Zijn De Hoogmogende Heeren S: Gokkinga, J: Writsers en den Commijs Provinciaal T: van Zeeratt nae de Hunsingo Dijcken gereijs, den 27de 28de en 29de November en hebben het stikken uijt besteed, als

[Pagina 122, scan 0001_0818_0126.jpg]

meede de ongemaakte Dijcken, in de Peterbuirse [Pieterburen] Schouw, meest in Cumberende De Heer van Dykster huijs, Verders Sullen de besteedinge dit Jaar mooten

⁴ Waarschijnlijk is dit een overschrijffout en is hier Panser bedoeld.

stil staan, Door dien de buiten Landen
meest onder Waater staan met alle
Vloeden.

Aldus overgegeven den 29de November
1719.

Hebben deese Maand opgenomen meed
alle de Dijcken van Spijck [Spijk] Beerum [Bierum]
en de geheele Fivelingo, en over al
Zoo door de Heeren GeCommitteerden waeren
besteed.

Ende verders in de Maand December
over al gereist, verveerdigde wercken op-
genomen, ende also de aennemers Promp-
te betaeling moosten hebben Zoo is mij
volgende Resolutie behandiget.

Extract uit het Resolutie
Boek den Eedele Moogende Heeren Staet-
ten van Stadt ende Lande.

Veneris den 29 December 1719

Op het geproponeerde ter vergaderinge heb-
ben de Heeren Staeten van Stadt en
Lande, De Heeren Presidenten van
beide Leeden, ende de beide Syndiquen
geauthoriseert, gelijk deselve geauthori-
seert worden bij desen, om den Ontvanger
Generaal A: Coenring in gevolge de wel

{Pagina 123, scan 0001_0818_0127.jpg}

welmeeninge, van Hooggemelte Heeren
Staeten te qualificeren tot het uit Tellen
van Eenige Penningen aen den Commiis Pro-
vinciaal T: van Zeeratt om tot betalin-
ge der aennemers van De Dijcken geëm-
ploijeert te worden.

Collat. Accord
J:A: Rappardus
Secretarius

Eijndigende alzoo den jaere
1719,

[Pagina 124, scan 0001_0818_0128.jpg]

Problemen bij het innen van bijdragen aan het dijkherstel

ANNO:1720 Den 2de

Januarij was Eene swaere Storm uit den Noord West met heel hoog waater, Zijnde het Zee waeter op veele plaats en over de Dijcken geloopen, het welcke veele Schade heeft gedaan aen de Losze ende Rouwe Dijcken, Die niet voltoiet waren, maar die nae 't Profijl verveerdiget waeren, en gestickt, off met Zooden belegt, hadden weinig off geen Schade

Na dat de Dycken in den Jaere 1719 waeren bestet en gemaakt in Cumbe-rende Particulieren, Doch door mij met Provinciaele Penningen prompte betaalt, soo Liet ick dat geldt wederom innen, als wel bevoorens is gementioneert, Maar veele waeren onwillig, voornamentlijck Kercken ende Pastoreijen, Zoo gaf sulcks over aen De Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden Cum plena, waarop volgende acte ontvong

Jovis den 2den Januarij 1720

Is nae Deliberatie goet gevonden ende geresolveert, dat de Landereijen van de Kereken ende Pastoreijen, dewelke tot noch toe het agterstallige Dyck gelde, niet hebben betaalt, alhier in't Provincie huis Publick Zullen worden verkoft

Collat: acoord

L:Beckering

Secretarius

[Pagina 125, scan 0001_0818_0129.jpg]

De Heeren Gedeputeerden
Staeten van Stadt ende Lande
Doen te Weeten

Alsoo de Heeren Staeten van Stadt ende Lande, op haare Eedele Moogende vergaderinge van 28 December 1719 onder anderen hebben goet gevonden ende geresolveert, Dat wanneer eenige Dijk-pligtigen Ingezetenen, welcker Landereijen, meublen, huijsen ofte Regt van beklemminge voor haar verhoogde en verswaarde Dijcken sullen verkoft worden, De Lieden, die aen sulke Dyck-pligtige Ingesetenen eenig geldt hebben verstrecke, ofte noch mogten verstrecken, ende deese opgeschoo-

tene gelden in handen van Commijs Provinciaal tot betaeling van haare agter stallige Dijck-geldt komen op te brengen, Deselve tot haare Securiteit op de Landereijen, meubelen, Huisen, ofte Recht en van bekleminge, voor Capitaal en Drie Jaeren Interessen voor alle andere Schulden Jure Principio, Preferentie Zullen genieten.

Hebben wij noodig geoordeelt, deesen tot eenijder Naerigtinge, met den Dauck gemeen tedoen maeken, ende verders alomme in de Provincie te laeten Publiceren ende affigeren, Ter plaatse men gewoon is, sulks te doen.

Actum Groningen in Collegie Lune
den 8 Januarij 1720
Onderstont W: Benning
Ter ordonnantie van
deselve
J:A Rappardus
Secretarius

[Pagina 126, scan 0001_0818_0130.jpg]

Hebbe verders de Maandt Januarij, *Februarij* en Meert, meest al-tijt gereist, bestecken soo veerdig waeren opgenomen, en Eenige ont-Ramponeerde Panden Dijks, soo in De Storm van 2de Januarij schade hebben geleden uijt besteed.

Ende Terwijlten De Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cum Plena, in deesen aenstaande Zommer de Dijcken om de geheele Provincie, nae de vast gestelde Provielen volmaakt wilden hebben, Zoo sijn daar over Naedrukkelijke aenschrijvinge gedaan aen de Respective Dijck rigteren, als meede om de noch manquerende Dyck-Rollen over te senden, ende verdere goede vermaningen, maar wierden weinig nae gevolgt ofte observert, als meede wegens het betalen van verschootene Dijck-geldt waaromme met verkooping van des Landen, waarop de Dijcken waren Liggende, wierde gedaan volgens ordre.

Extract uit de Besoignes der
Heeren GeCommitteerden van Stadt

ende Lande tot de Dijcken Cum plena
Jovis den 28 Martij 1720.

De Heeren GeCommitteerden van Stadt
ende Lande tot de Dijcken Cum Plena *etcetera*
hebben nae gehouden Deliberatie goet gevonden
den Commijs Provinciaal te autoriseren
om

[Pagina 127, scan 0001_0818_0131.jpg]

om op Drie agter Een volgende Zondagen
de Kondinge te Laten doen (:Dat vermits
op de voor heengaande Kerckspraeke, De Pen-
ningen door de Dijckpligtige ten agteren, en
door de Provincie ten Deelee verschooten
Noch niet en sijn voldaan:) De Effectieve
verkoopinge, Zoowel van Provincie
Meijeren, Kerck off Pastoreij goederen,
en andere sonder eenige aensien sal wer-
den gedaan op Donderdag den 18 april
voor de Eerste maal, en op Donderdag den
25 april daaraen volgende 1720, voor de
Laatste maal, in't Provincie huijs des
Naemiddaegs op Twee uiren
Collat: Accord:
L: Beckering
Secretarius

De Eedele Moogende Heeren GeCom-
mitteerden van Stadt ende Lande tot
om door eenige Heeren uit haare verdage-
ringen, De Dycken in deese Provincie
te visenteren, ende de besien, hoe verre
deselve volgens Profijl Zijn geavanceert.
om daarnae Resolutie te neemen, alle om-
wilige ende Naelatige haare Panden Dijks
Publicq uit te besteden.

Waaromme door deezzen bekend word
gemaakt aen alle Heeren Dijckrigteren
en te kondigen van de Predickstoelen op
aenstaande Zondag den 19 Maij 1720
Dat de Heeren Dijck-rigteren ende Eijgenaa-
ren van de Dijcken op volgende Daegen
en uiren present Zijn op de Dijck, om haa-
re panden aen te wijsen.

Als op Donderdag⁵ den 21 Maj 1720 des morgens 6 uir te beginnen bij Houwerzijl

[Pagina 128, scan 0001_0818_0132.jpg]

Ten 7 uir bij de Zout Camp [Zoutkamp], te 8 uir bij Vierhuijsen [Vierhuizen] tot 9. en 10 uir de Uldrummer [Ulrum] en Hoorn huijster [Hornhuizen] Dijcken, ende 11 uir de Nieuwe Clooster buirse [Kloosterburen] Dijck.
Des Naemiddaags ten 2 uir, De Dijcken van Wierhuijsen [Wierhuizen], ten 3 uiren Peterbuiren [Pieterburen] ten 4 uiren Wester NieLandt [Westernieland], ten 5 uir den Andel, ten 6 uiren de Warffumer, en de ten 7 uiren de Usquerder [Usquert] Dijcken

Woensdag den 22 Maj des morgens 6 uire de uijthuijster [Uithuizen], ende te 8 uire te beginnen de Meeder [Uithuizermeeden] Dijck, en de ten 11 Uir de Zandster [t Zandt], Vierhuijster [Vierhuizen], Spickster [Spijk], ende Beerumer [Bierum] Dijcken tot Waatum [Watum]
Des Naemiddaags ten 3 uiren De Dijcken van Waatum te beginnen tot Delfzijl
Dat de Eedel Dyck-rigteren haare Dyck-rol-len bij haar hebben.
Donderdag den 23 Maj des morgens 6 uir te beginnen van Delf-Zijl, De Farnsumer [Farmsum] Dijcken te 8 uire, de Weijwerder [Weiwerd] en Heveskers [Heveskes] Dijcken ten 9 uir, De Ooterdomer [Oterdum] Dijcken ten 10 uir, van de Scheidepaal tot Termunte Zijl [Termunterzijl], Ten 11 uire van Termunte Ziel nae Fimel [Fiemel]

Des Naemiddaags de Doller [Dollard] Dijck ten 3 uire ende ten 5 uire De Nieuwe Midwolder [Midwolda] Dijck ten 6 uire de oostwolder [Oostwold] Dijcken tot Finsterwolde.

Vrijdag den 24de Des Morgens Seven uir van Finsterwold tot de Stadts Aegijp-ter Dijck [Egypterdiijk]

Aldus den 16 May 1720 uir ordre der Hooge Heeren voornoemt

Th: van Zeeratt
Comijs *Provinciaal*

⁵ Gezien de andere data zal hier dinsdag zijn bedoeld.

[Pagina 129, scan 0001_0818_0133.jpg]

De toestand van de dijken in mei 1720

Rapport Aengaande De
Dijcken van Hunsingo Quarteer Zoo
des door Eedele Hooge Heeren geCommit-
teerden Zijn geschouwt, ende bevonden van
Houwer-Zijl [Houwerzijl] tot het Tjaeriet [Tjariet] den 21 en 22de
Maj 1720

1. De Dijck van Houwersijl [Houwerzijl] loopende
om de Noord West Leggende onder Zuijrdijck, is
noch slegt, en Lange niet nae 't Proviel, Maar
heel steijl van binnen.

2. De Vliedorpster [Vliedorp] ende Nieuwkerck-
ster [Niekerk] Dijcken, Een groot gedeelte noch niet nae
het Profijl, en steil van binnen, behalven
de Dijck Zoo verleeden Jaar uit besteedt, ende
gemaakt, gestikt, ende gesoot Zijn, wel, en
in goede staat
Van de Zout Camp [Zoutkamp] nae Panser, ende Verders
nae Midhaalster [Midhalm] hoogte, is meede Lange
niet nae het Profijl, word noch niets aen-
gemaakt. Verders nae Vierhuisen [Vierhuizen] is de
Dijck van buiten wel, maar van binnen
steil.

De Dijcken onder de Uldrummer [Ulrum] Schouw
Zijn niet half nae 't Profijl, en Zijn in't Ge-
neraal de Uldrummers naelaetige Dijckers
en Zoo Deese Dijcken niet ten eersten be-
steed worden, Zal door de Interesseerdens
niet gemaakt worden.

3. De Hoorn huijster [Hornhuizen] Dijcken sijn
noch als van oudts Laag, Smalle Cap-
pe, ende steijl, ende volgens haare eijgen
Zeggen, konnen sij de Dijcken van't Jaar
niet maaken

4 De Leenster Dijck is van buiten

[Pagina 130, scan 0001_0818_0134.jpg]

Reedelijk, maar van binnen steil

5 De Nieuwe gemaakte Zoo genoemde
Cloosterbuisse [Kloosterburen] Dijck, word heel mismaakt
want de Eygenaars offte Meijers op de Cappe
wat aarde bragten, en maakten Daar eene
heele holte in, en maar 5a 6 valts Cappe

6. De Vierhuijster [Vierhuizen] Dijck sijnde maar Eene kleine Ent is van binnen heel steil en in de hoek van de op-Dijck, Leit een Colck welke moet gevult worden. De Drie Carspels op-Dijck Zoo verleeden jaar besteed wierde is wel in staat. De Wierhuijsters [Wierhuizen] Nieuwgemaakte Zeedijk heeft veel met de Stormen geleden, ende blijft Zoo leggen. De Peter-buijrse [Pieterburen] Dijcken Zijn verscheide- ne panden slegt, ende weinig aengedaan hoorende De Heer van Dijksterhuijs Zijne Meijers, ende heeft deese Dijck veel geleden met de Stormen, ende blyft soo leggen De Wester Nielandtster [Westernieland] Dijcken Zijn mee, de Lange niet nae het Profijl.

7. De Andelster [Den Andel] Dijcken De Warffumer ende de Usquerder [Usquert] Dycken hebben wat Schade geleden met de Stormen Zijn op veele plaatzen, noch niet nae het Profijl

8 De Uijthuijster [Uithuizen] ende Meeder [Uithuizermeeden] Dijcken hebben meede Schade geleden, en Zijn meede veele panden Lange niet nae het Profijl alle Deese Dijcken hebben de Slooten niet gemaakt nae ordre, maar leggen aen, en

[Pagina 131, scan 0001_0818_0135.jpg]

in de Dijck voet
Aldus den 30 Majj 1720.

Rapport aengaande De Dijcken
in't Fijvelingo [Fivelingo] quartiere, soo als door de Eedele Heeren GeCommitteerden tot de Dijcken Cum plena sijn geschout ende bevonden van het Tjariet tot Delfzijl den 22 en 23 Majj

1 Van t Tjariet [Tjariet] Loopt de Zandster ['t Zandt] Dijck omme de *Zuid Oost* welcke Dijck met de Stormen niets heeft geleden, kan houden 2/3 part van het Profijl. De Goldlinster [Godlinze] en Losdorpster Dijcken sijn als de Zandster Dijcken. De Bierumer ende Spickster [Spijk] Dijcken sijn alle in't Jaar 1719 door de Heeren geCommitteerden besteed nae het Profijl, welke alle in Een goede staat Zijn, behalven Een pand waaraen word gearbeidt.

2. De Dijcken Leggende onder Holwierda [Holwierde] Dijck-regt, Die in den jaere 1719 door de Heeren geCommitteerden Zijn besteed, ende

ook gemaakt nae 't Proviel Zijn in een goede Staat, maar die niet besteed Zijn, maar door de Ingesetenen belooft omme te verveerdigen, is niets sedert aangemaakt, Zijnde Eendeel onwillige Boeren
Aldus den 24de May 1730⁶

Noch Door de Hooge Heeren Ge-committeerden gevisenteert de Dijcken in Fijvelingo [Fivelingo] quartiere ende beide oldampten [Oldambt] den 23de ende 24de Maij 1720

1 De Dijcken van Farnsum [Farmsum] Weiwert [Weiwerd]

[Pagina 132, scan 0001_0818_0136.jpg]

Heveskes ende Ooterdoom [Oterdum] worden gemaakt en aen gearbeit.

2. De Klein Oldambtster [Klei-Oldambt] Dijcken Zijn noch in slegte staat, ende arbeiden weinig off niet, en Zoo die onwillige, ende Ook onvermoogende Ingesetenen niet beter aangeset worden, sal haare Dijcken niet Regt in goede staat komen

3 De Nieuwe Midwolder Dijck is in staat ende Veerdig.
De oostwolder Dijcken zijn meest veerdig en word aengearbeidt
De Finsterwolders arbeiden noch niet ende gaat met haar Dijcken niet voorspoedig, hebben belofte gedaan van deselve te verveerdigen.
Aldus den 28 de Maij 1720

Memorie aengaande De Dijcken in't Wester quartiere [Westerkwartier], Langs het Reyd-Diep [Reitdiep] onder Schouw van de Hooge Heeren Schep-peren der Aduwerder Zielen.

1. Van De Stadts Schutt bij de Dijck stoup, tot het huijs van antonij Crasser is in eene slegte staat, steil van buiten ende binnen, met een smalle Cappe van 2 voet.

⁶ Hier is ongetwijfeld 1720 bedoeld.

2 De Dijcken verders tot het hooge schutt
Zijn meede steil en smalle Cappe, Lijden
veel met alle Stormen

[Pagina 133, scan 0001_0818_0137.jpg]

[3.] De Dijcken van 't Hooge Schutt
tot Duister Winkel [Duisterwinkel], hoorende Particu-
lieren Zijn alle in slegte staat, als meede
van Duister winkel tot aduwerder Zijl [Aduarderzijl],
Maar alle Provincie Dijcken Zijn wel en
goet.

4. De Feerwerder Dijcken sijn slegt.

5 De Eesinger [Ezinge] Dijck is in 't Generaal
Eelendig, ende seer steijl, ende is het binnen
Meijvelt 4 à 5 voet Laager als buiten.
Dit alzoo geschout Door ordre der Hee-
ren overste Schepper, ende Schepperen
der aduwerder Zielen, Den 29de Maij 1720
Th: van Zeeratt
Comijs *Provinciaal*

Het herstel van de dijken in mei 1720

De Hooge Heeren Overste Schepper en
Schepperen der aduwerder Zielen, authori-
seerden mij geheel om alle de Dycken onder
haare Scheppereij te Laeten maeken, nae onder
genoemde Provielen, ende die geene onwillig
waeren haare Dijcken te besteeden, waarop
deese ordre ende Condinge geschiede.

De Heeren Overste Schepper
ende Scheppen der Aduwerder Zielen [Aduarderzijl]
gelasten hiermede Een ijgelijck onder haar
Zijlvest gehoorig, ende met het onderhouden
ende Maeken der Dijcken beswaart, Dat
Zij haare Dijcken sullen hebben te maeken,
verhoogen, verdikken, en te verswaeren,
in voegen als hier word geexprimeert.

1. De Dyckpligtigen vande Stadt af

[Pagina 134, scan 0001_0818_0138.jpg]

af tot Antonij Crassers huis, Zullen
haare Dijcken van buiten met Suffisante
Beunig werck met panne beset Voorsien

De Dijck 10 voet inbrengen, De Cappe breet maeken 6 voet, ofte als *Figuur* 17.- Hoog- 9 voet, Buiten Dossering 14 voet Cappe 6 voet, binnen Doszering 24 voet binnen Dijck voet 8 a 12 voet, Dan de Ring sloot.

2. De Dijckpligtige van de Bugt bij voormelde plaatze, Zullen meede haar Dijck van buiten, met Buinig werck voorsien, De Dijck inbrengen 10 voet, De Cappe breet 6 voet de binnen Doszering 46 voet, ende 12 voet hoog te Reekenen van 't ordinarie Meijvelt

3. De Dijckpligtige van 't Kalckwerck [Kalkwerk] af, tot den Duisterwinkel toe, Zullen haare Dijcken hebben te maeken 12 voet hoog, nae de ordinarie hoogste meijvelt te reekenen, Egaal, waater pass Zoo te verstaan, dat daar het meijvelt soo veel Lager is, als ordinair, De Dijck Zoo veel hooger moot wesen, en de Doszeringe nae proportie ook grooter, en al waar het Diep tegens aanloopt, moet de Dijck 10 voet ingebragt werden, Zulle de over al de Cappe ten mindsten 6 voet breet Zijn, en de binnen Doszering 30 voet, en soo het voor Lant heeft, moet buiten Doszering meede 30 voet Zijn

4. Van Duister winkel [Duisterwinkel] tot de aduwerder Zijl [Aduarderzijl], Zullen de Dycken gemaakt werden hoog 14 voet, nae 't binnen Meijvelt, buiten

[Pagina 135, scan 0001_0818_0139.jpg]

Dossering 24 voet, Cappe breet 6 voet binnen Dossering 28 voet, alles als de Zijlvesters Dijck is gemaakt.

5 De Feerwerders Zullen haare Dijcken hebben te maeken als *artikel* 4. vermelt
6 Die van Eesinge [Ezinge] zullen haare Dijcken hebben te maeken, nae het buiten meijvelt 12 voet hoog, De Cappe breet 6 a 7. voet, De buiten Doszeringe van de Caps buiten Cant 28 a 30 voet, ende de binnen Doszeringe het selve, De buiten Zijde met groene Zooden beleggen.

Ende zal ijder Dijckpligtige met het maeken van Zijn Dijck, binnen Driemaal Vier ende Twintig uiren nae Publicatie deeses ingevolge de voornoemde Provielen, met

genoegsaeme Mandschap, hebben aentevangen, en Daarin te Continueren tot volveerdiginge, ofte Dat haare Dijck aenstonds nae Zielvesters ordre, tot haarer Laste zal werden uitbesteed.

Actum Groningen in't Provincie
huijs den 30de Maij 1720
Ter ordonnantie der Hooge Heeren voornoemt
Dw⁷ Johan Geertsema
Secretarius

De GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cum plena.
Hebben nae voorgaande Deliberatie goet gevonden ende geresolveert, Door deesen alle de Respective Dijckkrigteren in Hunsingo ende Fijvelingo [Fivelingo] quartiere, als meede beide Old-ampten te verzoeken, omme met allen ijver te besorgen, Dat de Dijckpligtige Ingezetenen onder haare Districten gehoorig, met het volveerdigen van haare Dijcken Zoo in't verhoogen als meede verswaaren van deselve overEenkomstig met de Profijlen daarvan

[Pagina 136, scan 0001_0818_0140.jpg]

gemaakt, Een aenvang maeken, Daar het selve tot dus verre niet is geschiet, worden de de voorste Ingezetenen geordonneert, om op aen staande Mandaeg, sonder Eenig versuim met Ernst in't werck te Treeden ende Daarin, tot Dat de Dijcken Zullen sijn verveerdiget van Tijt tot Tijt te Continueren, Alzoo de uijtdruckelijke Intentie der Heeren Staeten van deese Provincie, daarheen is streckende, dat de Dijcken alomme in dit Jaar Zullen Zijn verveerdiget.

Wordende aen de Respective Dyckkrigteren bij deesen wel expresse gerecommendeert De naelaetige bij breucke Ook bij verdubbelinge van dien daartoe te houden, ende aen ons tegens aenstaande Donderdag, berigt te Laaten toekomen, wat Dyckpligtige Ingezetenen Suijmagtig sijn gebleven, en met het werck geen aenvang hebben gemaakt, om daaromtrent in't begin van de volgende weeke, wanneer Eenige Heeren geCommitteer-

⁷ Het is niet bekend waar deze afkorting voor staat.

den wederom sullen uitkomen, als dan nader te werden gedisponeert, Alsoo de panden van de Naelatige in't midden van de Maand Junij tot derselver Laste sullen uitbesteedet ende de Penningen daarvoor beloof, met de Costen daarop loopende aenstonds nae de besteedinge, met parate Executie werden ingevordert.

Wordt mede bekend gemaakt dat de Dijckpligtige ingesetenen ende Landt gebruikers de welcke de agterstallige Penningen wegens derselver verhoogte ende verswaerde Dijcken ten Deele hebben betaalt, Nog

[Pagina 137, scan 0001_0818_0141.jpg]

voor het Laatste den Tijdt van Vier weeken wordt geaccordeert, om de volle betaling te doen, offte dat bij naelaetigheid van dien met de verkooping Zoo bevoorens is gekondiget Zal worden voortgevaaren. Gelijck meede voor de Laatste maal bij deesen waarschouwinge word gedaan dat de verkoopinge, van Kercke Pastorie ende Costereij goederen, Daar Dijck op is Leggende, door de welcke geene betaeling is geschiet, tot noch toe, Zijn voortgang Zal moeten nemen, Zullende deesen tot Een ijdens Naerigt, op aenstaande Zondag in de Carspelen naest de Dijcken gelegen, in de Kercken worden gekondiget ende afgelesen.

Actum den 30de Majj 1720
Ter ordonnantie der Heeren
voorZeide
L: Beckering
Secretarius

Op Dato onder geschreven hebben De Eede/e Dijckkrigteren ende Carspel Liederen tot Finsterwold [Finsterwolde], nae voorgaande Kerck-kondiging Roeyjnge gemaakt op de Carspel Dijcken als volgt.

1. Van De Stadts Dijck tot aen Elsoe Harms Huissie, De Buiten Doszeringe 56 voet, Cappe 10 voet, binnen Doszeringe 44 voet.

2. Van Elso Harms huijs tot de Bellingwolder Ziel [Bellingwolderzijl] als bevoorens

[Pagina 138, scan 0001_0818_0142.jpg]

3. Tuszen beijde Zijlen, Een voet
hooger als de voorige, ende verders
de mindste pandt de beste gelijk

4. De Nieuwe Dijck meede in alles
als de voorige.

5. Van De Nieuwe Dijck tot de opdrift
buiten Dossering 48 voet, Cappe 9 voet
binnen Dossering 36 voet

6. Van de Opdriffe tot aen de Garst dijck⁸
buiten Dossering 42 voet, Cappe 8 voet
binnen Dossering 32 voet.

7. De Garst Dijck buiten 46 voet
Cappe 8 voet, binnen Dossering 35 voet

8. Van de Garst-Dijck tot aen Carspels
Lange Zuidwenning, de Tussen beide
Liggende hooge greeden, alles soo hoog en
Suffisant te maeken als de garst-Dijck.

9. Van De Lange Zuidwenning tot
de Tiggels wercks opdrift, buiten Dos-
sering 28 voet, Cappe 7 voet, binnen
Dossering 24 voet

10. Van Tiggels werks, op drift tot de Oost-
wolder Scheidinge, buiten Dosseringe
35 voet, Cappe 7 voet, binnen 28 voet

Alle deese boven genoemde Dijcken, Zul-
len van buiten en binnen onder Regte
Egale Fatzoen Zijn, als meede de Cappe
waater pasz, en overal gelijk gemaakt
werden, om dat den Eenen den anderen
niet mag over-Dijcken.

[Pagina 139, scan 0001_0818_0143.jpg]

Aldus in Presentie van den Commijs
Provinciaal Thomas van Zeeratt, onder-
teikent den 8 May 1720
Onderstont
Rotger Geerts van Gramsbergen, Dyck-

⁸ Met de Garstdijk wordt waarschijnlijk de Ganzedijk bij Finsterwolde bedoeld.

rigter, Jan Ebenes Dijck rigter, Roelf Jacobs, Folckert abbas, Eijcke Jans, Reinder Reinders, Jan alberts, Tjacke Reints Jan Jans, T. Temmer, Remt Eeverts, Berend hendrix en Jacob geerts.

Deesen als hier beschreven is, also geapprobeert, in de vergaderinge der Eedele Moogende Heeren geCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cum plena.

Groningen den 30de Majj 1720

De Eedele Moogende Heeren GeComitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cum plena, Doen kondt Dat Eenige Heeren uit haare vergaderinge, sullen komen om de Dijcken te besigtigen in Hunsingo quartiere Langs de Oost Zijde van 't Reij-Diep [Reitdiep] van de Stadt nae de Zolt Camp [Zoutkamp].

Als den 14de Junij sijnde aenstaande Vrijdag te beginnen des Morgens van de Stadts-grafft ten Ses uire, ende Dat Langs de Dijck ende ten 8 uire te sijn tot Wierum, ende van Wierum nae Wetsinge Zijl [Wetsingerzijl] van 8 tot 9 uiren. Van Wetsinger Ziel nae WinsumerZijl van 9 tot 11 uir, ende van WinsumerZijl nae SchouwerZijl van 11 tot 12 uir

[Pagina 140, scan 0001_0818_0144.jpg]

Des Middaags ten 2 uire van SchouwerZijl nae HouwerZijl ende ten 3 uire van HouwerZijl nae de Solt Camp [Zoutkamp], ende ten 4 uire van de Sout Camp nae Vierhuijsen [Vierhuizen]. Saturdagh den 15de Junij De Dijcken in't Wester-quarteer, des Morgens te beginnen 8 uire van Muntie Zijl [Munnekezijl] nae CommerZijl [Kommerzijl], ende van 9 uire tot 12 uire van Commersijl tot Eesinge [Ezinge].

Waaromme alle de Eedele Dyckrigteren, ende Interesseerden op voornoemde Uiren, believeen op de Dijck Present te Zijn om haare panden aen te wijsen, ende de Dijck Rollen bij haar te hebben.

Actum den 6 Junij 1720

Door Ordre der Hooge Heeren voor[n]oem[t]

Th: v: Zeeratt Comijs *Provinciaal*

Rapport aengaande de Dijcken in Hu[n]-singo ende Westerquarteer [Westerkwartier] aen beide Zijde

van het Reij-Diep [Reitdiep], Zoo als door de Eedele Moogende Heeren geCommitteerden tot de Dijcken Cum Ple-
na Zijn geschouwt ende bevonden den 14de en-
de 15 Junij 1720

1. De Dijck aen de Oost:Zijde van 't Rei-
diep [Reitdiep] van de Stads grafft tot de Calck-
ovens op de Hoek, Zijn slegt in Staat
en is het waater daar over heen geloopt
in de Stormen den 2 & 3 January ende den
18 Februarij Deese Jaars, is hoog 5 voet
ende over Zijn gehele Lighaam 20 a 24 voet
Ende behooren van de Stadts grafft,
tot aen de Kalckovens verhoogt te werden

[Pagina 141, scan 0001_0818_0145.jpg]

3 Voet ende de Cappe inbrengen 6 voet
De Cappe breet te macken 6 voet, ende
de binnen Cant tot het Meijvelt 18 Voet
Soo verre het hooge Meijvelt is, ende de 24
voets Dossering, daar het Laage meij-
velt is verders alwaar de Cappe wegens
de Calckwercken niet konnen in gebragt wer-
den als de Dijck moet zijn.
Van De Calck-ovens tot de gemeene
off geinteresseerden Dijck, alwaar de
Schouwinge Eijndiget van Stadts Ham-
rick, off de Hooge Heeren Schepperen der
Drie DelffZijlen, Deese Dijcken Zijn mee-
de slegt in Staat, smaal van Cappe ende
Steil.

Mooten nu gemaakt werden hoog
11 Voet nae het hoogste Meijvelt te Reeke-
nen ende verders (:aarent Berents:) Dijck
hoog 12 voet, De Cappe inwaarts te bren-
gen 8 voet ende de Cappe breet 7 voet, de
binnen Dossering 28 voet.
De Geinteresseerdens Dijck is Reedelijk in
Staat, maar moet hoog sijn: 12 voet
Cappe breet 7 voet, ende binnen Dossering
28. voet.
De Dijcken onder de Particuliere Schouw
ende de Wierumer Schouw [Wierumerschouw] , tot het Dijck
gatt, Zijn meede veele panden in slegte
Staat.

Mooten gemaakt werden als de Pro-
vincie panden, als 12 voet hoog, De
Cappe inbrengen 8 voet, De Cappe breet
maeken 7 voet, ende de binnen Dossering
28 voet.
Dan Volgt de Selwerder Scheppereij

[Pagina 142, scan 0001_0818_0146.jpg]

Dijck, als de Adorpster Clauw, Eenste Clauw, met Laen Dijck ende eijgen Dijcken, Zijn alle heel steil met smalle Cappe.

En mooten Deese Dijcken van het Dyck gatt aff, tot de Zouwerder [Sauwerd] Dijck hoog Zijn 11 a 12 voet, buiten Dossering 26 voet Sijnde hier Langs voorlandt. De Heckemer [Hekkum] ende Souwerder Dijcken, Zijn meede als de voorgaande steijl ende smaal. Mooten hijr hoog gemaakt werden 8.9 à 10 voet, Cappe breet 6 voet, buiten Dosseringen 24 voet, binnen Dossering meede 24 Voet.

Van de Wetsinger Zijl [Wetsingerzijl] tot de Noorder Pompe bij Schelig ham [Schilligeham] hoort de Provincie, Zijn alle in goede Staat, behalven het pandt van klein Garnwert [Kleine Garnwerd], moot gemaakt werden 12 voet hoog, buiten Dosseringe 30 voet, en Cappe breet 6 voet, en binnen Dosseringe 30 voet. De Scheelighamster Dijcken Zijn meest veerdig, en van buiten met groene Zooden belegt, maar van de Noorder Pompe (: als Scheelighamster, Maar huijster [Maarhuizen] en Maarslagster [Maarslag] Dycken, tot Winsumer Zijl [Winsumerzijl] mooten Zijn hoog 9 voet, buiten Dossering 24 voet, Cappe breet 7 voet binnen Dossering 24 voet. De Warffhuijster [Warfhuizen] Dijcken, als meede Zuijrdijckster [Zuurdijk] Dijcken, Zijn op veele plaatzen slegt in staat, smal ende steijl, mooten meede nae het Proviel van Scheeligham gemaakt werde ende word de Dijck van Zuijrdyck wel

[Pagina 143, scan 0001_0818_0147.jpg]

aengearbeidet
Verders de Dijcken in't Wester quarteer [Westerkwartier] gevisenteert, Beginnende tot muntie-Zijl [Munnekezijl].
De Dijcken van Muntie Zijl tot Commerzijl [Kommerzijl], Zijn Lang niet veerdig.

Mooten gemaakt werden Hoog 12 voet binnen Dossering 32 voet Cappe breet 8 voet, buiten Dossering 32 voet, De binnen Ring sloot 16 voet, en de buiten Ring

sloot 40 voet van de Dijck aff.
Van Commersijl [Kommerzijl] begint de meente
Dijck, genaamt de Nieuw hoofster ende
Oxforder Dijcken, omtrent 300 Rooden Lang
is hoog 12 voet, heeft binnen Doszering
28 voet, Cappe breet 8 a 10 voet en buiten
Doszering 32 voet, Zijnde eene goede ende
vaste Dijck.

De Homster [Humsterland] Dijcken Zijn veele panden
goet gemaakt, maar ook veele slegt in
staat, ende mooten alle egael gemaakt
werden Als hoog 12 voet, binnen Dosze-
ring 30 voet, Cappe 7 voet en buiten Dosse-
ring 32 voet, tot de groote Colck van Zaaxum [Saaksum]
maar beoosten de groote Colck moot de Dijck
hoog Zijn nae het buiten meijvelt 11 voet,
buiten Dossering 28 voet, Cappe 7 voet
ende binnen Doszering 28 voet tot aen
Eesinge [Ezinge],
Verders konnen deese en alle Provielen
gesien worden hier agter Folio 260- tot
Folio. 261.-.

Al waar Dijck-gaeten mooten we-

[Pagina 144, scan 0001_0818_0148.jpg]

wefen, die mooten op volgende manniere
gemaakt werden.

Voor eerst onder aen de Dijck voet binnen
en buiten moet men Twee Sponings paa-
len slaan, ten mindsten 5 a 6 voet in de
gront, waar tussen onder in de vaste gront
Een balkie moot komen sluitende, en wel
bevestigende in de Sponingse balcken, de
Sponninge moot krijt fijn 3 a 4 Duijm,
waartoe pasten mooten bereit werden, die
in de sponingen wel sluiten en soo hoog
als de Dijck is, moet noch midien in dat
Dijck-gatt meede een sulcke Spondings
Schutt zijn, ijder Post moet met een Pen
in de Spondings Balcke gevestiget wer-
den en wel digt op malckander sluiten.
Als nu Winter is, ende voorgeseijde Dijck-
gaeten niet gebruikt werden moot men
deese Vacken Tussen de gemaakte Sponning
Schutten, vullen met aarde, waar door sul-
cke Dijck-gaeten zoo sterck zijn als de vas-
te Dijck.

Maar overal gelijk de Zeedijcken daar geen
Dijck gaeten moogen zijn, mooten de over-
driften Een Voet, en meer hooger zijn
als de groene Dijck, als meede bij alle Schut-
ten, moot een voet hooger Zijn, want
daar Eerst doorbreuken komen.
Aldus den 20de junij 1720.

Het herstel van de dijken in juni en juli 1720

De Eede/le Hooge Heeren Gecommitteerde
tot de Dijcken Cum plena hebben de Schouw
gedaan den 24: 25de en 26 juni van Schouwen-
zijl [Schouwerzijl], langs het geheele Hunsingo tot
aen Tjariet, hebbende in verscheidene Dijck
acten veele Naelaetige en onwillige Ingezetene

[Pagina 145, scan 0001_0818_0149.jpg]

gevonden, Die haare Dijcken niet maakten,
Ten welcken eijnde de Hooge Heeren voormelt
volgende waarschouwinge hebben uitgeson-
den en Laaten Condigen.

De Heeren GeCommitteerden tot de Dijc-
ken Cum plena, Door eenige Heeren uit haar
midden, hebben Doen visenteren de Dijcken
in Hunsingo quarter, en door deselve gerap-
porteert, Dat van Houwer Zijl [Houwerzijl] tot de Zout-
Camp [Zoutkamp], aen Een deel panden geheel niet, ende
aen Een deel andere meede niet, met de vereijsch-
te Vlijt wierde gearbeit, ende dat in verdere
Schouwinge wel veele panden nae behooren
waeren gemaakt, egter noch meerder daar-
van in gebreck waeren gebleven. Waar-
uit te Dugten stont, Dat door sulcke Naelae-
tige het gewenschte Oog merck, om het Land
in eene Moreele seekerheid te stellen, Zoude
worden verijdel, waaruit wij niet anders
konnen denken, off Zulcke Naelaetige
misbruiken alle Patientie, ende uitstel
die hun gegunt is.

Eerst in onse aensegginge in Maijo, Laast-
leden aan haar gedaan, om half Junij
de Dijcken wederom te besigtigen, en de
onverveerdigde panden uit te besteeden, waar-
meede noch vertooft hebben tot genoeg-
saam het eijnde van Junij, waaromme
wel hadden behooren veele panden uit te
besteeden.

Egter om alle moogelijke uijtstel den Dijck-pligtigen te gonnen Die Eenigsints schijnen haare wercken te willen verveerdigen.

Soo is 't Dat wij voor 't aller Laatste deselve wel Ernstig beveelen om alle haare panden in volkommen Staat te brengen en nae de Profijls te verveerdigen tegen

[Pagina 146, scan 0001_0818_0150.jpg]

Maendags den 15 Julij 1720, wanneer alle onvolmaakte panden ten Laste der Dijck-pligtigen, sullen werden uijt besteedet, en Zullen door den Commijs Provinciaal T: van Seeratt op Naasten Donderdaeg worden uijt bestedet, die panden, waaraan geheel niet word gewerckt, Ten Zij deselve kunnen aentonen, Dat met haare panden werckelijck, met behoorelijck Vlijt besig Zijn te arbeiden, Zullende aenstonds nae de uijt besteedinge, De gerequireerde Penningen met de onkosten van dien, Door Dadelijcke verkooping van de Naelatige haare goederen werden gerepeteert.

En word aen ijder die genegen is, Eenige aenneming te doen, op voorschrevene Tijt versogt op de Dijck te komen des Morgens om 6 uir, beginnende van Houwer Zijl [Houwerzijl] en soo vervolgens.

Sullende deesen in de Carspelen van Husingo naest aen de Dijcken gelegen in de Kercken worden affgelesen.

Actum Groningen in de vergaederinge

Jovis den 27 Junij 1720

Ter ordonnantie der Heeren
voorschreven

L: Beckering *Secretarius*

Extract uit de Besoignes der Eedele Moogende Heeren geCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken
Cum plena.

Jovis Den 27de Junij 1720.

Is nae voorgaande Deliberatie goet gevonden en verstaan, dat alle de Respective Dijck rigteren van de Dijcken in de geheele Provincie gelegen, Zullen werden versogt

[Pagina 147, scan 0001_0818_0151.jpg]

omme ijder in't haare te besorgen, Dat in't verhoogen, en verswaeren van de Dycken, De aarde werde gehaald uit het Landt, regt tegens die te maekene Dijck overleggende, van buiten, al waar Landt is, maar waar geen Landt is van buiten, moot van binnen gehaald werden, en al waar kleij is te graewen 6 a 8 voet Diep, bij Reguliere putten, volgens Resolutie als voor deesen is gekondiget

Collat: accord:

L: Beckeringh

Secretarius

Kondinge

Der *Hooge* Heeren Schepperen van de

Aduwerder Zielen. Doen Kondt

Dat den Commijs Provinciaal T: van Zeeratt als geauthoriseert van De *Hooge* Heeren Overste Schepper en Schepperen van de AduwerderZielen.

Op aenstaande Dingsdag over 8 Dagen Zijnde den 9 Julij 1720, sal komen om alle Dijck pligtigen (:onder haar Zijlvest gehoorig:) het Proviel waarnae haare Dijcken sulen hebben te maeken Correct aen te wijsen, en de Dijcken der Naelaetige, alsdan uijt te besteeden, waaromme ijder Dijck-pligtige van groningen aff tot Humster Landt [Humsterland] toe, op de Dijck bij Zijn pandt, ende Scheidepaal, als dan sal hebben te Compareren. De Commijs Provinciaal gedenckt op genoemde Dingsdagh Morgens om 6 uire bij de Stadt te beginnen, en soo voorts Langs de Dijck tot aduwerder Ziel [Aduarderzijl], ende Naemid-

[Pagina 148, scan 0001_0818_0152.jpg]

Naemiddaeg om Twee uiren van aduwerder Zijl aff, tot de Homster Dijck.

Yman genegen Zijnde om Eenige Dijck aen te nemen, word op voorschrevene Tijt versogt op de Dijck te komen.

Aldus den 27 Junij 1720

Ter ordre der *Hooge* Heeren

Voorschreven

J: Geertsema *Secretarius*

De *Eedele* Moogende Heeren Ge Committeerden van Stadt en de Lande tot de Dijcken Cum plena

Gedencken door eenige Heeren uit haere vergaderinge uit te besteden alle de ongemaakte panden Dijks van Delfzijl aff nae de Stadts

Egijpter Dijck [Egypterdijk] in Oldambt, waaromme alle en Een ijder die genegen is, om aen te nemen Zig Laat vinden op de Dijck als volgt.

Maendag den 15de Julij des Morgens off Voormiddaegs, De Farmsumer, Weijwerders [Weiwerd], Hevesker [Heveskes] en Ooterdommer [Oterdum] Dijcken ende in't klein Oldambt [Klei-Oldambt] van de Scheijdepaal tot Termunte Ziel [Termunterzijl], Ende Des Naemiddaegs van Termunte Zijl nae Fimel [Fiemel]

Dingsdaeg den 16de Julij te beginnen des Morgens ten 8 uire aen de Doller [Dollard] Dijck binnen Drie, ende ten 10 uir De Oostwolder Dijck, ende ten 11 uire de Finsterwolder Dijk tot aen Finsterwolde

Ende Des Naemiddaegs van Finsterwolde

[Pagina 149, scan 0001_0818_0152.jpg]

tot de stadts Aegijpter Dijck [Egypterdijk] Ende Zullen alle Naelatige panden, Zonder Consquentie op voornoemde Dagen en uiren uitbesteed werden, ende aenstondts nae de besteedinge het geldt tot betaeling van die gene het in Cumbeert met parate Provinciale Excecutie geinnet werden.

Actum Groningen den 7de july
1720 Door ordre der Hooge Heeren
voorschreven

T:v: Zeeratt Comijs *Provinciaal*

Dito Condinge
De Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cumplena
Gedencken Door Eenige Heeren uit haare vergaderinge, uit te besteeden in Hunsingo quarter alle panden Dijck die noch ongemaakt Zijn, en Dat op volgende Daegen als volgt

Maendag den 22de Julij des Morgens 6 uire te beginnen bij Tjariet en zoo langs de Meeden [Uithuizermeeden] Dijcken, ende te 10 uire De Uijthuijster [Uithuizen] Dijck
Des Naemiddaegs ten Drie uire de Usquerder [Usquert] Dijcken, ende ten 4 a 5 uiren de Warffumer Dijcken.

Dingsdaegs den 23 Julij des morgens 6 uir te beginnen De Andelster [Den Andel] Dijcken van

de Oost Cant, ende ten 8 uire de Nieuwlandster [Westernieland], ten 10 uire de Peterbuirse [Pieterburen], ende Wierhujster [Wierhuizen] Dijcken, en de ten 11 uire de Oldenclooster [Oldeklooster] Dijck

[Pagina 150, scan 0001_0818_0154.jpg]

Des Naemiddaegs te beginnen tot 2 uire bij de Provincie Dyck bij Rienie Scheltes huijs, De Cloosterbuijse [Kloosterburen] Dijcken, ten 5 uire De Houwer ende Ulrummer Dycken, ten 6 uire de Vierhujster [Vierhuizen] Dijcken tot de Zout Camp [Zoutkamp]. Woensdaeg den 24de Julij des Morgens 7 uire te beginnen van de Zout Camp, De Nieuwkerkerster [Niekerk] ende Vliedorpster Dijcken ten 8 uire, De Zuijdijckster [Zuurdijk] Dijcken, ten 10 uire De Warffhuister [Warfhuizen], en Maarslagster Dijcken tot aen de Winsumer Zijl [Winsumerzijl]:

Des Naemiddaegs ten 3 uire, van Winsumer Zijl, De Maarhujster [Maarhuizen] en Schelighamster [Schilligeham] Dijcken, ten 4 uire klein Garnwerder tot Wetsinger Zijl [Wetsingerzijl]. Ten 5 uire De Wetsinger [Wetsinge] Scheppereij Dijcken tot Wierumer Dijckgatt, ten 7 uire de Wierumer Meente Dijck ende ten 8 uire de Verdere Dijcken tot aen de Stadts grafft.

En worden die geene soo aannemen willen versogt op geseijde Daegen en uiren op de Dijck te komen, ende aen te nemen. Ende Zal 't geldt tot betaelinghe van de uijt besteede Dijcken, aenstonts nae de besteedinge met Parate Provinciale Excecutie, op Costen van die gene het in Cumbeert, geinnet werden Groningen den 11ten Julij 1720
Door ordre der Hooge Heeren
Voornoemt
T: van Zeeratt Commijs
Provinciaal

Nae voorgaande Kondinge, heeft den Comijs

[Pagina 151, scan 0001_0818_0155.jpg]

Provinciaal T: van Zeeratt den 9 Julij veele panden Dijck uijt besteed in de groote Schouw van De Hooge Heeren Schepperen der aduwerder Zielen. Als meede Zijn De Hooge Heeren GeCommitteerden tot de Dijcken Cum plena volgens voorige Condinge gereist nae Delfzijl den 14 Julij ende besteedinge gedaan.

Rapport Aengaande De Dijcken
in Fijvelingo [Fivelingo] quartiere, ende beide Oldampten [Oldambt], Zoo
als bevonden Zijn Door de Eede/le Hooge Heeren GeComitteer-
den tot de Dijcken Cum plena den 15de 16de ende
17de Julij 1720.

1. De Farnsumer [Farmsum] Dijcken hebben bevonden
in Lange Tijd niet aengearbeidet, ende Zijn de
meeste Dijck-pligtige niet van Sints om haare Dijc-
ken nae het Proviel te verveerdigen, Daaromme heb-
ben alle Naelaetige panden besteed in 23 bestecken
om alles veerdig te Zijn, den Laatste augustus 1720.

2. De Weijwerder [Weiwerd] haare Dijcken Zijn meede be-
vonden als de Farnsumer [Farmsum], ende hebben meede
besteed 27 panden van Naelaetige.

3. De Heveskers [Heveskes] hebben haere Dijcken in
Communie, ende arbeiden wel, waaromme
hier niets is besteed.

4. De Ooterdommers [Oterdum] Zijn meede ten agteren
en is haar 8 a 12 Daegen uijtstel gegeven
Maar als dan niet wel gevordert, dan alles te bestee-
den, hier besteed Twee Panden om den Laatste
Augustij veerdig te hebben.

5 Het Klein Oldambt [Klei-Oldambt], hebben seer slegt
gevonden, waaromme meest alle naelatige
panden uit besteed, saemen in 45 bestecken.

[Pagina 152, scan 0001_0818_0156.jpg]

De Provincie Meijers van Lesterhuijs [Lesterhuis], heb-
bende Een Pant Dijck Lang 23 Rooden
welcke Pandt Dijck al veerdig was, ende door
de groote Swaarte, ende Diep uitgegravene put-
ten, effen aen de binnen voet is de Dijck door de
Darg, weg gesoncken, Soo dat met aller Eersten
hier in voorsien moot werden, om met Ries,
Stroe, ende aarde gemenkt, De Dijck aen 't
staan te krijgen, gelijk tot Finsterwold [Finsterwolde] is gedaan

6. Het groote Old-ambt [Oldambt], is in de Oost-
wolder [Oostwold] Dijck besteed, Een pandt van 43 Roo-
den, als meede onder Finsterwold [Finsterwolde] is besteed
14 panden, ende de andere noch 8 a 12 Dae-
gen uijtstel gegeven. Maar dan alle de Nae-
laetige haare panden te besteeden.

7. De Stadt Eegijpter Dijck [Egypterdijk] moot meede
nae 't Proviel verveerdiget werden.

Aldus overgegeven in de vergaderinge der Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cumplena Door haare Eedele GeCommitteerden den 18de Julij 1720

S: Trip W: Cranssen
Th: van Zeeratt Comijs *Provinciaal*

De Eedele Hooge Heeren van Hunsingo quartiere Zijn meede nae de Dijcken gereist, volgens gedane Condinge als Rapport Aengaande de Dijcken in

[Pagina 153, scan 0001_0818_0157.jpg]

In Hunsingo Quarteer Zoo als bevonden Zijn door Eenige Heeren uijt de vergaderinge der Eedele Moogende Heeren geCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cum plena den 22.23. en 24de Julij 1720.

1. De Meeder [Uithuizermeeden] Dijcken beginnen aen't Oost-zijnde van Tjariet, Zijnde Eendeel panden veerdig, hebben veele naelaetige haare panden uijt besteet in .41. bestecken, om veerdig te Zijn den Laatste augustij 1720.

Alle de andere hebben aengenomen om binnen 14 Daegen veerdig te sijn, Soo niet sal het tot der Naelaetiges kosten uit besteet werden, aen Vreemde aennemers

Daar Zijn noch verscheidene Colkies en Dobbens aen de binnen Zijde van de Dijck, welcke gevult mooten werden, waaromme het Nootsaakelijk was, Dat Uwe Eedele Moogende met Eerst gelegentheid, aen Den Hoog Welgeboren Heer alberda Heer van Nieuwenstein, aenschrijvevinge beliefte te laeten doen, Dat Zijn Hoog Welgeboren als opper Dijck-rigter gelief de ordre te stellen, Dat volgens Carspels Dijck ordre de ingesetenen onder het Dijck act gesaementlijk de Colckies vulden ende de Naelatige panden Dijks binnen de 14 Daegen verveerdiget werden, Als meede Dat het vastgestelde Proviel geobserveert word, als hoog boven het hoogste buiten meijvelt 10 voet, buiten Dossering 37 voet, De Cappe breet 10 voet, ende de binnen Doszering 37 voet, ende de binnen Dijck voet breet 20 voet

2. De Uijthuijster [Uithuizen] Dijck is veel gevordert,

[Pagina 154, scan 0001_0818_0158.jpg]

behalven Heere Doorenbos en eenige weinige welcke hebben aengenomen om binnen 14 Daegen en Zommige Drie weeken volkomen veerdig te Zijn, hebben meede eenige Colkies aen de binnen Zijde, welcke meede mooten gevult werden.

3. De Usquerder [Usquert] Dijcken Zijn meest veerdig, als alleen van Jan Dierix, Zijnde een Meijer van De Heer van Dijcksterhuijs, welke Jan Dierix, niet in staat is, om het veerdig te macken, De verdere Dijks Intereszeerden hebben beloften gedaan om binnen 14 Daegen alles nae ordre veerdig te hebben.

4. De Warffumer Zijn meest veerdig, ende belooft om alles in Staat te sullen hebben binnen 14 Daegen, als meede dat Zijltie Zoo Usquerdt [Usquert] en Warffum [Warffum] in Cumbeert, in een beter staat te brengen.

5. De Andelster [Den Andel] Dijcken Zijn Reedelijk, wel geavanceert, behalve de Meente Dijck welke van Remmert Benes is aengenomen om binnen 14 dagen veerdig te Zijn

6. De Wester Nieuw Landster [Westernieland] Dijcken sijn meest in staat, ende die geene niet veerdig zijn hebben aengenomen deselve binnen 14 Daegen in staat te brengen.

7. De Peterbuirse [Pieterburen] Dijcken Zijn noch verscheidene panden slegt, Doch arbeiden daaraen, ende belooft binnen 14 Dagen veerdig te Zijn.

8. De Wierhujster [Wierhuizen] Dijcken sijn slegt in staat, waaromme de Carspels Eendrum [Eenrum]

[Pagina 155, scan 0001_0818_0159.jpg]

ende Zaaxumhuisen [Saaxumhuizen] volgens eigen acceptatie aen De Heeren GeCommitteerden gedaan moosten aengeschreven worden, om de onvermoogende haare panden te helpen verveerdigen, ende Dat aen den Hoog Welgeboornen Heer Alberda van Dijksterhuis word geschreven omme de Wierhujster [Wierhuizen] Dijcken te Laeten verswaaren als Hoog 10 voet buiten Dossering 47 voet, Cappe breet 10 voet ende binnen Dossering 47 voet, als meede dat deselve Dijck wel gestickt word.

De Drie Carspels op-Dijck manqueert
 nog weinig aen, het welcke Zij beloven
 met Eersten te volveerdigen
 Hebben de Wierhuijsters [Wierhuizen] oude
 Zeedijck gemeeten van de Op-Dijck tot
 de Nieuwe Inlaege Dijck, Zijnde Lang
 91 Rooden, waarvan de Wierhuijsters al-
 leen in Cumbeert 43 Rooden, Soo dat
 daar 48 Rooden meer Dijck als haar in
 Cumbeert, waar Niemand handt aen-
 slaat, waar omme hier-in voorsien moet
 werden, wie dese Dijck in Cumbeert, als mee-
 de is vergraewen 17 Juck Landt, waar-
 voor de Wierhuijster affslag versaeken.
 Angaande de Colck van Dijckom [Deikum] versoeken
 de Dijck geinteresseerdens om de Dijck
 Zoo veel verder uit te brengen, als meede
 hooger ende Swaarder te maeken, om
 Eene behoorlijke Doszering te hebben, in
 plaats van de Colck te vullen

9 De Olde Cloosters [Oldenklooster] Dijck, Swettende

[Pagina 156, scan 0001_0818_0160.jpg]

aen de voormelde Nieuwe Wierhuijsters
 Dijck [Wierhuizen], In Cumberende, alles aen Provincie
 Meijers, waarin 60 Rooden Nieuwe Dijck
 aen de Provincie is gekomen.
 Dese Olden Cloosters [Oldeklooster] meijer arbeiden
 hier ende Daar maar niet nae het Pro-
 fiel Zouden wel besteedinge gedaan heb-
 ben, maar geene aennemers Present
 Zijnde.

10. De Clooster Buijrse [Kloosterburen] Dijck an't Oost-
 einde, is meede de Provincie toe gedeelt
 40 Rooden, waarvan meede geen Reso-
 lutie is (:heerkommende wegens de buiten
 gedijckte Landen:) Zoo dat den Commijs
 Provinciaal niet weet, hoe hij sig hier in
 gedragen Zal, ende Diende door Uwe Eede/e
 Moogende deese Sacken ondersogt te worden
 hoe, ende waar door, De Een Hondert Roo-
 den Dijck, aen de Provincie komt, Daar
 de Provincie voor desen geen Een voet Dijck
 heeft gehadt, als meede bekومت de Provin-
 cie in de Wierhuijster [Wierhuizen] Schouw agt ende Veer-
 tig Rooden.
 Hebben in de Clooster buirse [Kloosterburen] Schouw Negen-
 tien panden Dijks uijt besteet en de verdere
 Naelaetige belooft om binnen 14 Dagen haar
 best te doen, om haare panden veerdig te mae-
 ken, Maar al wat tot noch toe is gedaan

daarin word geen Profijl gevolgt Maar ijder arbeid nae Zijn eijgen Sin.

11. De Leenster Dijcken Zijnde Een gedeelte in de Nieuwe Dijck, wordt meede also gearbeid als de Cloosterbuirse [Kloosterburen] Dijck, hier en daar wat aengelapt, maar niet Een pandt nae het Profijl, Zouden wel be-

[Pagina 157, scan 0001_0818_0161.jpg]

besteedinge hebben gedaan, maar waeren geene aennemers, als alleen besteed Ses panden

De Leenster Oude Dijck word meede aengearbeid, en beloven in't algemeen Zoo haest sij haaren Hoeij en granen geborgen hebben, Dan met alle magt aen de Dijck te arbeiden.

12. De Hoornhuijsters [Hornhuizen] arbeiden hier en Daar op sommige plaatsen, ende heeft De Heer Aylva van Hoornhuisen toe segginge gedaan, Dat de Dijcken onder Zijn Dijck-regt binnen Een Maand veerdig sal Zijn, tot genoeg van De Heeren Gecommitteerden.

13 De Uldrummer [Ulrum] Dijcken Zijn Eenig-sints gevordert, hebben besteed agt Panden Daar niets aan gedaan wass, als meede in Vierhuijster [Vierhuizen] Hamrick besteed Een Pandt, Noch besteed in de Nieuwkerckster [Niekerk] ende Vliedorpster Hamricken Negentijn Panden.

14. In de Zuijr dijkster [Zuurdijk] Schouw hebben meede besteet Tien panden, ende de verdere Dijck pligtigen hebben beloofd in 14 Daegen haare Dijcken te verveerdigen.

15. De Warffhuijster [Warfhuizen] Dijcken Zijn meede niet wel gevordert, hebben verscheidene panden besteet hebbende de Heer Pels hier een Pant Dijck Lang 18 Rooden Leggende op 16 grasen Landt, welcke Landt Jaarlijks tot huire betaalt Vier Kuikens

Welck Pandt Dijks nog niets is aengedaan en Zoo den Eijgenaar die niet Laat maeken,

[Pagina 158, scan 0001_0818_0162.jpg]

Zoo sal om 8 Daegen tot zijn Laste
besteet werden, als meede de Pastorie Dijck
welcke meede ongemaakt blijft leggen.
Sijnde in't Wester barnigatt het Post ende
Paalwerck geheel vergaan, ende het Loopen-
de Diep al Een stuck in de Dijck, welcke
Dijck hier niet kan gemaakt werden, voor
en al Eer, het Paalwerck is geslagen.

16. de Maarslaegster [Maarslag] Dijcken vorderen
wat, en beloven binnen 14 dagen veerdig
te Zijn.

17. De Scheelighamsters [Schilligeham], en klein Ger-
werders [Klein Garnwerd] hebben meede aengenomen bin-
nen 14 Dagen veerdig te Zijn.

18. De Provincie Dijck moet meede op ver-
scheidene plaatsen verbeterd werden.

19. De Schepperij Dijcken van Souwert [Sauwert]
ende Wetsinge, Zijnde meede verscheiden
panden besteet, De overige hebben alle
aengenomen om binnen 14 Dagen veerdig
te hebben haere panden.

20de De Adorpsters en Harsens [Harssens] Dijck-
pligtige Zijn in arbeid, en belooft de
Hoog welgeboornen Heer Starckenborg van
Wetzinge, Dat de Dijcken veerdig sullen
Zijn, binnen Een maand.

21. De Verdere Dijcken van Wierumer
Dijck gatt, tot de Stadt is gelaten aen
den Commijs Provinciaal van Zeeratt, omme

[Pagina 159, scan 0001_0818_0163.jpg]

alle de Naelaetige panden te besteeden
Aldus overgegeven den 25e Julij 1720
Was geteikent

L: Bothenius C:T: van Starckenborg
J: Wichers J: Writsers

Verders van de Stadts grafft, Eerst
de Stadts Dijck is besteet, als meede de
Dijcken in Stadts hamrick, Zijn meest
alle panden besteet, om den Laatsten au-
gustij veerdig te sijn, als meede in de Wie-

rumer Schouw sijn Eenige Panden besteed,
De verdere Dijckpligtigen arbeiden, ende
sullen volgens haare belofte in 14 Dagen
de Dijcken veerdig hebben.
Aldus overgegeven den 25e Julij 1720
T: van Zeeratt.

Volgt verderde Kondinge
De Heeren Overste Schepper ende Schep-
peren der aduwerder zielen.
Doen te weeten.
Dat den Commijs Provinciaal T: van
Zeeratt als geauthoriseert van De Hooge Hee-
ren Voornoemt, op aenstaande Woensdag
den 31de Julij sal langs de Dijcken onder
de Schepperij hoorende, uijt besteeden alle
Panden, Die noch niet volkomen in
arbeidt Zijn, en half verveerdiget.
Als des Morgens ten 6 uire te Beginnen
bij de Stadt, ende ten 7 uire bij 't hooge

[Pagina 160, scan 0001_0818_0164.jpg]

Schutt, ten 8 uire bij de Wierumer over-
vaert, ten 10 uire van Garnwert [Garnwerd], nae de
Aduwerder Sijl [Aduarderzijl], ende van 12 uire, van
aduwert [Aduard] nae Eesinge [Ezinge] en Hombster [Humsterland] Dijck
IJmandt genegen Zijnde, om Dijck aen
te nemen, Laate sig vinden ter plaatse
en uiren voornoemt, Aldus den
25e Julij 1720
D:J: Geertzema
Secretarius

Condinge
De Eede/le Moogende Heeren Gecom-
mitteerden van Stadt ende Lande
tot de de Dijcken Cum plena.
Gedencken door Eenige Heeren uijt
haare vergaederinge te Laaten besteeden
alle de Dijcken leggende in't Wester-
quarteer [Westerkwartier] van Eesinger Schoor [Het Schoor] tot Mun-
tie Zijl [Munnekezijl], welcke noch niet volveerdigt
Zijn, volgens gesondene Provielen van
den 20e Junij 1720, welcke besteedin-
ge sal geschieden
Dingsdag den 30de Julij 1720 Des
Morgens ten 9 uire te beginnen bij Ee-
singe [Ezinge], De Hoomster Dijcken, ende dat
Langs heenen tot Commerzijl [Kommerzijl], ende des
Naemiddaegs ten 2 uire te beginnen, aen
Commersijl, ende dat nae MuntieZiel.
Wordende die gene verzogt, soo aenne-
men willen, haar te laten vinden op plaat-

ze ende uire als geseijt is, ende moeten die gene welckers Dijck uit besteed word, binen agt Daegen nae de besteedinge, het geldt opbrengen in handen van de Commijs

[Pagina 161, scan 0001_0818_0165.jpg]

Provinciaal, ofte bij Naelaetigheid van dien, sal het geldt met Provinciaale Exeexecutie geinnet werden tot Laste van die gene welcke voornoemde Dijck in Cumbeert Aldus den 25de Julij 1720
Ter ordonnantie Der Hooge Heeren voorschreven
T: v: Zeeratt Comijs *Provinciaal*

Rapport van de gesteldheid der Dijcken in het Wester quarter Zoo als bevonden Zijn door Eenige Heeren uit de vergaderinge der Eedele Moogende Heeren ge-Commiteerden Cum plena den 30e Julij 1720

1 De Hoomster [Humsterland] Dijcken beginnende van de Eesigner [Ezinge] Dijck tot aan de groote Colck bij Zaaxum [Saaksum], is niets aangedaan, Zedert de Visentatie van den 15 Junij 1720, Maar hebben aengenomen, om binnen 14 Daegen alles meest veerdig te hebben, want klaegen Dat noch geen Tijt hebben, maar Drock werck hebbende, om haare Granen te bergen. Verders Zijn de Hoomster Dijcken Reedelijk en hebben wel gearbeidt, beloven meede alles binnen Een maand in goede Staat te hebben.

2. De Nieuwe hoofster [Niehove], off Oxforder [Okswerd] meente Dijck is wel, als bevoorens in den Rapporte is vermeldet.

3. De Waarder Dijcken van de Waard van Commersijl [Kommerzijl], is in Staat, soo verre het Terrain toelaet, om te Doszeren, ende worden De Eedele Dijckzigteren gelast, Dat Zij het Dijckgatt bij Commer Zijl sullen toemaeken, ende haare Dijks Cappe soo verre nae buiten brengen, Dat de Dijck binnen kan Doszeren 28 voet, De Cappe breet 10 voet ende de buiten Doszering brengen op de wegh, tot dat meede

[Pagina 162, scan 0001_0818_0166.jpg]

heeft 28 voet.
Dit Zoo verre als tot de Caedijck, Dan Zal bij de Caedijck de wegh op de Dijck gemaakt wer-

den, als meede daar het Dijck gatt geweest is Eene Vlacke op-Drifft gemaakt werden Verders van de Caedijck aff om de *Noord West* moot de Dijck nae het gegevene Profijl gemaakt werden.

Als meede is haar aengezegt, Dat Zoo de Dijcken niet volkomen in Staat Zijn den 15de off 20 *augustus*, Dat als dan sonder Eenig uitsstel, alles wat Naelatig is, besteet Zal worden, als meede is haar geordonneert, haare Paalen wel te setten op 't begin van ijder pand, ende bij alle Schutten de Dijck Een voet hooger maeken als anders, neffens Een overtree

Aldus den 30de Julij 1720

Onderstont

H: van Sijsen, A: Adriany

Th: van Zeeratt Commijs *Provinciaal*

De *Hooge* Heeren GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cum plena, hebben op Rapport der Heeren GeCommitteerden, Die uit haare midden de Dijcken in Hunsingo en Wester Quarteer [Westerkwartier] hadden bezigtiget, verstaan ende goet gevonden, allen Dijckpligtigen in *Voor-gesegde* quarteeeren te ordonneren, ende bevalen, haare panden Dijks, nae de geordonneerde Provielen te verveerdigen, tegens den 1de *September*, naestkomende, ende dat bij gebreck van dien, Den Naelatigen panden sullen werden uit bestedet, Zonder daar aen de Dijckpligtigen, off ijmandt van haar tot die aenneminge toegang te gunnen offte te Laaten aannemen

[Pagina 163, scan 0001_0818_0167.jpg]

Maar daartoe Vreemde aennemers te Laeten ontbieden, met welcke de Comijs Provinciaal van Zeeratt, ten *Voorseide* op de Dijck present Zal komen.

Sullende de Penningen van het uit bestede met allen Costen van dien, van de Dijckpligtige, terstonts nae de besteedinge door Insinuatie, Sommatie ende Executie worden gevordert.

Ende op dat Niemant hievan mooge onweetende Zijn, Sal deesen alomme van de Predickstoelen werden gekondiget ende Ter gewoonlijcke plaatse werden aengeslagen.

Actum den 2de Augustij 1720

Ter ordonnantie der Hoog-

gemelte Heeren
J:A: Rappardus
Secretarius

De Heeren GeCommitteerden van
Stadt ende Lande tot de Dijcken Cum
plena.

Hebben goet gevonden, den Ingesetenen
welcke Landen wegens agterstallige Dijck-
geldt, verkoft Zoude worden, ende daarvan
voor Een gedeelte betaelinghe hebben gedaan
uitstel van verkoopinghe van Zeekeren
Tijt was gegeven. Deselve mits dee-
zen te waarschouwen, om binnen den
geprefigeerden Tijt, haar noch Resteerende
Dijckgelde te betaelen, offte dat nae verloop
van dien, met de verkoopinghe van haare
Landereijen effective Zal voortgevaren wer-
den.

Actum Ter vergaderinge van Hoog-
gemelte Heeren jovis den 8 augustus 1720
J:A: Rappardus
secretarius

[Pagina 164, scan 0001_0818_0168.jpg]

De Hooge Heeren GeCommitteerden
van Stadt ende Lande tot de Dijcken
Cum plena.

Gedencken Door Eenige Heeren uit
haare vergaedringe te Laaten besteeden, al-
le de Dijcken leggende in't groote ende klein
Old-ambt [Klei-Oldambt], ende in Fijvelingo [Fivelingo] quartiere, wel-
cke noch niet verveerdiget Zijn nae het Pro-
fijl, Deese besteedinge zal geschieden op aen-
staande Dingsdag de 13de Augustus 1720 te
beginnen bij de Stadts Eegijpter Dijck [Egypterdijk]
Des Voormiddaegs de Finsterwolder en
Oostwolder Dijcken.

Des Naemiddaegs de Particuliere Doller [Dollard]
Dijck, tot aen de Provincie Dijck
Woensdaeg den 14 Augustus des Voormid-
daegs van Fimel [Fiemel] tot Termuntie Zijl [Termunterzijl].
Ende Des Naemiddaegs van Termuntie Ziel
tot Delfzijl

Wordende die gene versogt, soo aenne-
men willen, haar te Laten vinden ter
plaatze en Tijt, als benoemt is.

Aldus den 8 Augustus 1720.

Ter ordre der Hooge Heeren voor-
noemt

T: Van Seeratt Comijs *Provinciaal*

Rapport aengaande De
Dijcken in groot en klein Oldambt [Klei-Oldambt]
als meede Fijvelingo [Fivelingo] quartiere, Soo als
door de Eedele Moogende Heeren Gecomitteerden

[Pagina 165, scan 0001_0818_0169.jpg]

tot de Dijcken Cum plena, sijn gevisenteerd ende uijt besteed den 13e en 14de Augustus 1720.

1 Finsterwolde Tussen de Eegijp-ter Dijck [Egypterdijk], en de Zijlen besteed 16 Panden Zijnde alles swaere Dijck, ende bewesten de Zijl off Nieuwe Dijck besteed 11 panden, bewesten Finsterwolde besteed 5 Panden

2. Oostwold besteed Een Pande, de Verdere Oostwolders, arbeiden wel, en is meest veerdig

3. Binnen Drien off de Klein Oldambster [Klei-Oldambt] Doller [Dollard] Dijck, besteed 17 Bestecken, 164 Lange Rooden, om den Laatste September veerdig te Zijn,

4 Van Fimel [Fiemel] tot Termunte Zijl [Termunterzijl] besteed 21 Bestecken Zeedijck

5 Van Termunte Ziel [Termunterzijl] tot de Scheide paal, besteedt 13 Bestecken.

6 Onder Ooterdom [Oterdum] besteedt Vijf Bestecken.

7. De Heveskers [Heveskes], Weijverders [Weiwerd], ende Farnsumer [Farmsum] arbeiden, ende Vorderen wakker Alle Deese Besteedingen mooten midden in September aenkomende veerdig Zijn Aldus overgegeven den 16 Augustus 1720
S: Trip W: Cransen

Haare Eede/le Moogende GeCommitteerden hebben noch meer andere Kondingen Laeten⁹

[Pagina 166, scan 0001_0818_0170.jpg]

Doen, ende den Tijd verlengt, Zoo veel Doenlijck was, Maar men kan genoeg sien uit alle deese wat onwillige Dijckers meest in de geheele Provincie Zijn (:Niet Denkende dat alle de moeijte en Zorge Zoo haare Eede/le Moogende aenwenden:) alles tot beste is van de onwillige ingesetenen, Waarome Noch verdere Condinge Zijn gedaan

Extract uit De Besoignes den Eede/le Moogende Heeren GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cumplena

Veneris den 16de Augustus 1720.

Is na Deliberatie goed gevonden ende verstaan, Dat de Dijckrigters, Dewelcke int overgeven van De Dijck Rollen tot noch toe Defectueus sijn geweest, als noch Zullen werden gelasted, Zulks te doen, inwendig 14 Daegen bij poena van Nadere Dispositie

Collat: accord:

L. Beckering Secretarius

Kondinge

De GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cum plena Doen door desen voor de Laatste maal aen Een ijgelyck die sulcks Zoude moogen aengaan Notificeren ende Waarschouwen| Alzoo veele Dijckpligtige Ingesetenen hebben geklaagt, hoe dat door de Continuele besigheden, wegens het in Oogsten van de Vrugten op het Landt staande

[Pagina 167, scan 0001_0818_0171.jpg]

belet waeren geworden, tegens den 15de deesen Loopende Maand, met het werck van de Dijcken ten genoegen, ende tot Voldoeninge der ordres van deesen Taafel

⁹ De laatste regel eindigt eigenlijk met 'Lae-', dan volgt de custode 'ten'. De volgende pagina begint echter met een nieuw woord 'Doen'. Daarom is de custode hier gehandhaafd.

ende in gevolge haare eijgene acceptatie te avanceren, Daarom als noch versogten Eenig Dilaj
 Wij in Consideratie van voor aengeroerde Reedenen, noch voor het uijterste ende Laatste Termijn, hebben goet gevonden, alle Dijck pligtige Ingezetenen tot het verveerdigen van haare Respective panden de Tijt te verlengen tot aen 't begin van de aanstaande Maand September
 Sullende De Heeren GeCommitteerden op volgende Daegen, uit komen, om de panden der Defalianten, de Facto sonder eenig onderscheijt, off Tijts versuim, tot derselver Laste uit te besteeden, ende de Peningen daarvoor uit belooft, voorts met Insinuatie en Sommatie doen Invorderen
 Als op Maendag den 2de September 1720 des voormiddaegs ten 9 uire te beginnen bij het Tjariet, ende dat Zoo vorders om de West tot eijnde van de Meeder [Uihuizermeeden] Schouw

Dings-Dag den 3de September des Morgens ten 8 uire te beginnen op het Oost-einde van de uijhuijster [Uithuizen] Dijck, ende ten 10 uire te Usquerder [Usquert] Dijcken, ten 11 uire de Warffumer, ten 12 uire de andelster [Den Andel], ende ten Een uire de Westernieuw Landster [Westernieland] ende Peterbuirse [Pieterburen] Dycken

[Pagina 168, scan 0001_0818_0172.jpg]

Den 4 September des Voormiddags ten 7 uire te beginnen tot Dijckom [Deikum] ten 9 uire De Leenster [Leens] ende Hoornhuijster [Hornhuizen] Dijcken en 10 uire de Ulrummer Dijcken ten 11 uire de Vierhuijster [Vierhuizen] Dijcken, ende ten 1: uire de Nieuwkerckster [Niekerk] ende Zuijrdijckster [Zuurdijk] Dijcken
 Den 5 September des Morgens ten 6 uire te beginnen bij Houwersijl [Houwerzijl], De Zuijrdijckster Dijcken, ten 8 uire De Warffhuijster [Warfhuizen] ten 11 uire de Maarhuijsters [Maarhuizen] ende Maar Slaegster [Maarslag] Dijcken, tot Wetsinger Zijl, [Wetsingerzijl] ende des Naemiddags ten 3 uire van Wetsinger Zijl nae Wierumer Dijck, ende ten 6 uire van Wierum nae de Stadt.
 Actum Groningen Ter vergaederinge
 Veneris den 16 Augustus 1720
 Ter ordonantie den Heeren
voorschreven
 L: Beckering Secretarius

Deesen te kondigen in de carspelen boven vermeld

Selve Condinge is geschied in't Wester quartiere [Westerkwartier] om Maendaeg den 9de *september* 1720 ten 9 uire des morgens te beginnen bij Muntie Zijl [Munnekezijl], ten 10 uiren tot Comer Zijl [Kommerzijl], ten 12 uiren van Commersijl Naemiddag, ten 2 uire tot oldehove.

Dingsdaeg Den 10de *September* des Morgens ten 8 uire te beginnen bij oldehove ten 10 uire van Zaaxum [Saaksum] nae Eesinge [Ezinge], worden ten dien eijnde alle die aennemen willen versogt om op de Dijcken te komen op geoemde Daegen en uiren, ende aennemen volgens Conditien, als haar dan voorgelezen Zal worden
Actum Groningen ter vergaderinge

[Pagina 169, scan 0001_0818_0173.jpg]

Vene[r]is den 16de *Augustij* 1720
Ter ordonnantie Der Heeren *Voorschreven*
L: Beckering *Secretarius*

Condinge
De Heer Overste Schepper ende Schepperen der aduwerder Zielen Doen te weten,
Dat haar *Eedele* Door den Commijs *Provinciaal* van Zeeratt, sullen Laeten uitbesteeden alle de Naelatige Panden Dijck van de Stadt tot aen de Homster [Humsterland] Dijcken, en sullen die gene, welke de onge-
maakte panden in Cumbeert, niet moogen aennemen, ende al hadden sij het besteedet Zoo sal haare besteedinge niet goet gehouden werden, offte moet merckelijck geavanceert Zijn, Anders sal alle de Panden aen Perzoonen uit besteedet worden, Daar men op vertrouwen kan, ende het bedongen geldt aenstonts met Insinuatie, Sommatie, en parate Excecutie tot haarer Laste geschieden.
Ten welcken eijnde de Commijs *Provinciaal* op de Dijck komen Zal omme besteedinge te Doen.
Maendaegh den 25de *Augustij* 1720 des Morgens ten 6 uire te beginnen bij de Stadt, ten 7 uire bij de Hooge Schutt ten 8 uire bij de Scholle, ende ten 10 uire bij Garnwert [Garnwerd], ten 11 uire bij Duister Winkel [Duisterwinkel], nae de aduwerder Zijle [Aduarderzijl].

[Pagina 170, scan 0001_0818_0174.jpg]

Des Naemiddaegs ten 2 uire van de aduwerder Zijl, De Feerwerder Dijcken, ende ten 3 uire de Eesinger [Esinge] Dijcken tot de Homster [Humsterland] Dijck. Iemandt genegen Zijnde om Dijck aen te nemen, Laate sig vinden ter plaatze ende uire voornoemt.

Aldus den 23 Augustij 1720

Ter ordre der *Hooge Heeren*

Voorschreven

Th: van Seeratt

Comijs *Provinciaal*

Nae deese Kondinge hebben den 25de Augustus 1720 onder de Schouw der *Hooge Heeren* overste Schepper ende Schepperen der aduwerder Zijlen uitbesteden, meest alle de Naelatige panden Soo verre daar aennemers waeren.

Over de dijkrollen

Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cum plena. Volgens Uwe Eedele Moogende ordre geven over, dese Notul, van alle de Dijck-Rollen, Die bij mij ontfangen Zijn, welcke meest uit oude Rollen hebbe ge Copieert. En ook Eenige ontfangen Sedert de Laatste aenschrijvinge, als in

Husingo Quarteer

1. Van De Stadts grafft, als Stadt hamrick, is de Dijck-Rolle overgegeven, met Naemen, en gras Tallen De Geinteresserdens Dijck is overgegeven met Rooden, ter Lengte, ende met Naemen.

[Pagina 171, scan 0001_0818_0175.jpg]

2. De Wierumer Dijck-Rolle is overgegeven met Naemen en Rooden maar geen gras Tallen.

3. De Selwerder Dijck-=Rolle is overgegeven met Naemen, grasen Rooden ende Voeten.

4. De Souwerder [Sauwerd], ende Wetsinger [Wetsinge] Schepperij Dijcken zijn wel overgegeven, met grasen, Naemen, Rooden ende voeten.

5. Scheligham [Schillingeham] is in de Mande hebbende 297 Rooden 2 voet Dijck, Leggende op 638 grasen Landt, alle Provincie meijers Maarhujster [Maarhuizen] Dijck-Rolle is wel overgegeven.

6. De Dijck-Rolle van Maarslagh [Maarslag] is wel overgegeven, met Jucken, Eijgenaars gebruikers, Rooden ende voeten.

7. De Warffhujster [Warfhuizen] Dijck-Rolle is wel in ordre overgegeven

8. De Zuijr-Dijckster [Zuurdijk] Rolle is overgegeven, met Naemen van Eijgenaars, Meijers, Rooden ende voeten.

9. De Vliedorpster ende Nieuwkerckster [Niekerk] Dijck-Rolle hebbe geCopieert, leggende onder Schouw van Ulrum Zijnde met Naemen van Eijgenaars, ende Meijers, maar out, ende met Rooden ende Voeten.

10. De Vierhujster [Vierhuizen], Ulrummer [Ulrum] en Houwer- [De Houw] Dijck-Rollen, alles onder de Ulrummer Schouw, hebbe meede uit haare oude Rolle gecopieert, met Naemen

[Pagina 172, scan 0001_0818_0176.jpg]

van Eijgenaars, Meijers Rooden ende voeten

11. De Leenster Proobstij Dijck Neffens de Hoornhuister [Hornhuizen] Dijck Rolle hebben meest op de Dijck bekomen, de Naemen der Meijers, met Rooden ende Voeten Maar geen Eijgenaars.

12 De Leenster ende Weher Dijck-Rolle, leggende onder Leenster Schouw, hebbe meede geCopieert, uit een Oude Dijck Rolle, met Naemen van Eijgenaars ende gebruikers

13 De Cloosterbuijrse [Kloosterburen] Dijck-Rolle is voor Eenige Daegen overgeven, daar den Rigter Grimminga, met Naemen van Eijgenaars ende Meijers.

14. De Olden Clooster [Oldeklooster] Dijck-Rolle is overgegeven, kortelijks met Naemen van Meijers, De Provincie Meijers

15 Wierhuijsen [Wierhuizen] heeft haar Dyck in gemeenschap Lang- 159 Rooden Dijck op 282 Juck Lands

16 De Wierhujster [Wierhuizen], Peterbuijrse [Pieterburen] ende Nieuw Landster [Westernieland] Dijck-Rolle van de Nieuwe gemaakte buiten Dijck is overgegeven, met Naemen van Eijgenaars ende Meijers, Jucken, Roeden ende Voeten

17. De Andelster [Den Andel] Dijck-Rolle is overgegeven, met Naemen van Eigenaars

[Pagina 173, scan 0001_0818_0177.jpg]

ende Meijers.

18 De Warffumer Dijck-Rolle is wel overgegeven, met Eijgenaars, Meijers Jucken, Roeden ende Voeten.

19. De Usquerder [Usquert] Dijck-Rolle is meede wel overgegeven, met Eijgenaars Meijers, Jucken Roeden ende Voeten

20de De Uijthuijster [Uithuizen] Dijck-Rolle is wel overgegeven.

21. De Meeder [Uithuizermeeden] Dijck=Rolle is uit een oude ge Copieert met oude Naemen van Eijgenaars ende Meijers, Doch niet wel

Fijvelingo [Fivelingo] Quarteer

1. De Zandster ['t Zandt] Dijck-Rolle is overgegeven, de Naemen van de Meijers Roeden ende Voeten, ende grastallen.

2. De Goldelinsters [Godlinze], ende Loosdorpsters [Losdorp] Dijck-Rolle, Zijn wel overgegeven

met Eijgenaars, Meijers, Rooden, voeten ende grasen.

3. De Bierumer en Spickster [Spijk] Dijck-Rollen, sijn Nieuw verdeelt ende gemaakt in eene Defftige ordre, nae Clufften ende Deimten, door den Commijs Provinciaal

4. De Oosterwitwerder [Oosterwjtwerd] ende Holwierder Regt, Zijn meede Kortelings overgegeven met haare Clufften Rooden ende Voeten, Grasen, Eijgenaars ende Meijers.

5 De Uijtwierder [Uitwierde] Dijck-Rolle, is meede overgegeven, met Clufften, Rooden Voeten, Eijgenaars ende Meijers.

[Pagina 174, scan 0001_0818_0178.jpg]

Beoosten Delf Zijl [Delfzijl]

6. Farnsum [Farmsum], Weijwert [Weiwerd], Heveskes en Ooterdom [Oterdum] Zijn wel overgegeven Leggende alles onder Dijck-regt van De Heer Rengers, Heer van Farnsum

Klein Oldambt [Klei-Oldambt]

Van Klein Oldambt Zijn geene Dijck Rollen overgegeven, waar door belet word Dat daar geene Insinuatie off Sommatie kan gedaan werden, wegens de besteede Dijcken

Groot Old-ambt [Oldambt]

De Midwolder [Midwolda] Dijck, Leit in Carspel panden, De Oostwolder [Oostwold] ende Finsterwolder Dijck-Rollen, sijn niet goet Maar seer Confus.

Wester Quarteer [Westerkwartier].

1. De Dijck-Rolle van de Stadt tot Aduwerder Zijl [Aduarderzijl] is Nieuw formeert, en in ordre.
De Feerwerder ende Eesinger [Ezinge] Rolle manqueren

2. De Dijck-Rolle van Hoomster Land [Humsterland] is ge Copieert, Maar oude Naemen.

3. De Nieuwhoofster [Niehove] is met overgegeven is Meente Dijck

4. De Dijck-Rolle van de Drie waarden [Ruigewaard]
is overgegeven, Maar is qualijck te

[Pagina 175, scan 0001_0818_0179.jpg]

verstaan
Sijnde deeses, also Ront de geheele Provin-
tie
Groningen den 29 Augustij 1720
Th: van Zeeratt.

Het herstel van de dijken in augustus tot en met november 1720

Extract uit de Besoignes
der Eedele Moogende Heeren GeCommit-
teerden van Stadt ende Lande tot
de Dijcken Cum plena.
Veneris den 30de Augustij 1720
Alzo de visentatie der Dijcken, wegens
belemmeringe der ingesetenen, Door Ziekte
als anders, op de gestelde Tijden in het Pla-
caat van den 16de Deeses Loopende Maand
op alle plaatzen sijn voortgang niet Zal
hebben, Is goet gevonden ende verstaan,
De voorschrevene Tijdt noch te Prolongeren
In Hunsingo tot den 11de *September*
ende Zoo vervolgens, Dan word nite-
min De Commijs Provinciaal van Zee-
ratt geauthoriseert, hem op gestelde Tijden
in't meer gemelde Placaat nae de Dijcken
in Hunsingo quarter te vervoegen,
omme deselve te visiteren, ende bevinden-
de bij Een off andere Dijck pligtige geen
hand an't werck te Zijn geslagen, offte
daar de Noot het komt te vereijschen,
Daarvan aenstonts de besteedinge te Doen
Collat: accord:
L: Beckering
Secretarius

[Pagina 176, scan 0001_0818_0180.jpg]

Rapport aengaande De
Dijcken in het Hunsingo quarter
Zoo als bevonden sijn door den Commijs Pro-
vinciaal T: van Zeeratt, den 2de 3de ende
4de & 5de *September* 1720.

De Meeder [Uithuizermeeden] Dijcken avanceerden heel
wel, manqueren eenige kleine panden, zoo
dat maar Een pand hebbe besteet, want de

andere alle gesamentlijk arbeijden, als meede Zijn sij in arbeid om haare Colcken te vullen, ende De Hoog-Welgeboornen Heer Alberda van Nieuwenstein, heeft verseekeringe gedaan, Dat alle de Meeder Dijcken, den Laatste September in volkomen Staat zal zijn.

De Uijthuijster [Uithuizen] Panden zijn meede meest veerdig, maar veele Dijck-panden hebben haare binnen Dijck voet niet gemaakt nae ordre van 't Profijl.
De Usquerder [Usquert] Dijck is meede meest veerdig, behalven Een pand hoorende Jan Diricks, beklemde mejer, van De Hoog Welgeboorne Heer van Dijksterhuijs, als al in voorige Rapport gesegt is, als meede Dat verscheidene panden haare binnen Dijck niet hebben gemaakt.

De Warffumer Andelster [Den Andel] Wester-Nieuwlandster [Westernieland] Dijcken zijn meest veerdig op eenige weinige panden nae, waer aen gearbeidt word, als meede De Drie Carspels op-Dijck, Zoo uitbesteed is, Is veerdig gemaakt, als meede bij de Colck.

[Pagina 177, scan 0001_0818_0181.jpg]

De Nieuwe Cloosterbuijse [Kloosterburen] Dijck word op veele plaatzen wel gearbeidt, ende ook aen veele plaatsens niets, Zoude besteedinge gedaan hebben, Maar waeren geen aennemers, Hebben beloofd met den Eersten veerdig te Zijn, Zijnde meede Een Provincie Meijer Frederick Popkes, hebbende in de 40 Rooden Dijck te maeken, heeft alles verlooren, is niet in Staat een Roode te maeken.

De Leensters, Wehers, Hoornhuijsters [Hornhuizen], Ulrummers, Vierhuijsters [Vierhuizen] Nieuw-kercksters [Niekerk] ende Vliedorpsters [Vliedorp], arbeiden wel, hebbe Maar een Pant besteed, onder Nieuw-Kerck.

Onder Suijrdijck [Zuurdijk] wordt meede gearbeidt hebbe Vier panden besteed, als meede onder Warffhuisen [Warfhuizen] besteed Vier panden.

Maarslaeg [Maarslag], Maarhuisen [Maarhuizen] en Scheeligham [Schilligeham], Zijnde meede in arbeid.

Wetsinger ende Souwerder [Sauwerd] Scheppe-
reij Dijcken, avanceren mede wel, als
meede van Wierum tot aen de Stadt ar-
beiden gestadig, Zijn meest besteedt.

Ende kunnen alle de Dijcken in Hun-
singo quartiere, Zoo de Dijck-pligtigen
Eenigzints haar best doen, gemackelijk
met Laatste September veerdig Zijn.
Aldus overgegeven den 6de September
1720
Th: van Seeratt.

[Pagina 178, scan 0001_0818_0182.jpg]

Noch hebbe volgens Uwe Eedele Moo-
gendes welmeening gevisenteert De Zand-
sters [t Zandt], Goldelinsters [Godlinze], ende Losdorpstert [Losdorp]
Dijcken, ende bevonden veele panden Zoo noch
niet nae het Profijl sijn gemaakt, en see-
dert voorgaande Schouw van Uwe Eedele Moo-
gende niets aengedaan, was wel noodig met
believen van Uwe Eedele Moogende Dat haar aen-
schrijvinge werde gedaan, om de Dijcken
ten Eersten te verveerdigen. tegens den 15de
September 1720

Als Meede Dat Uwe Eedele Moogende belie-
den de verdere Dijcken, van Spick [Spiek] Bee-
rum [Bierum], en Oosterwitwert [Oosterwijtwert], wederom aen De
Eedele Dijckrigteren over te geven, ende van
Uwe Eedele Moogende aen haar te ordonneren
De Dijcken nae Dato in sulcken Staat ende
Fatzoen te onderhouden, ende alle Rouwe
Dijcken te sticken.
Aldus meede overgegeven den 6 September
1720. Th: van Zeeratt

De Hoogegelme Heeren GeCommitteerden van
Stadt ende Lande, tot de Dijcken Cum-
plena.
Sijn van meeninge, om alle de Dijcken
Leggende in Hunsingo quartiere te Schouw-
en, en alle naelaetige panden, Die noch
niet veerdig Zijn uit te besteden op vol-
gende Daegen en uiren.

Maendag den 30ste September

[Pagina 179, scan 0001_0818_0183.jpg]

te beginnen des Morgens te 9 uir bij
Tjaeriet [Tjariet], De Meeder [Uithuizermeeden] Dijck, ende Zoo
verders om de West

Dingsdag den 1 October des Mor-
gens te beginnen te 8 uire, De Uijthuij-
ster [Uithuizen] Dijck, ten 9 uire de Usquerder [Usquert] Dijck
Des Naemiddaegs, ten 2 uire de Warffu-
mer Dijck, ten 3 uire de andelster [Den Andel], ten
4 uire de Wester Nieuw Landster [Westernieland].

Woensdaeg den 2 October des mor-
gens te beginnen ten 7 uire, De Peterbui-
se [Pieterburen] ende Wierhuijster [Wierhuizen] Dijcken, Ten 8 uire
de Olden Clooster [Oldeklooster], en Cloosterbuijse [Kloosterburen] Dijck-
ken, ten 10 uire De Hoornhuijster [Hornhuizen].
Des Middaegs ten 1 uir de Uldrummer [Ulrum],
2 uir de Vierhuijster [Vierhuizen], ten 4 uire de Nieuw-
kerkster [Niekerk], ende ten 5 uire de Vliedorpster [Vliedorp]
Dijcken tot Houwerzijl.

Donderdag den 3de October des Mor-
gens 8 uire te beginnen bij Houwersijl [Houwerzijl]
ten 10 uire tot Schouwerzijl, al Langs
de Dijcken ten 11 uire tot Winsumer
Zijl [Winsumerzijl] tot Wetsinger Zijl [Wetsingerzijl], Des Namiddags
van Wetsinger Zijl ten 2 uire, ende ten
3 uire tot Wierumer Scholle, ende ver-
ders nae de Stadt.

Als meede worden alle de Geinteresseer-
dens, ende Eijgenaars van de buijten ge-
dijckte Landen, leggende onder Weer-
huisen [Wierhuizen] en Cloosterbuijren [Kloosterburen] aangesegt

[Pagina 180, scan 0001_0818_0184.jpg]

om op, Woensdag den 2 October opge-
zette uire voornoemt te Compareren bij
de Dijck om aen De Heeren aenwijsinge
te Doen, van haare uijt gedijckte Landen
waarvan sij bij Requeste aen De Heeren Stae-
ten van Stadt ende Lande haar hebben ad-
dreszeert, om bevrijt te sijn van verpondingen
Actum Groningen den 26 *September* 1720
Ter ordonnantie Der Hooge Hee-
ren *voorschreven*
L: Beckering *Secretarius*
Deesen te kondigen
in de Respective Cars-
pelen

Rapport van de gesteltheid
der Dijcken in Hunsingo quartiere van
Tjariett [Tjariet] tot aen de Stadt Zoo als bevonden
is, Door de Hooggemelte Heeren GeCommitteerden
Cum plena den 30de September ende den
1de, 2de en 3de October 1720

1 De Meeder [Uithuizermeeden] Dijcken Zijn meest in volle staat nae het Proviel op agt Panden nae, ter Lengte van 40 a 50 Rooden waaraan gearbeit word, ende meest veerdig ende is De Hoog-Welgeboorne Heer Alberda van Nienstein Zelfs bij de Dijck Present alle Daegen, waardoor deese Dijcken in eene gewenschte Staat komen.

2. De Uijthuijster [Uithuizen] Dijcken, Zoo onder

[Pagina 181, scan 0001_0818_0185.jpg]

Schouw is, van De Hoog Welgeboorne Mevrouw van Menkema, is ten vollen veerdig nae 't Profijl, maar de Panden welke niet onder Schouwinge sijn manqueert wat aen, Zijnde de binnen Dijck voet, Noch als van outs, ende de Slooten niet nae 't Profijl, ende dat Eenige Pompen soo onder de Dijck leggen, wat verlengt mooten werden, 't welke van de Participanten is aengenomen om binen 14 Daegen alles veerdig te hebben.

3. De Usquerder [Usquert] Dijcken Zijn meest alle veerdig, nae 't Proviel, behalven Eenen Dirick Teuwes, en Frederick Ubbes die haare panden mooten verbeteren, als meede Eenige Pompen, die aen de binnen Zijde mooten verlengt werden, als meede Een Dobbe van Jacob Berents weduwes pandt en de Sloot van Egge Lubberts pandts binnen Zijde, het welke Zij hebben aengenomen binnen 14 Daegen te verveerdigen, ende de Pandt Dijck van Dirick frederix beklemde Meijer van de Heer van Dijksterhuis, blijft ongemaakt leggen, want de meijer is onmagtig om die te verveerdigen, Waaromme den Heer Eijgenaer is aengesegt, het te Laeten maeken binnen 14 Daegen, anders sal het door de Heeren ge Committeerden uit besteeet werden tot des kosten.

4. De Warffumer Dijcken Zijn meede alle meest veerdig, en waar weinig aen manqueert, wort met wakkerheidt aengearbeit.

[Pagina 182, scan 0001_0818_0186.jpg]

5 De Andelster [Den Andel] Dijcken Zijn meede in Reedelijken staat, maar niet Zoo goet als de gepaszeerde Dijcken, arbeiden aen verscheidene panden. Deese Dijcken Zijn niet onder Schouw, 't welke de Rede is, Dat ijder nae Zijn Sin arbeidet, en al wat gemaakt is, geschiet door Dwang, gelijk voorige Rapporten vermelden, hebben nu weder aengenomen, om alles nae 't Profijl veerdig te hebben binnen 14 Daegen

6. De Wester Nieuw Landse [Westernieland] Dijcken Zijn wel en nae 't Profijl, behalven Vier panden, waaraen gearbeidet worden als meede mooten Twee Pompen aen de binnen Zijde verlengen, welke alles binnen 14 Daegen veerdig Zal Zijn. De Peterbuijirse [Pieterburen] Dijcken sijn wel behalven Drie panden waaraen gearbeidet word, en een pandt mande Dijck welke nu uit besteed is.

De Wierhuijster [Wierhuizen] Dijck is meest veerdig en moot Nootsackelijck gestickt werden, want de gront meest Zandt is

De Wierhuijsters [Wierhuizen] Nieuwe swaare Dijck is veerdig, soo ver als haar oude Dijck is geweest, behalven een pandt, Zoo uit besteedt is, maar de 49 Rooden die Wierhuisen Langer, als voor deesen is toegevallen, blijft leggen, en wordt niet aangedaan, en Zoo dit niet met Eersten

[Pagina 183, scan 0001_0818_0187.jpg]

besteedt ende gemaakt werde, Zoude door Storm veele Schaede overkomen.

7. De Olden Cloosters [Oldeklooster] Dijcken wordt aengearbeidt, ende hebben aengenomen, Dat alles ten volge Profijl veerdig Zal sijn den 1de November 1720 als meede te sticken.

De Cloosterbuirse [Kloosterburen] Dijck wort wat aengearbeidt, maar noch Lange niet veerdig ende 10 à 11 Rooden in Cumberende den Overste *Lieutenant* Lewe, waaraen niets word gedaan, Noch een pandt van 9 Rooden 5 voet, hoorende op 't Provincie Landt, van de Losse Meijer Sicke Allies welke pandt Dijck besteed was den 25 Julij Laestleden, Zijnde nu veerdig, ende opgenomen, het welke de Provincie moot betaelen, als meede is besteed volgens Resolutie van Uwe Eedele Moogende van den 6 *September* 1720 in Cumberende de onvermogende Provincie Meijer *Frederick* Popkes ter Lengte 27 Rooden Dijck meede tot Laste van de Provincie, om te betaelen Soo haest het veerdiget is, Waaromme aen den Comijs Provinciaal T: van Zeeratt, Een acte moot gegeven worden, om met opneminge, de betaeling te doen, en met behoorlijke ordonantien te verreekenen

Noch Zijn uit besteed 18 Rooden tot Laste van Theuwes Thomas, ende

[Pagina 184, scan 0001_0818_0188.jpg]

word Nootsaakelijck vereijscht met aller eersten, De Cloosterbuijrsse [Kloosterburen] Dijcken te Examineren, en de te verdeelen ende generaal te besteeden.

Als meede blijft ongemaakt Leggen Een pandt van 40 Rooden heerkomende van de Uijtgedijckte Landen waarvan al voorens gesproken is Folio 154.

9 De Leenster ende Weher Dijcken zijn Reedelijck gevordert, behalven Eenige Panden die besteed sijn, om den Eersten *November* veerdig te zijn.

10 De Hoornhuijster [Hornhuizen] Dijk is veerdig behalven van Einen Leuije Juurts, welke besteed is.

11 De Uldrummer [Ulrum] Dijcken Zijn meest veerdig, behalven Eenige Panden die uijt besteed.
De Vier Suijster [Vierhuizen] Vliedorpster en Nieuwkerckster [Niekerk] Dijcken, Zijn Reedelijk en meest veerdig, behalven Eenige panden, Soo uijt besteed Zijn, en waaraen gearbeidt word.

12. De Zuirdijkster [Zuurdijk] Dijck Schouw heeft bij Houwersijl [Houwerzijl] op verscheidenen kleine Heemen, bij de 30 Rooden Dijck, waarvan geen Eijgenaars Zijn te vinden, Zoo dat deese Dijck ongemaakt blijft Leggen.

Verders Avanceren De Zuirdijkse [Zuurdijk] Dijcken wel, en over 2/3 pant veerdig, en met

[Pagina 185, scan 0001_0818_0189.jpg]

aenneminge den 1 *november* alles in staat te hebben.

13. De Warffhujster [Warfhuizen] Dijcken sijn meest veerdig, behalven 56 Rooden Pastoreij Dijck welcke nu besteed is waarvan acte van Insinuatie en Sommatie gegeven moot werden tot Laste van de Collatoren ende bij naelaetigheid van betaellinge, te verkoopen, Zoo veel Pastorij Landt, als het Dijck geldt bedraagt, als meede Insinuatie, op de Heer Pels, om het Dijck-geldt te betaelen, van sijn uitbesteede Dijck.

14. De Maarslaegster [Maarslag] Dijck is meest veerdig, en waar noch ijts manqueert daar wort gearbeidt.

15. De Maarhujster [Maarhuizen] en Scheelighamster [Schilligeham] Dijcken zijn meest veerdig.

16. De Scheppereij Dijcken van Wetsinge [Wetsinge] , Zouwert [Sauwerd] ende

17. Selwerder Scheppereij zijn veerdig.

18. De Wierumer Dijck, ende de geïnteresseerdens, met Stadts Hamricks [Hamrik] Scheppereij Dijcken, Zijn meest veerdig, ende konnen de besteede panden gemaakelijk den Laatste October 1720 veerdig zijn. Angaande de uijtgedijkte landen van Weerhuijsen [Wiehuizen], ende Cloosterbuiren [Kloosterburen], moet gemeeten werden, ende daarnae ijders verlies gestelt werden.

Aldus overgegeven den 10de October

1720	Boethenius	Starkenborg van Wehe
	H. Munting	H. Bennema

[Pagina 186, scan 0001_0818_0190.jpg]

Den 7 October is meede nochmaals geordonneert, Door de Hooge Heeren geCommitteerden, als dat die geene welcke de overdrift bij Commer Zijl [Kommerzijl] (:Daar het Dijck gatt is:) moeten maeken, ten Eersten deselve sullen verveerdigen, nae de voorgaande aenschrijvinge van den 30de Julij 1720.

Voorgaande Aenschrijvinge van den 30de Julij 1720, offte dat den Commijs Provinciaal deselve sal uijt besteeden tot Coste van die gene het in Cumbeert.

Rapport van de Dijcken in het Wester quartier [Westerkwartier], van MuntieZijl [Munnekezijl] tot aen de Stadt, Zoo als bevonden sijn van De Hooge Heeren geCommitteerden Cumplena den 7de en 8 October 1720.

1. De Driewaarder Dijcken beginnende an't Oostlijkste huijs, bij Muntie Ziel [Munnekezijl] Zijn wel gemaakt bevonden. Maar de Dijck van de Provincie van Vriesland [Friesland], van de Scheidinge tot aen Muntie Ziel, is in een Slegte Staat, Waaromme Noodig was, Den Heer Grietman Aylva te Recommenderen, Dat Zijn Hoog welgeboorne, Zijne onderdanen ordonnere, om haar Dijck, die tegens onse Provincie Swett, meede te maeken als de onse.

Hebben Eenige Panden Zoo noch niet nae 't Profijl waren uit bestee

2. De Nieuwen hoofster [Niehove] ende Oxforder [Okswerd] Meente Dijck, is in een goede staat.

3. De Homster [Humsterland] Dijcken Zijn

[Pagina 187, scan 0001_0818_0191.jpg]

wel gevordert, en arbeiden daaraan hebben eene Pantie bestee De verdere

beloven alles binnen 14 Dagen veerdig te hebben.

4. De Aduwerder [Aduard] Scheppereij Dijcken Zijn meest veerdig en wel bevonden, behalven die van Eesinge [Ezinge], waaraan gearbeit word, als Zijnde meest uit besteed Aldus overgeleveert in de vergaedinge den 11de October 1720.

De Eedele Moogende Heeren GeComitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cumplena. Sijn van Meeninge om op aanstaande Maendaeg, Zijnde den 14 October 1720 Des morgens ten Negen uire te beginnen aen het Tjariet, De Sandster ['t Zandt] Dijck ende aldaar te besteeden alle de Panden Dijcks, Die niet veerdig Zijn nae het Profijl, als meede de Goldelinsten [Godlinze] en Loosdorpster [Losdorp], Verders ten 10 uire van Waatum [Watum], ende te besteeden alle de Naelaetige panden, leggende onder Uijtwierda [Uitwierde] en Holwierda [Holwierde]. Groningen den 10de October 1720. Ter ordonnatie der Heeren
voorschreven
J:A: Rappardus
Secretarius

De Heeren GeComitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cumplena. Sullen Door Den Commijs Provinciaal T: van Zeeratt, Laaten besteeden alle de ongemaakte Dijcken van de Provincie ende Particulieren Leggende onder Dijck Schouw van Wierhuijster [Wierhuizen], Oldenclooster [Oldeklooster]

[Pagina 188, scan 0001_0818_0192.jpg]

Cloosterbuijen [Kloosterburen] en Zuijrdijck [Zuurdijk]. Welcke besteedinge Zal geschieden op Donderdag den 17de October 1720 des morgens ten 9 uire. De Wierhuijster [Wierhuizen] ten 10 uire. De Olden Clooster [Oldeklooster], ten 11 uire, de Cloosterbuijse [Kloosterburen], ende ten 1 uire de Leenster Dijcken, ende

Vrijdag ten 1 uire naemiddag de Zuijrdijckse [Zuurdijk] Dijcken, bij Houwer Zijl [Houwerzijl] Zoo ijmmandt wil aennemen kan op voorseide uiren sig Laten vinden op de Dijck

Als meede worden alle die geene ge-
waarschouwt, Zoo Dijck hebbe, en-
de haare Landen buiten gedijckt Zijn,
om op de Dijck te Compareeren, en aen-
wijsinge te doen van haare Dijck, en
van de buijten gedijckte Landen, als
Donderdag voorgesegt ten 8 uire bij de Wier-
huijster [Wierhuizen], ten 10 uire Olden Clooster [Oldeklooster], ten
11 uire de Cloosterbuirese [Kloosterburen] ten 1 uire Naemid-
daegs de Leenster ende 3 uire De Hoorn-
huijsters [Hornhuizen], om goede aenwijs te doen, Ac-
tum Groningen ter vergaderinge, Jo-
vis den 16de October 1720.
Ter ordonnantie der Heeren
Voorschreven

De Eedele Moogende Heeren GeCommit-
teerden Staeten van Stadt ende Lan-
de tot de Dijcken Cumplena.

Alzo De Eedele Moogende Heeren GeCom-
mitteerden Staeten van Stadt ende
Lande tot de Dijcken Cumplena ge-
dencken op aanstaande den 17de Octo-
ber 1720 alle De Dijcken Dewelcke noch
met Zijn volveerdiget, of begint Zijn nae
't Profijl te maeken.
In 't Fijvelingo [Fivelingo] en beijde Oldambten

[Pagina 189, scan 0001_0818_0193.jpg]

Beginnende op Donderdagh, den 17de
October des Morgens om 7 uire van de
Farnsumer [Farmsum] tot aen Fimel [Fiemel], en op vrije-
dagh den 18de van de Provincie Dol-
lard Dijck tot aen Finsterwolde, en
Soo vervolgens tot de Stadts Eegijpter
Dijck [Egypterdijk], waarvan aen alle de Dijkkrig-
ters een Exemplaar Zal werden ter
handt gesteldt
Actum Groningen den 11de October
1720 Ter ordonantie der
Heeren *Voorschreven*
J:A: Rappardus *Secretarius*

Extract uit de de Besoignes
der Heeren GeCommitteerden van Stadt
ende Lande tot de Dijcken Cumplena Veneris den 11de October 1720
De Commijs Provinciaal word gelasted
om Nauwe ondersoek te doen van de
uigtgedijckte Landen van Wierhuijsen [Wierhuizen]
Cloosterbuiren [Kloosterburen] Hoornhuijsen [Hornhuizen] en Vier-
huisen [Vierhuizen]

Collat: Acord:
J.A. Rappardus *Secretarius*

Rapport aengaande de Dijcken
in 't Fijvelingo [Fivelingo] quartiere, Zoo als bevonden zijn door de Eede/e Hooge Heeren geCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dijcken Cumplena van het Tjariet tot Delfzijl den 14de en 15de October 1720.

1. De Sandtster [t Zandt] Dijcken Zijn wel behalven Eenige Panden, welcke nu uitbesteedt Zijn.

[Pagina 190, scan 0001_0818_0194.jpg]

2. De Goldelindster [Godlinze] en Losdorpster Dijcken, noch verscheidene panden welcke niet nae het Profijl Zijn Doch verseekeren, Dat sij binnen agt Dagen veerdig Zullen Zijn, nae het Profijl ende bij naelaetigheid, is aan den Comijs Roodtlandt ordre gegeven, om alle Naelaetige panden Dijks, agt Dagen nae deses uijt te besteden, van Tjariett aff tot Delfzijl, en dat aen Vreemde aennemers, die het ten eersten verveerdigen

3. De Bierumer ende Spickster [Spijk] Dijcken, Zijn alle in goede Staat, behalven Twee panden, waaraen eenige Schaedde, en in spoeling is geschiet, Mooten deesse geinteresseerdens ten Eersten worden gelast om haare Rouwe Dijcken te sticken van de Bierumer Sijl, nae de Huisen van Waatum [Watum], Zijnde de ingesetenen van Spick en Beerum, onwillige ende Wrevelige Menschen, Die niets willen Doen als met Dwang

4. De Verdere Dijcken van Waatum [Watum] nae Delfzijl, sijn meeste gedeelte in goede Staat, ende eenige panden Zoo niet wel waeren, bestaat, Maar moeten geordonneert werden om haare Dijcken te sticken.

Aldus overgegeven in de Vergaderinge der Hooge Heeren GeCommitteerden den 24de October 1720.
Heer Muntingh Polman

Memorie van Besteedinge en Visentatie

[Pagina 191, 0001_0818_0195.jpg]

Van de Dijcken in Husingo Quarteer, gedaan uit Last en ordre den Eedele Hooge Heeren GeCommitteerden door den Commijs Provinciaal T: van Zeeratt, als acte ende Condinge van den 11 October 1720, Vaceert den 16de 17de en 18de october 1720.

Het Carspel Wierhuisen [Wierhuizen] heeft gehad voor desen 282 Juck Landts Daarop heeft gelegen 113 Rooden oude Dijck binnen, welke binnen Dijck nu ongemaakt blijft leggen, en ook onherstelbaar is, Hebbende noch 16 Rooden buiten Zeedijck, van de Opdijck, tot aen de Nieuwe geleijde Dijck, Also saemen 59 Rooden Zeedijck: Sijnde noch van de 282 Juck verlooren, off buiten gedijkt 22 Juck hebbende noch 260 Juck Landt, hebbende de 22 Juck Lands behoort aan Mevrouw De weduwe Hoornkens.

Noch komt in de Wierhujster [Wierhuizen] Schouw 48 Rooden 8 voet Swaere Nieuwe Zeedijck Swetende aen de Olden Clooster [Oldeklooster] Dijck, meerder als bevoorens is geweest, welke Dijck uit besteed is, tot Laste van de Provincie volgens ordre van Uwe Eedele Moogende

Hebbe Eerst willen besteedinge hier doen van de Dijcken bij bestecken, welke moosten Liquideert werden, en dan verders op ordonnantie bij den Comptoire Generaal haare betaellinge ontvangen, Maar Niemant wilde op die Conditie aennemen, maar wel als haar werk veerdig was, en van Uwe Eedele Moogende opgenomen wel bevonden Zijnde, Dan ten eersten betaellinge te ontvangen.

Waarop besteedinge is gedaan als Besteck Nomer 1. Weerhujster [Wierhuizen] Swaere

[Pagina 192, scan 0001_0818_0196.jpg]

Zeedijck 18 Rooden aengenomen door Valck Jacobs, te verveerdigen, nae 't groote Proviel, en te sticken ijder Roode 28 gulden is saemen... f:504=:=:
Besteck Nomer 3 - 15 Rooden aangengenomen door Harm geerts a 31 gulden de Roode is... f 540=10,

2. Olden Cloosters [Oldeklooster] Schouw, Zijn verscheidene panden uit besteet, Zoo wel

tot Laste van de Provincie als Particulieren

Als meede onder de Clooster buijrse [Kloosterburen] Schouw uijt besteet Negentijn bestecken.

3. Onder de Leenster Schouw besteed Een pandt.

4. Onder Suijrdijck [Zuurdijk] is besteet de Dijck voor de Heemen bij Houwersijl [Houwerzijl] alwaar geene Eijgenaars waren, welcke Dijck nog geheel open Lag, als Besteck Nomer 8 Lang 5 Rooden welcke heem hadde gehoort Eenen Eewert Frederix, aengenomen van Jan Jurjens voor f 75= :=:

Nomer 9. 2 ½ Rooden, welcke Heem hadde gehoort Sijmon Pieters de wilde, aengenomen door Jan Jurjens voor f: 32=: =:

Besteck Nomer 10 Lang 5 Rooden welcke Heem heeft gehoort, Jan Sijmons aengenomen door Jan Jurjens voor f 65=: =:

Nommer 11 Lang 4 Rooden 8 voet op de Naam

[Pagina 193, scan 0001_0818_0197.jpg]

van Jan Tonnes menses aengenomen van Jan Jurjens voor f: 54=: =:

Nomer 12 Lang 4½ Rooden op de Naam van Berent Berents aengenomen door Jan Sjabbes voor... f: 54=: =:

Sijnde aen de Aennemers belooft met opneming van 't werck betaeling, Dewijlen de Provincie, De Dijck, voor dese Hemen heeft gemaakt en betaalt Zoo hooren de Heemen de Provincie.

Memorie aengaande De Uijtgedijkte Landen van Wierhuijsen [Wierhuizen] OldenClooster [Oldeklooster] Cloosterbuiren [Kloosterburen], Hoornhuijsen [Hornhuizen] ende Vierhuijsen [Vierhuizen] Soo als hebbe bevonden den 1780 October 1720.

Wierhuijsen [Wierhuizen] is buiten Dijcks 17 Juck en 5 Juck, waar de Dijck op legt, also saemen 22 Juck, hebbende gehoort Mevrouw de weduwe Hoornkens als vermeld is.

Olden Clooster [Oldeklooster] is buiten gedijckt van het Provincie Landt, Zoo Rienie Scheltes Halsema gebruikt 83 Juck, behout noch 40 juck binnen Dijks, waar op nu Leijt 14 Rooden Swaere Zeedijk Sijnde aen de Provincie gekomen 63 Rooden Dijck, wegens olden Clooster,

Cloosterbuiiren [Kloosterburen] is 't Landt buiten gedijke als
Van Mevrouw de wedue Leeuwe verlooren... 13 Juck hout 19 Juck

[Pagina 194, scan 0001_0818_0198.jpg]

Van Overste Lieutenant Lewe verlooren... 12 Juck hout 12 Juck
Van Bron Klevering verlooren... 24½ Juck hout 30 Juck
Van Claas Borckman verloren... 51 Juck hout 35 Juck
Van De Heer van Wehe verlooren... 40½ Juck hout 45 ½ Juck
Van Juffer Veltmans verlooren... 4 Juck hout 21 Juck
Hojjkes weduwe op 't Eijlande verlooren 19½ Juck hout 16½ Juck
Onder Hoornhuisen [Hornhuizen]
De Heer van Wehe verloren 13 Juck hout 15 Juck

Alsoo verlooren 177½ Juck Zoo buiten is gedijckt, hebbende Een Juck Zand vier voet Dijck, is saemen 44 Rooden 6 voet, het welcke uit besteedt is, tot Laste van de Provincie, waaromme ook al het uijt gedijkte Lande, De Provincie toevoort.

Onder Hoornhuisen [Hornhuizen] is uitgedijkt ende vergraven van het Kercke Landt Zoo Berendt Meijer gebruikt... 18. Juck

Ende wederom ingedijkt Kercke Landt Soo Jan Jacobs en albert alberts gebruiken 18 a 20 Juck, Zoo dat de Lands Lasten van de Eene aff, en op de andere angeteijkent kan werden.

Onder Wierhuijsen [Wierhuizen] is vergraven

[Pagina 195, scan 0001_0818_0199.jpg]

tot het Leggen van de Nieuwe queller
Dijck als anders met Colcken.
Rijnnie Jacobs verlooren... 5½ Juck
Ripke Jans verlooren... 2 Juck
Gerrit Jans verloren... 1¼ Juck
Hidde Pieters verloren... 1 Juck
Alsoo hier verloren saemen Negen, Drie
Vierde Juck
Aldus overgegeven den 24de October
1720.
Th. van Zeeratt
Commijs *Provinciaal*

Noch is den 30de en 31 October
bestedinge gedaan van Delfzijl af, nae
de Stadt Aegijpter Dijck [Egypterdijk] in 't Old-
ambt.
Als onder Weijwerder [Weiwerd] Schouw 5 Panden
onder Heveskes, Seven bestecken
Clooster Oosterwijrum [Heveskesklooster] Een besteck
Ooterdom [Oterdum] Drie bestecken, en in klein
oldamt [Klei-Oldambt] van de Scheide-zaal tot Fimel [Fiemel]
24 bestecken, ende de Doller [Dollard] Dijck 8 be-
stecken, en de Finsterwolder Dijck besteed
21 bestecken.

De Heeren GeCommitteerden van Stadt
ende Landen, tot de Dijcken Cumplena
hebben goet gevonden Den Commijs Provin-
ciaal van Zeeratt te gelasten, om in 't Laeste
van aanstaende week, De Dijcken in 't Wes-
ter, ende Hunsinge quarter, als meede in't
Fijvelingo [Fivelingo] van het Tjariet tot aen Delfzijl
in Oogenschijn te nemen, ende te visiteren
off deselve nae behooren ende Conform de
Provielen sijn verveerdiget, en op de Noodige
plaatzen gesticke, Zullende met het stikken
daar het selve niet is gedaan, met allen

[Pagina 196, scan 0001_0818_0200.jpg]

werden geContinueert
Wordende den Commijs Provinciaal bij
deesen geauthoriseert van de Panden der
Naelaetige, als dan de uit besteedinge te
doen.
Actum Groningen de 31 October
1720 Ter ordonnantie der Heeren
voorschreven
L: Beckering *Secretarius*

Deesen te kondigen
in de Respective Carspelen

Hebbe hierop de Schouw ende Visentatie gedaan, en verscheidene panden Dijks in Hunsingo quarter uit besteed, om te stuken, als meede in Fijvelingo [Fivelingo] quarter, Maar aengaande De Dijcken is niet wel Doenlijck meer in deesen Jaere, wegens het Natte weer Maar Soo daar Stormen komen, sullen die Naelaetige Dijckers veele Schade ondergaan en is in deese Drie Jaarige Dicasie genoeg bevonden, wat onwillige Ingesetenen Langs de Dijcken wonen, want Zoo in den Jaere 1718 en 1719. Maar Zonder aansien, De Dijcken nae het Profijl waeren besteedet Men Zoude deesen Jaere 1720 soo veel moeite niet hebben gehad, gelijk klaarlijk te sien is, van alle de Dijcken Zoo in 1719 nae het geordonneerde Proviel gemaakt Zijn, nu als groene Meij-velden leggen en geen Schade aengedaan is, welcke ingesetenen niet meer van Dijcken weten, gelijk de ondanckbaare Spicksters, welcke Dijcken door de hooge Heeren GeCommitteerden Zijn besteed, als bevoorens vermeld is, voor weijnig geldt maar als Zij wederomme aen de Provincie het verschootene geldt Zouden betaelen, hadden Zij niets, waaromme haare Landen

[Pagina 197, scan 0001_0818_0201.jpg]

verkoft wierden, Doen door bidden Smeeken ende Kermen, wierde ick bewoogen, verschoot haar geldt, om also haare Landt te behouden, welcke Landt alsdoen geen 40 *gulden* Een Juck konde gelden, maar nae verloop van Een Jaer, eijachte mijn verschootene geldt wederomme maar in plaatze van geldt, moeste Procederen, het welcke door Vigilantie van de Heeren advocaten, met haare Exceptien geduurt heeft Vijf Jaeren, waardoor mijn verschootene geldt in haare sacken is gekomen.

Kondinge

Wort voor de Laatste Maal bij deesen aensegginge gedaan, Dat alle die gene Zoo wegens gemaakte Dijcken, noch Eenige geldt aan de Provincie Schuldig Zijn, het selve voor den 28 November 1720 aen den Commijs Provinciaal van Zeeratt (:Die ten dien eijnde alle Woensdaegen ende Donderdagen Zal vaceren, en in de Stadt wesen:) zullen

mooten betaelen, en sulcks in gevolge Kondinge op ordre der Heeren GeCommitteerden tot de Dijcken Cum plena, Daarover in de maand van Augustus, bevoorens gedaan.

Sullende bij Faute van dien, de behuisinge met de beklemminge, als meede de Landereijen der Defalianten Zoo de agterstallige Penningen niet komen op te brengen, De Eerste Donderdag nae den 28 november

[Pagina 198, scan 0001_0818_0202.jpg]

aanstaande mooten werden verkoft. Actum den 14de November 1720
Ter ordonnantie der Heeren
voorschreven
L: Beckering *Secretarius*
Deesen te kondigen ende
affigieren in de Respective
Carspelen

Den 14de November sijn noch besteedinge gedaan, als onder Weijwert [Weiwerd] Vier bestecken Ooterdom [Oterdum] 3 Bestecken, In klein oldambt [Klei-Oldambt], van de Scheijdepaal tot Fimel [Fiemel] 30 bestecken.

Kondinge

De Heeren GeCommitteerden van Stadt en de Lande tot de Dijcken Cum plena, Zijn van meeninge, om op Zaturdag den 7de December 1720, Door den Commijs Provinciaal T: van Zeeratt te Laeten besteeden alle Panden Dijks, van Wierhuijsen [Wierhuizen], olden Clooster [Oldeklooster], Cloosterbuiiren [Kloosterburen], en Leens, Die beschadiget Zijn, en met volveerdiget, als meede te Laeten sticken, Zonder onderscheidt, waaromme Een ijder die aennemem wil, kan sig vervoegen bij plaatsen voornoemt, als te beginnen bij Wierhuisen, buiten Dijck des Morgens ten 9 uire
Actum Groningen den 23 November 1720
Ter ordonnantie der
Heeren *voorschreven*
L: Beckering *Secretarius*

Hebbe volgens voorgaande Kondinge veele panden besteet om te sticken, maar waeren geene aennemers genoeg.

[Pagina 199, scan 0001_0818_0203.jpg]

Alle de Dijcken onder Schouw van De Hooge Heeren Overste Schepper ende Schepperen der adiuwerder Sielen, van de Stadt tot Eesinger Schoor [Het Schoor] waeren veerdig, en in goede ordre, als meede het geheele Wester quartiere [Westerkwartier].

De storm van 29 december 1720

Den 29de December des avondts begon 't te waeijen, Eene Swaere Storm uit den Westen, ende *WestNoordWesten* Continuerende den 30de. Maar den 31ste Dito Liep het Waeter Zoo hoog, als Niemandt bevoorens heugen konde, ende volgens getuigenisse, van alle die aen de Dijcken wonden, Liep het waeter des voormiddaegs van 9 uire tot 12 uire over alle De Dijcken heen. Nu Saegen Zij alle wat dat Vlackke Dijcken konde uitstaan, ende soo de Provincie sulcke Dijcken niet hadden gehad, waere het Eelendiger gestelt geweest als de 25de December 1717.

Eijnde van den jaere
1720.

[Pagina 200, scan 0001_0818_0204.jpg]

De toestand van de dijken na de storm van 29 december 1720

Ontvong ordre omme Inspectie te nemen van De Dijcken, ende Deselve bevonden als volgt

Rapport van Den Commijs Provinciaal T: van Zeeratt aangaande De Dijcken in't Hunsingo quartiere van Usquert nae Cloosterburen [Kloosterburen], de Zout Camp [Zoutkamp], en soo nae de Stadt, Langs het Reij-Diep [Reitdiep], den 5de= 6de=7de= ende 8 januarij.

1. De Usquerder [Usquert]. 2. Warffumer
3. Andelster [Den Andel] 4.Wester Nieland-

ster [Westernieland] Dijcken hebben weinige aarde ,verloren, met de Laatste swaere Storm
sijn gesameentlijck schoon, en wel van bin-
nen en van buiten, Zijnde het Zee waater
overall overgelopen.

5. De Peterbuirse [Pieterburen] Dijcken Sijn op ver-
scheidene plaats en van buiten 1/3 verloo-
ren, maar de Cappe behouden, als meede
Door de overloop, veele Rillen aen de bin-
nen Zijde gemaakt, alles heergekomen
van de Sandige gront en niet gestickt.

6. De Wierhuijster [Wierhuizen] buiten Seedijck is
meer als half wegh, ende aen't West-
ende een Door breuck, met meijvelt ge-
lijck, waaraen gearbeidt word, sijnde
hijr geene Swaerigheidt, voor eene ordi-
narie Storm, want hier eene hooge Ter-
rain is

7. De Drie Carspels op-Dijck is over-

[Pagina 201, scan 0001_0818_0205.jpg]

overgelopen, anders geen Schade.

8 De Nieuwe Wierhuijsters [Wierhuizen] Swaere
Vleugel Dijck, heeft weinig schade ge-
leden als het sticksel meest weg, en wat
Nieuw opgebragte aarde verlooren, is mee-
de overgelopen.

Maar op 't Eijnde van de Nieuwe
Wierhuijster Dijck, Swettende aen de
Olden Clooster [Oldeklooster] Dijck, is Door een groot
stuck uitgeslaagene Paalwerck, Eerst een
gatt in de Cappe geboort, en door de Lang-
duirige overloop Een Colck gespoelt Lang
14 à 15 Rooden, en Diep 28.30 en 32
voet Leggende op eene Laage Meijvelt
Zoo dat met alle Vloeden, het waater hier
door Loopt in't Landt.

Hebbe ten Eersten Een gedeelte Volck int
arbeidt gestelt, om Een Caedijck ront te
Laaten maeken van 30 Rooden, als over-
gegevene Teikening aenwijst, bekomende
deese Caedijck de Eerste aenlage 25 voet en
hoog 4 voet, Dan wel met Stroe bespreit
en geCramt, als die volbragt is, omme
also het Zeewaeter uit het Landt te hou-
den, Dan de aen laege brenget op 70
voet, en hoog 7 voet, Dan wel gestickt
en Soo laeten leggen to in april off Maij

Doen te besteeden, de Colck te vullen, en de Dijck tot Perfectie te brengen.

9. De Olden Clooster [Oldeklooster] Dijcken Zijn Reedelijk, hebben weinig verlooren ende Dewijlen gestickt waeren, hebben geen schade

[Pagina 202, scan 0001_0818_0206.jpg]

10de De Cloosterbuijse [Kloosterburen] Dijcken hebben veel panden die tot aen de Cappe wegh gespoelt zijn, en de meeste Nieuwe aengebragte aarde van de binnen Zijde wegh met Diepe Rillen, Hijr moet met Eerste Spoot, aen gearbeidet werden.

11. De Nieuwe Leenster Dijck is weinig Schaede aen geschiedt, ende haest te herstellen al waar wel gestickt was, heeft niet verlooren, maar De Pastoor van Whee [Wehe] Die Zijn Dijck niet heeft willen sticken, heeft een Doorlopende gatt.

De Leenster Oude Dijck, is van buiten Reedelijk, heeft weinig geleeden, als bij de Colcken, al waar binnen steil is, Zijnde door de overloop de binnen aarde wegh gespoelt, Den 25 December 1717 heeft deese Dijck geen overloop gehad, maar nu is 't geheel over heen geloopt.

12. De Hoornhuijster [Hornhuizen] Dijcken Zijn meede alle over geloopt, en Een deel Nieuwe aengebragte aarde, aen de binnen Zijde weg gespoelt, en is haest te herstellen.

Maar de Nieuwe queller Dijck heeft meest verlooren, de Nieuwe opgebragte aarde, en op Twee plaatsen alwaar de beesten de groene Zooden vertreden hebben, Zijn Twee kleine Doorloopen, tot op 't Meijvelt.

13. De Houwer ende Uldrummer [Ulrum] Dijcken sijn Doorgaans de helfte van

[Pagina 203, scan 0001_0818_0207.jpg]

de buiten Zijde wegh, en Vier doorlopende gaeten met Meijvelt egaal.

14. De Vierhuijster [Vierhuizen] Nieuwe queller Dyck is wel in goede Staat, Maar de Oude Vierhuijster Dijck tot aen Vierhuijsen, is aen de buiten Zijde half wegh en verscheidene Cap Stortings Langs

het Paalwerck voor het Dorp, is weinig Schade, Maar effen bezuiden het Paalwerck is een Colck Lang 5 Rooden Diep 23 à 24 voet, verders tot Midhalmster Hoogte de buiten Zijde half wegh. De Vierhuijster Dijck bezuiden de Midhalmster hoogte, tot de hoogte bij Pansier, is meest met Meijvelt gelijk, effen aen panser is eene kleine Doorloop, van de Colck, van de Jaere 1717 tot de Provincie Dijck van de Zout Camp [Zoutkamp] is de Nieuwe opgebragte aarde meest wegh, en is nu maar een ordinarie Caedijck, en is Nergens een Man in't werck, als die van Vierhuisen, welcke Caymgen maeken voer de gaeten.

15. De Provincie Dijck om de Sout-Camp [Zoutkamp], alwaar het oude ende Laage Paalwerck voor is, heeft wat schaede geleden, Maar waar het Nieuwe hooge Paalwerck is geslagen, is geen stroe verroert.

16. De Nieuwkerkster [Niekerk], ende Vliedorpster Dijcken, Zijn van de Zout Camp [Zoutkamp] tot aen

[Pagina 204, scan 0001_0818_0208.jpg]

de Caedijck van het buiten Lande met verscheidene gaeten, met Paalwerck gelijk

17. In De Zuirdijkse [Zuurdijk] Schouw van Houwer-sijlster [Houwerzijl] meule, tot aen Warffhuijster [Warffhuizen] Dyck Zijn Drie gaeten, en de nieuwe aengebragte aarde veel weggespoelt, Maar alle panden, Zoo met sooden belegt Zijn, binnen wel

18. De Warff-huijster [Warffhuizen] Dijck, is een Dijck gatt door gebroeken, Zoo niet wel was gemaakt, ende bij Barnigatt Een Doorloop, ende noch Een klein gatt, anders is de Dijck wel Bij Schouwer Sijl [Schouwerzijl] is een groot gatt, met een klein Colkie, verders veel aarde verloeren

19. De Maarslaegster [Maarslag] Dijck, van Schouwer Zijl [Schouwerzijl], nae Winsumer Zijl [Winsumerzijl], heeft veel aarde verlooren, en Twee kleine gaeten.

20 De Scheelighamster [Schilligeham] Dijck, die Rouw was heeft veel aarde verlooren, maar De Dijck welcke met Zooden belegt Zijn hebben niets verloren.

21. De Provincie Dijck heeft wat aarde verlooren, maar weinig Schade, in de Water vloot van 25 December 1717 is het niet over deese Dijcken geloopt, Maar met deese Storm is 't overgelopen

22. De Dijck onder Wetzinger [Wetsinge] Souwerder [Sauwerd] en Adorpster Schouw, hebben wat

[Pagina 205, scan 0001_0818_0209.jpg]

aarde verlooren van de buiten Zijde.

23. De Wierumer Dijcken ende Verders nae de Stadt is weinig Schade aengeschied, behalven Een gatt in de Leege Padde-poel [Paddepoel], welcke meest herstelt is.

Sijnde Soo verre deese Reise in Oogen-schijn is genomen, hebbe niet een Man in arbeit gezien van de Zout Camp [Zoutkamp] aff, tot Wierumer Scholle, en gedencken ook niet te Dijcken.

Versoeke van Uwe Eedele Moogende Om De Landtmeeter Folkers te moogen gebruiken tot Cloosterbuiren [Kloosterburen], om aldaar Dagelijks de arbeiders te observeren, als meede prompte Penningen om haar te betaelen.

Als meede acte van Last om die Dijcken Zoo door de Provincie Zijn gemaakt, onder Wierhuisen [Wierhuizen], ende voor de uijt gedijkte Landen onder Cloosterbuiren [Kloosterburen] te Laeten Repareren.

Aldus overgegeven ter vergaderinge van De Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden van Stadt ende Lande tot de Dycken Cum plena, Den 9de January 1721
Th: v. Seeratt.

Hierop hebben De Hoogmogende Heeren geCommitteerden aenschrijvinge gedaan aen De Heeren Dyck-rigteren, van Peterbuiren [Pieterburen], Wierhuisen [Wierhuizen], Olden Clooster [Oldeklooster], Cloosterbuiren [Kloosterburen], Leens, Wehe, Hoornhuisen [Hornhuizen], De groote Ulrummer Schouw Vierhuisen [Vierhuizen] en Verders aen alle de Dijck-

[Pagina 206, scan 0001_0818_0210.jpg]

Rigters, in de geheele Provincie om haare onderhoorige Dijcken te heermaeken, te Zoeden ofte te sticken,

Als meede is den Land meeter Folkers gezonden nae de Colck van Cloosterbuiren [Kloosterburen] ende is ordre gestelt, om alle Provincie Dijcken ten Eersten te verveerdigen.

Remarque

Alle De Dijcken, Die van De Eedele Moo-gende Heeren GeCommitteerden, offte des hooge ordres, waeren besteed in den Jaere 1718 en 1719, welcke met Zooden waeren belegt, ofte wel gestickt, hebben in deesen Swaeren Storm weinig, Ja niets geleden Maar alle de Schade, Zoo door deese Storm is geschiet, is gekomen aen de Dijcken, soo in verleeden Jaere in de herffst Eerst ge-maakt Zijn, welcke aarde noch niet be-sackt was, maar Rouw, Loss, en onge-stickt.

De Dijcken int Wester quartiere [Westerkwartier], had-den meede wat Schade geleden, als mee-de in't Clein Old=ambt [Klei-Oldambt], ende Finster-wolde, Zoo dat de onwillige ende Traege Dijckers, wederomme haare sloff-heidt, selfs hebben te verwijten.

Sijnde verders nog Dagelijks goede or-dres van de *Hoogmogende* Heeren geCommitteer-den over gezonden ende gekondiget, Maar niet geobserveert

[Pagina 207, scan 0001_0818_0211.jpg]

Jovis Den 16 Januarij 1721

De Heeren geCommitteerden Tot de Dijcken Cum plena, authoriseeren, Den Commijs Provinciaal T: van Zeeratt, om op Vrijedagh in de Carspelen Wierhuijsen [Wierhuizen] olden Clooster [Oldeklooster], Cloosterbuiren [Kloosterburen], Leens, Hoorn-huisen [Hornhuizen], en Ulrum, ende op Zaturdag daar aen volgende, die van Vierhuisen [Vierhuizen] Nieuw Kerck [Niekerk] ende Vliedorp, uit te besteeden, ende de Penningen, met Parate Executie te innen, Zullende deesen van de Predickstoelen gekondiget ende affigeert werden
Ter ordonnantie der
Hooge Heeren voorschreven

M: Grashoff
Absente Secretarius

Nae deese Kondige hebbe veele panden uit besteet, in de genoemde Dijck acten. Dewijlen verscheijdene Landereijen wegens agterstallige Dijck gelden verkoft waeren als meede Pastoreij ende Costerij-Landen Zoo hebben haare Eede/le De Hooge Heeren GeCommitteerden volgende Resolutie verleent.

Jovis den 13de Februarij 1721
De Heeren GeCommitteerden tot de Dijcken Cum plena hebben nae Deliberatie aen alle Kercke ende Pastoreij Landen het Regt van Redemptie van haare verkofte Landen tot Primo Maij 1721 Geaccordeert Collatt: Accord.
M: Grashoff
absente Secretarius

[Pagina 208, scan 0001_0818_0212.jpg]

Inmiddeler tijt alle Daegen gereijst, de gehele Provincie Ront, met de Heeren GeCommitteerden uit de Eede/le Moogende Heeren Ge-Deputeerden Staeten, wercken opgenomen ende besteedingen gedaan, ende in de Maand Maert, meede alle Paalwercken gevisenteert, Daarvan Rapport gedaan aen De Eede/le Moogende Heeren Ge-Deputeerden Staeten, Bestecken Formeert.

Den 5 April, Js Door De Heeren GeCommitteerden, uit De Eede/le Moogende Heeren GeDeputeerde Staeten, De Colck soo in de Wierhuijster [Wierhuizen] Dijck was gespoeld den 31 December 1720, als bevoorens gemelt is, uijt besteed, om haar geldt nae Liquidatie, op ordonnantie van 't Comptoir Generaal te ontvangen, en is getrocken voor 8000 gulden, om regt door te Dijcken

Maij: Dewijlen door de Eede/le Moogende Heeren Borgemeesteren ende Raadt van groningen, wierde aengesteld tot Rentemeester van De Provincie van Stadt ende Lande, in plaatse van Den Heer Andreas Spanheim, en in mijn Plaatse als Commijs Provinciaal, wederom Succedeert De Heer Lucas Ten Hooren, Zoo ontvong ordre, omme Eene generaele Visentatie te doen, van de

Gesteldheid der Dijcken, deselve bevonden als volgt

Memorie Van De gesteldtheid

[Pagina 209, scan 0001_0818_0213.jpg]

der Dijcken in deese Provincie welke door den Swaeren Storm, soo geweest is den 29de 30de en 31 December 1720 en 1 Januarij 1721 veel hebben geleden.

Wester quartiere [Westerkwartier]

De Dijck van Ruige waarden, Die met groene Zooden gelegd Zijn, hebben geen Schade geleden, Maar die Rouw, en niet gesood waeren, hebben een deel aarde verlooren, Doch sijn met weinige kosten haest te heermacken, word noch niet aen gearbeidt.

De Homster [Humsterland] Dijck van Commersijl [Kommerzijl] tot oldehove, heeft weinig Schade, maar van oldehove tot Eesinge [Ezinge] hebben veel aarde verlooren, welcke aarde Eerst verleeden herfst is aengebragt, ende niet gelijkt ofte geseickt.

Eesinger [Ezinge] Dijck heeft meede veele aarde verlooren, om selve Reeden als de Homster Dijcken.

De verdere Dijcken onder Schouw van de Hooge Heeren overste Schepper ende Schep-pen der aduwerder Zijlen, sijn wel in staat hebben weinig geleden, om dat al 1720 in De Sommer sijn gemaakt, en meest door den Commijs Provinciaal, Door Last der Hooge Heeren besteed, voor welcke Dienst hem Een Present is gedaan van de Hooge Heeren overste Schepper, ende Schepperen der aduwerder Sielen, bestaande in Eene Defftige Silvere Lampet, Kan ende Schottel, Hollandse Keur Pronkende met het Zijlvester waapen, ende het waapen van de Hooge We/geboorne Heer overste Schepper.

[Pagina 210, scan 0001_0818_0214.jpg]

Hunsingo Quarteer

Van De Stadt tot Wierumer Scholle is weinig schade geweest, en dat daaraan beschadiget was, is meest hersteld en in goede staat.

De Selwerder, en Wetsinger Scheppereij Dijcken, Zijn wederom meest in goede Staat, en arbeiden noch, hebben weinig schade geleden.

De Scheelighamster [Schillingeham] Dijck is wederom meest in goede Staat en arbeiden noch hebben weinig schade geleden.

Maarslaeg [Maarslag], Maarhuijster [Maarhuizen], en Warffhuijster [Warhuizen] Dijcken, blijven Zoo leggen, als Rapport van 9 Januarij vermeldt

Suijrdijck [Zuurdijk], hebben veele panden wederom gemaakt, en arbeiden wel, Zal in korte Tijd herstelt Zijn,

Vliedorp ende NieuwKerck [Niekerk], haere Dijcken sijn in slegte staat, en noch als Rapport van 9 Januarij, en niets aen gedaan, als Eenige panden van de menoniten, waar den gearbeidet word.

De Vierhuijster [Vierhuizen] Dijcken Zijn meede als 9 Januarij bevanden wierden, ende als doen aen arbeideden, Maar sedert niet aan gedaan.

De Uldrummer [Ulrum] Hoornhuijster [Hornhuizen] Leenster [Leens], Weher, ende Cloosterbuijse [Kloosterburen] Dijcken

[Pagina 211, scan 0001_0818_0215.jpg]

Zijn noch het selve als Rapport van 9 Januarij vermeldt, en wordt niets aengedaan.

De Wierhuijster [Wierhuizen] en Peterbuijse [Pieterburen] Dijck Zijn meede als voorige Rapport, en word alleen aen Vier a 5 Panden gearbeijdt Zoo door een Commijs Provincial besteeet Zijn.

Wester Nieuw Landt [Westernieland], Andel [Den Andel], Warf-
fum en Usquert, is weinig Schaede
aen geschiet en konnen in korte Tijt we-
derom in Staet gebracht werden.

De Uijthuijster [Uithuizen] Dijck, heeft de Laatste
opgebragte aarde wat verlooren, kan in
agt Dagen herstelt werden, als alleen een
Pandt van Doorenbos die slegt is.

De Meeder [Uithuizermeeden] Dijcken zijn meede op veele
plaatsen beschadiget, ende de Nieuw op-
gebragte aarde van verledene herfst weg
gespoelt, hier word nergens gearbeidet,
hoewel met weinig moeite weder konnen
in Staat gestelt werden.

De Zandster [t Zandt], Godelindster [Godlinze] en Loos-
dorpse [Losdorp] Dijcken, hebben weinig schade
geleden.

De Spiekster [Spijk], en Beerumer [Bierum]
Dijcken Zijn meest wel, behalven op beij-
de Zijden van de ziel, alwaar Twee Panden
waren, soo niet gestiekt Zijn geweest, welke
Zijn door gebroeken, waarin Caijinge sijn ge-
maakt, en blijft soo leggen.

Van Waatum [Watum] tot Delfzijl is alles

[Pagina 212, scan 0001_0818_0216.jpg]

in goede Staat, welcke Dijcken gelijkt
en gestickt waeren

Van Delfzijl, tot de Scheidepaal
van Ooterdom [Oterdum], is weinig schaede geschiet
Dewijlen wel gestickt waeren,

De Kleine Oldambster [Klei-Oldambt] Dijcken van
de Scheidepaale tot Fimel [Fiemel] hebben veel
geleden, welcke niet waeren gestickt, maar
alles wat wel gestickt was, is behouden, Hier
heeft den Heer Ambtman Ten Camp veele
panden Dijks besteed, Zijnde alleen in de geheele
Provincie, alwaar aen Particuliere Dijcken
word gearbeidet

De Doller [Dollard] Dijcken hebben weinig geleden

De Finsterwolder hebben veel aarde ver-
looren, Ick hebbe hier al bevoorens be-

steedinge gedaan, waaraen gearbeid word, en al eendeel panden veerdig.

Aldus de Laatste generaele Schouwin-
ge van Den gewesenen Commijs Provin-
ciaal T: van Zeeratt, den 15de Maij 1721
T: van Zeeratt

Einde van de opdracht van Van Seeratt

Hebbe al Eevenwel geContinueert te
Reisen, ende De Commijs Provinciaal
Dienst waar genoemen, tot Laatsten Junij
1721.

Als wanneer van de Swaere Fatiques
ontslagen wierde.

De Groote Godt, Zij gedankt
die mij kragten, ende gezondheid
verleent hadde, ende het Swaere Pack
Dat aengenomen hadde, met Eere te

[Pagina 213, scan 0001_0818_0217.jpg]

te Draegen, tot Perfectie van de meeste
Dijcken, het welcke deese Provincie door
des Heeren goetheijt sal in Staat bren-
gen, hebbe maar een weijnig gelaeten aen
mijn Succeszeur, om het gebouw waar-
aen het Dach Eenigzins manqueerde
verders te volveerdigen. Nae Eene klae-
re voorschrijvinge, wenschte Dat Godt
Zijnen zeegen wil verleenen, Dat die gee-
ne die verders dat Hoogwigtige ambt
worde aenvertrouwt, het selve volgens Eed
en pligt, met goet verstant ende kennisse
mooge bedienen en waarnemen, Ick wens-
che haar meede toe veel minder moeite
en meerder Profijt.

Aanwijzingen voor het beheer van de dijken, opgesteld in 1721

Brenge hijr noch bij eenige
Remarques, zoo al voor deesen in 't
Ligt hebbe gegeven in den Jaere 1721,
In welcken hier en Daer eenige verande-
ringe is gemaakt.

Remarques Van alle De Dijcken
Post ende Paalwercken, van De Provincie
van Stadt Groningen ende ommeLanden,
alles gemeeten ende ondersockt, nae de
Dijck-Rollen en Registers door den Comijs
Provinciaal T: van Seeratt, als meede
aenwijsing van de gesteltheit der beste
Dijcken van De geheele Provincie in den
Jaere 1717 voor de Waetervloet, als mee-
de vertooninge van de Dijcken, so als
sij gemaakt sijn, nae de vastgestelde

[Pagina 214, scan 0001_0818_0218.jpg]

Profijlen, Door De Eede/e Moogende Heeren
Gecommitteerden Staeten tot de Dijcken
Cum plena in den Jaere 1718, 1719, 1720
en 1721.

Meest alle de Dijcken van de
Provincie van Stadt ende Lande, waeren in
eene slechte en geringe Staat, in den Jaere 1717
gelijck uit de Profijlen, hijr agter kan gezien
werden, als zijnde deese Modelle genomen van
de beste ende Swaaresten Dijcken, die als doen
bevonden wierden, zoo dat ijder wel kan pro-
sumeeren, hoe de slegtste panden waeren ge-
stelt, zijnde alle aan de binnen zijde steijl
De Eene pand $\frac{1}{2}$ a 1 voet hooger als de andere
versien met eene opgezette steijle Cappe van
breete, Dat men qualijck met een Paerd daar
op Rijeden konde.

Waardoor in den Jaere 1717. Den 25de December
meest alle zijn weggespoelt ende veele Colcken
van Considerabele grootte gekomen, als bevoor-
rens vermeldt is.

Door deze Swaere Innundatie wierden
haere Eede/e Moogende De Heeren Staeten
van Stadt ende Lande te Raede omme Eene
Generale Dijckagie te ordonneren, ende ome
beetere ordre te beraemen, omme alle De Dijc-
ken, tot eene goede Perfectie te brengen en-
de de Provincie in wat Secuirder Staat
te stellen, Ten welcken eijnde haere Eede/e
Moogende, mijn acte van Last gaeven, om
alle de Dijcken deeser Provincie Nauwkeu-

[Pagina 215, scan 0001_0818_0219.jpg]

Nauwkeurig te besigtigen ende Model over te
geven, hoe de Dijcken waeren geweest, als

meede Profijlen op te stellen, Hoe ick best Oordeelde, waarnae Dat de Dijcken nu moeste werden gemaakt, welcke ordre ten Eersten hebbe volbragt (:als bevoorens al beschreven is:) welcke Profijlen van De Eedele Moogende Heeren GeCommitteerden Staeten tot de Dijcken Cum plena wierden goet gevonden, ende vast gestelt, als hijr agter konnen gesien werden

Verders hebbe met veele Moeijte ende verdriet, alle de Dijck-Rollen, ende Dijck-registers, soo veel doenlijck is geweest bij malkander gebragt, Doch niet tot eene sulcke Perfectie als wel gewensckt hadde (:gelijck meede als bevoorens vermeldt hebbe.[:])

Oordeelende het voor deese Provincie Nootsaekelijck, Nutt en Dienstig te zijn, Dat alle Dijck-Rollen ten mindsten alle Ses Jaeren vernieuwt wierden en volgende voorstel geObserveert.

Dat in't toekomende te Prevenieren alle Disputen ende Queestien, Soo tusschen de Dijck-pligtige, mochten komen te ontstaan het welcke Dickwijls nu voorvalt, nae Dato te vermijden.

Alle Dijck-Rollen, Soo overgesonden Zijn, en noch overgegeven werden, In Boeken te brengen (:met genoegzaeme Spatie, om met veranderinge van verkoopinge, De Nieuwe Meijeren, ende Eijgenaeren te konnen

[Pagina 216, scan 0001_0818_0220.jpg]

konnen invullen [:]), ende dat sulcke Dijck-Boeken behooren te Zijn onder bewaeringe van Den Commijs Provinciaal tot Dienst van de Provincie, ende een gelijck-Luidende berusten bij den Dijck-graeff, offte opper Dijck-Rigter, wel en Duidelijck de Namen van Eijgenaars ende gebruikers, met de grootheijt van 't Landt, waarop de Dijck is Leggende, in Deimten, Jucken off grasen, De Dijck met Rooden, Voeten, en Deimten, van ijder pant, Ende Dewijlen alle Jaeren De Eijgenaars, ende gebruikers veele veranderinge Zijn onderhevig, Soo dat in korte Jaeren de Dijck-Rollen en Registers, verward en Confus komen te geraeken, Soo dat selfs de

allerbekentste, Daaruit geen kennisse kan hebben, Waarmee het volgende behoorde (:met believen ende onder verbeteringe van De Eede/e Moogende Heeren Staeten van Stadt ende Lande:) Vast gesteldt ende geresolveert te werden.

1. IJder Dijck-rigter moet Een Boek Formeeren, van sijn geheele Dijck-act, ende dat met Naemen van Eijgenaars, Meijers, grootheijt der Landen in grasen Jucken, en Deimten, De Lengte van de Dijck in Rooden voeten en Deimten, en wanneer door verkoop, versterf, vertreck, of andersints eenige veranderinge geschiet Dat dan die geene Zoo wederomme op de

[Pagina 217, scan 0001_818_0221.jpg]

plaatze, of Landt, waarop de Dijck is leggende, Zulcks ten Eersten bij de Heer Dijck-Rigter, laten aenteikenen, met hoeveel Landt, als hij heeft overgenomen, om also te weten, wat Dijck hij heeft ende dat die veranderinge, alle Drie of ten mindsten alle Ses Jaeren, moeten overgezonden worden, aen de Eede/e Moogende Heeren GeDeputeerden Staaten, ende Verders; door den Directeur offte Commijs Provinciaal in de Dijck boeken over te brengen.

2. Dat IJder Dijck graff off opper Dijck-rigter, sijne onderhebbende Dijck-Registers, alle Jaeren Eens behoorde te Examineren, ende in de Maand Maj Laaten kondigen, en aenseggen, Dat alle Eijgenaars offte gebruikers moeten saemen komen op een bestemde Dag in de Maand Junij, om de overteikening te doen, Zoo daar Eenig verandering is geschiet, bij poena van Ses gulden, Door de Naelaetige te verbeuren, offte nae t goet vinden van den Heeren Dijck-rigter.

3. Sullen voor overteikening hebben te betaelen, Een Eijenaar offte beklemde plaatse, Vier schelling, ende voor Vrije ende onbeklemde Landt, Twee Schelling Door de Meijers offte huijrders te betaelen offte soo veel als de Heeren Dijck-Rigters, het in haar Out gebruik hebben.

4. Ende sal aen alle en Een ijder die

[Pagina 218, scan 0001_0818_0222.jpg]

het begeert, Vicie Extract, ofte Copie uit het Dijck-Register, gegeven worden, het welke van Den Heer Dijck-graff, off die geene het Dijck-Boeck onder hem heeft niet moge geweijgert werden

Hier door Zal de Hooge Regeeringe van dese Provincie, seer veel Nutt ontfangen, ende eene goede ordeninge tot welsijn van 't geheele Landt, als meede wanneer Eenige Ramp off ongemack mogte komen, Dan sal men niet Noodig hebben, eenige Maanden nae Eijgenaars off gebruikers te zoeken, als in den Jaere 1718 is geschiet.

Brenge Verders alhier in't kort alle de Dijcken deeser Provincie, Een ijder Dijck acte besonderlijck, met des Langte als meede van Post ende Paalwerck, ende wat het sal kosten Jaarlijks tot onderhout, ende als Een Secuire Fonds, daartoe was, Soude door eene goede Directie genoeg overblijven, om also in Eenige Jaeren een Somme per Cassa te hebben, om bij Noot van swaere Rampen niet verlegen te sijn, was wenschelijck Dat alles Provinciaal was, Dan soude dese Provincie niet weten van de Swarigheden der Dijcken, Daar het nu onder veele Dijck-acten seer slegt toegaat, Voornamentlijck daar de Boeren te veel gesag hebben, als genoeg

[Pagina 219, scan 0001_0818_0223.jpg]

genoeg uit het voorgaande is te sien.

Doch moot men meede tot Loff seggen van De meeste Heeren Dijckrigteren Dat sij nae de Nieuwe vast gestelde Dijckkagie, Defftig haare onderhoorige Dijcken verbeteren, verswaeren, ende onderhouden het welckke van een welmeenende des Lands, voor Een Plaisir Reise des Sommers wel kan gesien worden, Sonder ijmandt te noemen, wie en wat Dijckrigter het welwesen van 't Landt behartiget, off Niet.

Toelichting op de lengte van de dijken en de onderhoudskosten in Hunsingo

Hunsingo Quarteer
Beginnende van de Stadts grafft,
bij de Scheepemaekers werff.

1. Stadts hamrick, Leggende onder Schouw van de Hooge Heeren Scheppe- ren der Drie-Delff-Zijlen, hebben vol- gens over-giffte = 256 ½ grass Landt waar- op Leijt Reij-Dieps [Reitdiep] Dijck = 743 Rooden.

2. De Geïnteresseerde Dijck van de Lan- den in de groote padde-poel [Paddepoel], Zijnde onder Schouw, van de Principaalste Eijgenaars, Lossen haare waater door Eene Mande Pompe onder de Dijck in't Reij-Diep [Reitdiep], is Langh = 373 Rooden

[Pagina 220, scan 0001_0818_0224.jpg]

3 De Wierumer Dijck Leggende tot Laste van de Landen in de hooge Padde- poel, onder Schouw van de Rentemeester der Provincie vaste goederen, en grootste Eijgenaars, begint daar de geïnteresseerdens Dijck eijndiget, ende Eijndigende bij Wie- rumer Dijck-gatt Lossen haare waater door Twee mande Pompen in't Reijdiep [Reitdiep] is Lang = 453 Rooden.

Hier Langs van 't Wierumer Dijck- gatt tot aen de Stadt is geen Paal- werck en heeft de Provincie alhier te onderhouden 340 Rooden Dijck, heeft Jaarlijks tot onderhoud van Nooden 340 *gulden* ende alle Jaeren van nooden ou- de steen, om te werpen, waar veele Cabbe- linge komt, als meede hier ende daar ge- vlogte Rieswerck meede geschatt op 260 *gulden* also voor de Provincie jaarlijks 600 *gulden* ende voor 1222 Rooden Particuliere Dijck tot onderhoud... 1800 *gulden*

Deze Dijck is alzo gemaakt, Dewijelen de Dijck nae de Dieps kant heel steil was Soo is de Cappe ingebragt 8 à 10 voet, De Dijck hoog, nae het binnen Meij- velt te reekenen 11 à 12 voet, De Cappe

breet 6 voet, en van de Caps binnen kant tot de Dijck voet Doszerende 30 voet ende de binnen Dijck voet breet 16 voet, Dan Een egaele Ringsloot,

[Pagina 221, scan 0001_0818_0225.jpg]

Langs heen, als *Figure 1* is te zien, alwaar meede gezien kan worden, het Moo- del van de oude Dijck.

4. Van het Wierumer Dijkck-gatt off Pompe van het Selwerder Diep [Selwerderdiepje], begint de Selwerder Schepperij Dijck, hebbende de Provincie eerst 54 Rooden ende de Particulieren 316 Rooden, Sijnde onder Schouw van 't Hoog Eedele Huis van Wetsinge, hebbende de Provincie hier jaarlijks met de Pompe, en 100 Rooden van de Pompe het Diep te graeven, en Roeijen van Nooden 50 *gulden*, ende de Particuliere 's jaars 100 *gulden* van Nooden.

5. De Souwerder [Sauwerd], en Wetsinger Schep- pereij Dijck begint, daar de Selwerder Eijndiget en Loopt tot Wetsinger Ziel onder Schouw van het Hoog Eedele Huijs van Wetsinge, is Lang 303 Rooden Jaarlijks tot onderhoud van Nooden = 200 *gulden*

6. De Provincie Dijck onder Schouw van De *Eedele* Moogende Heeren GeDepu- teerde Staeten is Lang 518 Rooden, begint aen de Noord-zijde van 't Oude Diep [Oude diepje], bij Clemmius plaatse, en Eijndiget bij de Noorder Pompe, heeft 50 Rooden Paalwerck en Twee swaere Pompen te onderhouden, als meede Steen en gevlogte Riis-werck, en jaarlijks tot on-

[Pagina 222, scan 0001_0818_0226.jpg]

onder hout van Nooden = 600 *gulden*, Deese Dijck is hoog 12 voet buiten Doszering 30 en meer voeten, Cappe breet 8 voet, De binnen Doszering is 24 tot 28 voeten.

7. De Scheelighamster [Schilligeham] Dijck, begint aan de Noorder Pompe, ende Eijndigt bij de Maarhuijster [Maarhuizen] Dijck, heeft

op 638 grasen Provincie Landt 297 Rooden Dijck, hier moet de Provincie onderhouden, Drie a Vier Rijs hoofden, hebben 's Jaars tot onderhoud van Nooden 200 *gulden*, ende de Dijck tot Laste van de Meijers, heeft tot onderhoud van Nooden 200 *gulden*, De Provincie Meijers hebben selfs de Schouw.

8 De Maarhuijster [Maarhuizen] Dijck onder Schouw van De Heer van Bellingeweer, is Lang 209 Rooden, Hijr heeft de Provincie Twee Rijs hoofden, 's Jaars tot onderhoud 100 *gulden* ende de Dijck tot Laste van de ingesetenen 's Jaars van Nooden = 150 *gulden*

9. Maarslagh [Maarslag] begint bij Winsummer Zijl [Winsumerzijl] ende eijndiget bij het Waarhuijs van Schouwer-Zijl [Schouwerzijl], Leijt onder Dijck-regt van 't Hoog Eede/e huis van Uldrum [Ulrum] is Lang 409 Rooden hier onderhoud de Provincie Twee Rijs-hoofden is 's Jaars 100 *gulden*, ende de Particulieren tot de Dijck 's Jaars = 200 *gulden*

10 Warff-huijster [Warfhuizen] Dijck begint bij

[Pagina 223, scan 0001_0818_0227.jpg]

Schouwersijl [Schouwerzijl], ende Eijndiget bij de Suijrdijckter [Zuurdijk] Schouw, Leijt onder Dijck-Regt, van 't Hoog-Eede/e huijs van Ulrum is Lang 1088 Rooden, De Provincie heeft hijr te onderhouden 250 Rooden Paalwerck voor de Barnigaeten, en Vulling in de Hoofden welcke Jaarlijks moet kosten 1000 *gulden* ende de Particulieren tot de Dijck Jaarlijks 1000 *gulden*

11 Suijrdijck [Zuurdijk] begint daar de Warff-huijster [Warfhuizen] Dijck eijndiget, ende Eijndiget bewesten de Huijsen van Houwersijl [Houwerzijl], is onder Dijck-regt van 't Hoog Eede/e Huijs van Wehe, is Lang 767 Rooden heeft voor Lant en geen Paalwerck ende heeft Jaarlijks tot onderhoud van Nooden... 700 *gulden*.

De voornoemde Dijcken van Nomere 4 - 5 - 7 - 8 - 9 - 10 en 11. heeft tot Profijl hoog 9 en 10 voet, nae het buiten Meijveldt te reekenen, De buiten Dossering 24 voet, Cappe 7 voet breet.

De binnen Dossering 22 voet, alles als *Figure Nomere 2.* aanwijst, want deese Dijcken hebben voor Landt.

12. Vliedorp ende Nieuwkerckster [Niekerk] Dyck, beginnen daar de Suijrdijckster [Zuurdijk] Eijndiget, ende streckt tot de schansgrafft van de Zout-Camp [Zoutkamp], ter Lengte 752 Rooden, De Provincie in Cumbeert, De Dijck rondt de Schanse = 175 Rooden, ende op de Noord-Zijde van de Provincie voor

[Pagina 224, scan 0001_0818_0228.jpg]

Nieuwkerck [Niekerk] 50 Rooden, also Zaemen Lang... 977 Rooden

Hijr van mooten de Particulieren onderhouden 802 Rooden Dijck, als meede $\frac{1}{3}$ van 400 Rooden Paalwerck is 't Jaars 3200 *gulden*.

De Provincie 175 Rooden Dijck is 't Jaars 400 *gulden*, $\frac{2}{3}$ van 400 Rooden Paalwerck is 1400 *gulden*, Noch 200 Rooden swaere Paalwerck met 150 Rooden aen Hoofden heeft Jaarlijks van Nooden 2000 *gulden* also voor de Provincie Jaarlijks 3800 *gulden* Leggende deze Dijcken onder Schouw van 't *Hoogen Eedele* Huijs van Uldrum, het Profijl is van deese Dijck als *Figure Nommer 3* aanwijst

13. De Vierhujster [Vierhuizen] Dijck, begint benoorden de Zout Camp [Zoutkamp], alwaar de Nieuwkerckster [Niekerk] Eijndiget, mede onder Dijck regt van 't huijs van uldrum, heeft 500 Rooden Seedijck Jaarlijks tot onderhoud 1000 *gulden* en heeft de Provincie tot onderhoud van 100 Rooden Paalwerck Noodig = 500 *gulden* het Profijl is als *figure 4* aanwijst.

14. De Uldrummer [Ulrum] Seedijck begint benoorden Vierhuisen [Vierhuizen], alwaar de Vierhujster eijndiget, onder schouw van 't *Hoogen Edelen* Huijs van uldrum. Is Lang 600 Rooden, heeft geen Paalwerck, maar uijterdijck offte queller, heeft Jaarlijks van Nooden tot onderhoud 1200 *gulden* heeft tot Profijl als *figure 4* aanwijst.

[Pagina 225, scan 0001_0818_0229.jpg]

15. De Leenster Proobstij Dijck begint aen De Uldrummer [Ulrum], Leijt onder Dijck-regt van 't Hoogen Eedelen huis van Leens is Lang = 59 Rooden heeft voor lant en geen Paalwerck, Jaarlijks noodig tot onderhout = 100 gulden heeft het Profijl als Figure 4 -. aanwijst.

16. Hoornhuyjster [Hornhuizen] begint aen de Leenster Proobstij Dijck, Leijt onder Dijck-regt van 't Hoog Eedelen huis van Hoornhuyjsen, is Lang - 504 Rooden heeft voor Landt en geen Paalwerck Jaarlijks tot onderhout 600 gulden heeft het Profijl als Figure Nommer 4 en 5 - aanwijst.

17. De Leenster ende Weher Dijck begint daar de Hoornhuyjster [Hornhuizen] eijndiget en is de Leenster oude Dijck Lang 136 Rooden, Dan de Weher Lang 92 Rooden Dan de Nieuw gelegde Leenster Dijck in den Jaere 1718 Lang - 134 Rooden, also saemen 362 Rooden, heeft voor Landt en geen Paarlwerck, heeft Jaarlijks tot onderhout van Nooden 700 gulden, De oude Dijck heeft het Profijl als figure aanwijst, ende de Nieuwe gelegde Dijck als Figure 5 - aanwijst
Al de gront van de Stadt tot de Nieuwe Leenster Dijck is kleijagtig.

18. De Cloosterbuirse [Kloosterburen] Dijck is in't Jaar 1718 Nieuw geleijt, Leijt onder Dijckregt van 't Hoog Eede/e huijs van Wehe is Lang 520 Rooden, en moot Jaarlijks tot

[Pagina 226, scan 0001_0818_0230.jpg]

onderhout hebben, = 1500 gulden, ende heeft de Provincie hijr wegens de uijtgedijkte Landt 44 Rooden, 6 voet, Zoo meede Jaarlijks tot onderhout moot hebben 120 gulden heeft het Profijl als Figure Nomere 6 - aanwijst

19 Olden Clooster-Dijck [Oldeklooster], meede Nieuw gemaakt 1718, alles leggende op Provincie Landt, ende beklemde Meijers is Lang 170 Rooden, waarvan de Provincie heeft bekommen tot onderhout 63 Rooden, welke Jaarlijks moot kosten 200 gulden

ende voor de Provincie Meijeren 350 *gulden*
's Jaars, Leijt onder Schouw van De Heer
van Wehe , het Profijl is als *Figure* Nomere
7 -. aenwijst

20de De Nieuwe Wierhujster [Wierhuizen] Dijck be-
gint an 't Noord Oost Eijnde, van de Olde-
Clooster [Oldeklooster] Dijck, is meede gemaakt in den
Jaere 1718, hijr heeft de Provincie Eerst
48 Rooden 8 voet, welcke 's Jaars tot onder-
hout van Nooden heeft. - 160 *gulden* ende
de Particuliere 59 Rooden vereijscht 's Jaars
= 200 *gulden*

21. De Carspels Wierhuijsen [Wierhuizen], Peterbuiren [Pieterburen]
en Wester Nielandt [Westernieland], in Cumbeert te mae-
ken de Op-Dijck, soo is, Tusschen de oude
Wierhujster Dyck, ende de Nieuwe geleijde
Buiten Zeedijck van Wierhuijsen, is
Lang 66 Rooden, Jaarlijks tot onderhout
= 60 *gulden*.

22. De Nieuwe verswaerde Wierhujsters [Wierhuizen]

[Pagina 227, scan 0001_0818_0231.jpg]

Seedijck, als Leggende op 31 Juck slegt Land
= 119 Rooden Seedijck, Zijnde hijr eene
slimme plaatze, en moet met Paalwerck
gehouden werden, en Drie a Vier Hoofden
Voor den Jaere 1718 heeft hijr van Wier-
huizen tot aan Waetum [Watum] Een Caedijck ge-
weest, want De oude Zeedijck, Die het waa-
ter, heeft uit de De Provincie mooten keeren
Loopt binnen door het Landt, welckce soo
genoemde Oude Dijck, in eene Eelendige staat
was, en van binnen steijl als eene muire
waar door den 25 september 1717, Meenig-
vuldige Swaere Colcken ingespoelt sijn, en
nu onheerstelbaar, waaromme geresol-
veert is, Deese buiten Leggende Caedijck
te Perfectioneren tot Eene Zeedijck, als
meede, Dat het Meijvelt ofte Landt, waar-
op de Cae-dijck Leijt, meest over al 3 à
4 voet hooger is, als de Dijck voet van
de oude Dijck.

Deeze 119 Rooden Dijck op 31 Juck slegt
Landt, Zal onvermijdelijck tot Laste
van de Provincie komen, Zoo daarin
niet voorsien word, ende Dewijlen de
Oude Dijck, niet te heermaeken is, soo
behoorde het Carspel Eendrum [Eenrum], Dat over
3000 Juck Landt heeft, en nu geen Dijck,

verdeelt te werden, om neffens die van Wierhuijsen [Wierhuizen], en Peterbuijen [Pieterburen], De Dijcken te maeken, en onderhouden, Die inCumberende Zijn, aen Wierhuisen, en Peterbuijen, als meede te Reekenen van de OldenClooster [Oldeklooster] Dijck af, Deese 119 Rooden Dijk

[Pagina 228, scan 0001_0818_0232.jpg]

Sal jaarlijks komen te onderhout 300 gulden, als meede 200 Rooden Paalwerck tot Laste van de Provincie. Jaarlijks tot onderhout... 1000 *gulden*.

23. De Peterbuijse [Pieterburen] Dijck begint an't Oost eijnde van De Wierhuijster [Wierhuizen], is Lang 590 Rooden, heeft jaarlijks Noodig... 1000 *gulden*.

Heeft Queller of voorlandt, en geen Paalwerck.

Van de Oude Leenster Dijck tot eijnde van de Peterbuijse is een Zandig gront welke met alle Stormen veele Perrikel onderworpen is.

24. De Wester Nieuw-Landster [Westernieland] Dijck begint aen De Peterbuijse [Pieterburen], is Lang 508 Rooden, heeft Jaarlijks Noodig 750 *gulden* en leggen de Wierhuijster [Wierhuizen] Peterbuijse en Wester-Nieuw-Landster Dijcken onder Dijck regt van't Hoog Eedele hujs van Dijcksterhujs.

Wester Nieuw Landt heeft goet voorlandt, en kleijagtig gront, het Profijl van deese Dijcken, Wierhuijsen, Peterbuijen en Wester Nieuwlandt is als Figure Nummer 8 - aenwijst

25de De Andelster [Den Andel] Dijck begint daar de Nieuw Leenster eijndiget, is Lang 423 Rooden, heeft jaarlijks tot onderhout Noodig 600 *gulden*, De ingezetenen hebben selfst

[Pagina 229, scan 0001_0818_0233.jpg]

het Dijck Regt, heeft groot voor Landt ende kleijagtig gront, het Profijl is als figure

26. De Warffumer Dijck begint aen de Andelster [Den Andel] is Lang = 548 Rooden, vereijscht Jaarlijks tot onderhout = 800 *gulden* Leijt onder Dijck-regt van De Eedele Moogende

Heeren van de ommelanden, heeft groot
aenwas off queller ende Kleijagtig gront het
Profijl als Figure nommer 8 - aenwijst, Eedoch
een voet hooger.

27. Usquert heeft sijn begin aen de Oost-
eijnde van de Warfummer [Warffum] is Lang 1136 Roo-
den, heeft jaarlijks tot onderhoud van noo-
den 1600 *gulden*, heeft groote queller Kleijagtig
gront, Leijt onder Dijck regt van 't Hoog-
Eede/le Huise van Menkema, het Profijl
is als Figure Nommer 8 - aenwijst

28. Uithuisen [Uithuizen] begint aen de Oosteijnde
van Usquert, is Lang 761 Rooden heeft
jaarlijks noodig... 1500 *gulden*
heeft Queller maar niet veel, Leijt
onder Dijck-regt, van het Hooge Eedele
Huis van Menkema, De gront gemengt
met kleijende zandt, heeft het Profijl van
Figure 8. Nommer maar 9 voet hoog

[Pagina 230, scan 0001_0818_0234.jpg]

29. De Meeder [Uithuizermeeden] Dijck begint aen De
Oost-Eijnde van de Uijthuijster [Uithuizen] is Lang
= 2248 Rooden heeft jaarlijks Noodig
= 4500 *gulden* Leijt onder Dijck-regt, van
't Hooge Eedele huijs van Nieuwenstein
en heeft een juck Landt 7 voet Dijck
heeft wat buiten Queller, en bemeng-
de gront, het Profijl is als figure Nomere
b -. aenwijst

Hijr Aan't Oost-Einde, Eijn-
diget het Husingo quartiere bij het
Tjariet.

[Pagina 231, scan 0001_0818_0235.jpg]

De Dijck-acten bij malkander
gebragt, waaruit gesien kan worden wat de
Provincie heeft, ende de Particulieren.

		Rooden Post en Paalwerken	Rooden Dijck	Hoeveel gulden 's Jaars	Rooden Dijck.	hoeveel gulden 's Jaars
		De Provincie inCumberend			De Particulieren inCumberende	
(1) (2) (3)	Van de Stadt tot het Wierumer Dijck-gatt		240 R:	600 f	1222 R:	1800 f
<u>4.</u>	Selwert [Sauwerd]		54 R:	50 f	316 R:	100 f
<u>5.</u>	Souwert [Sauwerd] en Wetsing				303 R:	200 f
<u>6.</u>	Provincie	58 R:	518 R:	600 f		
<u>7.</u>	Scheligham	3 Rieshoofd		200 f	297 R:	200 f
<u>8</u>	Maarhuisen	2 Rieshoofd		100 f	209 R:	150 f
<u>9.</u>	Maarslaegh [Maarslag]	2 Rieshoofd		100 f	409 R:	200 f
<u>10.</u>	Warfhuisen [Warfhuizen]	250 R:		1000 f	1088 R:	1000 f
<u>11</u>	Suijrdijck [Zuurdijck]				767 R:	700 f
<u>12.</u>	Vliedorp ende Nieuw- kerck [Niekerk]	750 Rood	175 R:	3800 f	802 R:	3200 f
<u>13</u>	Vierhuijsen [Vierhuizen]	100 R:		500 f	500 R:	1000 f
<u>14</u>	Uldrum [Ulrum]				600 R:	1200 f
<u>15</u>	Leenster Proobsty				59 R:	100 f
<u>16</u>	Hoornhuisen				504 R:	600 f
<u>17</u>	Leens en Wehe				362 R:	700 f
<u>18</u>	Cloosterbuien [Kloosterburen]		44½ R:	120 f	476 R:	1500 f
<u>19</u>	Olden Clooster [Oldeklooster]		63 R:	200 f	107 R:	350 f

<u>20.</u>	Wierhuijsen [Wierhuizen]		48½ R:	160 f	59 R:	200 f
<u>21.</u>	Drie Caspels Opdijk				66 R:	66 f
<u>22.</u>	Wierhuijsen [Wierhuizen]	200 R:		1000 f	119 R:	300 f
<u>23.</u>	Peterbuiren [Pieterburen]				590 R:	1000 f
<u>24.</u>	Wester Nieuwland [Westernieland]				508 R:	750 f
<u>25.</u>	Den Andel				423 R:	600 f
<u>26.</u>	Warffum				548 R:	800 f
<u>27.</u>	Usquert				1136 R:	1600 f
<u>28.</u>	Uithuijsen [Uithuizen]				761 R:	1500 f
<u>29.</u>	Meeden [Uithuizermeeden]				2248 R:	4500 f
	Somma	1350 Rood	1243 R:	8430 f	14479 R:	24310 f

[Pagina 232, scan 0001_0818_0236.jpg]

Alzoo komt voor de Provincie wegens
1350 Rooden Post ende Paalwerck en
1242 Rooden Dijck Jaarlijks tot onder-
hout... f 8430=:=:

Ende voor de Particulieren

14479 Rooden Dijck... f 24310=:=:

Also saemen f 32740=:=: onder-
hout Jaarlijks, aangaande het Hunsin-
go quarter.

Dit word gemeent, als een goede ordre wier-
de vast gestelt, van alle de Dijcken, als
bevoorens genoeg is Demonstreert
Sijnde alle Deese Dijcken gerekent nae
de Roode van 16 voet.

Also van de Stadts graft tot Tjariet Lang
15721 Rooden

Toelichting op de lengte van de dijken en de onderhoudskosten in Fivelingo

Fijvelingo [Fivelingo] Quarteer

1. De Sandtster ['t Zandt] Nieuw verbeterde en verswaarde See-Dijck, begint an 't Ende van de Meeder Dijck, bij het Tjariet is Lang 133 Rooden kan Jaarlijks met 70 *gulden* onderhouden werden, heeft voorlandt off queller ijder grass Landt heeft 2½ voeten Dijck, Leijt onder Dyck-regt van¹⁰

De grondt is gemengt Sandt ende kleij, heeft geen Paalwerck, Profijl is als *Figure* Nomere 8 - aenwijst

[Pagina 233, scan 0001_0818_0237.jpg]

2. De Goldelinster [Godlinze] en Losdorper Nieuwe Zeedijck, begint aen de Zandtster ['t Zandt] is Lang 237 Rooden, ende heeft ijder grass Landt 3 voet Dijck, heeft voorlandt, en geen Paalwerck, Zal jaarlijks van Nooden hebben tot onderhout... 200 *gulden* heeft het Profijl als *Figuur* Nommere 8-aenwijst

3. Spick [Spijk] ende Beerumer [Bierum] haare Dijck, begint aen de Loosdorper [Losdorp], is Lang 857 Rooden, en heeft een juck Landt 7 voet Dijck moot hebben tot onderhout f: 1700--: Als meede 1/3 van 150 Rooden Paalwerck tot onderhout, is 's jaars 400 *gulden*, also voor de Particulieren... 2100 *gulden*. Ende voor de Provincie 2/3 van 150 Rooden paalwerck, ende onderhout van 100 Rooden Kisthoofden, heeft samen jaarlijks van Nooden... 1500 *gulden* ende Leijt deese Dijck onder Schouw van 't Hoog *Eedele* huis van Beerum. Noch Leijt onder Beerumer [Bierum] Schouw 39 Rooden oude Zeedijck, beginnende aen de oude binnen Dijck, ende tot de huizen van Waatum [Watum], welke 's jaars tot onderhout van Nooden heeft 100 *gulden* ende heeft de Provincie een hoofd hier te onderhouden 62 Rooden paalwerck is jaarlijks 500 *gulden*

¹⁰ De naam is niet ingevuld.

Het Profijl is tot de Beerumer sijl
als *figuur Nommer* aenwijst, ende van de Zijl
tot Waatum als *Figuur Nommer 9* aenwijst

4. Holwierder [Holwierde] Regt, als Holwierda

[Pagina 234, scan 0001_0818_0238.jpg]

Uijtwierda [Uitwierde], Eemsdijck, Marsum, ende
Uijt Ende [Uiteinde], Leijt onder Schouw van t
Hoog Eedele Huijs van Stedum, ende Ooster-
witwerder [Oosterwijtwerd] Dijck, onder het Hoog Eedele
Huis van Oosterwitwert, en is beginnende
van de huijsen van Waatum [Watum] als

Provincie wegens vergraevene Landen, tot
die daar geleide Slaaper Dijck 22 1/2 Rooden

Provincie wegens de vergraevene

Landen van De Heeren Erffgenaeme van Beerum, en Heer Swarts	175	Rooden
Oosterwitwerder [Oosterwijtwerd] Regt in panden...	188	Rooden
Holwierda [Holwierde] en Nansum...	376	Rooden
Eenige Particulieren...	6½	Rooden
Twee Provincie Plaatsen...	116	Rooden
Uijt Ende [Uiteinde]...	170	Rooden
Eens Dijck...	107	Rooden
Maarsum [Marsum]...	36	Rooden
Uijtwierda [Uitwierde]...	218	Rooden
	1415	Rooden

Hiervan moeten de Particulieren onder-
houden 1217 Rooden welke 's jaars moo-
ten hebben tot onderhoud f 3000=:=
Ende 1/3 aen Post ende Paalwerck is
1500 *gulden* also voor Particulieren 's jaars
f 4500=:=
Ende de Provincie 198 Rooden Dijck

[Pagina 235, scan 0001_0818_0239.jpg]

tot onderhoudt 400 *gulden* ende voor 1415 Roo-
den Paalwerck, en 200 Rooden Eijcke
Kisthoofden is onderhoud 1000 *gulden*
Alsoo voor de Provincie 10400 *gulden* des
jaars.

Het Profijl is als *Figure Nommer 9* alles
goede Kleij gront.

Noch heeft de Provincie de soo genaemde Zuidwennings Dijck, Schietende tot de Beer van Delfzijl, Lang 360 Rooden, welcke 's jaars van Nooden heeft 1500 *gulden* en 360 Rooden Paalwerck, met 200 Rooden hoofden, welcke van Nooden heeft 6500 *gulden*, also saemen 's jaars... 8000 *gulden*

5. An De Zuid Oost-zijde van Delf-Zijl, alwaar de generaliteits Dijck Eijndiget, begint de Farnsumer [Farmsum] Dijck, Lang = 212 Rooden hebbende Een grasz Landt = 2 voet Seedijck, welcke 212 Rooden Dijck jaarlijks van Nooden heeft 800 *gulden*, ende tot 1/3 van het Paalwerck 250 *gulden* is saemen 1050 *gulden* 's jaars, ende de Provincie 212 Rooden Paalwerck en 100 Rooden hoofden jaarlijks van Nooden... 2000 *gulden*

6. Weijwert [Weiwerd] heeft 356 Rooden Dijck welcke jaarlijks van nooden heeft = 1500 *gulden* ende 1/3 part in 't Paalwerck is 700 *gulden*

[Pagina 236, scan 0001_0818_0240.jpg]

Alsoo voor de Particuliere f 2200=:= De Provincie tot 356 Rooden Paalwerck en 150 Rooden hoofden, heeft jaarlijks van Nooden... 4000 *gulden*

7. Heveskes heeft 183 Rooden Dijck is ijder 3 voeten 1 duym Dick heeft jaarlijks tot onderhoud van Nooden met het Paalwerck 1000 *gulden* ende de Provincie tot 183 Rooden Paalwerck en 100 Rooden hoofden jaarlijks... 1200 *gulden*

8. Ooterdom [Oterdum] heeft 546 Rooden Dijck waarvan de Particulieren hebben 290 Rooden welcke jaarlijks hoort tot onderhoud met het Paalwerck = 2000 *gulden* Ende heeft de Provincie 256 Rooden Dijck met 500 Rooden slaeper Dijck en 900 Rooden paalwercken en hoofden, heeft jaarlijks van Nooden tot onderhoud 10000 *gulden*. De Profijlen zijn van Waatum [Watum] tot de Hooge-Hal, off Waatumer Schants als Figure Nomere 9. ende van de Hooge hal tot aen de Provincie Zuidwennings Dijck als Figure Nomere 10 aenwijst.

De Generaliteits Dijck, Farsumer [Farmsum], Weijwerder [Weiwerd], en Hevesker Dijck als *Figure Nomer* 11 aanwijst

De Ooterdomer [Oterdum] Dijck als *Figure Nummer* 12 aanwijst
De Dijcken van Delfziel [Delfzijl] tot aen De Scheide-

[Pagina 237, scan 0001_0818_0241.jpg]

Scheidepaal, van Klein Oldampt [Klei-Oldambt], Leggen alle onder Dijck-regt van 't Hoog Eedele Huis van Farnsum.

Korte uit-Treckzel van Fijvelingo [Fivelingo] quartiere

Nomer		De provincie alleen tot onderhouden jaar-lijks			Particulieren te onderhouden Jaarlijks	
		Rooden Paalwerck	Rooden Dijck	Gulden	Rooden Dijck	<i>gulden</i>
<u>1.</u>	T'Zandt				133 R:	70 f
<u>2.</u>	Goldelins [Godlinze] en Losdorp				237 R:	200 f
<u>3.</u>	Spick [Spiek] ende Beerum [Bierum]	250 R:		1500 f	857 R:	2100 f
	Dito	62 R:		500 f	39 R:	100 f
<u>4.</u>	Holwierder Regt	1615 R:	198 R:	10400 f	1217 R:	4500 f
	Provincie Zuidwening	560 R:	360 R:	8000 f		
<u>5.</u>	Farnsum [Farmsum]	312 R:		2000 f	212 R:	1050 f
<u>6.</u>	Weijwert [Weiwerd]	506 R:		4000 f	356 R:	2200 f
<u>7.</u>	Heveskes	283 R:		1200 f	183 R:	1000 f
<u>8.</u>	Ooterdom [Oterdum]	900 R:	256 R:	10000 f	290 R:	2000 f
Somma	= Roode	4488	814	37600	3524 R:	13200 f

[Pagina 238, scan 0001_0818_0242.jpg]

Alsoo heeft De Provincie Jaarlijks van Nooden tot onderhoud 4488 Rooden Post ende Paalwerck en 814 Rooden Dijck De Somma van... 37600 *gulden* Ende De Particulieren wegens 3524 Rooden Dijck, ende haar aenpart in't Paalwerck Jaarlijks van Nooden 13200 *gulden* De Roode is Lang, soo wel van Dijck als Paalwerck, veertien voeten.

Toelichting op de lengte van de dijken en de onderhoudskosten in het Oldambt

Klein Oldambt [Klei-Oldambt]
Begint van De Ooterdommer [Oterdum] Dyck al waar Eene Scheidepaal is staande, ende Eijndigende bij de Nieuw Midwolder [Midwolda] Dijck Leggende onder Dijck-regt van De Heer ambtman, als Dijck-graeff, wegens De Eedele Moogende Heeren Borgemeesteren ende Raadt der Stadt Groningen, alles meede hijr gerekent, nae de Roode van 14 voet

1 Waegenborg [Wagenborgen] heeft 18 Rooden Dijck en 18 Rooden Paalwerck, heeft tot onderhoud Jaarlijks van Nooden tot Laste van de Particulieren 100 *gulden* ende van 18 Rooden Paalwerck voor de Provincie 150 *gulden* 's Jaars.

2 Borgsweer heeft 96 Rooden Swaere Zeedijck waartoe 's Jaars van Nooden

[Pagina 239, scan 0001_0818_0243.jpg]

is 500 *gulden*, en de Voor de Provincie wegens = 96 Rooden Paalwerck, en 50 Rooden hoofden jaarlijks... 1500 *gulden*

3. Lesterhuijs [Lesterhuis] heeft 79 Rooden Seedijck en 16½ Rooden Doller Dijck, heeft 's jaars tot onderhoud van Nooden 350 *gulden*, ende 80 Rooden Paalwerck voor de Provincie 's Jaars is... f: 800 *gulden*

4. Lalleweer heeft 64 Rooden Zee-dijck Jaarlijks noodig 250 *gulden* en voor de Provincie 64 rooden Paalwerk is f: 640=:=:

5 Griesen Monneken [Menterne] heeft 85 Rooden Zee-dijck en 31 Rooden Doller Dijck, Jaarlijks van Nooden - 500 *gulden* en voor de Provincie 85 Rooden Paalwerck en 38 Rooden hoofden is = 1250 *gulden* 's Jaars

6. Oude Termunte [Termunten] heeft 14 Rooden Seedijcks en 40 Rooden Doller [Dollard] Dijck komt 's jaars 850 *gulden*, en voor de provincie 146 Rooden Paalwerk, en 70 Rooden hoofden is 's jaars... 2000 *gulden*

7. Nieuwe of Lutge Termunte [Klein-Termunten] heeft 382 Rooden Zeedijck ende 402 Rooden Doller Dijck, heeft 's jaars van Nooden 2000 *gulden* voor de Provincie 382 Rooden Paalwerck en 100 Rooden hoofden 's jaars ... 4800 *gulden*

[Pagina 240, scan 0001_0818_0244.jpg]

8. De Provincie heeft van Fimel [Fiemel], en voorbij Reide, de Dollart [Dollard] inwaarts 840 Rooden Dijck, heeft 's Jaars van Nooden 2500 *gulden*, en is Rontomme Reijde [Reide] Post ende Paalwerck met Hoofden 1800 Rooden het welke 's Jaars moet hebben 18000 *gulden* ende verders met Rieswercken de Zuid Cant bewaeren.

9. Wollendorp [Woldendorp] heeft 30 Rooden Zee-dijck en 600 Rooden Doller [Dollard] Dijck, Jaarlijks van Nooden - 1000 *gulden*, ende heeft de Provincie 135 Rooden Paalwerck 's Jaars van Nooden - 1000 *gulden*

Uit Treckzel van 't
Klein Oldambt.

	Wat De Provincie alleen moet betae- len			Wat de Parti- culieren moe- ten betaelen	
	Rooden Paalwerck	Rooden Dijck	Gulden	Rooden Dijck	Gulden
<u>1.</u> Waagenborgh [Wagenborgen]	18 R:		150 f	18 R:	100 f
<u>2.</u> Borgsweer	146 R:		1500 f	96 R:	500 f
<u>3.</u> Lesterhuis	80 R:		800 f	95½ R:	300 f
<u>4.</u> Lalleweer	64 R:		640 f	64 R:	250 f
<u>5.</u> Griese Monneken [Menterne]	123 R:		1250 f	116 R:	500 f
<u>6.</u> Oude Termunte [Termunten]	216 R:		2000 f	186 R:	850 f
<u>7.</u> Nieuwe Termunte [Klein- Termunten]	382 R:		4800 f	784 R:	2000 f
<u>8.</u> Provincie	1800 R:	840 R:	20500 f		
<u>9.</u> Wollendorp [Woldendorp]	153 R:		1000 f	630 R:	1000 f
Somma =	2964 R:	840 R:	32640 f	1990 R:	5500 f

[Pagina 241, scan 0001_0818_0245.jpg]

Alsoo voor de Provincie Jaarlijks van Noo-
den 32640 *gulden* ende voor de Particuliere
= 5500 *gulden*. Also de Klein Oldambt-
ster Dijck Lang = 2830 Rooden à 14 voe-
ten De Roode.

Groot-Old-Ambt. [Oldambt]

Begint met de Nieuwe Midwolder [Midwolda] Dijck
binnen Drie, alwaar de Wollendorpster [woldendorp] Eijn-
diget, ende Loopt tot de Stadts Eegijpter Dijck [Egypterdijk]
Leijt onder Schouw van Den Hoog Eede/le gestrengen
Heer Drossardt der beide Oldambten, wegens
De Eede/le Moogende Heeren Borgmeesteren ende
Raadt in Groningen.

1 De Nieuw Midwolder [Midwolda] Dijck, Liggende
in de Dollardt [Dollard] heeft aenwas, en geen Paal-
werck, is verdeelt in Carspels panden en Lang

800 Rooden, kan met 800 *gulden* Jaarlijks onderhouden worden.

2. Oostwolde [Oostwold] heeft 356 Rooden Dijck heeft aenwas en geen Paalwerck tot onder hout 's Jaars 400 *gulden*.

3. Finsterwolde heeft 1515 Rooden Dijck hebbende 's Jaars van Nooden 3030 *gulden* ende heeft de Provincie hier te onder houden 100 Rooden, hoofden, en 100 Rooden buining werck. Jaarlijks... 700 *gulden*

De Profijlen van Klein en groot Oldamt Zijn van de Oosterdommer [Oterdum] Scheijde paal Tot voorbij de Zuid Oost Eijnde van Termunte [Termunten]

[Pagina 242, scan 0001_0818_0246.jpg]

Slaaper Dijck, als Figure Nomere aenwijst
Van Termunte [Termunten] Slaaper Dijck tot voorbij Fimel [Fiemel] als Figure Nomere 12.
Van Fimel tot binnen Drien in de Dollard, als Figure Nomere 13. - .
De Wollendorpster [Woldendorp] Dollard Dijck, als Figure Nomere 13 aenwijst.
De Oostwolder Dijck, als Figure Nomere 15 aenwijst.
De Finsterwolder Dijcken hebben verscheidene Profijlen
Maar de Swaaresten van de Bellingwolder Sijl [Bellingwolderzijl] tot aen de Stadts Eegijpster Dijck [Egypterdijs], is als figure Nomere 16- aenwijst
Ende van De Zijl tot de Opdrift als Figure Nomere 16- aenwijst.

Toelichting op de lengte van de dijken en de onderhoudskosten in het Westerkwartier

Wester-Quarteer
Beginnende van de Stadt, buiten Crane Poort

1. Stadts Hamrick, beginnende buiten de Crane Poort, ende Eijndigende bij het Hooge Schutt is Lang 639 Rooden, heeft Jaarlijks van Nooden = 600 *gulden*.

2. Van Hooge Schutt begint de groote Aduwerder [Aduard] Schouw, ende Eijndiget bij Aduwerder Zijl [Aduarderzijl], heeft 2364 Rooden Dijck

[Pagina 243, scan 0001_0818_0247.jpg]

Waarvan de Particulieren hebben 1486 Rooden, moot 's Jaars kosten 2200 *gulden* ende heeft de Provincie 878 Rooden Dijck moot kosten des Jaars 1500 *gulden*, ende 100 Rooden Paalwerck, Neffens Drie a Vier Rijs-hoofden, en Eenige Vragten Steen, komt 's Jaars op... 2000 *gulden*.

3. Feerwert [Feerwerd] begint bewesten Aduwerder Zijl [Aduarderzijl], bij de Schanse heeft 209 Rooden Dijck Zal Jaarlijks komen op 400 *gld*, ende moet de Provincie hier houden 2 a 3 Ries-hoofden, met Vragten steen Jaarlijks 400 *gulden*¹¹

4. Eesinge [Ezinge] begint aen de Noord West Ende van De Feerwerder Dijck is Lang 417 Rooden Eijndiget bewesten het Eesinger Schoor [Het Schoor] bij de Colck, alwaar de Homster [Humsterland] Dijck begint.

Deese Dijcken van de Stadt tot aen de Homster Dijck, Leijt onder Schouw van De Hooge Heeren overste Schepper ende Schepperen van de Aduwerder Zijl. Ende moet Eesinge Jaarlijks hebben 800 *gulden*, als meede moot de Provincie hier onderhouden Vier Rijshoofden en het Eesinger Schoor Hooft Jaarlijks op... 500 *gulden*.

5. De Homster [Humsterland] Dijck is Lang 2000 Rooden Landt, vereijst Jaarlijks 2000 *gulden*

[Pagina 244, scan 0001_0818_0248.jpg]

heeft voor Landt

6. De Oxforder [Okswerd] Meente Dijck s Lang 130 Rooden, Eijndigt bij Com-mersijl [Kommerzijl], Jaarlijks tot onderhoudt, 100 *gulden*

¹¹ Een accolade verbindt de hele paragraaf over Feerwerd.

7. De Drie Waarden [Ruigewaard] Dijck begint bij Commersijl [Kommerzijl] ende Eijndigt bij Meentie Ziel [Munnikezijl], Daar de Dijck van De Provincie van Frieslandt begint is Lang 790 Rooden, moot Jaarlijks hebben tot onderhout 1500 gulden, heeft voorlandt.

Alle De Dijcken in het Westerquarteer [Westerkwartier] hebben Kleijgront, Van de Stadt tot de Kalckovens is het Profijt, als Figure Nomere 17.- aenwijst

Van de Calckovens tot Eesinger [Ezinge] Dijck als Figure Nomere 18.

Eesinge als Figure Nommere 19, aenwijst.

De Homster [Humsterland], Oxforder [Okswerd], en Drie waarden [Ruigewaard], als Figure Nomere 20- aenwijst

[Pagina 245, scan 0001_0818_0249.jpg]

Saemen-Treckzel van het Westerquarteer [Westerkwartier]

	Tot Laste van de Provincie			Tot Laste van Particulieren	
	Rooden Paalwerck	Rooden Dijck	Gulden	Rooden Dyck	Gulden
<u>1.</u> Stadts Hamrick				630 R:	600 f
<u>2.</u> Groote Aduwerder Schouw [Aduard]	100 Rood: 4 Rieshoofd	878 R:	3500 f	1486 R:	2200 f
<u>3.</u> Feerwert [Feerwerd]	3 Rieshoofd		400 f	209 R:	400 f
<u>4.</u> Eesinge [Ezinge]	5 Rieshoofd		500 f	417 R:	800 f
5. Homster Dijck [Humsterland]				2000 R:	2000 f
6. Oxforder [Okswerd]				130 R:	100 f
7. Drie Waarden [Ruigewaard]				790 R:	1500 f
Somma =	100 R:	878 R:	4400 f	5671 R:	7600 f

Toelichting op de lengte van de dijken en de onderhoudskosten in de hele provincie

Volgt Saemenstel
Van de geheele Provincie

	Rooden Post ende Paal- werken.	Rooden Dijck	Guldens Jaarlijks
Husingo Quarteer	1350 R:	15721 R:	32740 f
Fijvelingo [Fivelingo] Quarteer	4488 R:	4338 R:	50800 f
Kleijn Oldamt [Klei-Oldambt] met Reijde [Reide]	2964 R:	2830 R:	38140 f
Groot Oldamt [Oldambt]	200 R:	2671 R:	4900 f
Westerquarteer [Westerkwartier]	100 R:	6549 R:	12000 f
Somma	9102 R:	32109 R:	138580 f

[Pagina 246, scan 0001_0818_0250.jpg]

Noch is Noodrig het onderhoud
van Provinciaale, Treckwegen, Tillen-
bruggen, alle Provinciaale woningen ende
Kercken, (buiten het Stadhouders Hoff.)
Jaarlijks... 11420 *gulden*
Also saemen in't Generaal
gerekent op... 150000 *gulden*

Sijnde hijr in't generaal gesproo-
ken van het jaarlijkse onderhoud te
weeten als de Dijcken ten volle, nae haare
Provielen sijn gemaakt, ende bij Tijts, in't
Voor Jaar altijd gerepareert, ende met Queek
ende Hoij saat besaeijt, waar door de Dijcken
Deselve Sommer, groen werden, ende door geen
beesten vertreeden, ende bedorven, maar or-
dentelijke overdrifften gemaakt, Al waar
voor Landt off Queller is, want soo als het
nu toegaat, is het onverantwoordelijck, Dat
de kostelijke Nieuw gemaakte Dijcken, soo
beklaegelijck werden behandelt, door het
vertreeden van de Beesten, in graeven van
Schutt paalen, ende veele andere ongeregeld-
heden, 't welke bij onse Nabuiren als Vries-
land [Friesland], Doch noch meerder in Hollandt
en Zelandt [Zeeland] Een groot Crimen is; Jae
het gaat soo verre, Dat Soo indien haare
Eedele Moogende de Heeren Staeten, haare goe-
de ordres niet beter worden geexcecuteert,

Dan Sullen De Defftige Dijcken, welcke met soo veele kosten en, Moeijte sijn gemaakt wederomme in haare oude gestel en Fatzoen komen, want zegte voort, al veele Dijck-

[Pagina 247, scan 0001_0818_0251.jpg]

acten Zoo Slordig en Schandelijk, daarmede Leven, als off geen See meer was off Stormen te verwagten waren, gelijk Liefhebbers van 't Vaderlandt Oogenschijnlijk *konnen* sien.

Toelichting op Posten en Paalwerken

Volgt Eenige Demonstratien aengaande de Post ende Paalwercken Sijnde hiervan Duidelijck genoeg gesproken bevoorens, Doch omme kortheijts halven, stelle dit hijr.

Laage Paalwercken Sijn alleen goet omme de Dijck voet te behouden, Maar kommen de Aarde Dijck in Stormens tijt niet bewaeren, want de bruijsende See, valt onverhindert op de Aarde Dijck, en breekt daar gaeten in, en alsoo Door Breuken veroorsaakende, en de Aarde wegspoelt, het Landt van binnen vergraven, en verspilt, en opt Laatste, See van binnen soo wel als van buiten.

Te Hooge Paalwercken, Sijn meede niet goet, want dan hebben sij veel perrikel omme van de Swaare Seebaren in stukken geslagen te werden, ofte Lossgearbeijt te werden.

Waaromme hijr Nauw opgelet moot worden wat Diepte daar is, ende de hoogte van de Dijck, Daaromme hijr Een Exempel Demonstrerende, als meede gesien kan werden aen de *Figure* Nomere 22 .-.

Men bereijt Eijcken off greene Posten, kant regt gesaagt, ende geschaaft Zoo lang dat sij Ruim half in de vaste gront komen als C:N: ende de boven enden van de Posten Soo hoog, Dat sij op 4 voet beneden de Cappe van de Dijck komen, D:H: ende aen de binnenZijde van de Naaden gekleet, met goede greine Drie

Duims posten wel gevoegt, als B:O. also. 9 Duim

[Pagina 248, scan 0001_0818_0252.jpg]

Dick houdt, overhangende, nae de Dijck, aen beijde Zijden, boven gordings aenleggen, van 10/14 ofte 9/13 Duijm Cant gesaagt, greine hout, ende op alle 4 à 5 voet offte Drie spant op eene Roode, Een Spant schooren, De buitenste van Hamburger off swaere Noordse Balcken, Naar Eijsch, als B:C: 6 voet Langer als de Posten, ende de binnen van Noordse Balcken, Lang als de Posten B:J: ende Verders soo geslagen, als de bestecken, Daarvan melden.

Alwaar deese Nieuwe Spant wercken sijn geslagen, blijft de Dijck onbeschadiget en heeft met de Stormen niets te Leijden Sijnde dit het Swaaresten werck dat geslagen word, en alwaar de Dijcken minder zijn, maakt men ook mindere wercken Angaande De Hoofden is meede al bevoorens van vermelt, Maar stelle om te Demonstreren, Hoe De Hoofden mooten gestelt werden, als Figure Nomere aenwijst, als meede aan te toonen, Hoe bederffelijck De oude Hoofden sijn, Die Divers in De See staan, als Figure Nomere aenwijst.

Alle de stormen en Hoog Hoeden, Die voor de Dijcken deser Provincie gevaerlijk zijn komen uit *West Noord West*, en *Noord West*. of anders in't gemeen van de Wester tot aen de Noord, als wanneer de Vloeden en de Ebben seer snel Loo- pen, Doch de Vloot ende De Storm

[Pagina 249, scan 0001_0818_0253.jpg]

winden valt met groot geweld op de Noord-ooster Dijcken aen, als van de Beerumer [Bierum] Zijl, tot voorbei Reida [Reide], ende alsdan Een Hooft van de Dijck *Noord Noord Oost*. of *Noord Oost* in Zee staat, als het hooft, J:k: van Figure Nomere 21 is te sien, dan komt de *West Noord Wester* ofte *Noord Wester* Storm, en Stroom Regt in de Hook van dat Hooft en Dijck invallen, en word van sulck een hooft gevangen, en met Force gestuit, Ende also Een verbasende See maakt, waar door Een Draijing komt, en de gront van Uwe *Edele* paalwerck en hooft wegh maalt, ende de

verstoorde geforceerde Seebaeren, Regt op de Dijck, werpt, en alles in stucken breekt, Het selve Quaadt Veroorzaakt de Ebbe, alles als Figure Nomere 21 - aenwijst.

Alle de andere winden als van *Noord Oost Oost Zuid Oost* Zuiden en *Zuid Westen* Doen onse Oosterse off andere Dijcken geen Schade, want Met alle die winden is het Laag waater Also Dat de Ebbe ons geen hinder noch aen Dijcken, noch aen gront Doet. Waaromme De Hoofden, Zedert dat Com-mijs Provinciaal ben geworden, hebbe gestelt *Oost Zuid Oost* en *Zuid Oost* om alsoo De Noordweste Storm en Stroom saaktres aff te Leiden, waar door meest alle wercken Oogenschijnlijck gront hebben gewonnen, met alle de Nieuw geslagene hoofden, Ziet De Figure Nomere 22- ende de Letters F:G: aenwijst

[Pagina 250, scan 0001_0818_0254.jpg]

Het is best dat De Hoofden Kistwercken, Zijn, onder wijt, binnes werks 6 voet, en boven Vier ende minder Voeten als maar de Vullinge, daarin kan gevlijt werden, De Hoofden mooten niet te hoog staan, maar van het Paalwerck al nae buiten, met de gront afdaalen, ende is dit een werck waarop Nauw keurig moot gellet werden, om dat de Provincie hierin Godloofelijk bedroogen word, Door Heijbaesen, en door oppassers, want de Posten ende balcken tot de Hoofden, mooten ten mindsten half in de gront komen.

Men kan hier en Daar wel Spant-hoofden slaan, Tusschen de Kisthoofden Maar voor al niet te hoog, men moot op andere plaatsen, geen hoofden slaan off maeken, off men moet ondersocken, wat Stroom aenwint off verliest, Zijnde waarlijck de geheelde welvaard van deese Schoone Provincie daaraen hangende, om alle deese wercken, Door eene Riepe ondersoek en goede kennisse, en arbeidsame werkinge van den genen die als Directeur van alle Dese werken is.

Aldus op 't Eenvoudigste samen gebragt, versoekende Die geene soo meerder weet het sijne hierbij te voegen en deesen te verbe-

teren, sal altijd Dienstig zijn tot welwesen
van 't Landt, maar die geene veel van Re-
deneert, en niets tot verbeteringe wil toebren-
gen, Achte ick niet beter als een
Caijster

[Pagina 251, scan 0001_0818_0255.jpg]

Wense Verders Dat Godt De Provincie
wil bewaeren, Maar bij Noot sal
hierin, wel het Eene off andere voorval
Nutt kunnen zijn, Hadde ick Een
sulck Relaa, offte Voorschrift gehad,
Doen Commijs Provinciaal wierde, Het
hadde De Provincie veele Duisenden Pro-
fijt geweest, Hoewel door des Heeren
goetheijt wel verseekert weet, Dat veele
Duisenden voor de Provincie hebbe be-
spaat.

Aldus Den 14 December: 1730

T. Seeratt.

[Pagina 252, scan 0001_0818_0257.jpg¹²]

Figuur 1: De westzijde van de Reitdiepdijk

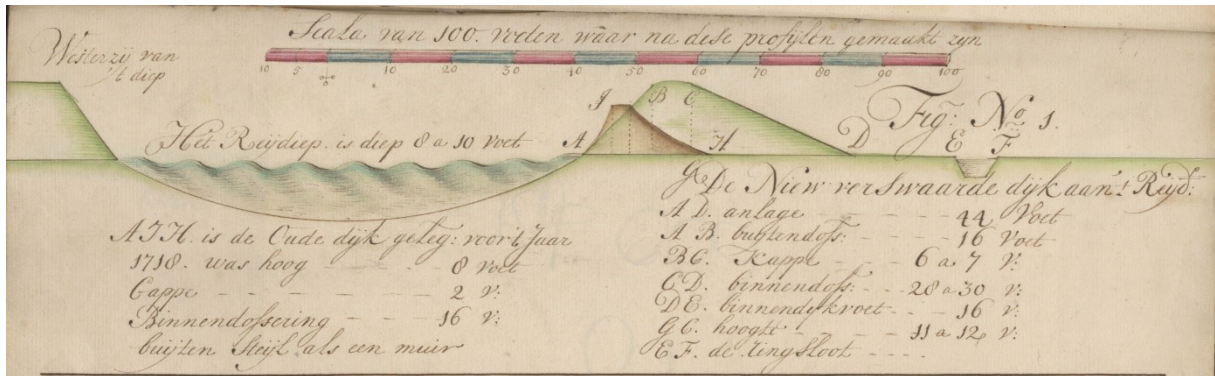

Figure Nomere 1

[Linksbovenaan:] Westerszij van 't diep

[Bij de meetlat:] Scala van 100 voeten waar na dese profielen gemaakt zijn

[Links van A:] Het Reijdiep is diep 8 a 10 voet.

[Linkerkolom:]

AIH is de Oude dijk gelegd voor 't jaar
1718. was hoog... 8 voet
Cappe... 2 voet
Binnendossing... 16 voet
buiten steijl als een muir

[Rechterkolom:]

De Nieu verswaarde dijk aan 't Reijdiep
AD. anlage... 44 voet
AB. buitendossing... 16 voet
BC. Kappe... 6 a 7 voet
CD. binnendossing... 28 a 30 voet
DE. binnendijkvoet... 16 voet
GC. hoogte... 11 a 12 voet
EF. de ringsloot...

¹² Vanaf hier zijn alleen de rechterpagina's genummerd. De linkerpagina's zijn steeds blanco. Deze zijn hier stilzwijgend weggelaten.

Figuur 2: Reitdiepdijk van het Wierumer dijkgat tot voorbij Houwerszijl

Figura Nomere 2 Van Wierumer dijkgat, tot verby Houwerszijl aan 't Reijdiep

[Links van K:] Voorlant sloot
[Tussen K en A:] dijkvoet

[Linkerkolom:]
Oude gewesene Dijk word aange-
wezen door de letters ILMG
MN. hoogte... 7 voet
IL. buitendossering... 14 voet
LM. Cappe... 2 voet
MG. buitendossering... 10 voet

[Rechterkolom:]
Nieuw verswaarde dijk
AD. anlage... 50 voet
AB. buitendossering... 24 voet
BC. Kappe... 7 voet
CD. binnendossering... 22 voet
HB. hoogte... 9 voet
KA. buitendijkvoet... 20 voet
DE. binnendijkvloot... 16 voet

[Pagina 253, scan 0001_0818_0259.jpg]

Figuur 3: De dijken van Vliedorp, Niekerk en Vierhuizen tot Panser

Figure Nomere 3 Vliedorp
Nieuwkerk & Vierhuizen
tot Panser

[Links van A:] Zee bij Soltkamp [Zoutkamp]
[Bij K en L:] Nieuw Paalwerk

[Linkerkolom:]

Oude dijk van 't Jaar 1717

AK. buitendossing... 20 voet
KL. Cappe... 3 a 4 voet
LM. binnendossing hol... 14 voet
LG. op 't hoogst... 10 voet
de putten waren in de dijkvoet

[Rechterkolom:]

Nieuw verswaarde Dijk

AB. buitendossing... 45 voet
BC. Cappe... 10 voet
CD. binnendossing... 40 voet
IC. hoogte... 12 voet
AD. anlage... 90 voet
DE. dijkvoet breed... 16 voet
buiten is paalwerk.

Figuur 4: De dijken van Vierhuizen, Ulrum, De Houw en Hornhuizen en in het Klei-Oldambt

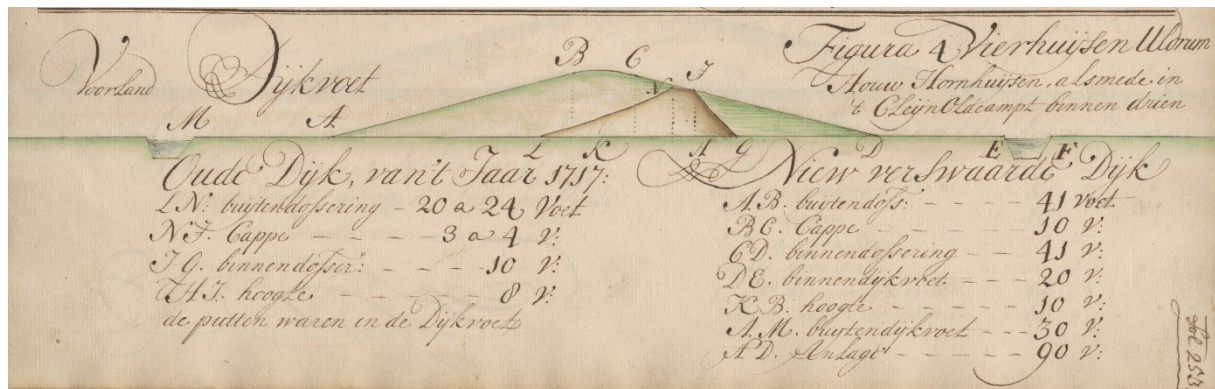

Figura 4 Vierhuijsen Ulrum Houw Hornhuijsen, alsmede in 't Cleijn Oldampbt binnen drien

[Links van M] Voorland
 [Tussen M en A:] Dijkvoet

[Linkerkolom:]
 Oude Dijk, van 't Jaar 1717:
 LN. buijtendossing... 20 a 24 voet
 NI. Cappe... 3 a 4 voet
 IG. binnendossing... 10 voet
 HI. hoogte... 8 voet
 de putten waren in de Dijkvoet

[Rechterkolom:]
 Nieu verswaarde Dijk
 AB. buijtendossing... 41 voet
 BC. Cappe... 10 voet
 CD binnendossing... 41 voet
 DE binnendijkvoet... 20 voet
 KB. hoogte... 10 voet
 AM. buijtendijkvoet... 30 voet
 AD. Anlage... 90 voet

[pagina 254, scan 0001_0818_0261.jpg]

Figuur 5: De dijk van Leens en de oude dijk van Wehe

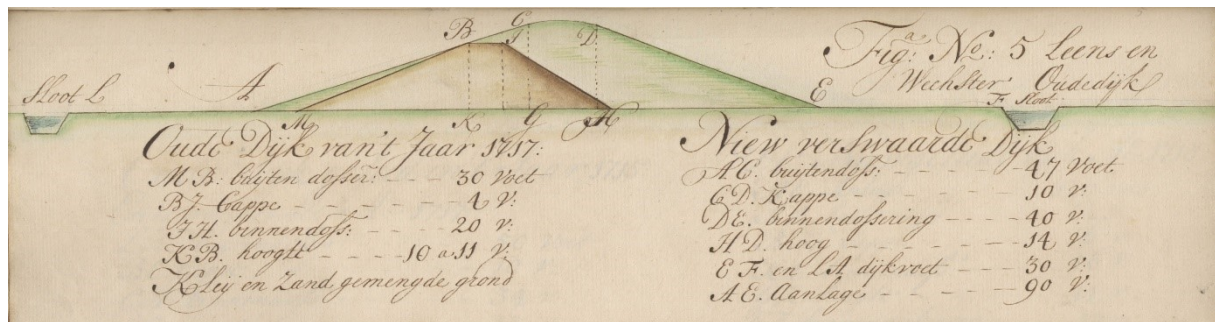

Figura Nomere 5 Leens en Weehster Oudedijk

[Bij L:] sloot

[Bij F:] sloot

[Linkerkolom:]

Oude Dijk van 't Jaar 1717:

MB. buitendossering... 30 voet
 BJ. Cappe... 4 voet
 IH. binnendossering... 20 voet
 KB. hoogte... 10 a 11 voet
 Kleij en Zand gemengde grond

[Rechterkolom:]

Nieuw verswaarde Dijk

AC. buitendossering... 47 voet
 CD. Kappe... 10 voet
 DE. binnendossering... 40 voet
 HD. hoog... 14 voet
 EF. en LA dijkvoet... 30 voet
 AE. Aanlage... 90 voet

Figuur 6: De nieuwe dijk van Leens

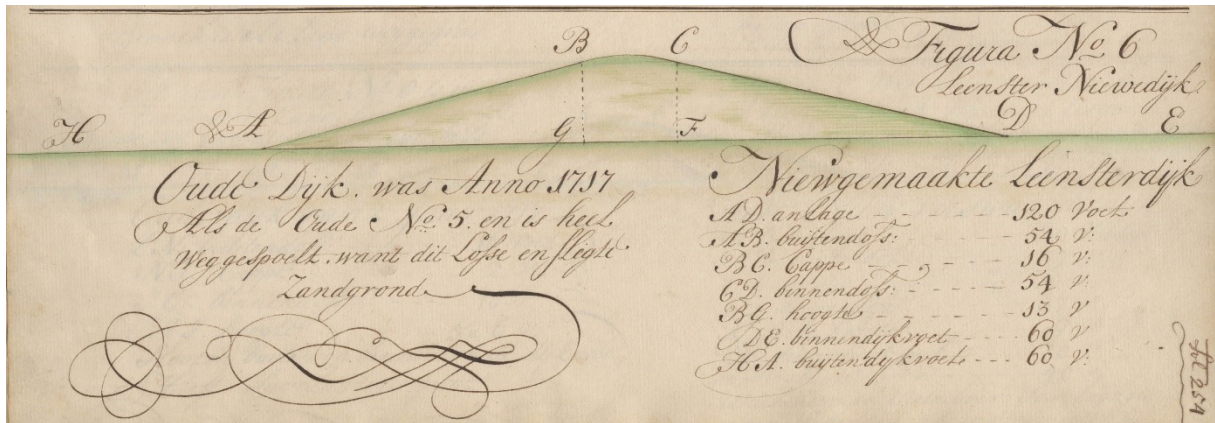

Figura Nomere 6
Leenster Niewdijk

[Linkerkolom:]
Oude Dijk. was Anno 1717
Als de Oude Nomere 5 en is heel
weggespoelt. want dit Losse en Slegte
Zandgrond.

[Rechterkolom:]
Niewgemaakte Leensterdijk
AD. anlage... 120 voet
AB. buijtendossing... 54 voet
BC. Cappe... 16 voet
CD. binnendossing... 54 voet
BG. hoogte... 13 voet
DE. binnendijkvoet... 60 voet
HA. buijtendijkvoet... 60 voet

[Pagina 255, scan 0001_0818_0263.jpg]

Figuur 7: De nieuwe dijk van Kloosterburen, Oldeklooster en Wierhuizen

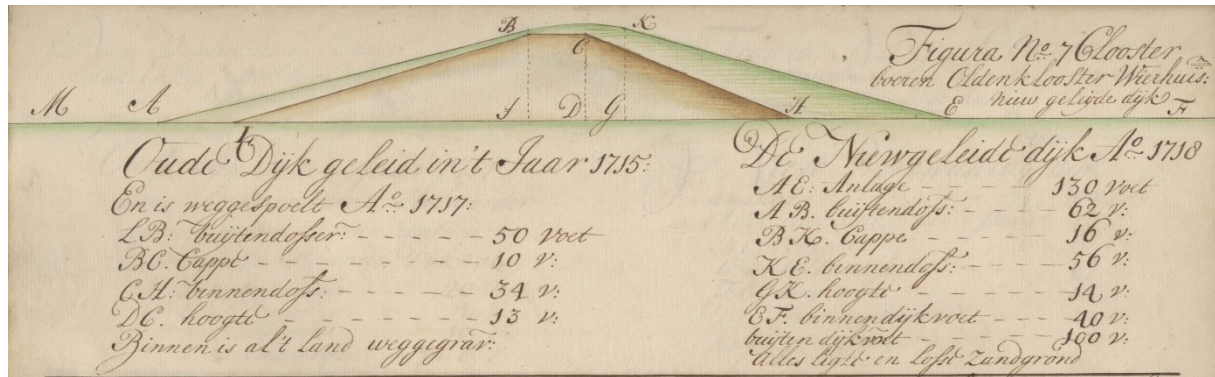

Figura Nomere 7 Cloosterboeren Oldenklooster Wierhuiser nieuw geleijde dijk

[Linkerkolom:]

Oude Dijk geleid in 't Jaar 1715:

En is weggespoelt Anno 1717:

LB. buijtendossering... 50 voet
 BC. Cappe... 10 voet
 CH. binnendossering... 34 voet
 DC. hoogte... 13 voet
 Binnen is al 't land weggegraven

[Rechterkolom:]

De Niewgeleide dijk Anno 1718

AE. Anlage... 130 voet
 AB. buijtendossering... 62 voet
 BK. Cappe... 16 voet
 KE. binnendossering... 56 voet
 GK. hoogte... 14 voet
 EF. binnendijkvoet... 40 voet
 buiten dijkvoet... 100 voet
 Alles ligte en losse zandgrond

Figuur 8: De nieuwe dijken van Wierhuizen, Pieterburen, Westernieland, Warffum, Usquert, Uithuizen en Uithuizermeeden

Figura Nomere 8. Wierhuisen Pieterboeren
Wersternijlant Warfum Usquart
Uithuizen en de Meden nieu gemaakte
dijken

[Linksboven:]

Profijl van Figura Nomere 8 is mede
voor Godlinse [Godlinze] 't Zand ['t Zandt], Losdorp, Spijk
en Bierum, tot aan de Spijkster Zijl, als
mede Holwijrder [Holwierde] en Uitwijrder [Uitwierde]
dijk

[Linkerkolom:]

Oude dijk van 't Jaar 1717:
LN. buijtendossering... 16 voet
NI. Cappe... 2 voet
IG. binnendossering... 10 voet
HI. hoogte... 5 a 6 voet
Slooten buijten en binnen an de dijkvoet
Heeft Savelagtige gront

[Rechterkolom:]

De Nieu verswaarde dijk
AD. anlage... 80 voeten
AB. buijtendossering... 37 voet
BC. Cappe... 10 voet
CD. binnendossering... 37 voet
KB. de hoogte... 9 voet
DE. binnendijkvoet... 30 voet
AM. buijtendijkvoet... 40 voet
Wierhuisen en Pieterboeren [Pieterburen] savelagtige
grond. Westernieland [Westernieland] en verder meest kleij

[Pagina 256, scan 0001_0818_0265.jpg]

Figuur 9: De dijken van Holwierde, Oosterwijtwerd, Uitwierde en Watum tot de provinciedijk van Delfzijl

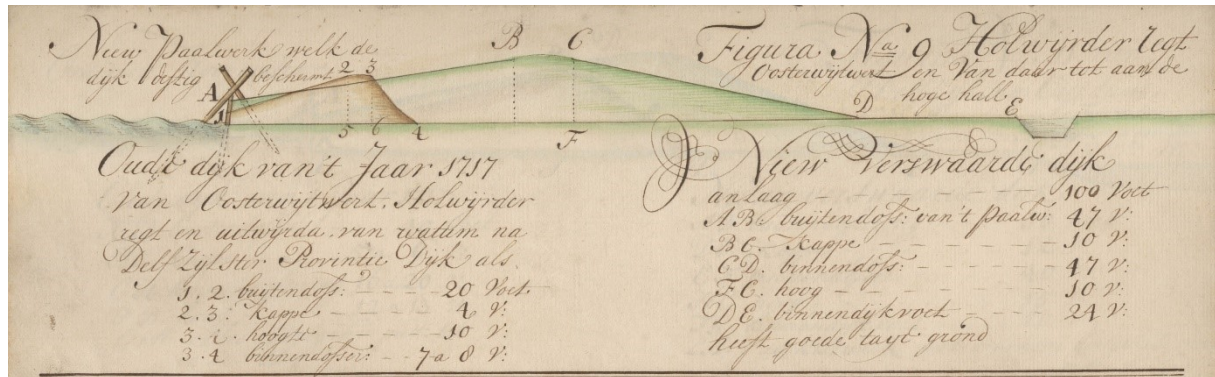

Figura Nomere 9 Holwijrder regt Oosterwijtwert en Van daar tot aan de hoge halbe

[Bij A:] Nieuw Paalwerk welk de dijk deftig beschermt

[Linkerkolom:]

Oude dijk van 't Jaar 1717
 Van Oosterwijtwert, Holwijrder regt en uitwijrda, van watum na Delfzijlster Provincie Dijk als

1.2. buijtendossing...	20 voet
2.3. Kappe...	4 voet
3.4. hoogte...	10 voet
3.4. binnendossing...	7 a 8 voet

[Rechterkolom:]

Nieuw verswaarde dijk

anlaag...	100 voet
AB. buijtendossing van 't paalwerk...	47 voet
BC. Kappe...	10 voet
CD. binnendossing...	47 voet
FC. hoog...	10 voet
DE. binnendijkvoet...	24 voet

heeft goede taye grond

Figuur 10: De provinciedijk ten noorden van Delfzijl

Figura Nomere 10 Provincie
Dijk benoorden Delfzijl

[Links van A:] Zee Ordinair Hoogwater

[Linkerkolom:]

Oude Zuidwenningsdijk

Van de Provincie 1717 meest weg gespoelt

KB. buijtendossing...	40 voet
BC. Kappe...	6 voet
CH. binnendossing...	20 voet
AB. hoogte...	10 a 11 voet
LK. Oud paalwerk hoog met de Dijkvoet gelijk	

[Rechterkolom:]

Nieuw verswaarde Dijk

LF. Anlage...	110 voet
AD. buijtendossing...	56 voet
DE. Cappe breed...	12 voet
EF. binnendossing...	46 voet alles door putten
HE. hoogte...	14 voet
FG. binnendijkvoet...	20 voet verder uitgegraven lant

[Pagina 257, scan 0001_0818_0267.jpg]

Figuur 11: De dijken van Delfzijl naar Oterdum, Farmsum, Weiwerd, Heveskes en van de kerk van Termunten tot Fiemel

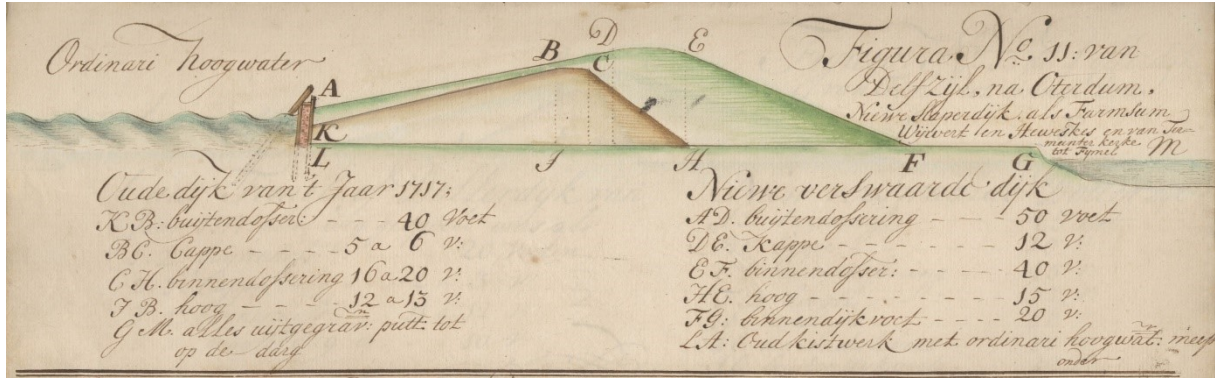

Figura Nomere 11: van Delfzijl, na Oterdum, Nieuwe Slaperdijk, als Farmsum Wijwert en Heweskes en van Termunter kerke tot Fijmel

[Links van A:] Ordinarie hoogwater

[Linkerkolom:]

Oude dijk van 't Jaar 1717;
 KB. buitendossing... 40 voet
 BC. Cappe... 5 a 6 voet
 CH. binnendossing... 16 a 20 voet
 IB hoog... 12 a 13 voet
 GM. alles uijtgegraven putten tot op de darg

[Rechterkolom:]

Nieuwe verswaarde dijk
 AD buitendossing... 50 voet
 DE. Kappe... 12 voet
 EF. binnendossing... 40 voet
 HE. hoog... 15 voet
 FG: binnendijkvoet... 20 voet
 LA: Oud kistwerk met ordinari hoogwater meest onder

Figuur 12: De dijken van Oterdum en Termunten tot voorbij de kerk van Termunten

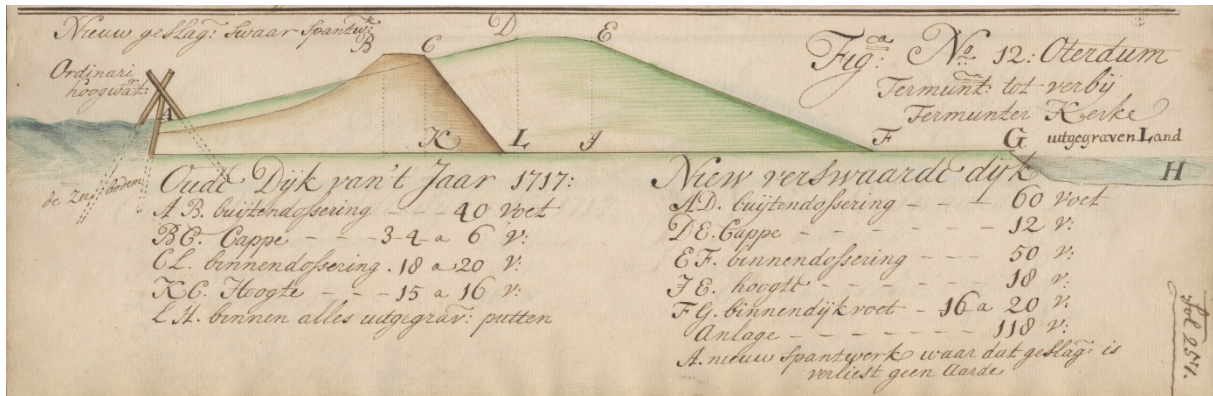

Figura Nomere 12: Oterdum
 Termunten tot verbij
 Termunter Kerke

[Linksbovenaan:] Nieuw geslagen swaar spantwerk
 [Links van A:] Ordinari hoogwater
 [Tussen G en H:] Uitgegraven Land

[Linkerkolom:]
 Oude Dijk van 't Jaar 1717:
 AB. buitendossering... 40 voet
 BC. Cappe... 3-4 a 6 voet
 CL. binnendossering... 18 a 20 voet
 KC. Hoogte... 15 a 16 voet
 LH binnen alles uitgegraven putten

[Rechterkolom:]
 Nieuw verswaarde dijk
 AD. buitendossering... 60 voet
 DE. Cappe... 12 voet
 EF. binnendossering... 50 voet
 IE. hoogte... 18 voet
 FG. binnendijkvoet... 16 a 20 voet
 Anlage... 118 voet
 A. nieuw spantwerk waar dat geslagen is verliest geen aarde

[Pagina 258, scan 0001_0818_0269.jpg]

Figuur 13: De Dollarddijk van Fiemel

Figura Nummer 13 De Dollerdijk van Fimel tot binnen Drie

[Tussen G en A:] Aanwas of buyten grond

[Linkerkolom:]

Oude Fimel, of Dollerdijk van 't Jaar 1717. alles weg gespoelt was als

1.2. buitendossering...	20 voeten
2.3. Cappe...	2 a 3 voet
3.4. binnendossering...	11 a 12 voet
5.3. hoogte 8.9 en...	10 voet

[Rechterkolom:]

Nieuw verswaarde Doller Dijk

AB. buitendossering...	45 voet
BC. Cappe...	10 voet
CD. binnendossering...	45 voet
FB. hoogte...	12 voet
AD. anlage...	96 voet
DE. binnendijkvoet...	30 voet
AG. buitendijkvoet...	40 voet

Figuur 14: De nieuwe dijk van Midwolda

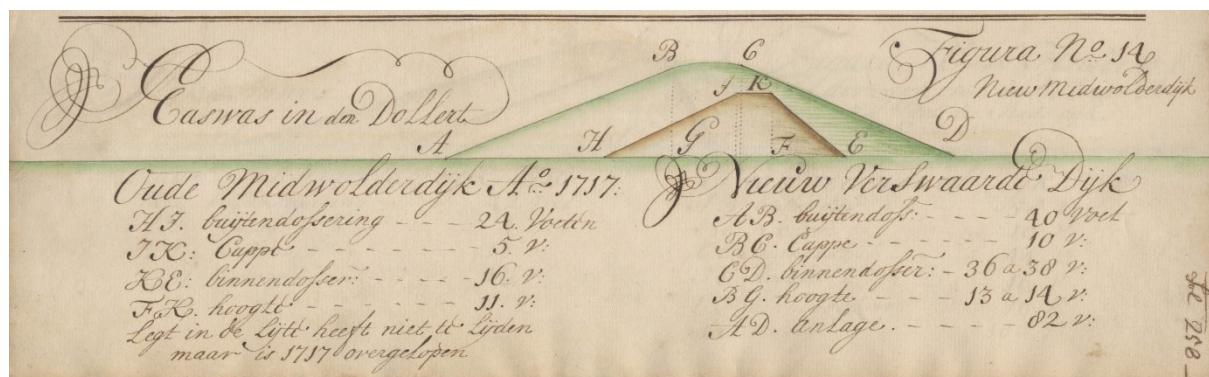

Figura Nomere 14
Nieuw Midwolderdijk

[Links van A:] Easwas in den Dollert

[Linkerkolom:]

Oude Midwolderdijk Anno 1717:

HI. buijtendossering...	24 voeten
IK: Cappe...	5 voet
KE: binnendossering...	16 voet
FK. hoogte...	11 voet

Legt in de lijte, heeft niet te lijden
maar is 1717 overgelopen

[Rechterkolom:]

Nieuw Verswaarde Dijk

AB. buijtendossering...	40 voet
BC. Cappe...	10 voet
CD. binnendossering...	36 a 38 voet
BG. hoogte...	13 a 14 voet
AD. anlage...	82 voet

[Pagina 259, scan 0001_0818_0271.jpg]

Figuur 15: De dijk van Oostwold en Finsterwolde

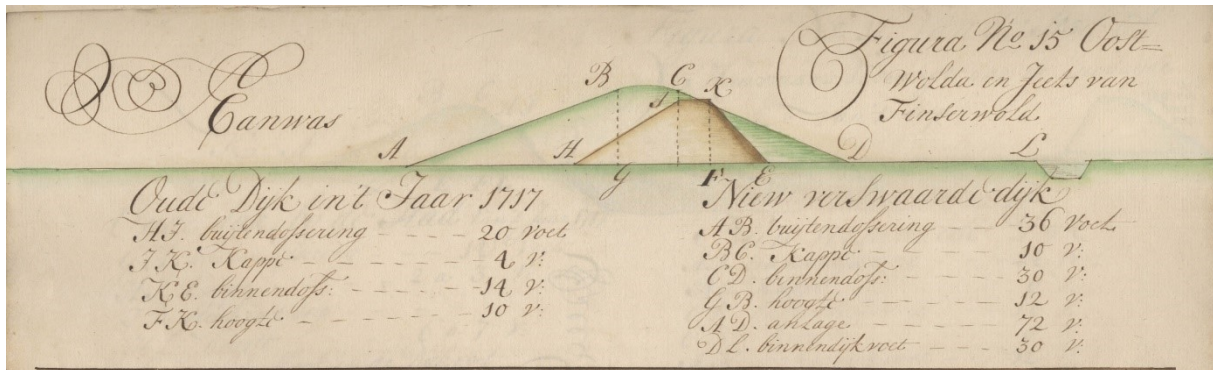

Figura Nomere 15 Oostwolda en Jeets van Finserwold

[Links van A:] Eanwas

[Linkerkolom:]

Oude Dijk in 't Jaar 1717

HI. buitendossering... 20 voet
 IK. Kappe... 4 voet
 KE. binnendossing... 14 voet
 FK. hoogte... 10 voet

[Rechterkolom:]

Nieu verswaarde dijk
 AB. buitendossering... 36 voet
 BC. Kappe... 10 voet
 CD. binnendossing... 30 voet
 GB. hoogte... 12 voet
 AD. anlage... 72 voet
 DL. binnendijkvoet... 30 voet

Figuur 15: De dijk van Finsterwolde van Bellingwolderzijl tot de stadsdijk

Figura Nomere 16 Finserwol- der [Finsterwolde] dijk, van de Bellingwolder zijl tot de Stads dijk

[Links van A:] Slijk en Anwas

[Linkerkolom:]

Oude Finserwolderdijk 1718
 KL. buitendossing... 42 voet
 LD. Cappe... 4 voet
 DG. binnendossing... 16 voet
 HD. hoogte... 14 voet

[Rechterkolom:]

Nieuw verswaarde dijk 1720
 AB. buitendossing... 58 voet
 BC. Kappe... 10 voet
 CE. binnendossing... 44 voet
 IC. hoogte... 16 voet
 EF. binnendijkvoet... 16 voet
 AE. anlage... 108 voet

[Pagina 260, scan 0001_0818_0273.jpg]

Figuur 17: De dijk van de Stad tot aan Huijsmans huis aan de zuidzijde van het diep

Figura Nomere 17: Van de Stad tot Huijsmans Woninge aan de Zuidzijde van 't diep

[Bij de rechterdijk:] Oostzijde van 't diep¹³

[Linkerkolom:]

Oude dijk bij de Stad Van 't Jaar 1717
 GH. binnendossering... 14 voet
 HI. Cappe... 2 a 3 voet
 ID. Steijl in 't diep
 HL. hoogte... 6 a 7 voet
 G. was de sloot in de Dijkvoet

[Rechterkolom:]

Nieuw verswaarde Dijk
 AB. binnendossering... 24 voet
 BC. Kappe... 6 voet
 CD. buijtendossering... 14 voet
 EB. hoogte... 9 voet
 AK. binnendijkvoet... 12 voet
 AD anlage... 38 voet

¹³ Dit is geschreven in een ander lettertype. Mogelijk is het een latere toevoeging.

Figuur 18: De Reitdiepdijk van Huijsmans huis tot de dijk van Ezinge ten westen van Aduarderzijl

Figura Nomere 18: De Reijdiepster Dijk van Huijsmans huys tot Esinger dijk bewesten Aduarder Zijll.

[Links van K:] Vergraven land
 [Rechts van D:] het lopende Reijdiep¹⁴

[Linkerkolom:]
 Oude dijk van 't Jaar 1717:
 JC. binnendossing... 18 a 20 voet
 EF. Cappe... 4 of 2 a 3 voet
 FD. buitendossing steijl in 't diep
 FG. hoogte... 9.10 a 11 voet
 De Slootten waren in de Dijkvoet

[Rechterkolom:]
 Nieuw verswaarde Dijk
 AD. anlage... 46 voet
 AB. binnendossing... 30 voet
 BC. kappe... 7 voet
 CD. buitendossing... 16 voet
 BH. hoogte... 12 voet
 KA. binnendijkvoet... 16 voet

¹⁴ Dit is geschreven in een ander lettertype. Mogelijk is het een latere toevoeging.

[Folionummer 261, scan 0001_0818_0275.jpg]

Figuur 19: De Reitdiepdijk van Ezinge

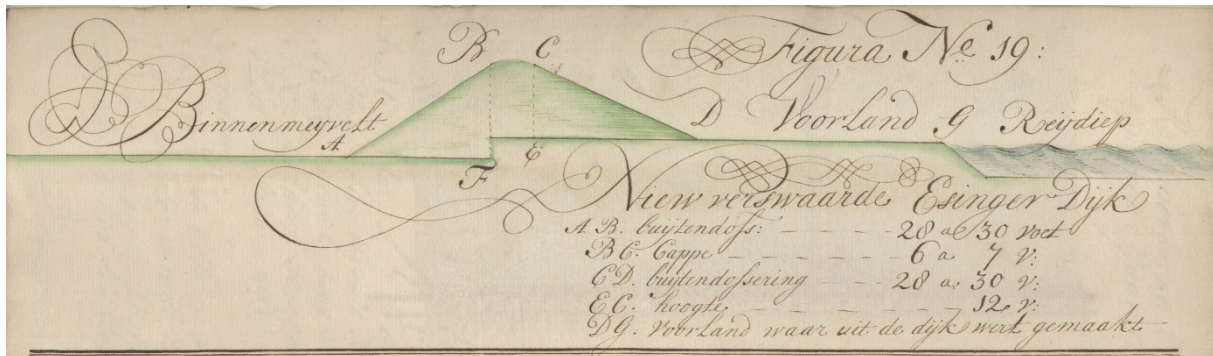

Figura Nomere 19

[Links van A:] Binnenmeijvelt

[Tussen D en G:] Voorland

[Rechts van G:] Reijdiep

Nieu verswaarde Esinger Dijk

AB buitendossing... 28 a 30 voet

BC Cappe... 6 a 7 voet

CD buitendossing... 28 a 30 voet

EC hoogte... 12 voet

DG Voorland waaruit de dijk wert gemaakt

Figuur 20: De dijken van Humsterland en Ruigewaard

Figura Nomere 20 de Homster
en drie Waarder Dijken

[Linkerkolom:]

Oude Dijk van de drie Waarder Dijken

KB binnendossing... 18 a 20 voet

BD Cappe... 5 a 6 voet

DG buitendossing... 24 a 26 voet

JB hoogte... 10 a 11 voet

Maar de Oude homster waren 1/3

Minder als de 3 Waarden of als dese

figgure.

[Rechterkolom:]

Nieu verswaarde Homster

en waarder Dijken AF anlage 66 voet

AG binnendossing... 32 voet

CE Cappe... 7 voet

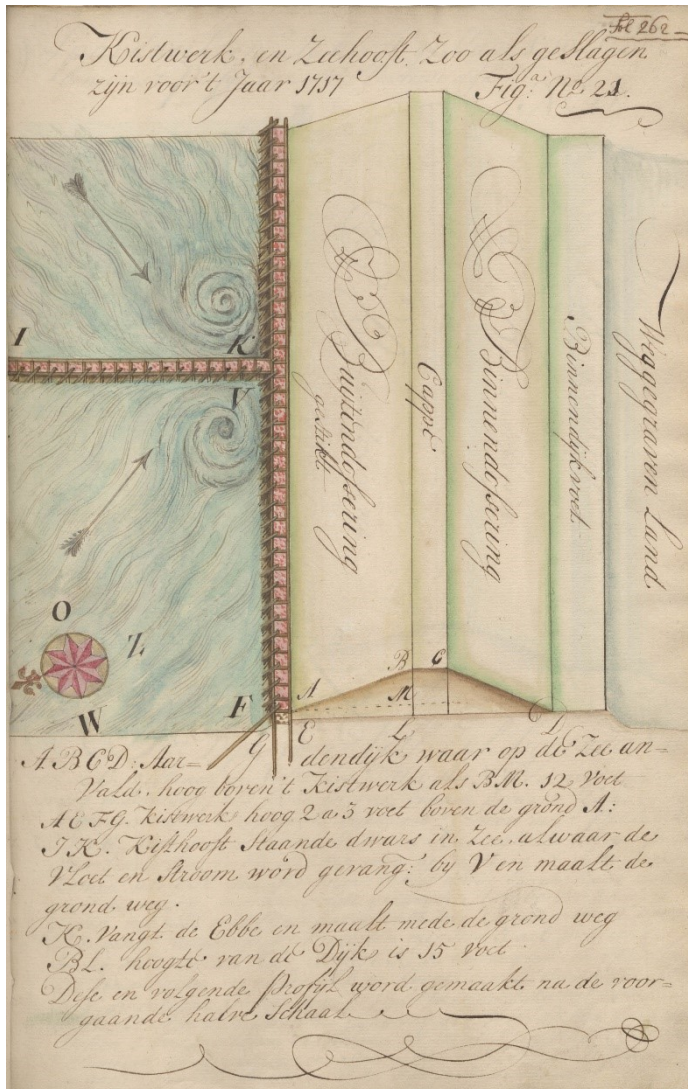
EF buitendossing... 32 voet

HE hoogte... 12 voet

LA en FM bujten en binnendijkvoet

[Pagina 262, scan 0001_0818_0277.jpg]

Figuur 21: De oude kistwerken en zeehoofden

kistwerk en Zeehoofst Zoo als geslagen zijn voor 't Jaar 1717
Figura No. 21

- [Tussen A en B:] Buitendossering gestikt
- [Tussen B en C:] Cappe
- [Tussen C en D:] Binnendossering
- [Rechts van D:] Binnendijkvoet
- [Geheel rechts:] Weggegraven Land

ABCD Aardendijk waar op de Zee an-
Vald hoog boven 't Kistwerk als BM. 12 voet
AEFG. Kistwerk hoog 2 a 3 voet boven de grond A:
IK Kisthoofst Staande dwars in Zee, alwaar de
Vloet en Stroom word gevangen bij V en maalt de
grond weg
K. vangt de Ebbe en maalt mede de grond weg
BL. hoogte van de Dijk is 15 voet
Dese en volgende profijl word gemaakt na de voor-
gaande halve Schaal

[Pagina 263, scan 0001_0818_0279.jpg]

Figuur 22: Nieuwe spantwerken en zeehoofden, tevens profiel van de oostelijke dijken

Spandwerk en Zee hoofd geslag:
1719: 1720:
benevens profijl van de Oosterse
dijken
No 22:

[Tussen B en D:] Buitendossing
[Rechts van D:] Kappe
[2^e rechts van D:] Binnendossing
[3^e rechts van D:] Binnendijkvoet
[Geheel rechts:] Weggegraven Land

De Dijk van Delf Zijl liggende NoordWesten en zo hebbende de Volle Zee Uijt NoordWesten daarop zonder eenig beschutsel als KC en van binnen vergraven Land, Waarom dese Aardendijk beschemt word met 't Paalwerk BJNE Word geslagen als volgt. Neemt Kantregte Hamburger Posten Van Lengte dat zij ten minsten ruim de helfte in de vaste grond komen, als ON. dik ses duijm; beklet

an de binnenkant regt voor de voegen, met kant regte gezaagd Hamborger 3 duijms Posten. ook dicht aan Malkander, met taaie rongen an de bujten Post gehegt en gevestigd. Mede ten minsten 5 a 6 voet in de grond geslagen, als CO: zijn de CK de bujtengrond en Ider als de Demonstratie vermeld. AD. de hoogte van de Aardendijk 15 V: BN. de geslagen Posten hoog 10 voet: boven de Dijkgront EBJ. een spand schoren hoog boven de dijkgront 12 1/2 voet. de Dijk boven de Posten 5 voet: en boven de Schoren 2 1/2 voet: CF een Niew Kisthoof Leijdende de Noordstroomer en storm van de Dijk als de Pijlen aanwijzen, FG stilwater en Werd de grond gewonnen